

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Arnoldi Corvini â Belderen, Batavi, Jcti quondam
Consummatissimi, Consilarii Electoralis & Professoris
Moguntini Publici, &c. Tractatus Geminus De Personis
Atque Beneficiis Ecclesiasticis Sive ...**

opus posthumum, diu desideratum, nunc demum excusum, & indice
locupletissimo instructum

De personis ecclesiasticis

Corvinus van Beldern, Arnold

Francofurti ad Moenum, 1708

VD18 10184902

Liber I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62002)

LIBER PRIMUS.

TITULUS I.

De Personis Ecclesiasticis in genere.

SUMMARI A.

1. Personarum divisio *summa.*
2. An omnes sub ea comprehenduntur.
3. De Laicis & qua sub hoc nomine veniant.
4. Rex unctus an sit Laicus.
5. Ecclesiastica persona qua.
6. Laici quorum munerum inhabiles.
7. An non aliquando adhibeantur actibus Clericalibus.
8. Quomodo Imperator Conciliis intersit.
9. Ut Laici ab Ecclesiasticis abstineant negotiis, & vicissim.
10. Clerici quotuplices.
11. An Episcopatus ordo specialis.

Personae, quae hoc Jure considerantur, sunt Ecclesiasticae, tam improprie, quam proprie dictae. c. 7. duo sunt genera 12. qu. 1. Hoc est alii sunt Laici, Clerici alii. d. can.

Videntur tamen esse plures: Nam sunt *Conversi*, 2 qui licet non sint Clerici, tamen nec etiam sunt Laici: can. 2 1. quisquis 17. qu. 4. d. can. duo sunt cap. non dubium 5. de sentent. excomm. sunt &

Religiosi; cum strictè sumpti, hoc est, tria vota professi; de quib. inf. de Regular. & Monach. qui tamen non sunt necessarid Clerici: tum late, qui nec absolute possunt appellari Laici: ut traditio in Rubr. de Regul. & transeunt. ad relig. Quales videntur esse Eremitæ. Qui licet non sint Clerici, nec etiam Regulares, Ecclesiastico tamen gaudent privilegio. Abb. & alii in c. cum monasterium. 13. de election. text. in c. nullus. 2. de foro compet. Sed dicta personæ species non constituunt diversas, sed resolvuntur & rediguntur ad istas duas; ut innuitur in sequentibus. Milites tamen S. Joannis Hierosolymitani, neque propriè dici possunt personæ Ecclesiasticæ, neque Laici: ut docet Petrus Gregorius in Syntagm. Jur. Univers. lib. 15. cap. 34. ubi vide. Alii, ut & Nos infra, eos annumerant Religiosis. Vid. infra tit. 61. de intransibus Religion.

Ecclesiastica personæ impropiè dicta sunt Laici: id est, populares, d. c. duo sunt genera. vers. aliud vero.

3 Dicuntur Ecclesiasticæ; quia divino baptisimatis munere in Ecclesia admissi, & in albo adscripti Christianorum.

Dicuntur populares $\delta\pi\omicron\varsigma$ & $\lambda\alpha\omicron\iota\varsigma$; id est, populus.

Hinc apparet populi appellationem non venire Clericos. c. si sententia 16. de sent. excommun. in 6. c. quod sicut 28. in fin. de election. c. fin. de feriis c. ex parte 1. de privileg. Nec non Laicorum appellationem esse tam plenam, quam Populi apud Romanos, quâ omnes generis cujuscunque homines & cives continebantur, plebeji, Senatores, Equites, & Sacerdotes, ibid. Inter Laicos tamen etiam Reges, licet

4 ungantur, c. un. de sacra unct. & Principes seculares & Imperator numerantur. c. dudum 31. c. tua 1. & ibi Abb. de decimis.

5 Persona Ecclesiastica propriè dicta, sunt illæ, quæ ipsius Ecclesiæ ritibus, & solemnibus quibusdam servatis, ab Episcopo, ut famulentur ipsi, sunt adscripti: Dicuntur Clerici; eo quod in sortem Domini sunt dilecti. d. c. duo sunt genera. vers. inde.

6 Laici, de quibus hic non erit sermo; divinis non sunt mancipati officiis. Quia secularis seu laicalis potestas & Ecclesiastica sunt diversæ. c. imperium 15. c. quoniam idem 8. & tota dist. 10. c. cum ad verbum 6. dist. 96. idè & Laicorum & Ecclesiasticorum est separata conversatio: c. 6. sicut Sacerdotes 2. qu. 7. separati eorum Judices: c. licet ex sus.

ex suscepto 10. c. si diligenti 12. c. significasti 1. de foro compet. Nec pos-
 sunt Laici durante Missa, stare secus altare, sedere inter Clericos; c. 1.
 de vita & honest. Cleric. c. 1. §. fin. de cohabit. Cleric. c. Sacerdotum 30. de
 consecrat. dist. 2. aut in Canonicorum computari numerum. c. 2. de
 institut. Cum enim diversae sint professiones, convenire inter se non
 possunt: c. cum causam 27. de elect. can. in nova 22. caus. 16. qu. 7. Nisi
 ex privilegio. Petr. Gregor. lib. 2. partit. Jur. Can. cap. 5. lit. f. Minus-
 que Laici (nisi ex Papae indulgentia. Innoc. & Abb. in c. quanto 4. de
 consecr. Gloss. in c. bene quidem 1. ad verbum. praefer Romanos dist. 96.)
 beneficiorum Ecclesiasticorum sunt capaces; quippe quae conferri
 tantum debeant Clericis divino consecratis cultui. c. ex literis 6. de
 transaction. Clem. quia contingit. §. ante religios. domib. Proinde nec
 Laici, etiam Principes, eligunt Praelatos: c. omnis electio 7. dist. 63. c. sa-
 cro sancta 51. c. Massana 56. de election. Nec beneficia Ecclesiastica con-
 ferunt, c. 18. nullus Laicus c. 19. sicut Dominus. cum seqq. 16. qu. 7.
 nisi ex privilegio: c. dilectus 3. de praebend. c. dilecto 40. de testib. can.
 Adrianus & can. in Synodo. dist. 63. Nec decimas Ecclesiasticas, quae ob
 cultum divinum debentur Clericis, jure possident: can. 1. decimas. l. 16.
 qu. 7. c. quamvis 18. c. prohibentur 19. de decimis. Quippe Laicis, quan-
 tumvis religiosis, de rebus Ecclesiasticis disponendi datur facultas nul-
 la; can. 14. Laici quamvis. 16. qu. 7. c. bene quidem dist. 96. Adeo ut nec
 esse possint bonorum Ecclesiarum temporalium & spiritualium simul
 Oeconomi: c. decernimus 2. de judic. can. quoniam in quibusdam 21.
 cum seq. 16. qu. 7. c. 2. de atat. & qualis. ordin. ut nec Episcoporum Vi-
 carii: can. 22. in nona 16. qu. 7. nec possunt accusare Clericos: c. 1. 2.
 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. caus. 2. qu. 2. nec praedicare verbum DEI: c. cum ex
 injuncto. c. sicut in uno corpore 14. de haetic. (Nisi hoc eis injunga-
 tur ab Episcopis: secund. Panormit. in c. decernimus. de judic. Vide Gloss.
 ad can. adjicimus. 16. qu. 1.) nec proferre in personam Ecclesiasticam
 anathema: can. bono quidem dist. 96. nisi, ut vult Glossa. ibid. ex Sum-
 mi Pontificis delegatione: nec de rebus, aut Ecclesiasticarum perso-
 narum causis, judicare vel cognoscere: c. 2. de judic. c. contingit. de
 arbit. de personis vel rebus quid statuere: can. 26. non placuit. 16. qu. 7.
 nec constitutionibus suis, etiam in Ecclesia favorem promulgatis,
 (nisi

(nisi ex Pontificis Summi vel permissu, vel approbatione: *c. Ecclesia S. Maria de constitut. c. cum causa de sent. et re judic. c. 1. dist. 10.*) Ecclesiasticas ligare personas: *can. bene quidem dist. 96. can. qua in Ecclesiarum 10. de constit.*

- 7 Invitantur tamen nonnunquam Laici ad spiritualia aliqua; sed ut personarum Ecclesiasticarum sint & Adjuutores & Cooperatores: Ut ad faciendam electionem: *in can. 2. in fin. dist. 63. ad faciendum Populo & Clero sermonem: in can. mulier. dist. 23.* & quandoque ad matrimoniales causas: *can. ad sedem 3. qu. 5. & fidei: can. ubinam. dist. 96.* & Imperatores invitantur ad Synodum, non ut praesint, *can. 9. si Imperator dist. 9. 64.* sed ut confirmet fidem, subscribant: schismata prohibeant & tumultus: *can. ubinam legis 4. & can. Nos ad 24. dist. 96. vide Panorm. in qu. prima. num. 27. & 28. in quib. causis. & quare Laici interesse deb. Concil. Ecclesiast.* & ut haereticorum evitetur factio, ad Summi Pontificis electionem: *can. 1. dist. 96. can. 28. quia sancta dist. 63.* Item eliguntur Laici aliquando, etiam salario constituto, ut Monachorum & Ecclesiasticarum personarum lites vel agant, vel defendant: *c. 1. de Syndic. fabricarum Ecclesiarum curam gerant. Tholos. lib. 2. partit. Fur. Canon. tit. 9. cap. 5.* Habent etiam Laici nonnulli Ecclesiarum patronatus, *inf. tit. de Fure patron.* jura Advocationis, Vicedominatus, Custodia, Guardia. De quibus suis locis.

- 9 *Ecclesiastica persona proprie dicta* divinis officiis sunt mancipati.

Quare ex institutione Ecclesiae Catholicae, dum initiantur, rotundam pilorum in vertice capitis formam coronae suscipiunt, in regni caelestis, & quod temporalia, ut sortem consequerentur dominicam, deposuerint, signum. *can. 21. prohibita. dist. 23. can. duo sunt genera 12. qu. 1.* Quae de re infra.

Proinde, ut contemplationi atque orationi vacare possint intentius, ab omnitemporalium negotiorum turba & strepitu se continere & temperare debent. *d. can. duo sunt genera.*

Hinc licet & Clericis pleraque licita sint, quae & Laicis; puta possidere temporalia, agere causas, & judicare inter virum & virum: magis tamen convenit, ut ab omni cessent strepitu; ne talibus curis avocentur.

avocentur à divinis. *d. can. duo sunt. Archidiacon. in can. 29. te quidem*
 II. qu. I. *can. qualis. dist. 25. can. diversis. 5. de Cleric. conjug.* Sed & de
 his fufius infra.

Clericorum alii sunt *Regulares*, seu *Religiosi*, sic in specie dicti, quod se omnium maximè religioni censentur devovisse; cum monasteriorum angustiis circumscripti sub unius Prælati nutu; propriis omnibus spontè exuti, & continentiam professi degant: *Seculares* sunt alii.

Horum rursus alii sunt in *Sacerdotio*: ut *Episcopi*, *Presbyteri*; & vel in altiori gradu seu *Ordine*; id est, numero, classe, qualitate, vel conditione: Nec enim hic loquimur de Sacramento; vel in inferiore: alii in *Sacris*: alii nec in *Sacerdotio* nec in *Sacris. d. c. duo sunt* 12. qu. I.

In *Sacerdotio* & altiori ordine sunt *Episcopi*, *Archidiaconi*, *Archipresbyteri*.

An autem *Episcopatus* sit ordo, non convenit inter Canonistas & Theologos. Affirmant Isti: *Gloss. in verb. Episcopi. in proam. Sexti & verbo, de Episcopis in cap. quia periculosum 4. de sent. excomm. in 6. & verbo sui ordinis. in c. quoties de purgat. canon. & verb. firmis atis. in c. providam 43. de elect. in 6. Felin. in c. eam te. num. 8. de rescript. sac. text. in c. clericos dist. 21. c. nullum 1. dist. 28. c. 1. dist. 32.* Accedit Concilii Tridentini auctoritas *sess. 23. de sacram. Ord. cap. 4.* Negant hi: Et tantum actiones attribuentes speciales. Quorum sententiæ conciliari possunt hoc modo, *secundum Zæsum*: Quod nempe procedat Canonistarum opinio, si inspiciamus Hierarchiam, quam *Episcopatus* à *Sacerdotio* continet diverfam; Theologorum vero; officio inspecto divino, quod aequè offertur à *Presbyteris* atque *Episcopis*. *Vide Zæf. comment. ad decretal. lib. 1. tit. 11. num. 4.*

Sed *Episcopatum* non solum ordinem esse ab aliis distinctum probant *Medin. lib. 1. de calibatu. cap. 16. Navarra in manu. l. cap. 22. num. 18. Bellarminus. de Sacram. Ord. cap. 5. vers. 3.* sed & esse sacramentum se junctim à Christo institutum; ut collig. ex *Concil. Trident. sess. 23. cap. 3. can. 6.* & probat S. S. Patrum testimoniis *Durandus. in 4. dist. 24. qu. 5. num. 8.* Unde & novum volunt imprimi characterem. *Abbas c. aqua. de consecrat. Eccles. Barbosa lib. 1. Jur. Eccles. c. 6. n. 2. 3.*

TITULUS II.

De Episcopis.

SUMMARI A.

1. Episcoporum nomen quam antiquum.	12. Quæ Archi-Episcopi potestas in Suffraganeos.
2. An differant à Presbyteris.	13. Quæ in eorum subditos.
3. Quomodo dicantur.	14. Quæ circa provincialem Synodum congregandum.
4. Quotuplices.	15. Archi-Episcopi, an Patriarchæ.
5. An differant quoad ordinem.	16. Patriarcha quot & qui.
6. Origo Episcoporum differentia quoad dignitatem.	17. An Pontifex Patriarcha.
7. Illa differentia an positiua an diuini juris.	18. Patriarchatus Constantinopolitanus quando institutus.
8. Metropolitanus quis: & unde dicatur.	19. De Alexandrino & Antiocheno.
9. Quis Archi-Episcopus, & qua ejus potestas.	20. De Hierosolymitano.
10. In quibus conveniat cum Episcopo, & non.	21. De Patriarcharum privilegiis, & juribus.
11. Quando Archi-Episcopus demum possit obire officium suum.	22. An non Patriarchæ sunt improprie dicti.

Episco.

Episcope nomen est antiquissimum. Non tantum in Ecclesia; ut probant D. Augustin. lib. 18. de civit. DEI cap. 19. Baron. annal. Eccles. tom. 1. Anno Christi 58. num. 8. & 9. sed & apud Hebræos; teste Davide; qui Psalm. 108. vers. 8. dicit: *Fiant dies ejus pauci & Episcopatum ejus accipiat alter*; Episcopatum, id est, presidentiam, aut superintendentiam; juxta illud Nehemias cap. XI. vers. 22. *Hazzi filius Bennanni, Levitarum Episcopus*; vide Fuentes canon. lect. lib. 2. cap. 17. & apud JCros Ethnicos; ut ostendit l. munerum 18. §. *Irenarcha* 7. ff. de muner. & honor. Hodiè Christiana religioni est factum proprium.

Differunt à Presbyteris, licet hoc Hæretici hodierni, Calvin. lib. 2. 4. Instit. cap. 4. Chemnit. in exam. Concil. Trident. sess. 23. cap. 4. & can. 6. & cum Arrio, Epiphani. heres. 57. D. August. lib. 6. de heres. cap. 53. negent. ut testatur Scribon. in Thecsm. de ord. cap. 7. qu. 4. aliq. Moventur primò: auctoritate D. Pauli 1. ad Philipp. vers. 15. Ibi, cum Episcopis & Diaconibus; quasi nomen Episcopis ponatur pro Presbyteris. Fecisset enim aliàs, ut inquit, D. Paulus mentionem de Presbyteris. Accedit, inquit, loqui Apostolum plurali in numero Episcopis, at illi plures in civitate una esse non possunt. c. quoniam. 14. de Offic. Jud. Ordin. Moventur secundò auctoritate ejusdem D. Pauli ad Titum cap. 1. vers. 4. ibi, *Constituas per civitates Presbyteros, & Oportet enim Episcopum irreprehensibilem esse*; &c. quasi ii quos supra appellavit Presbyteros, iidem sint quos mox appellat Episcopos. Tertio allegant D. Hieronymum in d. cap. 1. epist. ad Titum. relatum in can. olim. 5. dist. 95. in can. legimus. 24. dist. 93. Sed respondemus. Ecclesie initio, licet revera Episcopi à Presbyteris, utpote eorum Judices, Correctores & Rectores, essent distincti; ut patet ex epistolis D. Pauli ad Titum cap. 1. & 1. ad Timoth. 5. (Quod etiam probat Calvinista Saravia tract. de divers. ministror. Evang. gradibus.) nomina tamen fuere communia; ita ut nomine Episcopi comprehenderentur Presbyteri, teste D. Chrysostomo, qui explicans D. Pauli illud ad Philippen. 1. 1. *Omnibus Sanctis in Christo Jesu, qui sunt Philippis, cum Episcopis & Diaconibus*: *Quid hoc?* inquit, *erantne multi unius Civitatis Episcopi? Nequaquam; sed Presbyteros ita vocavit; tum enim temporis, vocabulum*

erat commune Episcoporum. Similiter Presbyteri nomine significabantur olim Episcopi; ut ibidem ait Chrysostomus. Postea & Episcoporum & Presbyterorum multitudine crescente, ut vitaretur confusio, tam eorum nomina, quam gubernandi officia fuere distincta. Nec nos D. Hieronymi moveat auctoritas, *relati in d. c. olim. 5. dist. 95. & c. legimus. dist. 93.* utpote unius Patris. Cujus opinioni potius præferendum Ecclesie Universalis decretum. Secundum quod de fide est tenendum, Episcopos tam in Jurisdictionis, quam Ordinis, potestate, Presbyteris esse superiores. Quippe qui in Apostolorum successerunt locum, non, ut hi, in Discipulorum. *can. in novo 2. dist. 21. can. quorum vices 6. dist. 68.* Undè & hos duos majorum & minorum Sacerdotum gradus ex institutione esse divina distinctos comprobatur & definit Concilium Tridentinum. *sess. 23. de sacram. ord. can. 7. Bellarm. tom. 1. controv. 5. lib. 1. cap. 14. cum seqq.*

3 Episcopi dicuntur quasi speculatores, quod populorum sibi creditorum mores debeant speculari. *c. clericos. vers. Episcopus. dist. 21.*

4 Sunt vel simpliciter Episcopi, & singulis præsent civitatibus cum dioecesi, *c. 1. §. Episcopus. dist. 21.* vel Metropolitanæ, Archi-Episcopi quandoque dicti, & singulis præsent provinciis. Qualis est quæ decem aut undecim habet civitates: *c. 2. scitoze. 6. qu. 3.* vel Archi Episcopi, seu Primates, quibus Metropolitanæ, cæterique ejus provincie Episcopi subjiciuntur. *d. c. 1. dist. 21.* Aliquando dicuntur Patriarchæ. *c. in illis verò civitatibus. 2. per tot. dist. 80.*

5 Docet Isidorus *lib. 7. Etymolog. cap. 12. relatus in d. c. clericos. dist. 21.* istum quadripartitum Episcopalem ordinem esse, sed tantum quantum ad gradum Episcopalem & Jurisdictionem, non verò quoad ipsum ordinem. Quia ordo Episcopalis, quoad potestatem spiritualem, ac Pontificiam dignitatem est tantum unus. *ut tradit Papa Anastasius. epist. 9. cap. 3. vers. Episcopi verò. & in c. 1. dist. 99. & in can. Novatianus. 7. qu. 1. Euch. in Instit. Jur. Can. Major. lib. 2. tit. 6. in princ. & tit. 7. ante num. 1. Barbosa lib. 1. de Jure Eccles. cap. 6. num. 4.*

6 Quadripartitum ordinem illum, quidam, ut Boërius de auctor. magni Concilii num. 54. in fin. Petr. Gregor. syntagm. jur. univ. lib. 15. cap. 11. num. 1. aliis, descendisse volunt à D. Petro; moti auctoritate Clemens-

Clementis Papæ, ipsius Petri discipuli ac Successoris, Qui *epist. 1. ad D. Jacobum relatus in can. in illis. dist. 80.* dicit D. Petrum illis in Civitatibus, in quibus olim apud Ethnicos erant Primifamines, ac primi Legis Doctores, Episcoporum Primates, vel Patriarchas constituisse, qui Episcoporum aliorum causas, & majora fidei tractarent negotia. Ubi verò eorum erant Archifamines positi, qui prioribus nihilominus habebantur inferiores, præcepisse institui Archi-Episcopos; in singulis reliquis Civitatibus singulos, & non plures ordinasse Episcopos. Quod confirmant Papæ, Lucius *can. 1. d. dist.* & Anacletus *can. 1. dist. 99.*

Alii ordinem illum ad coelestis Hierarchiæ, (in qua sunt Angeli, Throni, Principatus) similitudinem voluisse constitutum: ut *Rusa. in tract. de præminent. Episc. dignit. in princ. à prefat. Pighius de Eccles. Hierarch. lib. 3. cap. 1.* & auctoritates allegatas contra elidunt, & dicunt, D. Petrum hoc tantum ordinasse ad Idolorum abolendam memoriam. *Barbosa lib. 1. Jur. Eccles. cap. 6. num. 6.*

Ordo itaque ille Ecclesiasticus quadrupartitus erit quoad Episcopatum, (qui unus,) *Juris Divini*, quoad potestatem Jurisdictionis seu regiminis, per quam distinguitur, *Juris Humani. ex Sylvestro Turrecrem. Bursar. consil. 125. num. 45. vol. 1.* Nec turbent nos auctoritates, quibus probari videtur Dignitates hujus Ordinis ad Juris Divini esse referendas institutionem; Loquuntur enim de Lege Divina latissime sumpta. *Bursar. d. loco.*

Metropolitani Episcopi, secund. *Isidor. lib. 7. Etymol. cap. 12. relat. in d. c. clericos. vers. Metropolitanus dist. 21.* à mensura dicti sunt Civitatum; quia decem aut undecim civitates & Episcopos totidem solent comprehendere sub se. *can. 2. scitote 6. qu. 3. Rebuff. in concord. tit. de Collation. §. 1. vers. Metropolitana.* Non rectè. Appellatur enim Metropolitanus à Metropoli; id est, Civitate matricæ; seu Civitatum matre, & capite provinciæ, ubi Metropolitanus habet sedem. *Covarr. pract. resolut. cap. 18. num. 2. Forcat. dialog. 61. num. 4.*

Archi-Episcopus dicitur quasi Episcoporum Princeps, quia præest omnibus provinciæ suæ Episcopis: secund. *Isidor. lib. 6. cap. relat. in d. can. clericos. vers. Archi-Episcopus.* Cum Metropolitanus est idem, ut Ordo innuit Romanus, *tit. qualiter Episcopus in Romana Ecclesia ordinetur.*

netur. Bartol. in c. un. de constit. in 6. Petr. Gregor. d. lib. 15. cap. 11. probatur per c. pastoralis. in princ. de offic. Ordin. Extravag. Salvator. de præbend. & text. in c. referente. de præbend. ibi ad Metropolitanum, videlicet Remensem Archi-Episcopum. Cui non aduersatur, quod Imp. Justinianus in Novel. 11. videatur sentire contrarium, cum dicit; Non solum Metropolitanus, sed etiam Archi-Episcopus fiat. Est enim decilio Canonici Juris præferenda. ex not. in c. 1. de novi oper. nunciat. Potestque etiam fieri ut Archi-Episcopus aliquis non sit Metropolitanus, puta si Suffraganeum habeat nullum.

Sumit etiam Isidorus in d. can. clericos. Archi-Episcopi nomen pro Patriarcha seu Primate; Metropolitanum verò pro Archi-Episcopo.

10. Archi-Episcopis subjiciuntur ejus Provinciae Episcopi; d. c. 12. dist. 21. Quamvis respectu Ordinis & in substantia; id est, respectu characteris, Episcopus tantum habeat, quam Archi-Episcopus.

Est enim ordo Episcopalis, quoad potestatem spirituales ac dignitatem Pontificiam tantum unus; ut & supra diximus; respectu tamen executionis & negotii, sollicitudinem habet majorem Archi-Episcopus. Zabarell. in Clement. Archi-Episcopo. num. 7. de privileg. honoreque ceteros præcellit Episcopos; Gemin. in c. per singulas. 1. & 2. caus. 9. qu. 3. & est persona magis privilegiata; can. 6. servatis. can. 5. igitur. 25. qu. 2. majorisque auctoritatis, & circa suos subditos, in sua tantum diacesi; & circa Episcopos Suffraganeos, & circa Horum subditos; & in Provinciali Episcopali Synodo, Suffraganei Sede vacante.

Circa suos subditos; quod præter alia quæ cum Episcopis habet communia; de quibus infra; discrepet ab illis primò quoad Consecrationem; Consecratur enim adhibito Primatis consensu, à tribus Episcopis Suffraganeis, omnibus aliis provinciae vel præsentibus, vel si præsentibus esse non possint, per literas consentientibus; can. quia per. 6. dist. 64. aliter verò Episcopus, ut dicemus infratit. de consecrat. Deinde 11. quoad munus exercitium. Nec enim, licet sit consecratus, & acceperit possessionem, exercere potest illud, antequam acceperit pallium. c. nisi specialis. de auct. & usu pallii. vide inf. de recept. & usu pallii. Sebast. Casar.

Casar. de relect. de Ecclef. Hierarchia. part. 1. disp. 5. §. 2. num. 4. Machin. de ordin. tract. 4. cap. 9. num. 6.

Quoad Suffraganos; *Primò*; In eos electos confirmando: *c. 1. 12. dist. 64. c. innotuit. c. cum dilectus. de elect. c. inter corporalia. de translat. Episcop. c. qua fronte de appellat. Secundò*; In eos, vel per se, vel per alium consecrando: *can. qui in aliquo. dist. 51. & tot. dist. 64. & 65. c. suffraganeis. de elect. c. si Archi-Episcopus. de tempor. ordinand. Tertio*; Ad consecrationem unius reliquos vocando; qui accedere tenentur: *can. non debet. cum seq. dist. 65. d. c. si Archi-Episcopus. Quarto*; Ea que servantur in Metropolitana, ut servari curent injungendo: *c. dilectus. 30. de simonia. Quintò*; Eos singulis saltem trienniis, ad Provincialem saltem Synodum convocando: *Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 2. in qua Ipse presidet: c. placuit. dist. 18. & Gloss. verb. exceptis. in c. Pastoralis. de offic. Ordinar. Sextò*; In, ut apud Ecclesias resident suas, curando; & super Eorum absentiam inquirendo: *Concil. Trident. 23. de reform. cap. 1. Septimò*; In Eos, ut Justitiam ministrent Subditis, & munus obeant ritè, compellendo: *c. conquestus. 8. & ibi. Gloss. verb. provocaverit. 9. qu. 3. & Gloss. in sum. d. qu. 3. Abb. in c. si quis contra Clericum. num. 40. de foro comper. vide c. sicut. 25. de accusation. c. in nova. 16. q. 7. c. cum scimus. 9. qu. 3. Concil. Trident. sess. 23. de reformat. cap. 18. Octavo*; In Eos suspendendo, interdicens, & excommunicando: *c. 1. §. fin. de offic. Ordin. in 6. c. venerabilis. & ibi Abb. de sent. excommun. Nonò*; In Eorum circa munus negligentiam supplendo: *c. cum simus. 9. qu. 3. cap. 1. §. notoria. de censib. in 6. vide Barbof. de Jure Ecclesiast. lib. 1. cap. 7. num. 32. cum seqq. Decimò*; In Eorum, civiliter, vel criminaliter conventorum, causas cognoscendo: *c. 6. quia cognovimus. 10. qu. 3. c. pastoralis. in princ. ubi Abbas. num. 2. de offic. Ordin. c. sollicitudinem § 6. de appellat. Vide tamen Concil. Trident. sess. 13. de reformat. cap. 6. & 7. & sess. 24. de reformat. cap. 5. Undecimò*; In appellationes à sententiis Eorum recipiendo: *c. 2. ubi Gloss. de consuet. in 6. c. ut litigantes. §. de offic. Ordin. in 6. c. Romana. 3. de appellat. in 6. c. Romana. §. de sentent. Excommun. in 6. Duodecimò*; In Eorum diocesefes visitando: *De quo infra tit. 28.*

Circa Suffraganorum subditos auctoritatem tantum & potestatem

tem habet Archi-Episcopus, in casibus in jure expressis: *c. 1. de supplend. negl. Pralator. c. pastoralis. in princ. de offic. Ord. c. Romana. c. venerabilis. de sent. excomm. in 6. Scaccia de appellat. qu. 8. num. 98.*

Illi sunt quatuordecim: I. De appellationum cognoscit causis: *d. c. pastoralis. c. duo simul. de offic. Ord. c. 1. eod. in 6. can. conquestus. 9. qu. 3. c. 1. de foro compet. in 6. d. c. Romana. Covarruv. pract. resolut. cap. 9. num. 2.* Causis non tantum spiritualibus, sed & temporalibus: *Scaccia d. c. qu. 8. ex num. 90. vide Barbof. d. lib. & cap. num. 54. cum seqq.* Excepta fidei causâ. Cujus cognitio defertur Papæ. *Scacc. d. loc. num. 88.* II. Cognoscit de causis totam Provinciam concernentibus; ut de tollenda consuetudine prava: *c. ad extirpandas. c. fin. de filiis Presbyter. c. ex frequentibus. de instit. Abb. in c. pastoralis. in princ. de offic. Ord. ubi Felin. num. 7.* III. Cognoscit de Injuriis à Suffraganeorum subditis, Ipsi vel Nunciis, vel familiæ suæ, dum exequitur Jurisdictionem suam, illaris: *c. 1. de penis in 6.* IV. De Excessibus Canonicorum, injuste, contra suum Episcopum à Divinis constantibus: *c. irrefragabili. §. ceterum. de offic. Ordin.* V. Punit crimina notoria: *c. 1. §. sane. vers. notoria. de censib. in 6. Abb. in c. ex frequentibus. num. 10. de institut.* VI. Corrigit Suffraganeorum subditos in divinis officiis Ecclesiæ Metropolitanæ ritum non sequentes: *c. de iis. dist. 12. can. quicumq. 26. qu. 5.* VII. Mittit Eleemosynarum Quæstores pro Ecclesiæ Metropolitanæ fabrica, *c. 1. de penit. & immissio. aliove pio opere: Franc. ad d. cap. 1. Imol. in Clem. abusonibus. num. 28. & Zabarell. num. 9. d. iij.* VIII. Mittit in casibus ad Jurisdictionem suam pertinentibus, per Provinciam totam Edicta: *Franc. ad c. 2. de supplend. negl. Pralat. in 6.* IX. Concedit indulgentias, licet non sit in visitationis actu; modo statutum Concilii generalis non excedat: *c. nostro. de penit. & remiss. Bonacin. de sacram. disp. 6. de indulgent. qu. 1. puncto. 3. num. 2.* X. Interdicit prædicationis officio: *c. tuarum. de probat.* XI. Mittit in exilium delinquentes. *c. 2. de arbitr. d. c. tuarum.* XII. Punit Suffraganei subditam, in Provincia sua delinquentem; contrahentem, aut ibi bona, possidentem judicat: *c. 1. & per tot. 3. qu. 6. c. placuit. 6. qu. 3.* XIII. Eum injuste excommunicatum, nec absolutionem obtinere valentem, absolvit receptâ cautione juratoriâ; *c. ad reprimendum. de offic. Ordin.*

Ordin. c. qua fronte. de appellat. aut declarat excommunicatum injustè. c. sollicitudinem. de appellat. c. per tua. de sent. Excommun. in 6. c. venerabilem. eod. in 6. ubi Gloss. & Dd. XIV. Visitans Provinciam suam (Quod ex Tridentini Concilii dispositione, non facit, nisi causà cognità & in provinciali Concilio approbatà: Sess. 24. de reformat. cap. 3.) exigit à Suffraganeorum subditis procurationem; c. cum Apostolus. ubi Gloss. verb. Archi-Episcopi. c. sopita. c. super eo. de censib. in 6. c. cum ex officii. de prescript. c. 1. & fin. de censib. in 6. eorum audit confessiones, absolvit eos etiam in casibus Episcopo reservatis; d. c. 1. & fin. Pavin. de visit. par. 2. qu. 4.

Circa Synodum Provinciale celebrandam habet auctoritatem 14
Archi-Episcopus, 1. Episcopos Suffraganeos ad illud convocat: ut dictum: 2. De causis inter illos & Clericos, tam criminalibus, quam civilibus cognoscit. can. 46. § Clericus. 11. qu. 1. can. 1. caus. 6. qu. 2. 3. Abusus difficilis, quæstionesque graves circa imagines, reliquias, miracula similesque ortas, una cum Synodo salvâ Sedis Apostolicæ auctoritate dijudicat: Concil. Trident. sess. 25. de invocat. & venerat. Sanct. in fin. 4. De Suffraganeorum suorum absentia licentia statuit: Concil. Trident. sess. 23. de reformat. cap. 1. aliaque plurima, ex dicto Concilii decreto cum Suffraganeorum iudicio facit: qua vide d. Concil. sess. 24. de reformat. cap. 3. in fin. & sess. 23. de reformat. cap. ult. in fin. & sess. 24. de reformat. cap. 1. & 13. sess. 25. cap. 11. vide Barbof. d. lib. 1. cap. 37. cum seq. 5. Suffraganei Sede vacante, licet ad Canonicorum pertineat capitulum, ejus administratio; can. 48. non liceat alicui. 12. qu. 2. c. 1. & pen. & ult. de supplend. neglig. Prælat. in 6. casibus tamen duobus curam ejus gerere debet Metropolitanus; Puta; Si Ea non habeat ministros idoneos, d. c. an. non liceat alicui. Pavin. de offic. & potest. Capit. Sede vacante. part. 1. qu. 10. sum. num. 5. 2. Si habeat, sed negligentes. c. ult. de supplend. neglig. Prælat. Vide Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 16.

Præter antedicta habent *Archi-Episcopi*, supra Episcopos insignia quædam specialia; puta *Pallium*; de quo infra. aliaque.

Archi-Episcopi seu *Primates*, aliquando ut diximus, *Patriarchæ* dicuntur; sed vocabulo latè sumpto; *fac. c. 1. & 2. dist. 99. c. duo simul.*

E

mul.

msl. de offic. ordin. Flam. Paris. de resign. benef. lib. 2. qu. 1. num. 46. Non strictè. Nec enim omnes *Primares* verè sunt *Patriarche* nec eadem habent officium, auctoritatemque eandem.

16 *Patriarche* hodiè propriè sunt quatuor *Episcopi*, primum post *Summum Pontificem* obtinentes locum: hoc videlicet ordine, *Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, Hierosolymitanus.* cap. antiqua. 23. de privileg. & dist. 22. in summ. ubi Gloss. & per tot.

17 Inter *Patriarchas* à nonnullis & *summus Pontifex* primo loco poni solet; sed hoc non sitratione loci aliorum *Patriarcharum*, sed majoritatis vereque *supremae potestatis.* *Turrian. in schol. ad can. 13. Concil. Nicen. Bellarm. in controvers. Catholic. tom. 1. contr. 3. lib. 2. cap. 18. vers. argumentum tertium. & vers. seq.* Nec advertatur *can. 6. renovantes. dist. 22.* Nam ibi similia quidem privilegia *Constantinopolitano Episcopo* dantur post *Romanum*, ad effectum, ut ad ipsum detur appellatio, aliaque habeat *Patriarchalis Ecclesiae privilegia; de quib. vide c. antiqua. vers. servata. de privileg.* sed *Romana* semper manet superior. *Bellarmin. lib. 1. Concil. cap. 24.*

18 *Patriarchatus Ecclesia Constantinopolitana* temporibus primis non fuit in rerum natura: Imò nequidem tempore *Constantinopolitanae Synodi primae*, ut putat *Raymond. Ruff. in Molineum. pro Pontif. Max. sub num. 8. pag. 62. in vers. praetera. & sub num. 19. pag. 161. vers. cum quatuor. motus auctoritate, can. Constantinopolitana. 3. dist. 22. ex eadem Synodo cap. 5. desumpti; sed malè.* Cum dictus canon fuerit *suppositus & falsus*, ut ostendit *Melchior Can. de locis Theolog. lib. 5. cap. fin. vers. unum sextum. argument. & lib. 6. cap. 8. in respons. ad undecim. vers. huic loco.* Postea, *Imperii Sede Constantinopolim translata*, *Ejus Ecclesia* primum post *Romanam* locum occupare coepit: Quod confirmatum in *Synodo sexta; can. renovantes 6. dist. 22. & ab Imperatore Justiniano; in Novel. 131. cap. 2. sed Romanae Ecclesiae usui; ante Innocent. III. in Lateranensi Concilio, de quo in c. antiqua. de privileg. receptum. not. ad d. can. Constantinopolitana.*

19 *Alexandrina Ecclesia*, olim immediate sequebatur *Romanam*, praecedebatque *Antiochenam*, licet haec, (ut & *Romana*) ab Ipso *B. Petro, c. per venerabilem. vers. sane. qui filii sint legit.* illa tantum *Ejus* nomi-

nomine ab Ejus Discipulo Evangelista Marco fuerit instituta: *can. sacrosancta Romana. dist. 22.* Quia suberat Praefectura Alexandrina; ut quae Augustalis, & sex Aegypti provinciis jus dicebat, *l. 1. ff. de offic. Praefect. August.* nec non Praefectura Syriae superior erat. *Bacon. tom. 1. annal. anno 39. num. 10.*

Hierosolymitana Ecclesia, in qua primus Episcopus fuit D. Jacobus, frater Domini, & post eum D. Simon, frater quoque Domini; in honore erat quidem summo; sed suberat Metropolitana Caesariensis; postea tamen in Synodo Nicena, *can. 7.* Patriarchalis, loco quarto, fuit facta: sed non nisi honorem, qui ei ex antiquo usu solbat deferri, juribus & Metropolitanis (qui erat Caesariensis, *S. Hieronym. in epist. ad Panmach. contra Joan. Episcop. Hierosolym.*) subiectione salvis, accepit.

Solebat enim Ecclesia illa omnium Ecclesiarum appellari mater; *vide Epistol. Synod. Concil. Constantiens. Oecum. ad Damasum apud Theodoret. lib. 5. cap. 9.*

Unde Episcopus ejus inter Apostolicarum Ecclesiarum Antistites sedere, & in literis sic nominari meruit antiquitus. Quod postea in 8. Synodo Generali, *c. fin. dist. 22.* declaratum, ac demum ab Innocentio III. confirmatum; seu potius in Concilio Lateranensi innovatum. *de quo in d. c. antiqua.*

Dictorum quatuor Patriarcharum auctoritas, ceteris omnibus Praelatis, non dignitate solum, verum etiam potestate & Jurisdictione est major: *fac. d. c. antiqua. & c. exigiti. & c. felicit. de censib. in 6.*

Quippe ad eos causae & negotia majora Episcoporum & Archiepiscoporum post Apostolicam Sedem (Ejus tamen auctoritate in omnibus salva) referuntur: *c. 1. dist. 80.* Et quia in Episcoporum ordine sunt primi, *can. 1. in princ. dist. 22. c. grave nimis. in fin. de praebend. multis gaudent privilegiis.*

Quorum est primum: Immediatè post Papam & incedunt & sedent: *Abb. in d. c. antiqua. num. 6. Praepos. in can. definitus. dist. 22.* Quod tamen non observatur hodie. *Barbosa de Jure Eccles. lib. 1. cap. 6. num. 25. Secundum;* Metropolitanos & Forum Suffraganeos ex causa deponunt: *can. mos antiquus. 6. cum Gloss. dist. 65. can. quod suspecti. 3. qu. 5. Gloss. 1. in can. renouantes. dist. 22.* Quod Concilium Tridenti-

dentinum soli concessit Papæ. *sess. 13. de reformat. cap. 8. & sess. 24. de reformat. cap. 5.* Tertium: Uti possunt & insigniis & ornamentis Papæ: *Abb. Panorm. Hostiens. & alii ad d. c. antiqua.* Quartum; Aequiparantur Principibus Superiorem non habentibus: *Barbosa. d. lib. & cap. 6. num. 29.* Quintum; Extra Romam aut Pontificis præsentiam, Legative Ejus, dignitatis Apostolicæ utentis insignibus, præfertur licta crux, & utuntur pallio: *d. c. antiqua. Petr. Gregor. Syntagm. jur. univers. lib. 15. cap. 3. num. 6.* Sextum. Pallium, sicut à Pontifice acceptum, ne obstet. *c. nisi. 3. de auctor. & usu pallii. c. novit. 3. dist. 100.* Archi-Episcopi tradunt Suffraganeis suis: *d. c. antiqua. Abb. in rubr. de auctor. & usu pallii. num. 2.* Septimum; Jurisdictionem ordinariam super omnes Episcopos & Metropolitanos totius habent Provinciæ suæ: *d. c. antiqua. Barbosa. d. lib. & cap. num. 36.* Octavum; In Provinciis Jurisdictioni Ipsorum subjectis, etiam mediis omiſſis, appellatur ad eos, salvis tamen appellationibus ad Sedem Apostolicam directis: *d. c. antiqua. & ibi Abb. post Innoc. & Hostiens. Maran. de ord. judic. p. 6. cap. de appellat. num. 351. Petr. Gregor. d. Syntagm. lib. 15. cap. 9. n. 6.*

22. Præter dictos quatuor maximos Patriarchas: sunt & alii, vel ex Romani Pontificis indulgentia, vel consuetudine inveterata, *Minores;* *Gloss. verb. Archi-Episcopus. in can. clericos. dist. 21. Specul. rit. de dispensat. s. sunt quosq. num. 2. Sebast. Caesar. de Eccles. Hierarch. pars. 1. disp. 4. s. 3. in fin.* Sed ubicunque Patriarcharum fit definitè loquendo mentio; quatuor Illi veri Patriarchæ veniunt solummodò. *Barbos. d. lib. & cap. num. 50.*

Episcopi omnes, simplices, Archi-Episcopi, Primate, Patriarchæ; eum, ut supra diximus, sint in eodem Ordine; & non debeat, cui plus licet, quod minus est, non licere; c. cui licet, de reg. jur. in 6. l. non debet. 21. ff. eod. habent ligandi solvendique potestatem: sed de ea infra rit. de offic. & potest. Episcop. & visitandi diligentiam, solum in Ecclesia conficiunt Sacrum chrisma, DEI altaria consecrant, & Ecclesias reputant pollutas, ordinant Clericos, suspendunt, deponunt; excommunicant delinquentes; indicunt purgationes, dispensant, pœnitentias imponunt solemnes. c. 1. vers. ad Episcopum. dist. 25. c. quamvis. 4. dist. 68. & caus. 26. qu. 6. per tot.

TITULUS III.

De Summo Pontifice.

SUMMARI A.

1. Pontifex Episcoporum summus cur.	8. An labi possit in heresim.
2. Primatum D. Petro fuisse concessum probatur.	9. Nullus adhuc incidit.
3. In eo Romanos Pontifices successisse probatur ex Concilio.	10. Nullus Fidei articulos judicat solus.
4. Ex Sanctis Patribus.	11. In judicando juris ordinem servat.
5. Papatus an sit Juris Divini.	12. Juris, etiam Divini, interpretatio competit Ei.
6. Qua Summi Pontificis potestas.	13. A duabus Cardinalium partibus Electo nulla, nisi heresis, obstat exceptio.
7. An major Concilio Generali.	14. Ut è numero Cardinalium eligatur, an necesse.

IN Episcoporum Ordine & Summus censetur Pontifex. I
 Dicitur Summus; utpote qui D. Petri (Cui Ecclesie totius primatum concessit Christus; ut docet Sacra Scriptura, eam sequentes Sancti Patres & Imp. Justinianus) est Successor.

B. Petri Primatum esse institutum à Christo, sacre Scripturæ probant loca plura; præcipuè duo, in quorum promittitur altero, in altero exhibetur. 2

Primum est; *Matth. 16.* ubi legimus sic: *Tu es Petrus, & super hanc petram adificabo, Ecclesiam meam, & tibi dabo claves Regni caelorum, & quodcumq; ligaveris super terram, erit ligatum & in caelis, & quodcumq; solveris super terram, erit solutum & in caelis.*

Ubi *Petra* non significat, (ut vult Calvinus *lib. 4. Inst. cap. 6. §. 6.*) Christum, sed *Petrum*, id est, personam illam quae dicebatur *Petrus*: non ut persona erat particularis, sed ut *Pastor* & *Ecclesiae caput*: ut probant *Origenes, homil. 5. in cod. S. Athanasius, in epist. ad Felic. S. Basilii, lib. 2. de Eunom. S. Gregorius Nazianzenus, in orat. de moderat. servand. in disput. S. Epiphanius, in Ancorato, D. Chrysofomus, homil. 55. in Matth. D. Ambrosius, serm. 47. D. Hieronymus, in c. 16. Matth. & in epist. ad Damas. Cyrillus, lib. 2. cap. 2. in Joan. Tertullianus, lib. de praescription. D. Cyprianus, in epist. ad Quintum, D. Hilarius, in cap. 16. Matth. D. Augustinus, in Psalm. contra partem Donati: & serm. 15. de Sanctis, aliique Patres Sancti.*

Alterum est, *Joan. 21.* ubi verba habentur haec; *Simon Joannes pascere oves meas. Pascere*, id est, *Age Pastorem, Rege*, ut docent *Chrysofomus lib. 2. de Sacerdot. Augustinus in Joann. 21. Oves meas*; id est, *totum meum ovile*: ut probant *Epiphanius, in Ancorato, D. Chrysofomus, in Joann. 21. D. Ambrosius, in cap. ult. Lucae, S. Leo, serm. 3. de assumpti. sua ad Pontificat. D. Gregorius 4. epist. 32. Theophylactus in cap. ult. Joann. D. Bernardus, lib. 2. de considerat.*

D. Petrum in *Apostolos* vel in *Ecclesiam* habuisse *Primum* (Quod proprium *Antichristi* esse notum, dicunt *Magdeburgenses, cent. 1. lib. 2. cap. 7. colum. 527.*) *Sancti Patres*, & qui ante vel tempore *D. Hieronymi* (Quibus adhuc veram *Ecclesiam* faciem durasse fatetur *Calvinus lib. 4. Inst. cap. 7. §. 3.*) & qui vixerunt post illud, probant.

Dicit enim *Origenes, in cap. 6. ad Roman. Petro cum summa rerum de pascendis ovibus contradicatur, & super Ipsum velut supra Petrum fundaretur Ecclesia, nullius confessio virtutis ab Eo, nisi caritatis exigitur.* *S. Basilii, serm. de Judic. DEI*, loquens de *S. Petro*, ait; *Ille Beatus qui ceteris praelatus Discipulis fuit, cui claves Regni caelestis commissa. &c.* *D. Nazianzenus, orat. de moderat. in disput. habend. inquit; Vides quem admodum ex Christi discipulis, magnis utiq; & excelsis atq; electione dignis;*

Hic

Hic Petra vocetur, atq; Ecclesia fundamenta fidei sua credita habeat, ac reliqui Discipuli posthaberi se tranquillo animo ferant. S. Epiphanius, *haeres. 21.* inquit; *Petrum elegit, ut Dux esset Discipulorum.* Cyrillus Alexandrinus *lib. 12. in Joann. cap. 64.* ait; *Ut Princeps caputq; ceterorum primus exclamat; Tu es Christus Filius DEI vivi.*

Quae etiam confirmant, D. Chrysostomus, *homil. 55. in Matth. D. Augustinus, lib. 2. de Baptismo, cap. 1. D. Cyprianus, de unit. Eccles. Maximus, in 3. serm. de Apostolis. Optatus, lib. 2. contra Parmenion. D. Ambrosius, in cap. ult. Lucae & cap. 1. 2. epist. 2. ad Corinth. D. Hieronymus, lib. 1. in Iovinian.*

Quo in Primatu D. Petri successisse Pontificem Romanum frustra negant haeretici hodierni. Refelluntur per Concilia Generalia, & per Sanctos Patres; Ibi Concilium Nicanum, *can. 6. relas. in can. 6. mos antiquus. dist. 65.* ait; *Mos antiquus perduret in Aegypto, vel Lybia & Pentapoli, ut Alexandrinus Episcopus harum omnium habeat potestatem, quoniam quidem Episcopo Romano parilis mos est; id est, Alexandrino Episcopo eas regendas committere consuevit; Secundum Concilium Generale in epist. ad Damasum, quae apud Theodoret. extat lib. 5. histor. cap. 9.* dicit; *Se apud Urbem Constantinopolim convenisse, ex mandato literarum Pontificis, per Imperatorem ad se missarum.* Et fatentur ibidem Romanam Ecclesiam esse caput, se autem membra. Tertium Concilium, *ut est apud Eusebium lib. 1. histor. cap. 4.* dicit; *Se deponere Nestorium ex mandato literarum Caestini Papae Romani. Concilium Chalcedonense, in epist. ad Leon. inquit; Et post haec omnia insuper & contra ipsum, cui vinea custodia à Salvatore commissa est, extendit insantiam; id est, contra tuam quoq; Apostolicam sanctitatem. Synodus Constantinopolitana, quae ante Synodum quintam congregata est in Antimi causa; act. 4. per Patriarcham Menam Concilii Praesidentem loquitur; Nos Apostolicam Sedem sequimur, & obedimus, & Ipsius communicatores communicatores habemus, & condemnatos ab Ipsa, & Nos condemnamus. Synodus septima art. 2. recipit & probat Adriani ad Tharacium epistolam, in qua habentur; Cujus Sedes, totum in terrarum Orbem principatum obtinens, lucet omniumq; Ecclesiarum DEI caput existit; & Concilium Lateranense, sub Innocentio III. cap. 5. inquit; Romana Ecclesia, disponente Domino*

Domino, super omnes alias ordinariae potestatis obtinet Principatum, ut potestate Mater uniuersarum Christi fidelium & Magistra; &c.

- 4 Confirmant hæc Sancti Patres. Irenæus, lib. 3. cap. 3. dicit; Ad hanc Ecclesiam (loquitur de Romana) propter potentiorum principalem, necesse est omnem convenire Ecclesiam; &c. Epiphanius heres. 48. inquit; Ursinus & Valens (qui erant Episcopi) penitentiam agentes, una cum libellis profecti sunt ad B. Julium Romanum Episcopum pro ratione reddenda de suo errore ac delicto. Idem testatur Athanasius, in secunda Apologia. Basilius, in epist. 52. ad Athanasium Romano Pontifici auctoritatem visitandi Ecclesias Orientis, & ex auctoritate decreta faciendi, ac concilia generalia rescindendi, tribuit. Gregorius Nazianzenus, in carm. de vita sua; dicit; Romanam Ecclesiam semper conseruasse veram de DEO sententiam; ut decet Urbem, quæ toti Orbi præsidet. Cyrillus in libro Theauri; (ur citatur à D. Thoma in lib. contra Græcos) inquit; Petro omnes Jure Divino caput inclinant, & Primates mundi tanquam ipsi Domino Jesu obediunt. Cyprianus lib. 1. epist. 3. ad Cornelium ait; Neq̄, enim aliunde hereses abortiæ sunt, aut nata sunt schismata, quam inde, quod Sacerdoti DEI non obtemperatur, nec unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad tempus Judex vice Christi cogitatur; & lib. 1. epist. 8. ad plebem Uniuersa, inquit; DEUS unus est, & Christus unus, & una Ecclesia, & Cathedra una super Petrum Domini voce fundata; &c. Ambrosius, in cap. 3. prima ad Timoth. inquit; Cum totus mundus DEI sit, tamen domus ejus Ecclesia dicitur, cujus hodie Rector est Damasus. Hieronymus in epist. ad Damasum de nomine Hypostasi. Augustinus in epist. 162. & lib. 1. ad Bonifacium. cap. 1. Prosper lib. 2. de vocat. Gent. cap. 6. consentiunt.

- 5 Est ergo Papatus de Jure Divino à Christo constitutus in Personam D. Petri: sicut & potestas Eidem ab Eodem Christo data.

Quod autem sit in persona hujus, vel illius, excepta persona D. Petri, non est de Jure Divino, sed ex humana pendet electione. Abb. in quest. 1. incipit Episcopus. colum. 4. in fin. & colum. 5. in princ. num. 9. vers. 6.

- 6 Quid mirum ergo Pontificem Romanum potestatem habere majorem cæteris Episcopis. Imò & ipsis Apostolis; non quoad potestatem

tem Ecclesiasticam, in Orbem totum, eam enim habuere parem; *secund. Matth. ult. & Marci ult. sed quoad extraordinariam. vide Barbos. d. lib. & cap. num. 24. cum seqq.*

Judicat omnes; Est enim Ordinarius Ordinariorum & totius Orbis; Cum ejus territorium sit totus mundus: *can. cuncta per mundum. can. per principalem. 9. qu. 3. Abb. in c. fin. de foro compet. fac. can. omnes. can. Sacrosancta. can. de Constantinopolitana. dist. 22. vide Concil. Trident. sess. 25. de reformat. cap. 2.*

Judicatur à nemine; Nequidem ab Imperatore licet volens; *Abb. in c. Ecclesia S. Mariae. num. 7. & Felin. num. 5. de constitut. Sed à solo DEO; can. Anastasius. dist. 19. Quoniam soli DEO suam tenetur ostendere innocentiam. can. aliorum. can. favor subditorum. can. ipsi sunt. d. c. cuncta per mundum. 9. qu. 3. vide Leon. in Thesaur. Ecclesiast. part. 1. cap. 1. num. 9.*

An à Concilio Generali judicari possit; *disputationis est; Affirmant Doctores nonnulli, vel minus æquo in Apostolicam Sedem animo affecti, vel in Magistri verba jurare coacti; Concilio Constantiensi, sess. 4. & Basileensi, sess. 2. nixi. Sed non rectè, secundum sententiam communem. D. Thomas. 2. 2. qu. 105. art. 1. Felin. ad c. 1. num. 24. de constit. aliq. citati ab eo. Primò; Per ea quæ diximus statim. Secundo; per text. in c. 4. de elect. ubi concilia omnia per Romani Pontificis auctoritatem & facta esse & robur accepisse dicuntur; nec sine Ejus confirmatione in iis statuta obligandi habere vim. Unde & Concilia prima à Pontifice postularunt confirmationem, nec ante eam fuere recepta, ut traditio tradit perpetua. Ex quo patet Pontificem Romanum ipso Concilio quantumvis Generali, esse majorem. Nec enim à minori vel pari rectè mutamus auctoritatem. Bald. in l. ult. col. 1. Cod. de legib. Nam, ut est dictum commune; Qui confirmat, potior est eo quod confirmatur. Facit quod habet Abbas ad d. cap. 4. num. 4. Potestatem quidem Papæ & Ecclesiæ toti esse à DEO datam; Papæ tamen tanquam Capiti, Ecclesiæ tanquam corpori; quod ad capitis dispositionem debet moveri; puta in iis quæ sunt Juris Positivi, non quæ fidei: cum non possit Pontifex fidei articulum positivum tollere, aut inducere novum; & sic accipiend. can. sunt quidam. can. contra. 25. qu. 1. Ter-*

F

titiò;

tio; Idem est apertè in Concilio Lateranensi sub Leone X. *sess. 11.* definitum; & Concilii Basileensis decretum revocatum. Nec etiam valet Concilii Constantiensis auctoritas. Cùm non fuerit generale, nec eatenus approbatum: ut docet Bellarm. *tom. 1. controvers. 3. lib. 2. cap. 13. & seqq.*

8 Excipiunt tamen Doctores aliqui causam haresis; propter e. *mandatis. 10.* ubi Gloss. in verb. *potuissim. 2. qu. 5. & precipue can. si Papa. 6. dist. 40.* Sed an Papa errare possit & labi in haresin disputatur acriter. Cujus disputationis ut fiat dilucidatio, sciendum; vel Pontificem considerari posse tanquam *Judicem supremum* & Universæ Ecclesiæ *Pastorem Universalem* vel tanquam *personam privatam.* Atq; Primo consideratus modo infallibilem habet in definiendis iis, quæ sunt fidei, auctoritatem, ita ut errare non possit publico in fidei iudicio: *D. Thomas. 2. 2. qu. 1. art. 10. & qu. 11. art. 2. ad 3. Cajetan. in apolog. de potest. Papæ part. 2. cap. 13. cum seqq. & alii quos citat Barbosa. d. lib. 1. cap. 2. num. 38. quem vide. & maxime Bellarm. lib. 4. de Roman. Pontif. cap. 3.* Quia cum Salvator Noster *Luc. 22.* dixerit ad Petrum; *Ego oravi pro te, ut non deficiat fides tua;* non locutus fuit ad totam Ecclesiam (ut quidam volunt) Ea enim non potest errare, sed ad Petrum; *fac. Clem. 1. in fin. ibi persona B. Petri. de re judic. & quidem non personaliter* (ut & alii volunt) sed & ad Successores Ejus. *ut declar. Innocent. III. in c. majores. 3. in princ. de baptismo. ibi ad Petri sedem referendas. Vide Bellarm. d. lib. 4. cap. 3. vide Barbosa. d. lib. 1. cap. 2. num. 38. cum seqq.*

Secundo Pontifex consideratus modo (Eo enim, *ut docent Penia in direct. inquisit. par. 2. ad qu. 17. can. 42. vers. rursus. Paulus Grisat. in resp. cath. fidei. verb. Baptismus. num. 44. vers. dico tertio.* modo aliquando respondet.) Eum in Fide errare posse Antiquiores putaverunt Canonistæ, *per text. in d. can. si Papa. dist. 40. & Gloss. in can. à recta. 24. qu. 1. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 52. num. 2. Covarruv. lib. 1. resolut. variar. cap. 10. num. 12. & Theologi; ut Cajetan. de auctor. Papæ. cap. 9. & in Apolog. p. 2. cap. 13. aliq; apud Barbosa. d. lib. 1. cap. num. 47.* Quorum tamen sententia omninò rejicienda videtur Pighio de *Eccles. Hierarch. lib. 4. cap. 8. Bellarmino d. lib. 4. cap. 6.* Non tamen Machado, *in su. perfetto confess. tom. 2. lib. 4. part. 7. tract. 4. docum. 19. Suarez. de fide*

fide disputat. 10. sect. 6. num. 11. alisq.: Qui putant magis pium & videri posse probabilius, Papam quidem ut personam privatam posse errare ex ignorantia, non tamen ex contumacia. *Sanctarel. de hæres. cap. 31. in init. num. 5. vide etiam Bellarmin. in d. lib. 4. cap. 5.*

Quod tamen magis Christianè, ut dicunt, negant alii, maxime quia Pontificum nullus de facto incidit in hæresin. Licet hoc Hæretici imponant nonnullis: *ut ostendit & refellit Barbosa, dict. lib. 2. & cap. 2. num. 52. cum seqq.*

Pontifex, quæstiones de Fide, & Ecclesiæ causas majores, decido dit Solus. Nam de Apostolicæ Sedis privilegiis judicat Solus; *c. cum venissent. de judic.* Eiusque sententiæ statur contra omnes: *Gloss. in can. in istis dist. 4.* Eaque à nullo retractari potest: *can. patet. cum seqq. 9. qu. 3. can. nemini. 17. qu. 4. nisi Ipse hoc voluerit; can. Apostolica. 35. qu. 9.* Quod approbat, aut reprobat, approbandum aut reprobandum à Nobis: *Gloss. in can. si Romanorum. dist. 19.* In judicando juris tamen servat ordinem; licet, sed ex causa, in quibusdam rebus ad ordinem spectantibus judiciarium possit dispensare: *c. ea qua. de sent. & re jud. c. ex parte. de offic. deleg.* Quippe qui jura omnia dicitur habere in pectoris scrinio, & esse supra Jus. *c. 1. de constit. in 6. ubi Lud. Gomez. in 1. notab. Tyraquell. de nobilit. cap. 20. num. 41. & cap. 23. num. 537.*

Quod tamen intelligendum, I. Quoad *dispensationem*; ut super omnes dispensandi facultatem habentes, in pluribus & causis majoribus scripto derogare possit juri, aequitatemque præferre rigori juris. *Gloss. in Extrav. Rem novam. de dolo & contum. in commun. II. Quoad interpretationem*; Interpretari enim potest jura omnia: *Gloss. verb. fallat. in can. præterea. dist. 23.* III. Quoad *correctionem*; Potest enim Legem priorem tollere per posteriorem, etiam nullâ prioris mentione factâ. *c. 1. ubi Gloss. de constit. in 6. Barbosa de Jure Eccles. univ. lib. 1. cap. 2. num. 118. Quem omnino vide.*

Præterea *Pontifex* approbat Concilia & eorum scripta: Synodum generalem congregat: Episcopos electosque transfert; & eorum Sedes mutat: Ipsos deponit: Depositos restituit: cessiones ab Ipsis accipit: Eos, ne cui alii quam Apostolicæ Sedi parere teneantur, eximit: Episcopatus duos unit: unum partitur: vota commutat: illegiti-

legitimos dignitatum reddit capaces: appellationes ad se, mediis
omissis, interpositas admittit: de iis cognoscit: sententias appellationi
nulli subiectas fert. *c. 2. de translat. Episc. & c. quod translationem. 4. de offic. leg. ubi Gloss. & c. sicut univ. 8. de excess. Pralat.*

- 14 Secundum Jus Vetus *eligitur ex corpore Cardinalium: can. oportebat. 3. cum seq. dist. 79.* Jure verò recentiori reperitur decisum, *in c. licet de elect.* ut contra à duabus Cardinalium partibus electum, præter hæresin, aliamve in jure Divino consistentem exceptionem, nulla opponi possit exceptio: *Barbos. d. lib. cap. 1. num. 77.*

Videtur itaque posteriori hoc capitulo, esse canonis priori derogatum: Idque ob schismata & diutinas Sedis vacationes tollendas.

- 15 Verior ergò eorum videtur sententia, qui etiam *non Cardinales* electum verum esse affirmant Pontificem. *ut Bellarm. ad d. can. licet. num. 1. Augustin. Triumph. de elect. Papa. qu. 3. art. 6. Mandos. ad reg. 13. Cancell. qu. 8. num. 23. aliq. allegati à Barbosa d. lib. & cap. num. 56.* Licet is sit Laicus; *Gloss. verb. non Apostolicus. in can. si quis pecunia. dist. 79. Decius in d. c. licet. num. 9. Barbos. d. lib. & cap. num. 78. uxoratus; Archidiacon. in d. c. si quis pecunia. Bonacin. tract. de elect. Pontif. disput. 1. cap. 1. qu. 2. in princ. num. 4. non tamen uxore in vitâ. Abb. in c. constitutus. num. ult. de convers. conjugat. & in c. uxoratus. num. 1. cod.*

TITULUS IV. De Cardinalibus.

SUMMARIA.

1. <i>Cardinales unde dicti.</i>	4. <i>Quis eos citat. & num.</i>
2. <i>Quodnam eorum manus & officium. & n. 16.</i>	9. & 13.
3. <i>Eorum Tituli quid, & qua in eos jurisdictio. & num. 14.</i>	5. <i>Eorum numerus. An definitus.</i>
	6. <i>Eorum Tituli quales & quot.</i>

7. *Eli-*

7. Eligendi ex omni natione.	11. An eligi possunt Legitimati per matrimonium subsequens.
8. Religiosus, electus Cardinalis in quantum à religionis regulis absoluitur.	12. Quæ requiratur ætas.
9. Quomodo eliguntur.	13. Quæ eorum privilegia.
10. Quæ desiderantur qualitates in eis.	14. Quæ in eorum Consistorio tractentur.
	15. Quomodo regant Sede vacante Ecclesiam.

Cardinales sunt dicti quasi Ecclesiæ Romanæ cardines, seu quia Apostolicæ Sedi, quæ est aliarum Ecclesiarum axis & cardo, seruiunt; *Gloss. verb. Cardinalibus. in Extravag. executabilis. de præbend.* vel quia in illis quasi cardinibus vertantur Christianæ Ecclesiæ gubernacula. Sicut enim mundus regitur cardine, ita Ecclesia Cardinalium roboratur concilio. *arg. c. pastoralis. 7. qu. 1. Gloss. in c. 2. de offic. Archipresb.*

Sunt *Cardinales*, tanquam Senatores Pontificis, seu Senatus Ecclesiæ. *can. 7. Ecclesia. 16. qu. 1.*

Præcipuum enim *Cardinalium officium*, est Reipublicæ Christianæ consulere: Papa assistere: Ei in negotiis arduis rectum consilium præbere: cuncta quæ Eis à Papa pro Ecclesiæ utilitate injunguntur, fideliter adimplere: *c. per venerabilem. vers. sunt autem. qui filii sunt legit. c. fundamenta. §. decet. de elect. in 6.* Solet etiam Pontifex, sed non tenetur, in quæstionibus fidei, reliquisque arduis, Cardinalium exigere consilium. *Cuech. in institut. Jur. Canon. major. lib. 2. tit. 2. de sum. Pontif. num. 59. Mascard. de probation. conclus. 262. num. 56. Barbosa lib. 1. de Jure Eccles. cap. 4. num. 88. cum seqq.*

Sunt alii *Cardinales Diaconi*, alii *Cardinales Presbyteri*, alii *Cardinales Episcopi*; habitâ titulorum, quibus insigniuntur, ratione.

Singuli in suis titulis sibi decretis habent Jurisdictionem poenæ Episcopalem; quia & tituli illi Ecclesiis seu Parochiis comparantur

Episcoporum. *c. his que pro. 11. de major. & obed. c. ex gestis. 2. de Cler. non resident.*

Possunt ergo cognoscere de Clericorum Ecclesiæ suæ titularis causis criminalibus; *Leo in Theaur. Eccles. part. 2. cap. 1. num. 7.* Sive sint Presbyteri, sive Diaconi; *Sebast. Casar. in relect. de Eccles. Hierarch. p. 1. disp. 2. §. 1. num. 2.* interesse matrimoniis; interveniendi aliis concedere licentiam; *Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 28. num. 7.* Pontificiis uti insignibus; benedicere solemniter; *Monet. de conserv. cap. 5. num. 34.* conferre beneficia; *Ludov. Gomez. in reg. triennial. qu. 31. num. 17. vers. & eodem modo;* puta si sint in Urbe. Nami si absint, solus confert Papa; *reg. 7. Cancell. & ibi Mandos. qu. 1. num. 5. Gomez. d. qu. 31. num. 16.* Visitare personas ratione titulorum subiectas; *Panum. de visit. p. 1. quest. 2. num. 16.* excommunicare, suspendere, interdicare, eas; *Azor. Inst. Moral. part. 2. lib. 4. cap. 3. quest. 2.* aliisque gaudere Episcoporum privilegiis. *Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 6. Diana moral. resolut. p. 5. tract. 2. resolut. 71. Barbosa. d. lib. 1. cap. 4. num. 77.*

4 A Summo eliguntur Pontifice: & quidem solo; *Andr. Barbat. de præstant. Cardinal. qu. ult. Cucch. Inst. Jur. Can. major. lib. 2. tit. 4. num. 21.* Adeo ut nequidem Concilium generale creare possit Eos; nisi cum auctoritate tali fuerit auctoritate Papæ congregatum. *Barbos. d. lib. & cap. num. 12.*

5 Numerus Eorum non est definitus, sed summi Pontificis arbitrio, augetur, vel minuitur ut olim, ita & hodiè; *Franc. in c. ubi periculum. de elect. in 6. Martin. Laudens. in tract. de Cardinal. part. 2. qu. 2.*

Rectius tamen Eum Reipublicæ Christianæ consulturum putant, si non duorum & septuaginta Cardinalium excedat numerum. Fuit enim Discipulorum Salvatoris nostri numerus; *sec. Archidiacon. in d. c. ubi periculum. Alber. de sum. Trinit. in rubr. Barbat. tract. de Cardinal. qu. 1. num. 1. Manfr. cod. tract. cap. 3.*

6 Episcoporum Cardinalium tituli olim fuere octo; *testib. Onuphrio lib. de septem Urbis Eccles. cap. 1. Martin. Laudens. de Cardinal. qu. 88. Panum. de visitat. part. 2. num. 15.* Presbyterorum Cardinalium viginti

ginti octo: Diaconorum Cardinalium octodecim. *Barbof. d. lib. 1. de jur. Eccles. cap. 3. num. 46. cum seq.*

Eligi debent ex omni natione; ut unaquæque natio suam in Curia Romana habeat Patrem tutelarem. Concil. Trident. in cap. 1. §. ea vero omnia. de reform. sess. 24. Cucch. Inst. Jur. Canon. Major. lib. 2. tit. 4. Gomez. sup. reg. Cancell. qu. 1. de idiomate. Leo Thesaur. fori Eccles. part. 1. cap. 2. num. 12.

Regularis eligi etiam potest ex constit. Eugenii IV. *constit. 5. incipit. Postquam verus. §. 9.* sed tum non absolvitur ab his quæ sunt de regulæ substantia; & ita non acquirit dominium, nec testari potest. *Bald. in Auth. licentiam. C. de Episc. & Cleric. Guiliel. Benedict. inc. Raynutius. verb. mortuo itaq. num. 301. de testam. Fr. Emanuel. quest. Regular. tom. 2. qu. 54. art. 7. tenerurque habitum religionis suæ portare. Fr. Emanuel. d. art. 7. Franc. in rubr. de testam. lib. 6. num. 76. qu. 15. Eum tamen deponens non incurrit excommunicationem. Bonif. in Clem. 1. §. rursus. num. 33. & 34. de statu Monachor.*

Eligendi Cardinales à Pontifice, factò scrutinio, & si Ei placet, accedente consensu Cardinalium, de viro probo, moribus bonis insignito, iustis natalibus orso, ætatis annorum triginta, qui non sit nepos ex fratre vel sorore summi Pontificis, vel Cardinalis. secund. Concil. Basil. §. fin. de num. & qual. Cardin. Quod non servatur.

Dico factò scrutinio; & quidem merito; Magna quippe, & insignis vitæ sanctitas requiritur in iis, qui ad tantam evchuntur dignitatem, ut Christi Vicario in expediendis agendisque arduis rotius Ecclesiæ negotiis sint futuri à consiliis.

Tria in iis requirit Baldus in *l. 1. ff. de offic. Præf. præf. Industriam singularem, exploratam fidem, & morum gravitatem maximam.* Plura Sanctus Bernardus in *epist. ad Eugenium.* Concilii Basileensis Patres *sess. 23. voluerunt Eos nullius criminis, aut infamiae nota esse aspersos.* Concilium Tridentinum *sess. 24. de reform. cap. 1.* dicit, ea omnia & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & qualitatibus cæteris sunt constituta, (quæ infra titulo de electione videbimus) etiam in creatione S.R.E. Cardinalium & Diaconorum esse

exigenda. Fr. Emanuel. *quest. Regul. tom. 2. qu. 58. art. 7. Campan. de divers. Jur. Canon. rub. 5. cap. 3. num. 5. in princ.*

In perilluſtribus tamen, ut filiis, fratribus, nepotibus, Regum, Principum, cum circumspectione & maturitate morum, sufficit literatura competens. *Barbosa de jure Eccl. lib. 1. cap. 3. num. 38.*

11 Dixi *justus natalibus orio*; Nam ad dignitatem Cardinalitiam, in tantum desiderantur nati ex legitimo matrimonio, ut nec legitimi per subsequens matrimonium veniant admittendi: *sec. constit. Sixti V. incipit. Postquam verus. sub dato tertio Nonas Decemb. 1595. Campan. in divers. Jur. Can. rubr. 11. cap. 13. num. 128.*

12 Dixi *etatis triginta annorum*; Licet enim etas ad Cardinalatum requisita à Summo Pontifice non sit approbata; tamen quia à Concilio Trident. *sess. 24. de reformat. cap. 1. statutum*, ut ea omnia, quae de Episcoporum doctrina, etate, & qualitatibus ceteris sunt constituta, in S. R. E. Cardinalium creatione sint observanda; ea erit quae ad Episcopatum requiritur, videlicet triginta annorum. *Campan. d. tr. rubr. 7. cap. 6. num. 45. Novar. in singul. Can. conc. 17. Squillant. de privileg. Cleric. cap. 4. sub num. 77. Narbona de etate ad omnes actus humanos requisita. an. 30. qu. 4.*

Sed restringendum hoc ad Cardinales Episcopos & Presbyteros Cardinales enim Diaconos, sufficit esse annorum viginti duorum. *sec. dist. 50. constitut. Sixti V.*

13 Ceterum Papa de plenitudine potestatis, etiam facta propositione nulla, potest facere Cardinales, qui non habent has, nec alias qualitates requisitas, omnes supplendo defectus. *Narbona d. anno 30. qu. 4. num. 4. Alex. consil. 111. Perspectus. num. 3. & seq. lib. 6. Card. Tusch. tom. 6. litera P. conclus. 49. num. 68. Barbosa d. lib. 6. cap. num. 34. & 42.*

Sic hodie Pontificum arbitrio fiunt Cardinales. *Petr. Gregor. Tholos. Syntagm. jur. univ. lib. 15. cap. 4. num. 13.*

Est *Cardinalium collegium* honorabilius membrum, quod habet Ecclesia DEI: *Prob. ad Monach. in c. 1. num. 4. de schismat. in 6. Romanae Ecclesiae appellatur gremium; c. in nomine Domini. circa med. dist. 23.*

14 Quamplurimis gaudent *Cardinales* privilegiis. Primò: Habent in

in Ecclesiis, quarum sunt Titulares, & in aliis Eorum titulis subjectis, Jurisdictionem Episcopalem: *c. his que. 11. de major. & obed. Leo in Absaur. Fori Eccles. p. 2. cap. 1. num. 7.*

Unde in iis, si sint in Urbe, *Gonzalez. reg. 8. Cancell. Gloss. 13. num. 20.* Jus habent conferendi beneficia: *Ludov. Gomez. in reg. Triennali. qu. 31. num. 17. vers. & eodem. Barbof. d. lib. cap. 4. num. 36. distribuen- di beneficiatos; Mandos. 7. reg. Cancell. qu. 1. num. 5. Gomez. d. qu. 31. num. 16.* Visitandi personas ratione titularum subjectas: *Parvin. de visitat. part. 1. qu. 2. num. 16.* posse in eos excommunicationis, suspen- sionis, interdicti, irrogare poenas: ritum benedicendi more Episcopo- rum solemnem exercere, reliquaque facere, quæ Episcopalis sunt Jurif- dictionis. *Roman. cons. 498. num. 11. cum seqq. Sbroz. de vicar. off. lib. 1. qu. 3. num. 23.*

Secundo, Cardinales, etiam non Episcopi, omnes Ordines mino- res conferunt, in suis titulis, subditis, ac familiaribus suis. *Parisi. de re- signat. benef. lib. 4. qu. 2. num. 88. Barbof. de offic. & potest. Episcop. part. 2. alleg. 3. num. 15.*

Tertio; Qui Cardinalem offendit, offendenti consilium vel auxili- um præstat, in crimen incidit Majestatis læsæ: *c. Felicis. de poenit. lib. 6. Intrig. singul. 130. num. 1. Clar. recept. sent. in §. final. qu. 77. sacrilegi- um; Gigas de crim. læsæ Majest. lib. 1. Rubric. qual. & à quibus crimen læsæ Majest. com. qu. 5. num. 1. & 11.* Fit infamis perpetuo; habetur pro bannito, omnem amittit Testamenti factionem; devastatur domus, confiscantur bona, privatur locationibus, & feudis, beneficiis spiritu- alibus & temporalibus; ut & ejus filii & nepotes omnibus beneficiis Ecclesiasticis quæ habent; obtinendorum in posterum fiunt incapaces. *Decian. in tract. crim. lib. 7. cap. 41. Menoch. de arbitr. cas. 151.*

Quarto. Damnatur Cardinalis à solo Pontifice, *Gloss. in c. 2. de Cleric. non resid. & de Jure non sine 72. testium numero, si sit Episco- pus, si non, sine 64. si Presbyter, 27. si Diaconus. Host. & Andr. in c. li- cet universis. de testib. per text. in can. Prasul. 2. qu. 4. Menoch. de præsumt. lib. 2. præf. 80. sub num. 23. Borrel. in sum. omn. decis. tom. 1. tit. 5. n. 74.*

Quinto; Non appellatur à sententia ex Cardinalium voto seu consensu lata. *Alban. de Cardinal. qu. 42. vers. 3. hi. Antistites. Mansfred. decis. 30.*

G

Sexto;

Sextò; Cardinalis se Legatum esse afferenti creditur circa potestatem ordinariam, etiamsi non exhibeat literas Legationis suae testes. *c. nobilissimus. dist. 37. Alban. d. qu. 42.*

Septimò; Habent Cardinales redituum Camerae Apostolicae partem: *c. ubi periculum. §. provisiones. de elect. in 6.* si indigeant, subvenire ipsis tenetur Papa; ut caput membrum. *Manfred. decis. 224. Alban. d. qu. 42. in privileg. Lancelot. in templo omn. judic. lib. 2. cap. 3. §. 2. n. 21.*

Octavò; Cardinales, nullà eorum factà speciali mentione, non tenentur suspensionis vel interdicti sententia in diplomate Pontificio, vel motu proprio, mandato, aut constitutione generaliter promulgatà. *Alban. d. qu. 42. privil. 31.*

Nonò; Cardinalatus liberat à potestate patria. *Manfred. de Cardinal. c. 8. privil. 8. Molin. de Just. tract. 2. disput. 229. num. 8.*

Decimò; Conferunt Cardinales in Ecclesiis sibi à Sede Apostolica commissis beneficia, & in iisdem exercent jurisdictionem, ante possessionem captam, & literarum ostensionem; non obstante Extravag. Injuncta. *de elect. commun. Barbof. d. lib. & cap. num. 71.*

Undecimò; Cardinalis assertioni nuda statur; si quidem Papa sit praesens: *Gabriel. com. opin. syntagm. tit. de probat. concl. 3. num. 20. cum seqq.* afferat rem directe non praedjudicalem tertio; *Zech. de Republ. tit. 3. de Cardinal. num. 9. Gabriel. d. loco. afferat verisimilia. Nota in Lauretana Jurisdictionis. §. Martii 1618. Barb. d. lib. & cap. num. 74.*

Duodecimò; Orto schismate, contentioneque data, possunt Cardinales congregare Concilium. *Manfred. de Cardin. cap. 31. Seb. Casar. de select. in Eccles. Hierarch. disp. 2. §. 5. num. ult.*

Decimo tertio; Gaudent privilegiis Episcopis concessis. *Barbof. d. lib. & cap. num. 77.*

Decimo quarto; Eorum inter se lites à Pontifice deciduntur appellatione omni remotà. *Barbof. d. loc. num. 79.*

Decimo quinto; Eorum domus, in quibus extat oratorium gaudet immunitatis Ecclesiasticae privilegio: *Clar. §. fin. qu. 30. vers. item add. Tusch. pract. conclus. verb. Ecclesia. conclus. 9. num. 12. Mar. Ital. de immun. Eccles. lib. 1. cap. 4. §. 9. num. 22.*

Decimo sexto; Eorum declarationes consulto Papa factae, non tan-

tantum habentur ut probabiles & doctrinales; ut volunt Bonacin. de leg. disp. 1. qu. 1. punct. 8. num. 4. Joan. Valer. de differ. inter utrumq. forum diff. 1. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 2. num. 10. aliiq. relati à Barbofa d. lib. & cap. num. 82. sed etiam ut auctoritative & necessaria; ita ut in foro utroque non solum pro personis illis, ad quorum sunt instantiam, seu in casu speciali, cui Congregatio respondet, vim habeant obligandi; sed ut leges generales in similibus omnibus. Est enim Congregatio Cardinalium, Concilii Tridentini Interpretum, à diversis Pontificibus, & nominatim Gregorio XIII. & Sixto V. constituta, ut specialiter præsent executioni & interpretationi dicti Concilii, & dubia difficultatesque circa Illius statuta occurrentes, nomine Sedis Apostolicæ, sed consultæ, resolvant & interpretentur. Fr. Emanuel. qu. Regul. tom. 1. qu. 11. art. 1. & 2. Gambar. de casib. reserv. cap. 3. num. 6. Zipens in analytic. jur. Pontif. postnemi Enarr. in epist. ad Lect. Garc. de benef. in præf. tom. 1. vide Barbof. d. loc. num. 81.

Habent & Cardinales adhuc privilegia alia, sed minoris ponderis.

Omnes, olim bis in hebdomade in Consistorium conveniebant apud Pontificem; hodie tantum semel.

In Consistorio proponuntur & deciduntur controversiæ Electorum ad Ecclesias Episcopales, ubi Ecclesiæ vacant, ad quem electio pertinet, discutitur; per illud beneficia consistorialia, id est, quæ Sedi Apostolicæ reservata, præpositi eliguntur; in Illo tractantur omnia, quæ ad divinum cultum, ac fidem Christianam, religionem, & Orbis Christiani pacem, & conservationem temporalem Romana Ecclesiæ pertinent. Petrus Gregor. Tholos. in syntagm. jur. univ. lib. 15. cap. 4. num. 15.

Est enim (ut & supra dictum) præcipuum Cardinalium officium Republicæ consulere Christianæ, & Romano assistere Pontifici, eique sed petenti, Cach. de Inst. major. lib. 2. tit. 2. de sum. Pontif. num. 59. Mascard. de probat. concl. 282. num. 56. Ceval. can. contra commun. qu. 645. num. 3. Barb. d. loc. num. 89. in negotiis arduis rectum præbere consilium, & cuncta quæ Eis, ab Eodem Pontifice pro Ecclesiæ injunguntur utilitate, adimplere fideliter. c. per venerabilem. vers. sunt autem qui filii sui legitimi. c. fundamenta. §. decet. de elect. in 6.

Regunt Sede vacante Ecclesiam. *Petr. Greg. Tholos. d. loco.*

17 Non tamen possunt quicquam potestatis vel Jurisdictionis ad Romanum Pontificem dum vivit, pertinentis, exercere: nisi incidente fortè urgente necessitate, aut imminente periculo grandi. *Clem. ne Romani de elect. & constit. Pii IV. inc. In eligend. sub dato Romæ. Idib. Octob. 1562. Campan. in divers. Jur. Can. rub. 7. cap. 6. num. 76.*

Hinc per *Eorum Collegium*, Constitutiones Pontificum nec corrigi, nec mutari, nec modificari possunt, nec iis quicquam addi aut detrahi, præsertim circa illa, quæ de futuri agunt Pontificis electione: *Clem. ne Romani in princ. Manfred. de Cardinal. decis. 261.* nec creari Cardinales. *Manfred. decis. 259. num. 386. Campan. d. cap. 6. num. 78.* nec insignia Cardinalitia dari. *Lavor. var. lucubrat. tom. 1. tit. 3. cap. 2. num. 15.*

TITULUS V.

De electione Papæ.

SUMMARI A.

1. Continuatio. *um quæ structura, clausura.*
2. Primus Ecclesia temporibus penes quos fuerit Pontificis Electio.
3. Quæ in ea Imperatorum potestas vel auctoritas.
4. Electio quando ad Cardinales devoluta.
5. Quæ ante Electionem observanda.
6. Conclavis Cardinali-
7. In electionis actu quæ observanda.
8. Morientibus Cardinalibus omnibus eligere an possit Concilium Generale.
9. An, quod Electio fiat Romæ, de substantia.
10. Quo-

10. <i>Quotuplex eligendi modus.</i>	<i>Spiritus Sancti, & quotuplex.</i>
11. <i>Per scrutinium quis.</i>	18. <i>An revocari potest Electio cum impedimento Canonico facta.</i>
12. <i>Quæ requisita.</i>	
13. <i>Quæ solemnitates.</i>	
14. <i>Per Accessum quis eligendi modus.</i>	19. <i>Electus an debeat consentire.</i>
15. <i>Per Compromissum quis.</i>	20. <i>Electio Pontificis non desiderat Confirmationem.</i>
16. <i>An cumulari potest cum ea quæ fit per Scrutinium.</i>	21. <i>Quomodo inauguratur.</i>
17. <i>An non & electionis modus per inspirationem</i>	22. <i>A quo die incipiat Pontificatus.</i>

Quia modò per *Electionem*, modò per *Postulationem*, Episcopi ac ceteri Prælati promoventur; c. 3. in fin. c. 4. §. ceterum de postuland. Prælat. c. 20. innotuit. c. 40. scriptum. de elect. videt de duobus hisce dicendum promovendi modis; & quidem primò de *Electione*. Dixi Episcopi ac ceteri omnes Prælati; quia Eorum omnium *Electio*, uno & eodem procedit modo: *Romani Pontificis* exceptâ;

Quippe *Ejus Electio* non semper fuit apud Eosdem. *Primum* post B. Petrum fuit apud Ecclesiæ Romanæ Senatam, constantem ex Presbyteris & Romana Urbis Diaconibus, ab Ipso Petro in absentium Dd. Apostolorum per Orbem divisorum, anteaque Consiliariorum & Coadjutorum locum institutis. Qui postea *Cardinales* nominati: (ut supra dictum) Deindè cum B. Sylvestri tempore, cepisset temporalibus bonis & potestate terrena perfrui Ecclesiæ, & exinde inter hujusmodi Ecclesiæ Senatores, orientur scandala scissuræque, *Electio* ni ad-

ni adjunctus fuit reliquis Romanus Clerus Populusque. *fac. can. factus. 7. qu. 1.* Sed nisi ad Clericorum removendas dissensiones, & ut omnibus dicendi esset in Electione facultas, liceretque eligendi vitia & virtutes proferre testimoniumque perhibere Electioni. *cap. 1. dist. 24. c. reliqui. dist. 63.* nec non, ne Populo invito, obtruderetur Prælatus inopertus. *can. nullus invitis. dist. 61. cap. si forte. dist. 63.* Postea orientibus; Electioni auctoritatem interposuit suam Imperator Romanus, voluitque ejus ab Ipsius confirmatione pendere robur. *Duaren. de Sacris Rom. Eccles. minister. lib. 3. cap. 11.* Quod & confirmaverunt Pontifices Ipsi posteriores; ut Adrianus I. *in c. Hadrianus d. 2. dist. 63. Guilielm. Benedict. in c. Raynutius. vers. & uxorem. num. 367. de testam.*

4 Leo II. *can. in synodo. dist. 63.* & cum ne sic quidem seditionibus nonnunquam ex Principum violentia oborientibus occurreretur satis; Nicolaus Papa II. collecto Concilio Lateranensi; statuit electionem agendam esse à Cardinalibus præcipuè; eorumque honore salvo, cæterum Clerum Populumque ad confirmationem esse congregandum. *can. in nomine. 1. dist. 23.* Quo tamen Concilio non considerato Imp. Henricus III. Imperatorum Jus in multorum Pontificum Electione, factum rectum servavit. Tandem primò Alexander III. illum statuit canonico Electum censer, in quem consensissent duæ extribus Cardinalium, puta *Episcoporum, Presbyterorum, Diaconorum* partibus; ut referatur *in c. licet. 6. de elect. Boet. Ep. de Regalib. in benef. Eccles. lib. num. 195.* Postea illud ad totum redegit Cardinalium Collegium. *cap. ubi periculum. eod. in 6. Clem. ne Romani. eod.* Ne autem vacationis diutina incommodis premeretur Ecclesia Romana, neve Patres studiis corrumpi possent ambientium, Gregorius X. *in Concilio Lugdunensi. celebr. anno 1274. de quo in c. periculum. de elect. in 6.* & post Eum Clemens V. *in Concilio Viennensi anno 1310. vid. c. ne Romani. eod.* Clemens VII. *in constit. inc. Cum Charissimus. sub dat. 26. Octobris 1529.* Paulus IV. *in constit. cum secundum. anno 1554.* Pius IV. *Bulla inc. qua eligendis 1562.* Gregorius XV. *const. Aeterni. anno 1621.* Urbanus, *constit. ad Romanum. 1625.* nonnulla statuerunt observatu necessaria ante Electionem, nonnulla in Electione ipsa, nonnulla post Electionem.

Ante

Ante Electionem Pontificis: 1. Quod Cardinales absentes sunt
 monendi, perque decem dies, *d. c. ubi periculum.* à die mortis Pontifi-
 cis computandos, *Archid. in d. c. periculum. num. 5.* expectandi: non
 tamen citandi: *ut in d. Bulla Pii IV. in §. lapsis.* 2. Quod, dum exe-
 quia celebrantur Pontificis defuncti, fabricandum sit Conclave, undi-
 que, (servatâ ad recipiendum victum fenestrâ) ita clausum, ut nemo
 ingredi, nemo inclusos videre, alloqui, nec quicquam latentè intro-
 mitti possit; pariete intermedio nullo, ubi Cardinales manere possunt
 omnes: *d. c. ubi periculum. §. hoc sacro.* Clausum Conclavo qui, vel
 aliunde quam per ostium, ingreditur, ipso facto privatur omni hono-
 re, officio, beneficio, & seculari curiæ poenis gravissimis traditur pun-
 niendus; Electioque aliter quam Conclavi clauso celebrata est irrita:
*Constit. Pii IV. incip. in eligendis. §. clauso. const. Gregorii XIV. in c. cogit-
 nos. Bonacina tract. de legit. Pontif. elect. disp. 1. qu. 3. à princ. Qui ad
 eos qui in Conclavi sunt, aut literas, aut nuntium, aut notam mittit,
 aut ex iis qui in Conclavi sunt, ad eos qui foris sunt mittit, quâcunque
 dignitate fulgeat, excommunicationis late sententiæ incurrit poenam,
 absolvendi facultate, præterquam in mortis articulo soli Pontifici re-
 servatâ. d. c. periculum. §. hoc sacro. vers. nulli etiam junct. d. constit. Pii
 IV. §. literas. Bonac. d. tract. disp. 2. qu. 4. à princ.*

In Electione ipsa Pontificis observanda; Quod sit celebranda tan-
 tum à Cardinalibus; *can. in nomine Domini. 1. dist. 23.* & quidem
 omnibus; etiam nuperè creatis & publicatis, licet Cardinalatus non-
 dum acceperint insignia; *Pius IV. inc. Pius Papa V. anno 1571. Bonacina
 d. tract. qu. 1. punct. 1. prop. un. num. 4. Gregor. IV. in ceremon. §.
 porro. 7. & quidem præsentibus, c. si quis iusto. in princ. & §. fin. de elect.
 in 6. nulla excommunicationis, vel suspensionis, aut interdicti excep-
 tione obstante; etiam juxta Gregorii XIV. constit. in vers. Volumus.
 Bonacina d. tract. qu. 1. punct. 1. prop. un. num. 1. & §. ut eo magis vi-
 rentur dissensiones & schismata, quo minor eligentibus erit dissidendi
 facultas. Clem. ne Romani. §. caterum. de elect. Pius IV. in d. constit. 1. §.
 & ne dissensiones. Sylvest. in sum. verb. excommunicatio. 9. num. 6. Si
 nonnulli ante Electionem factam decedant, à superstitibus; licet tan-
 tum duobus; *Anan. in fin. de appellat. Sylvester d. verb. Excommunicatio. 9.**

- 7 *tio. 9. num. 2. Imò & uno: Salas de legib. tract. 14. disp. 8. sect. 8. num.*
 8 *4. Bonac. d. tract. disp. 1. qu. 1. punct. 3. num. 38. Si omnes Cardinales*
mortui, à Concilio Generali: Est enim Pontifex universalis Pastor.
 9 *Hofsiens. in d. c. licet. Aug. Ancona in sum. qu. 3. art. 3. Diff. alii.*
 9 *Facienda Electio novi Papæ Romæ; nisi alibi decesserit; cap. ubi*
periculum. §. porro. de elect. in 6. & quidem in Conclavi in Apostolico
Palatio constructi: quod tamen de electionis non est substantia. inc. 1.
dist. 23. Archidiacon. num. 17. Bellarm. num. 11. Gemin. num. 16. Turre-
crem. num. 18. Card. Alex. col. 6. prop. fin. sup. Gloss. verb. in Urbe.
 10 *Nulla à Jure Communi certa in Electione Pontificis servanda*
forma tradita; d. c. licet. & ibi Innoc. & Compost. Hofsiens. de elect. Ipsi
Eligentes introduxerunt triplicem; Per Scrutinium, Accessum, Compro-
missum. Bonac. d. tract. disp. 1. qu. 3. in princ. num. 3.
 11 *Scrutinium, est votorum Eligentium inquisitio, seu suffragiorum*
collectio. Boët. Epon. lib. 1. de Regal. num. 210. pag. 138.
 12 *Ad illud concurrere, secund. c. quia propter. de elect. debent: 1.*
Ut tres, nec plures, nec pauciores, sint Scrutatores: 2. Debent esse
de Collegio præcisè: 3. Exquirere vota sigillatim & secretò: 4. Pu-
blicare vota: 5. Eligentes omnes congregari in unum; nec enim
dari potest votum in Camera: c. in Genesi. de elect. 6. Præsentibus
omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse, de
Collegio assumi tres, digni fide, singulorum vota exquirentes sigilla-
tim; exquisita redigentes in scriptis; redacta publicantes in com-
muni. Quibus observaris collationeque habita censetur Electus is, in
quem consenserunt vel omnes, vel ex tribus partibus duæ. d. c. quia
propter. Barbosa de Jure Eccles. lib. 1. cap. 1. num. 86.
 13 *Faciendo autem Scrutinio tres, de quolibet eligendi Ordine Cardi-*
nales; qui triduo primo, cujusque Ordinis Antiquiores; Secundo sin-
gulorum Ordinum sequentes; Et donec electio fiat, sic deinceps; vo-
ta exquirant Cardinalium. Deinde tres eligantur eodem ordine alii,
qui scrutentur prædictorum Trium vota: quibus factis Cardinales, qui
in Conclavi sunt, omnes, de mane vestibus induiti longis, seu vestibus à
fursum deorsum apertis, conveniunt in capella, ubi Eucharistia servat-
tur SS. ibique celebrata de Spiritu Sancto Missa, bini antiquiores acce-
dunt,

dunt, ordine servato, ad Altare, albi coloris stolas, si sint Sacerdotes, deferentes, pendentes ad pectus: si Diaconi, pendentes ab humero dextro ad pectus: & fumentes de manu Diaconi SS. Eucharistia Sacramentum, interpositis sanctis Evangelii iuramentoque de servandis juxta formam Concilii Basileensis *sess. 23. bullis, & lectis Bullis Pii IV. in eligendis. & duabus Julii II.* disponunt se juxta ordinem & antiquitatem per subsellia; singulique schedulam, antea scriptam; tali modo *Ego N. Cardinalis, ego eligo N. in Pontificem;* eamque annulo obfirmatam, & complicatam, deosculatam, accedentes ad Altare, genuflexi, mittunt in calicem, in quo ea die peracta sunt sacra, in Altaris medio ibi vacuo, presentibus *primo Cardinali Episcopo, & primo Cardinali Diacono* positum. *Episcoporum Cardinalium* qui prior schedulam posuit in calicem, ad dextrum altaris eorum accedit, ibique cum priore *Cardinalium Diaconorum* elevat patinam; dum *Cardinales* alii votorum schedulas imponunt calici per ordinem. Schedulis sic in calicem positis, quisque Patrum sedentium scabellum cum papyro & pugillaribus habet ante se, in illo Patrum presentium omnium, nomina per distantiam sunt descripta. Eum calicem postea altius sublatum tres predicti (*Scrutatores* appellantur) in sublimi, ut audiri possint & spectari, ostendunt, & schedulas numerant; calicemque ponunt supra Mensam; & Episcoporum prior schedulam, ad manum fortè venientem, duobus digitis extrahit palam; illamque Presbyterorum priori ostendam, Diaconorum priori porrigit legendam; isque eam sic legit, ut ubi est annotatum, *Cardinales* omnes, ipsique etiam tres *Scrutatores* super singulis Nominatorum nominibus notam faciunt in papyro & facta postea collatione, erit Papa, qui duarum partium & Cardinalibus integraverit Suffragia. *Barbosa d. lib. 6. cap. num. 88.*

Quod *Accessum* attinet, is, etiam facto scrutinio, & quantumcumque publicato, contra aliarum Electionum jus, quod habetur in *c. publicato de elect. not. in d. licet. ab Abbat. num. 8. Anchar. num. 5. vers. septimo nota. Hostiens. num. 25. Butr. num. 33. Joan. Andr. num. 4. Lancellor. in Inst. Jur. Canonici. tit. de elect. §. per scrutinium. verbo publicato. & ibi Gloss. fieri potest.*

Possunt enim *Cardinales*, accedere alteri non per se, sed Electo I §
 H per

per alios; & sic duarum partium perficere numerum. *Archid. in c. indemitatibus. num. 8. de elect. in 6. Gambar. de auctor. Legati. de Lateran. de facult. Legati legatione finita. qu. 24. num. 142.* In quo tamen accessu observari quadam voluit Gregor. XV. *in d. sua conslit.*

Compromissum fit, cum Cardinales propter discordiam negotium Electionis compromittunt in aliquem, ut ille vice omnium, quem voverit, eligat. *Bonacina d. tract. disp. 1. qu. 3. puncto 2. num. 1. Oldrad. cons. 184. in princ.*

- 16 Potest & *Compromitti cum Scrutinio*; puta; Ut *Compromissarius* singulorum vota exquirat, eumque eligat in quem major & sanior pars consenserit. *c. cum dilectus. de elect. c. cum expediat. 23. eod. in 6. & cap. si cui. 27. eod.*

Quo casu non tenetur *Compromissarius* ad aliud, quam ad id quod *Compromisso* expressum: hoc est, non merita examinat, sed vota numerat. *Monach. in c. cum expediat. 29. n. 9. ad fin. vers. item quero. & n. 10. de elect. in 6. Joan. Andr. in princ. Gemin. n. 3. vers. quero an ista forma. Compstet. in c. in genesi. 59. col. 3. vers. in forma vero. ubi Abb. n. 2. in 4. not. de elect. tempusque si additum, servare debet. Barb. d. lib. & cap. n. 98.*

- 17 Præter dictos est & alius *Electionis* modus; puta per *viam Spiritus Sancti*, de qua *in c. quia propter. de elect.* Fitque per unanimum, concordemque omnium conclamationem, citra collectionem suffragiorum profus ullam. *Boet. Epo. d. lib. 1. num. 210.*

Est *duplex*; Unus per *inspirationem*; & est, quando, nullo inter eligentes ordine servato, Ipsi quasi inebriati; & quasi facto super se eligunt: Alter, per *quasi inspirationem*, quando subito, & repente unus post alium, eundem sine intervallo aliquo, nullo dissidente, *Joan. Andr. ad d. c. quia propter. num. 34. Bellamer. ibid. in §. nisi forte. num. 1. & 3. Compstet. num. 1. Vital. in Clem. X. Roman. eod. eligunt. Hostiens. in d. c. quia propter. num. 50. & Abb. ibid. num. 3. Bonacin. d. disp. 1. qu. 9. puncto 3.*

- 18 Canonicè si non processit *Electio*, eam revocare Ecclesia potest. *vide Alban. de Pontif. part. 1. num. 9. Bellarmin. lib. 1. de Concil. cap. 19. ad 3. Azor. Instit. moral. part. 2. lib. 4. cap. 7. qu. 3. aliosq. alleg. à Barbos. d. lib. 1. cap. 2. num. 111.*

Factâ

Facta Electione canonicè, Electus debet consentire: *Bonacina tract. 19 de elect. Pontif. qu. 2. in princ. num. 9.* donec de consensu ejus constat, Cardinales ejus & suo nomine onniarectam ad gubernationem necessaria expediunt. *Bonacin. ubi supra num. 10. & 11.*

Nullam hæc Pontificis Electio requirit Confirmationem, *Campar. 20 de divers. Jur. Canon. rubr. 9. lib. num. 57.* Imò cum statim ab Electione verus sit Pontifex, & habeat administrandi Jus; *Gloss. verb. & dispensandi. in can. 1. dist. 23. & ubi Archidiacon. num. 13. Bellam. sub num. 7. & 11. & 12.* & Superiorem non habeat *d. cap. licet. in fine. Flam. Paris. de resignat. Benefic. lib. 7. qu. 5. num. 1. & 2.* confirmari nequit.

Post consensum præstitum, si non sit Episcopus, consecratur inter 21 Missarum solemniam ante hymnum Angelicum, & postea Ipse Missarum incipit solemniam, & perficit consecratus; potestque contra quant Episcopus; *c. quod sicut. §. super eo. de elect.* statim conferre ordines: *Barbos. d. lib. & cap. num. 117.* Si sit Episcopus, coronatur statim; & quidem olim præcisè per Cardinalem Episcopum Hostiensem; *d. c. 1. dist. 23.* assistentibus Cardinalibus Portuensi & Albanensi; hodie per Cardinalium Decanum, id est, inter Episcopos primum cum duobus aliis Senioribus. *Barbosa d. loc. num. 116. cum seq.*

Recipit Papa Pontificatum, & administrationem à die Electionis; *22 Extrav. quia non licet. ult. de sent. excommun. inc. commun. licet de stylo,* qui est servandus, non incipiat Pontificatum nisi à die Consecrationis. *Butr. consl. 43. in princ. Cardin. Tusch. tom. 6. lit. P. concl. 67. num. 1.*

TITULUS VI.

De Electione Prælatorum.

SUMMARIA.

1. Prælati quibus modis ad
Ecclesiam regimen assu-
mantur.	2. Electio Prælati quid.	3. Quotupliciter sumatur.
	4. Quæ Utraq.	5. An
	H 2	

5. *An Beneficia Electiva omnia formam electionis exigunt.*
6. *Ad quem pertineat Electionis jus.*
7. *Collegium quomodo conservetur.*
8. *Qui possint eligere.*
9. *Qui prohibeantur Lege.*
10. *Qui ex naturali causa.*
11. *Quibus jus eligendi dari potest moribus.*
12. *An dare potest praescriptio.*
13. *Qualem eligere debent Electores.*
14. *Quid si elegerint minus dignum an tenentur ad restitutionem.*
15. *An ipse Electus.*
16. *Quando.*
17. *Quomodo puniantur Eligentes indignum scienter.*
18. *Quid si sciant tantum ex confessione.*
19. *Electio indigni quando nulla.*
20. *An poena, eligentibus indignum proposita, obtinent electione non secuta.*
21. *An quis sit indignus, probandum.*
22. *Et quidem ex Sanctionibus Canonis.*
23. *Crimina quae diffiniunt ista, qualia debeant esse.*
24. *Quae.*
25. *Irregularitas quomodo incurratur.*
26. *Qui prohibeantur eligi Lege.*
27. *Quae exigantur in Praelatis.*
28. *Qui prohibeantur, ad Praelaturas adspirare Natura.*
29. *An aetatis non potest peti dispensatio.*
30. *Qui prohibentur eligi propter mores.*

31. <i>Qui moribus.</i>	45. <i>Quomodo celebretur Electio.</i> (um.)
32. <i>Quid præcedere debeat Electionem.</i>	46. <i>Quomodo per Scrutinium.</i>
33. <i>Mors & sepultura Prælati expectanda. De honestate.</i>	47. <i>Ad Scrutatorum ordinationem qua requirantur.</i>
34. <i>Facienda electio intra menses aut tres, aut sex.</i>	48. <i>An ad Scrutandum assumi possunt Extranei.</i>
35. <i>Quando currere incipient.</i>	49. <i>Quod Scrutatorum officium.</i>
36. <i>Quomodo computentur.</i>	50. <i>Quid si plures facta electiones.</i>
37. <i>Quomodo mensum dies.</i>	51. <i>Quid si vota & merita sint paria.</i>
38. <i>Quæ preparatoria Electionis post sepulturam Prælati, à Canonicis presentibus facienda.</i>	52. <i>Electio facta quomodo debeat pronuntiari.</i>
39. <i>Citandi Eligendi jus habentes.</i>	53. <i>Quid sequatur Electionem factam per Scrutinium.</i>
40. 41. <i>Quomodo.</i>	54. <i>Per Compromissum quomodo fit Electio.</i>
42. <i>Quid sicutatus interesse Electioni nequeat.</i>	55. <i>Compromissarii an unum ex numero suo eligere possint & quando.</i>
43. <i>Quid si constituat Procuratores plures.</i>	56. <i>Compromissum an revocari possit.</i>
44. <i>Quid si Procurator ex ipso Collegio sit constitutus.</i>	

57. *Quid si Compromissarius intra tempus eligere negligat.* aliquando accedit Scrutinium: *Quæ melior.*
58. *Quid si elegerit, sed indignum.* 60. *Per Inspirationem quomodo fit Electio.*
59. *Formula Compromissarii dividitur ea.* 61. *Quomodo per Doctores dividitur ea.*

I **P**relati ad Ecclesiarum regimen, vel ad dignitates & beneficia plurimis assumuntur modis; Nempe per *Electiōnem*, de qua hoc; per *Postulationem*, de qua seq. per *translationem*, de qua inf. tit. de *translat.* per *Nominationem*, aut *Simplicem petitionem* & per *Collationem*; de qua tract. de *benefic. lib. 5. tit. de collation.* per *Præsentationem*, de qua d. tract. lib. 5. tit. de *præsent.* per *Administrationem*, de qua inf. tit. de *officio Vicarii*: aliosque de quib. vid. d. tract. lib. 5. & 6.

² *Electio* est alicujus personæ idoneæ ad prælationem, vel fraternali societatem, servatâ formâ, canonicè facta vocatio. *Hostiens. in §. Gloss. in rubr. de postulat. Pralat. in 6. & in c. 1. eod. tit. verb. vera postulatio. Tholos. synt. jur. univ. lib. 5. cap. 12. num. 18.*

³ Sumitur vel *proprie*, vel *improprie*. *Proprie* pro ea quæ consensu plurium per vota vel suffragia fit secundum canones: ut sumitur hic. *Improprie* pro ea quæ fit à Superiore solo, & vocatur *Collatio*. c. *Adrianus. cum seq. dist. 63.*

Illa in simplicibus beneficiis locum non habet, sed in Dignitatibus & Prælaturis Ecclesiasticis, maxime quæ Jurisdictionem habent aliquam in Ecclesiasticas personas adjunctam; proptereaque electione factâ confirmatione Superioris indigent: *Gloss. in Clem. quia contingit. §. ut autem. de relig. domib. Tholos. de elect. cap. 4. num. 2.* Quæ ideo beneficia *Electiva*, (quæ hodie, propter reservationes Sedi Apostolicæ factas, sunt pauca. *Barbosa Juris Ecclesiast. univ. lib. 1. cap. 19. num. 43.*) nec ad alicujus dispositionem pertinere dicuntur: *Vallens. in parat. Decret. de Elect. §. 1. num. 4.* ut *Collativa* beneficia. *Clem. 1. de præbend. Gloss. in §. 1. ad verb. dispositionem. de reservat. in pragm. sanct. Rebuff. ad*

ad §. prefatiq. ordinarii. ad verb. dispositionem. de Collat. in Concord. fac. rext. cum Gloss. in c. cum in illis. 16. §. illis. de prebend. in 6.

Talia beneficia Electiva sunt Pontificatus, (de quo supra) Patri- 4
archatus, Archi-Episcopatus, Episcopatus. omnesque Collegiarum Ec-
clesiarum Præpositura; Nisi aliter ex fundatione, consuetudine, præscri-
ptione legitima, aut privilegio, obtineat. Vallens. d. loc. num. 4.

Omnia tamen beneficia Electiva formam Electionis non exi- 5
gunt; *quia propter. de elect. c. quam sit. eod. in 6.* sed tantum quando
Electio fit ad Cathedrales & Regulares Ecclesias, non si ad inferiores
dignitates; quarum Ecclesia non dicuntur viduata Pastore: *Rota de-
cis. 288. in novis. incipit. Major pars Dominorum.* Attamen in *decis.
242. in novis.* dicitur *d. constit. quia propter.* tam in Ecclesiis Episcopali-
bus & Abbatialibus, quam in aliis, in quibus est Populi cura, habere lo-
cum, si ibi electus præsit per modum capitis, & Prælat. *Tholosan. d. loc.
num. 2. in fin.*

Pertinet Electio ad Collegium, cui Pastor quaeritur: *can. congrega- 6
to. 16. qu. 1. c. Abbatem. cum seq. de elect. Sylvester verb. Electio. 1. qu. 1.
Garc. de benef. parte 5. cap. 4. num. 9.* Nisi obstat consuetudo aut privi-
legium, aut contraria Superioris voluntas; quamvis in ipso Collegio,
non extant nisi duo vel tres legitimi vocales; quia ad eos spectabit ele-
ctio; non tamen si fuerint minus quam duo. *c. 1. eod. Mascard. de pro-
bat. concl. 584. num. 3. Frater Emanuel. quest. regul. tom. 2. qu. 53. art.
11. in princ. Raynu. de voce Canonic. qu. 1. num. 3.*

Sed Collegio saltem in duobus constituto, totum Jus, aliis mor- 7
tuis, privatis, suspensis, vel excommunicatis, ad unum reduci, & in eo
conservari potest. *Gloss. in verbo pauciores. c. gratum. de postul. Prælat.
& verb. duo. in c. 1. de elect. Lezana. in sum. Quest. regul. tom. 1. cap. 15.
num. 6. & tom. 3. verb. Electio. num. 4. Seraphin. decis. 860. num. 7. &
decis. 1050. num. 5. Barbof. d. loc. num. 46.*

Eligere possunt omnes ii, qui vel pacto, vel privilegio, vel con- 8
suetudine hoc jus obtinuerunt. *c. 3. de caus. possess. & propr. c. ult. 16.
qu. ult. Hostiens. in §. quis possit. hic.* Nisi jure prohibeantur.

Prohibentur quidam, *Lege, natura, moribus. secund. l. cum Prætor.
12. §. non autem. ff. de judic.*

Lege

9 *Lege prohibentur. Primò* Prælatus vivus successorem; puta cum effectu ut possit succedere; *ex concilio Antiocheno. can. 23. relato in can. 3. Episcopo non licere. 8. qu. 1. ex Concilio Papa Martini. can. 8. in can. Episcopo non liceat, ca. 8. qu. 1. in Synodo Romana. sub Pontifice S. Hilario. cap. 5. can. 4. pleriq. can. 8. qu. 1. can. 2. & 3. & per tot. caus. 7. qu. 1. Quia Ecclesiastica beneficia hæreditaria successione jure concedi non debent. can. 7. Apostolica. 8. qu. 1. c. fin. dist. 51. c. consuluit. de jure patronat. c. presentium. de filiis Presbyter. Ubi enim Præpositi capacitas & merita perpendi debent, ibi sanguinis non habenda ratio. Nisi aliter vel Lege concessum, vel ex privilegio receptum. ut in can. in Synodo. dist. 63. can. petiisti. 7. qu. 1.*

Non tamen prohibetur viventi tractare de successore, cum Collegio, eique commendare aliquem, *can. 1. & 2. can. Apostolica. 7. qu. 1. Potest & Papa cum Successore ita nominato dispensare, d. can. petiisti. Licuit & Coadjutorem sibi viventi eligere; dignitatemque deponere Episcopalem. c. 1. & 2. caus. 8. qu. 1. c. 1. de renunciat. in 6.*

Secundò. Nemo potest eligere seipsum; quia nec seipsum instituere, aut sibi dare beneficium potest; cum inter dantem & accipientem debeat esse differentia, *cap. fin. de instit. Nec quis potest seipsum præsentare ad beneficia sui patronatus. e. per nostras. de jure patron. Nec seipsum baptizare, cap. debitum. 4. de baptismo. ordinare. can. d. ditimus. 24. qu. 1. Cum nemo plurium simul & semel vices subire possit. c. presbyterus. 16. qu. 1.*

Tertiò. Qui sacris Ordinibus non sunt decorati. *Clem. ut ii. ubi Gloss. de atat. & qual. Concil. Trident. sess. 22. de reformat. qu. 4. Si quis tamen vacationis tempore non sit initiatus sacris, susceperit verò Subdiaconatum tempore electionis, votum habebit; quia ut eo tempore sit habilis sufficit. Gloss. verbo. constitutum in d. Clem. ut ii. & ibi Abb. num. 9.*

Quartò; Regularis non professus, vel Laicus conversus in Electione Præpositorum in monasteriis, Ecclesiisque Regularibus. *can. ex eo. 32. §. fin. de election. & ibi Anchor. num. 3. Sylvester verb. Electio. 4. num. 5. Castell. de elect. Canonic. Tholosan. de elect. cap. 7. num. 5. Barbosa de jure Ecclesiast. lib. 1. cap. 19. num. 49. & 50. Fr. Eman. quæst. Regul. tom.*

tom. 2. cap. 3. in fin. I. conclus. nisi ex privilegio, statuto, vel consuetudine habeant vocem conuersi. c. 2. de institut. Gloss. in verbo Electionibus. c. ex eo. §. in Ecclesiis. de elect. in 6. fac. text. in c. et si Christus de iurejur. in vers. Vos & conuersi. & c. Frideric. de Senis conf. 107.

Quintò; Qui ex ordine mendicantium ad ordinem alium transferunt, non habent, ibi in Electionibus vocem, licet habeant beneficium vel administrationem. Clem. c. de Regular.

Sextò; Ecclesiastica suspensione suspensi, cap. cum inter. 16. §. fin. de election. c. cum dilectus. ubi Gloss. de consuet. siue ab homine, puta Iudice, c. cum bona. de etat. & qualit. ordin. c. quia diuersitatem. §. de concess. prabend. siue à Jure; c. 1. cum aterni de re iudic. in 6. c. 1. de sent. excommuni. in 6. sed nominatim denunciato; Laurent. de Perinis. de Prælato. qu. 2. cap. 5. §. 1. num. 32. Barbosa d. loc. num. 58. si modò suspensi sint ab officio & beneficio simul, vel ab officio tantum. Innoc. & Compfell. ad c. cum dilectas. de consuetud. vel saltem simpliciter; per c. si quem. de sent. excommuni. vide tamen Gloss. ad c. illa quoq. 39. ad verb. canonicam in fin. de election. non si à beneficio tantum. Si enim eligere possunt. Gloss. in c. cum Vintoniensis. de election. Innoc. in c. sicut de cohabit. Cleric. & mulier. Licet electio competat ratione beneficii à quo suspensi. Cum Electio non sit fructus beneficii; ut vult Tholos. de elect. d. cap. num. 7. sed actus illius officii spiritualis, cui est, beneficium annexum. Gloss. in c. cupientes. §. caterum in. & ibi Gemin. de elect. in 6. Suar. de censib. tom. 5. disp. 27. sect. 2. num. 34. vid. Barbof. d. loc. num. 58. Regulares item suspensi à diuinis, eligere possunt, Electio enim in iis pendet non ab Ordine, sed Regularitate. S. Congreg. Concilii sub die 7. Septemb. anno 1628.

Septimò. Excommunicati majori excommunicatione, utpote quibus cum aliis communicare non licet, c. 11. qui. 15. in fine de sentent. excom. in 6. non minori. c. illa. 39. de elect. Quia hæc communione hominum non privat. vide inf. de excommuni. vide & c. illa quotidiana de elect. c. constitutus. de appellat. c. fin. de Cler. excom. ministr. Squillante de oblig. Cleric. part. 3. num. 98. Barbofa d. loc. num. 56. Zæf. de elect. num. 7. & 13. Tholosan. d. loc. num. 8.

Hinc dubitari solet, utrum unus aut aliqui Excommunicati, aliorum

orum suffragia faciant nulla. Distinguendum; Utrum admissi fuerint *ignoranter*, an *scienter & voluntarie*. *Priori casu*; Dicimus quod non; ex regula, quæ habet; *Non vitari utile per inutile. c. utile non. 37. de reg. jur. in 6.* Quod facit textus in *c. cum Wintoniensis. 25. de elect.* ubi aliquorum inhabilitas non irritat aliorum suffragia. Nisi eligentium numerus sit certus, quorum omnium requiratur consensus; tunc enim excommunicatio unius electionem faceret irritam, quia faceret deesse numerum requisitum. *c. ad probandum. 24. de sent. & re judic. & c. super. 23. de offic. jud. deleg.* Nam uti unius ex eo numero dissensus invalidam poneret electionem, quia faceret omnium consensum non adesse; ita & consensus nullitas, quæ facit non adesse requisitum numerum. Erit autem decisio superior vera, si aliàs stet pro una parte sufficiens eligentium numerus, ut, demptis excommunicatis, major Capituli pars sit pro ista. *Altero casu* electio videtur esse nulla, *per e. illa 39. de elect. & ibi Abb. num. 7. & c. fin. num. 6. de probat. & per c. Messana. 56. de elect.* ubi electio per Clericos & Laicos facta habetur irrita; & *d. c. cum super. 23. de offic. jud. deleg.* ubi decretum ab habili & inhabili dicitur nullum. Accedit quod voluntarie admittentes inhabilem videantur jure suo uti nolle, & se facere inhabiles: Sed contrarium videtur posse responderi: Nempe Electionem aliorum esse validam; Licet enim peccarint hi admittendo istos, non tamen privandi idè eligendi potestate, cum nullo sit cautum jure. Et licet communicantes eum excommunicatis, in minorem incidant excommunicationem; *c. si Apostoli 16. c. excommunicatos 17. c. cum excommunicatio. 18. in c. qui communicaverit. 19. c. cura 10. can. ad mensam. 24. caus. 11. qu. 3.* non tamen ista, *ut dictum*, eos ab eligendo repellit. Ut ab aliis facta electio sit dicenda valida, excommunicati consortio nihil ponente contra substantiam electionis. *Zæf. comment. ad decret. de elect. num. 8. & 9.* Nec repugnat *d. c. cum super. 23.* Quia actus, de quo agitur, ibi pendet ab omnibus, ut sic junctus inhabilis ponat ejus nullitatem. Nec obstat, *d. c. Messana.* Nam ibi hoc ita statutum in eorum, qui contra canones *c. quisquis. & ibi Gloss. de elect.* laicis id juris permittebant, odium; ita ut extendi non debeat.

Prior tamen opinio, quia communis, in praxi videtur servanda; facit

facit pro ea textus in *d. c. fin.* ubi ex eo quod communitas, cum majoribus & juratis, quos sciebat excommunicatos, constituisset procuratorem, irrita dicitur constitutio. Quod idem ex rationis paritate dicendum in Electione Prælati. *Zaf. d. loc. num. 9.*

Quod quidem omnino procedit, in *excommunicato nominatim*, vel notario Clerici percussore: *Extrav. ad vitanda scandala Martini V. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 1. Petr. Gregor. Tholos. de elect. cap. 7. num. 8. Casellin. tract. de elect. cap. 5. num. 16.* Sed an idem procedat in *Excommunicato tolerato*, questionis est. Quod videtur dicendum propter textus in *can. audivimus. 24. qu. 1. c. adversus. de immunit. Eccles.* ubi excommunicatio vel sententia lata ab excommunicato dicitur invalida. Ratio est in jurisdictionis defectu: *fac. si is cui. de offic. jud. deleg.* Eaque opinio juxta jus antiquum, vera est in *excommunicato notorio*. Nam aliud, ut mox dicitur, in *oculto*. Ad jus novum quod attinet, verior est opinio, *excommunicati licet notorii, tolerati tamen, subsistere actus, etiam publicos: Mar. Alter. de censur. tom. 1. lib. 2. disp. 5. cap. 2. vers. aliter tamen.* Ratio est; Quod juxta *Extrav. Martini V. ad vitanda.* possit communicari cum excommunicato quocunque citra poenam, denuntiatio & notorio Clerici percussore excepto. Introdudum hoc, ut succurratur conscientis timidis, & animarum evitentur pericula: ut cum possimus cum tali communicare etiam in Sacramentorum perceptione, debeant & acta ejus esse valida, atque ita & tenerè ejus electio, & similia. Frustra enim licitum esset communicare cum tali, si non valerent acta. *Navarr. in summa cap. 27. num. 7.* Nec quid facit, quod ab officio & beneficio sit suspensus; ut videatur agere posse nihil, quæ eorum competuntatione; inter quæ est *Electio*: Nam hoc est verum, quatenus ea exercet licitè quoad se, non etiam quoad alios. Ut licet ipse se ingerendo, & suffragium dando peccet, nihil tamen hoc noceat electioni; cum quamdiu non rejicitur, sed toleratur, licet jurisdictione sit privatus, Ecclesia suppleat seu conferat ad talem jurisdictionis actum. Nec etiam facit, quod dicta Extravagans noluerit aliquem excommunicato tribuere favorem, cum quod electio & alii sustineantur actus, non tam sit ob favorem excommunicati, quam fidelium. *vid. Covarr. ad c. alma. p. 1. §. 7. num. 9. Zaf. d. loc. num. 10.*

Quæ dicta de excommunicato tolerato, multò magis dicenda de occulto, antiquo etiam jure inspecto. Ratio est; Quia cum aliquis munus exerceat publicum; in eoque sustinetur, occultus defectus, non afficit illius actus, qui ex Reipublicæ sunt iudicandi interpretatione validi; *fac. l. Barbarius 3. ff. de offic. Prætoris. Zæf. d. loc. num. 11.*

Eadem statuenda de excommunicato denunciato quidem, sed ignorato; quod scilicet electio, & alia ejus acta sint valida; cum licet alibi sit nominatus & publicus, in exercitii tamen loco habeatur pro non excommunicato; ut sustinenda sint ejus acta, necessitate & utilitate publicâ ita postulante: quod & antiquo juri, in hoc non mutato, (quo vitandus erat tantum excommunicatus notorius) consentaneum. *Abbas in c. ad nostram. num. 13. de jurejur. Zæf. d. loc. num. 11.*

Octavo prohibentur secundum sententiam eorumdem, eligere Interdicti interdicto Ecclesiastico; *c. cum inter. de elect.* & qui in loco interdicto officia celebraverunt divina, *c. si quis Presbyter. de sentent. excommunic. c. 1. de postul. Prælat. c. is qui. §. is verò. de sent. excomm. in 6. Sylvester. verb. interdictum. c. qu. 2. §. secundum.* absque privilegio speciali. *d. c. is qui. Navar. in manual. cap. 27. num. 187. Sigismund. à Bononia. de elect. dubit. 68. num. 1.* Rectius tamen statuitur eos non prohiberi, cum effectus interdicti tantum pertineat ad privationem officiorum divinarum, Sacramentorum quorundam, & sepultura Ecclesiastica, sub quarum nullo continetur juris eligendi privatio; quæ cum satis, poena non est inferenda sine canone. Facit quod interdictum non privet beneficio, ejusque administratione, ad quam spectat Electio, sed potius fructus beneficii, qui interdicto salvi sunt. *Zæf. d. loco, num. 16.*

Nonò, hæretici; *can. fin. 9. qu. 1.* quia & ipsi excommunicati. *c. excommunicamus. de hæretic.*

Decimò; Qui scienter elegerunt indignum, aut postularunt, potestate eligendi eâ vice privantur, & eorum ipso jure cassatur electio, non autem si nominaverunt tantum. *c. cum in cunctis. §. Clerici. c. cum Vintoniensis. c. scriptum. de election. c. perpetuò. eod. in 6. Molin. de primog. lib. 2. cap. 4. Stephan. Grat. discept. forens. cap. 58. num. 11.*

An quis præsumatur indignum elegisse scienter, iudicis relinquitur

tur arbitrio, *Aloys. Riccius. in praxi aurea. resolut. 441. num. 3. num. 9. post Pelaez. de major. part. 1. qu. 19. à num. 1. si enim electus semper fuit in eadem civitate & loco, in quo eligens, ut id illum seivisse sit verisimile, quod scienter illum elegerit est præsumptio, si verò is electus absuit, vel sic errabit secretò, ut probabile sit ignorasse electum, præsumendum erit ignoranter eum elegisse. Sigism. à Bononia de election. dub. 61. num. 4. & 12.*

Indignus hic est, qui habet defectus personæ expressos in d. c. cum in cunctis. §. Clerici. ibi Panorm. num. 6. & in c. cum inter. il. 1. num. 15. eod. Garcias de benef. part. 7. cap. 12. num. 84. Sigism. à Bononia d. tract. dub. 61. num. 11.

Verum scienter indignum in electionibus nominantes, propter suffragium in scrutinio præstitum, nequaquam, licet peccent, privantur electione. *c. perpetuo. 7. de elect. in 6. Nav. in c. pœnit. num. 22. de pœnit. dist. 1. Laymann. in quest. canon. de Pralat. Eccles. elect. qu. 77. Barb. d. lib. & cap. num. 71.*

Hinc patroni Ecclesiastici, (qui eligere dicuntur. *Barbosa d. lib. & cap. num. 72. per Gonzal. ad 8. reg. Cancell. gloss. 19. num. 2.*) eo præsentandi jure privantur modo, quo de eligentibus diximus supra. *Guid. Papæ decis. 62. p. 2. Riccius in collect. decis. collect. 1029.* Patroni Laici scienter præsentantes indignum, jure præsentandi pro ea tantum privantur vice. *Rochus de jure patron. verb. honorificum. num. 15. Barbos. d. loc. num. 74.* Scienter beneficium indigno conferens, conferendi potestate privatur. *Rebuff. in praxi benefic. tit. pœna contra Collator. indignis indign. confer. num. 1. & beneficium incapaci collatum propter Collatoris negligentiam devolvitur ad Superiorem. Innoc. in c. cum in nostris. num. 1. vers. sed si talis electus. de concess. præbend. & ibi Joan. Andr. num. 4. Abb. num. 22.* Nec tamen collatio facta indigno per Vicarium præjudicat Episcopo; *Rebuff. in praxi benef. tit. forma Vicariatus. num. 140. Sbroz. de vicario Episcopi lib. 3. qu. 27. nec factum procuratoris, ad præsentandum constituti, domino. Barb. d. lib. & cap. num. 77.*

Undecimò; Eligere prohibentur, recipientes ad Ecclesiam postulatum tanquam institutum, vel administratorem, antequam admiffa fuerit postulatio. *c. bona. il. 1. de election.*

Duodecimò; Laicis sive solis, (quod neutriquam licuit, adeò ut Concilium Trident. *sess. 23. cap. 4. in fin.* velit à populo & seculari potestate vocatos atque institutos haberi ut fures, & latrones, per ostium non intrantes) sive simul cum Clericis eligendi potestas est nulla, adeò ut consentiens electioni per eos de facta hoc ipso sit inhabilis. *c. quisquis. 43. c. Messana. 56. de electione.* Nihil faciente consuetudine, aut præscriptione in contrarium; cum requirat possessorium, cujus hæc in materia Laici sunt incapaces, ut nec possit eis concedi per capitulum. *c. sacrosancta. 51. eod. Zaf. eod. num. 22.* Non tamen improbat consuetudo, ut electio perfecta præsentetur patrono. *c. cum terra. c. sacrosancta. 51. c. cum universis. eodem.*

Decimo tertio. Eligendi potestate propter commissum delictum privati; Nam quoad eam pro mortuis habentur, eaque ad non delinquentes devoluta censetur: *c. bonæ memoriæ. il. 1. c. cum Vintoniensis. eod. Ant. Rag. de voce Canon. in Capit. qu. 30. ex num. 13.* Nisi & illi deliquerint; tum enim electio devolvitur ad Superiorem. *Gloss. in verb. ad nos. in d. c. bonæ memoriæ. & ibid. Joan. Andr. col. ult. num. 58. vers. in Gloss. ult. Innoc. num. 9. verb. ad nos Hostiens. num. 31. super verb. pariter. Abb. num. 33. vers. in secunda.*

Decimo quarto; Voto suo renuntiantes, postquam renuntiatio à Superiore acceptata; interim poenitere & eligere possunt: *c. Ecclesia vestra. ubi Gloss. & Abb. eod. Sigis. à Bononia de elect. parte 1. cap. 2. dub. 25. num. 8.* Imò & ad eligendum compelli possunt, si ex renuntiatione damnum commune, sive præjudicium, monasterium, religio, vel Ecclesia pateretur. *Abb. in c. quia propter. num. 4. eod. à Bononia d. dub. 25. num. 6. & 7. Castellin. de elect. cap. 5. num. 22.*

Decimo quinto; Potestate eligendi privantur, qui intra tempus ad eligendum statutum non elegerunt; nisi impediti fuerint impedimento legitimo, *c. ne pro defectu. eod. c. quamquam. eod. in 6.* Quod & intelligendum de Compromissariis ad eligendum intra tempus, non eligentibus dictum. *c. si compromissarius. 37. eod. in 6.*

Currit tempus eligendi statutum à Canone; (id est, *trium mensium* in Ecclesiis Cathedralibus & Regularibus; *c. ne pro defectu. eod. sex mensium* in minoribus dignitatibus sive beneficiis. *c. nulla. de concess. prebend.)*

præbend.) etiam illis Electoribus, quibus, ne sine licentia Superioris eligant, interdicitur, & mora imputatur illis, cur eligendi licentiam à Superiore non impetraverint. *c. fin. & ibi Gloss. eod.*

Devolutio Electionis aliquando ob Electorum culpam fit ad Electores alios, qui non existunt culpabiles, aliquando ad Superiorem proximum; non ascendit immediate ad Pontificem. Aut enim in culpa est Capituli pars, aut Capitulum totum. Primo casu ad non culpabiles, quamvis pauciores, *c. 2. ubi Gloss. de postul. Prælat. cap. bonæ memoriæ il. 1. c. Vintoniensis. de elect. Gloss. in c. si forte. dist. 65.* imò tantum unus; *c. quasi sit. de iis que sunt à majore parte Capit. ut & supra dictum.* Secundo casu in culpa distinguendum: Aut enim Capitulum totum privatur jure eligendi ideo, quod non elegerit intra tempus statutum, & devolvitur Electio ad Superiorem proximum, *d. c. pro defectu.* Aut privatur eà ob causas alias; & ad solum Pontificem fit devolutio in Ecclesiis Cathedralibus: in inferioribus ad proximum Superiorem. *d. c. cum in cunctis. Gloss. in c. innotuit. eod.*

Decimo sexto; Simoniacè eligentes nihil agunt, & ultrà omnibus privantur beneficiis. *c. per inquisitionem. eod.*

Decimo septimo; Pluribus Electoribus per diversa vota divisim, eligere dicitur major & sanior pars; non minor: *c. Cumana. c. congregatio. ubi exceptio. c. scriptum est. 40. c. licet. eod. fac. l. quod major pars 13. ff. ad municipal. l. 3. & 4. ff. quod cujusq. univers. l. 3. ff. de decreto ab ord. faciend.* Adeò ut nequidem minoris partis electio firmari possit, per sequentem ex majore parte accedentium consensum. *c. auditis. 29. eod.*

Exceptâ Pontificis electione, de qua supra; major pars colligitur ex vocum numero; *c. licet. 6. eod.* in quo etiam de Jure veteri, *c. cum in jure peritus. 33. eod. arg. l. plane. ff. quod cujusq. univ. non novo; d. c. Cumana.* & computatur vox ejus qui ex numero Electorum eligitur. *Petr. Gregor. de elect. d. cap. 7. num. 14.*

Decimo octavo; Electores legitimi non sunt qui eligunt coactè; quia ut valeat eorum electio, in suffragiis debent esse liberi; *c. ubi periculum §. ceterum. de elect. in 6.* nec ex voluntate aliorum, etiam patroni, pendere, non obstante consuetudine contraria. *c. cum terra qua. 14. eod.*

Decimo

Decimononò; Non eligunt Canonici Supernumerarii; nisi forsitan per consuetudinem, aut ab aliis admittantur spontè: *Gloss. & Bald. ad c. cum Martinus. de constit.*

Vigesimò; Episcopali cathedræ, Clero & Christianis subditis carenti, ut contingit in occupatis per Turcas, Episcopum eligit solum Pontifex, aut potestatem habens ab Eo. *Clem. plerisq. 5. de election.*

Vigesimo primò; Sunt & aliqui qui eligere non possunt sine Superioris licentia. *c. fin. de election.*

IO Ex *Naturali causa* & impedimento eligere non possunt; *Primò* Impuberos. *c. ex eo quod. 32. in princ. de elect. in 6. Tiraquel. de iure mariti. Gloss. nova. num. 8. Barbof. de offic. & potest. Episcopi. part. 1. tit. 1. cap. 3. num. 19.* Quia Eligentes debent esse ætatis matura & consilio præditi: *Castellin. de elect. canon. cap. 5. num. 1.* Eadem ratione *secundò* ab Electionis suffragiis removentur mente capti & furiosi, quamdiu durat furor: In dilucidis intervallis admittuntur: *Gloss. ad d. cap. ex eo, ad verb. discretionem. & ibid. Philip. Francif. de elect. in 6. fac. c. nec is. §. cum itaq. l. 5. qu. 1. c. cum dilectus. de success. ab intest. c. fin. de success. ab intest.*

II *Moribus* & consuetudine dari potest eligendi jus iis, qui non habent: *c. dilectus. 8. de consuet. c. Cumana. 50. de elect. c. cum Ecclesia. de causis posse. c. Abbate de verbor. signif.* Potestque Canonorum creatio ad solos pertinere Canonicos, puta ad solum Capitulum. *c. cum Ecclesia Vulturana. 31. de Electione Petr. Gregor. de elect. cap. 8. num. 3.*

12 *Dat & præscriptio* jus eligendi, & sufficit Eligentes esse in quasi possessione. *c. querelam. 14. de elect.* *Præscriptio* puta *annorum quadraginta*; ut *conclud. Innoc. & Joan. Andreas. ad c. de quarto. de præscript.* Cum & Jus conferendi beneficia mutari possit hac possessione, ut regularia secularia, & secularia efficiantur regularia; si per seculares vel regulares per tale tempus teneantur beneficia. *c. cum de beneficio. 5. de præbend. in 6. & ibi Gloss. Bald. ad l. 2. ff. de servitut.*

Debent autem præscribentes *titulum* allegare & *causam*, si quidem Jus Commune iis resistat. *ut in c. 1. de præscript. in 6. l. si ve possidetis. C. de probation. vel probare consuetudinem, quam defendunt. c. constitutus. de elect.*

Porro

Porro ad obeundam Ecclesiæ curam & sollicitudinem honores-¹³
que Electores legitimi eligere debent *melio-rem & utilio-rem*; *c. constitu-*
tus. 46. in 2. de appellat. can. 15. licet. 8. qu. 1. & idoneum, nec ulla ca-
nonica constitutione reprobatur, *c. obitum. dist. 61.* & quidem olim,
unum de gremio ipsius Ecclesiæ; *c. cum inter Canonicos. cum dilectus.*
de electione. postea & aliundè. Gloss. verb. aliam. in d. c. cum inter Cano-
nicos. Sylvester de benef. parte. 3. qu. 23. num. 2. Navar. consil. 6. num. 1.
Zerola in praxi. Episc. part. verb. beneficia. §. 8.

Melio-rem & utilio-rem hic intelligimus secundum quid, non abso-
lutè: Nempe cum qui sit bonus & Ecclesiæ utilis, & muneri ad quod
eligitur, idoneus: *ut tractat. Rebuffus ad titul. de election. derogat. ad*
verbum idoneorum. in Concordat. & Gloss. ad d. c. constitutus. 46. Licet
enim alius eligi possit utilior & doctior; sufficit tamen electum esse
idoneum, quia in Prælato scientia toleratur sufficiens, *c. cum nobis. de*
elect. & sufficit quod non sit malus; *c. dudum de presumpt. can. 33. mo-*
nasterium. 16. qu. 7. neque erit idèò recusandus, quod non sit ita doctus
ut Salomon. can. licet. 8. qu. 1. fac. can. 1. dist. 65. Rationem reddit D.
Thomas. 2. 2. qu. 63. art. 2. ad 3. Quia aliàs electio vel presentatio
omnis pateretur calumniam, dareturque locus penè infinitis litibus, si
prætextu omissi dignioris revocari permitterentur electiones. *Navarr.*
de Simon. conf. 6. num. 1. Quod neque tolerandum, neque convenire
Reipublicæ Christianæ testantur Jura. *de quib. Covarruv. in reg. pecca-*
tum. parte. 2. §. 7. num. 4. & seq. Molina de primog. lib. 2. cap. 5. num. 47.
Nisi quando per concursum & oppositionem facienda beneficii pro-
visio. *Barbosa de jur. Eccl. lib. 1. cap. 19. num. 137.*

Sed hic quæritur, an *Eligentes & Conferentes* teneantur omisso ¹⁴
digniori ad *restitutionem*; Dicendum; esse verius, eos nec teneri *Ec-*
clesiæ, nec *Omisso*: Non *isti*; quia non nocuerunt Ei, cum de idoneo
provident ministro; non *huic*, quia ante electionem nullum habuit
jus vel ad rem, vel in re; cum id eidem quærat per electionem.
Navarr. in manuali. cap. 17. num. 72. ante quam nihil juris habet, quod
prætendat. *Covarr. d. §. 7. num. 6. Lessius de Just. & Jure lib. 2. cap. 34.*
dubio 15.

Similiter *Electus* non tenetur ad aliquam restitutionem *Digniori.* ¹⁵

K

Quia

- Quia Eum nullo privavit jure, cum nullum habuerit quaesitum; nec ullam ei intulit injuriam. Nam si qua illata, illa est per eligentes illata; Quorum suffragiis Electus consentiens, non potest dici peccasse, tanquam consentiens peccantibus; cum ejus non sit, propria discutere & dijudicare merita. *Lessius d. loco. n. 76. Zæf. in comm. de elect. n. 46. & 47.*
- 16 Aliud est in eo qui fraude impedit aliquem, quo minus eligatur: Quippe hic tenetur ad *restitutionem*, quando avertit Jus quaesitum; Quia cum causam damni dederit injusto, id ipsum refarcire tenetur; ex communi regula. Quomodo, cum necdum firmum jus ante electionem sit acquisitum, verius est, ex sapientis arbitrio satisfactionem esse injungendam impediendi; *Qua de re plenius infra tit. de prebend. V. Covarruv. ad c. reg. peccatum. part. 2. §. 7. num. 8. Navarr. d. c. 17. num. 69. cum seqq. Petr. Navarr. de restit. cap. 7. Zæf. d. loco. num. 48.*
- 17 Indignum Eligentes scienter, praterquam quod graviter peccent, præcipue si agatur de animarum cura; & teneantur ipsi Ecclesiæ ad damni restitutionem; *c. fin. de injur.* atque insuper inducere Electum, ut dimittat Ecclesiam; privantur ipso jure suffragio pro ea vice; *ut dictum supra;* suspenduntur, non ipso jure, sed per sententiam; *c. cum in cunctis. §. Clerici. de elect.* per triennium à beneficiis Ecclesiasticis; *d. c. cum in cunctis. §. Clerici.* quæ scilicet in ea habent Ecclesia, quam per electionem talem offenderunt: non quæ in alia; ne pœna excedat culpam. *c. si Compromissarius. 37. in fin. eod.*
- Quæ suspensionis pœna eos etiam tenet, qui personæ dignæ electionem aut provisionem infringere & confirmationem impedire conati sunt temerè. *d. c. si compromissarius. 27. Zæf. d. loc. num. 51.*
- 18 Sed quid, si quis indignum tantum sciat ex confessione sola? Dicendum, Istius scientiæ quidem non haberi rationem; non posse tamen, nec debere eligentem tali suffragari. Quia contra conscientiam ageret; *c. 2. de off. jud. ord.* Quia Confessarius solum obligatur ex sigillo, ad personam sibi confessam non manifestandam, ergo tacita & non manifestata persona poterit notitiâ ex confessione relicta uti ad bonum commune, & bonum proximi, & bonum ipsius contentis. *Sylvester verbo Eucharistia. 3. qu. 5. §. 5. Ledesma de pœnit. dub. 32. conclus. 7. ad med. Navarr. in c. pœn. num. 146. de pœnit. dist. 6. & ibi Turrcrem. art. 1. num.*

num. 10. Rebuff. in c. omnis utriusq. de pœnit. & remiss. §. suscipiens reverenter. vers. octavo non debet. Fr. Emanuel. Quæst. reg. tom. 1. cap. 68. conclus. 6. num. 6. Et hoc citra peccatum, quia alteri munus quod ambit, non debetur, nec istud acceptare potest citra animæ detrimentum. Zæf. d. loco. num. 52.

Electio de indigno facta ipso jure est nulla: siquidem indignitas ex literarum, morum gravitatis, ætatis, natalium defectu, resultat: *d. cum in cunctis. 7. c. innotuit. 20. in fin. de elect. c. congregato. 53. in fin. eod. & ibi Gloss. verb. literatura.* Quia talis intentioni Ecclesiæ nequit satisfacere.

Non tamen Eligentes indignum, aut indignus electus, digno præterito tenentur ad restitutionem: ex eo, quod obligatio ad restituendum præsupponat ablationem ab eo, cui est jus vel in, vel ad rem: neutrum est omisso, cum agatur de Justitia distributiva. Nam beneficia Ecclesiastica, cum sint potius stipendia & laborum merces, quam bona communia, in eorum distributione peccatur quidem per distribuentes contra officium commissum, non tamen ulli teneri possunt ad restitutionem; quam Ecclesiæ cujus jus violatum præponendo ei indignum, *c. tales. dist. 23. Felin. in c. si quando. num. 13. de rescript. Palat. in repet. c. per vestras. de donat. int. vir. & uxor. not. 2. §. 26. num. 11. Roder. à Cuccha. in comment. ad d. c. tales. non alterius, cui jus non potest dici ante electionem quæsitum. vide Navarr. in summa. cap. 17. num. 69. cum seqq. Covarr. d. l. §. num. 2. Molina de jure primog. lib. 2. cap. 5. num. 58. Valer. de differ. inter utrumq. forum. verb. electio. differ. 1. num. 2. Less. de just. lib. 2. cap. 34. dub. 15.*

Sed quid si ex votis indigno præstitis non fuerit secuta electio; an nihilominus eligentibus indignum proposita obtinent pœnæ? Dicendum de Jure antiquo, quod sic; *d. c. cum in cunctis. 7.* quia quantum ad Eligentes delictum fuerit completum: Rigor tamen ejus mitigatus, *per c. perpetuo. eod. in 6.* saltem quoad eligendi potestatem eâ vice: ut maneat eis electio salva; ex ratione, quod non habuerit, prævalentibus suffragiis aliorum, eorum conatus effectum.

Habent tales læsam conscientiam, ut justè metuant divinam & Apostolicam ultionem. *d. c. perpetuo. 7. in fin. eod. in 6.*

Quantum ad poenam suspensionis à beneficiis, jus antiquum non videtur mitigatum; ut etiamnum obtineat. *Zæf. d. loco. num. 57.*

Loquuntur autem Canones de eligente, aut consentiente in indignum *scienter*; *c. cum Vintoniensis. 25. eod. d. c. perpetuo.* sed quid dicendum de *ignorante*? Distinguendum: An fuerit ignorantia *invincibilis*, rem esse manifestam; quia tunc nulla commissa poena: uti & non disputandum, si fuerit *adfectata*; quia adequatur scientiæ; quæ cum ponat delictum, merito illud poena sequitur. An verò fuerit *non omnimodo invincibilis*, sed aliquo modo voluntaria; & tunc videri eligentes non excusari à culpa, aut poena: Probabile tamen, nec eo casu incurri poenam; nisi interveniente dolo & malitia; ut posita ignorantia, licet ea potuisset vinci, & culpa non cesset, à poena tamen sit admittenda excusatio; nè dictio *scienter* in textu posita operetur nihil. Quò facit, quod poenæ sint potius mitigandæ, nec facile inducendæ. *Zæf. d. loco. num. 58.*

An quis electione sit *indignus*, est *probandum*; ad quod & fæmina & Laici admittuntur; eorum tamen non statur testimonio, si tantum de fama & auditu deponant. *c. tam literis. de testib.*

Dignus & idoneus præsumitur quisque, ut nec provisio in apposita Clausula; *Si idoneus videatur*; oneret provisum in probatione probandi se esse idoneum; quia præsumitur talis: *c. fin. de præsumption.* quamvis clausula omiſſa intelligatur semper. *c. cum adeo. de rescript. l. ut gradatim. ff. de muner. & honor.*

22 Probatio itaque in contrarium est exhibenda aſſerenti non idoneum; & quidem ea quæ ex sanctionibus constare potest canonicis; si quid in eligendo inveniatur contra prohibita. *can. nam concupiscentiam. de constitut.*

Sanctiones Canonicae quadam diffiniunt *crimina*, quorum sive consci, sive rei; conscendere ad Ecclesiasticorum beneficiorum dignitates non possunt legitimè: conscienci deſiciuntur aliquando ab illis: *c. l. dist. 83.* Ideò nec eligi possunt hiſce de criminibus accusati, & in reatu existentes, vel contra quos sit inquisitio de his. *Petrus Braxius in director. de election.* Quia ut in *c. omnipotens. 4. de accusat.* est scriptum; *Valde grave est, ut vir, de quo tanta nunciatur ante discussionem & dis-*
quisi-

quisitionem honorentur. Debent enim prius se expurgare ab iis à quibus gravata censetur eorum opinio & fama: *cap. 3. dist. 83. cap. fin. de testib.* Oportet enim electum in Prælatum esse sine crimine; *D. Paulus ad Titum. cap. 1. vers. 5.* & irreprehensibilem. *D. Paulus ad Timoth. 1. cap. 3. can. fin. dist. 25.* id est, nullâ morderi delicti conscientia.

Crimina hæc debent esse *manifesta*, & talia ex quibus in subditos²³ & alios permearet scandalum; *Occulta* etenim, si de iis facta pœnitentia, non impediunt secundum sententiam communem, promotionem. *Gloss. in d. can. fin. dist. 25.* Ab ea recedit Joan. Andreas; eique suffragari videtur: *can. de his. dist. 50.* Distinguit Tholosan. *de elect. cap. 9. num. 2.* dicitque ob occultum crimen grave moneri potest confitens ab eo qui audit exomologesim, pœnitentiam imponendo, & nè altiorem ascendat ordinem monendo: at prohiberi non potest. *c. ex tenore. 4. de tempor. ordin. c. fin. eod. c. si Sacerdos. de off. ordin. c. si tantum. c. placuit. 6. qu. 2. c. cum omne. c. si illud. de consecrat. dist. 2.*

Enumerantur ex Concilio Toletano *4. cap. 8. & can. qui in aliquo.*²⁴ *dist. 51.* & crimina quædam & alia, nè quis eligi possit impediencia; ut *si infamis, si hereticus, si in hæres baptizatus, si publicè egerit pœnitentiam, si ceciderit semetipsum, si bigamus, si corruptæ maritus, neophytus, laicus, literarum imperitus, si dignitatem ambitu vel largitionibus tentaverit consequi, &c.* ex quibus explicabimus pauca. *Tholosan. d. loc. num. 2. in fin.*

Primum *Ambitio* est, (id est, honorum & dignitatum Ecclesiæ præter modum concupiscentia) quæ ex Lege Canonica suspecta & propterea prohibita. Tantum enim ab ambitu Prælati debet esse remotus, ut quaratur cogendus, rogatus recedat, invitatus effugiat, & sola ipsi suffragetur excusandi necessitas: Profectò enim sacerdotio est indignus, qui non fuerit ordinatus invitatus; *c. displicet. 23. qu. 4. can. in scripturis. 8. qu. 1. l. si quemquam. 30. C. de Episc. & Cleric.*

Hinc prohibitum, nè quis, jam Episcopus eligatur in alium Episcopatum vacantem, vel Archi-Episcopus ad Episcopatum, sine dispensatione: *c. fin. de translat. Episc. c. 1. de Cleric. non resident.* Item, nè qui habet beneficium, ad aliud eligatur sine dispensatione. *c. dudum. in 2. de election. c. execrabilis. S. qui verò. de præbend. in Extrav. Joann.*

XXII. l. monasteria. 20. C. de Episc. & Cleric. Nè in Episcopum eligatur Cardinalis: c. bona memorie. il. 2. de postulat. Pralat. Nec valet electio illius, qui ante electionem suam ei adhibuit consensum, c. postquam petiturum. 46. de electione. Non valet ea, quæ facta adhibito prius cum eligendo vel cum eius amicis colloquio: c. per inquisitionem. eod. Nec eius electio in Abbatem, qui Monachus factus est cum promissione, quod futurus esset Abbas: cap. cum ad nostram. 37. c. cum officii. 38. eod. Nec valet dispensatio per Abbatem vel Superiorem Monacho indulta, ut possit consentire electioni de se faciendæ. Clement. fin. eod.

Secundum Crimen, impediens ne Electio sortiatur effectum, est *Simonia*; quæ & eam committentes, ineligibiles facit, ut & pactiones cum eligentibus vel aliis incuntes. c. super eo. 12. de elect. l. si quemquam. C. de Episc. & Cler. §. 1. vers. sed neg. pecuniis. Novel. 6.

Deponuntur ergo Electi Simoniacè, & per Simoniam ingressi beneficium amittunt. can. insinuatum. 13. de Simonia.

Simonia censetur committi, cum quis ex Electoribus Electo contradicens, acceptâ, etiam ab Electi amicis, pecuniâ, sciente eodem, electioni consentit: c. Mattheus. 23. de Simonia. beneficium promittit, ut quis eligatur: c. de hoc. 11. eod. promittam quod te eligam, si me elegeris; vel si dicam, *Elige nunc meum nepotem, & ego postea in alia sequente electione eligam tuum*: Rebuff. ad §. 1. ad verb. *Simoniacis. de electionis derogat. in Concorda. Joan. de Selba tract. de benefic. part. 1. q. 7. n. 64.* si quis eligatur conditione eâ, quod electus tali Sede aliquo providebit beneficio; vel quod tenebitur tales remunerare, seu (ut loquuntur) recompensare. Roman. consil. 359. cum quo pro ea vice Episcopus dispensare non potest. Petr. Gregor. de elect. cap. 9. num. 7. per c. si alicujus. 59. de elect.

Tertiò eligi nequit *sacrilegus*. c. venerabilem. eod. fac. c. miror. 17. qu. 4. quia & aliis actibus exploditur legitimis. can. nulli. 3. qu. 4.

Quartò *Falsarius* literarum Summi Pontificis. c. ad falsariorum. de crim. fals.

Quintò *Usurarius manifestus*, cum sit infamis, l. improbum sœnus. 26. ff. ex quib. caus. inf. irrog. & infames eligi nequeant: c. inter dilectos. de recess. Pralat. c. infames. 6. qu. 1. fac. l. neg. famosis. C. de dignit. l. un. C. de

de infamib. nec amatoribus usurarum ulla ratione Episcopi manus imponant, nec eas in Clero ordinent. *can. de Petro. 4. dist. 47. d. c. inter dilectos.*

Sextò, Irregularis *c. is, qui. 15. de sent. excom.* Id est, qui positus extra regulas idoneorum, qui possunt promoveri ad ordines sacros, & Ecclesiastica ministeria, & promoti possunt in illis perseverare sine dispensatione. *Petr. Gregor. d. cap. num. 11.*

Incurritur Irregularitas vel ipso jure, vel ex delicto, aliquando ex defectu corporis defectu.

Ex delicto notorio, publico, manifesto, per confessionem vel sententiam, vel facti evidentiam. *c. fin. de eo habit. Cleric. & mul. c. ex tenore. 4. de tempor. ordin. ut si homicidium quis de industria, vel per infidias: c. 1. de homicid. vel quocumque alio modo; sive ex justitia, sive ex legis permissione, commiserit; c. aliquando. 5. dist. 15. occidendi consilium dederit; c. ex literis. 10. de excess. Prælat. c. viduam. can. ex his Clericis. dist. 50. sententiæ criminali, ad infligendam sanguinis poenam, etiam justam, se immiscuerit; c. sententiam. ne Cler. vel Mon. c. in Archi-Episcopatu. de raptor.*

Homicidium ab infante, furioso, dormiente; *Clem. un. de homicid. aut etiam à Clerico, casu, sine ulla culpa, rei licitæ operam dante, sine occidendi animo, c. Clerico jacente. 37. c. quantum. dist. 50. c. ex literis. in 1. c. dilectus. 13. c. Johannes. 23. c. quidam. 24. de homicid. c. questum. de penit. & remiss. commissum, irregularitatem non causat.*

Causat eam Infamia Furis vel facti; *can. 2. caus. 6. qu. 1. can. ut propter sortilegium. 21. can. 3. quisquis. 2. qu. 8.*

Ex delicto etiam est irregularis is, qui sciens se excommunicatum, vel interdictum, vel suspensum, nihilominus celebrat; *Hostiens. Panormit. Joan. Andr. ad c. 2. de Cleric. excomm. ministrant. purate sine Summi Pontificis dispensatione. c. 1. de re jud. in 6. c. 1. de sent. excom. in 6.*

Irregularis etiam fit ratione vitii corporis supervientis, natura, vel casu: *tit. de corpore vitiat. non ordinand. vide infra tit. de ordin. Cleric. qui ad ordines & prælaturas non deberet admitti; juxta can. 21. Levitici. & can. huc etiam. dist. 49. qualis etiam est illegitimè natus, c. 1. de filiis*

filiis presbyt. ordinatus in majori existens excommunicatione, c. 1. *de eo qui ordines furtivè suscepit. c. cum illarum. 32. de sent. excommun. nisi dispense* Papa aut Episcopus; si fiat Monachus: *c. fin. de eo qui furt. ord. suscep. qui eadem die minores ordines & Subdiaconatum suscepit: c. 2. & fin. eod. qui baptismum iteravit: c. 2. de apost. can. confirmandum. dist. 50. can. quibus. de consecrat. dist. 4. can. in qualibet. 1. qu. 7. ordines. ultra statuta tempora, sine dispensatione, c. consultationi. de temp. ordin. recipit: can. fin. dist. 75. c. 2. c. cum quidam. c. consultationi. de tempor. ordin. ordinem quem non accepit exercet. c. 1. & 2. de Cler. non ordin. ministr.*

Septimò eligi prohibetur *Schismaticus*, qui nec consecrat alios, nec dici potest consecratus, sed execratus. *c. pudenda. 24. qu. 1. cap. quia diligentia tua. 5. de elect. can. nos consuetudinem. dist. 4. 12.*

Octavò; qui *excommunicatione* tenetur minore: *c. si celebrat. de cler. excom. ministr. aut majore, c. postulastis. 7. eod. nisi à sententia appellaverit; & post appellationem interpositam fuerit electus; c. licet. 14. de sent. excom. c. prater ea. 40. de appellat. aut post electionem vel appellationem excommunicatus, c. 2. de sent. excom. in 6. aut post excommunicationem & ante electionem absolutus, c. proposuit coram nobis. 8. de Cler. excom. ministr.*

Nonò, non potest eligi interdictus: *c. cum inter. de elect. c. 1. de postulat. Pralat.*

Decimò, nec *suspensus*; *c. cum dilectus. 8. de consuet. ubi Gloss. ad verbum suspensus. quia textum intelligit in suspensò à canone & homine. & in c. per inquisitionem. 16. & ibi Gloss. eod. vid. Gloss. in Clem. cupientes. ad verb. suspensi. de pæn. Panorm. ad c. Apostolica. de except.*

Undecimò; nec *avarus*: *c. 1. cum seq. in princ. dist. 85.*

Duodecimò; nec *periurus*: quia non meretur regere Ecclesiam, *c. querelam. 10. & ibi Felin. de jurejur. Bertachin. tract. de Episcopo in 1. parte lib. 2. qu. 34. Gloss. ad c. si forte. 11. ad verbum, cetera. de electione. cum sit infamis. c. pervenit. de fidejussor. fac. l. quoties. C. de dignit.*

Decimotertio; nec qui à *Laico* antea se eligi passus. *c. quisquis. 43. de elect.*

Decimo quartò; nec *plura beneficia curata habens. c. dudum. 54. eod.*

Decimo quintò; nec qui *scienter inidoneum elegit*; Hic enim per triennium eligi non potest. *c. cum in cunctis. §. fin. & c. cum Vintonien- sis. c. per inquisitionem. eod.*

Decimo sextò; necis *eius electio*, ob delictum vel personæ viti- um, *semel cassata. c. super eo. 12. eod. fac. c. testimonium. 54. de resib. l. si eum. §. iisdem. de accusat.*

Ex Lege aliudè, quàm ex delicto, eligi vetantur; Primò *Bigami*; nè quidem accedente dispensatione. *c. nuper de bigam. non ord. c. si quis viduam. dist. 50. c. nisi cum pridem. de renunciat. can. quicumq. 56. dist. 50. videte tamen Gloss. in can. Lector. 18. dist. 34.*

Pro *Bigamo* habetur; qui plura habet beneficia curata; *c. sicut vir. cans. 7. qu. 1. c. dudum. 54. de elect. Extrav. Johan. 22. execrabilis. §. qui verò. de prabend. c. bone. in c. de postulat. Prælat.*

Hinc uni Episcopo plures Ecclesiæ committi non possunt, *secund. Yvon. Carnotens. epist. 67. & 178. & 179. Sokomen. lib. 4. cap. 15. & Ru- fin. lib. 1. cap. 6. nec debent; nisi ex justa necessitatis Ecclesiarum causâ; can. pen. & ult. 21. qu. 1. cum Pontificis auctoritate. c. proposuit. 4. de concess. pr. eb.*

Secundò; *Episcopus electus & confirmatus*, negligenter monitus intra quinque menses. *can. quoniam. dist. 100. sex. secund. Innoc. 3. in c. 2. §. sed neq. illud. de translat. Episcop. petere Consecrationem.*

Tertiò; *Laici. c. cum aded. de rescript. c. 2. de institut. c. ex literis. de transaction. Clem. quia contingit. §. ut ante. de relig. domib. c. 2. de Judic. Quales habentur Clerici*, quibus clericatus privilegia adempta. *Vide c. 1. de vita & honest. Cleric. in 6. c. 1. de Cleric. conjugat. c. fin. de vita & honest. Cleric. Clem. 1. 2. de vita & honest. Cleric.*

Quartò; *Qui publicam fecerunt penitentiam. can. penitentes. dist. 50. nisi cum dispensatione, Papæ, quoad ordines majores, can. ex peni- tentibus. dist. 50. can. qui in aliquo. dist. 51. quoad minores, Episcopi. c. placuit. dist. 50.*

Quintò; *Novitius*, qui regulam monasterii, cui Abbas vel Prior quaeritur, nondum est professus; nullâ obstante consuetudine contra- ria. *c. cum causam. 27. de elect. c. nullus religiosus. 28. eod. in 6. c. officii tui. 38. c. cum nostram. 37. c. cum in Magistrum. 49. eod. Professio enim non*

non habitus, facit Monachum. c. porrectum. c. ad Apostolicam. de Regular. & Monach. & miserum est eum fieri Magistrum, qui non fuit discipulus. c. 4. miserum est. dist. 61. can. 1. 2. 3. 4. & fin. d. dist. 49.

Sexto; Qui est alterius religionis, quam cui Abbas aut Prior quaritur. Clem. 1. de elect.

Septimo; Qui nec vita, nec scientia, est commendabilis. c. cum in cunctis. c. nihil est. 44. de elect. can. 2. dist. 36. c. qualiter post obitum. 17. eod. c. si forte. 11. de elect. in 6. c. fin. de atate & qual. ord. c. nisi cum pcedem. §. pro defectu. de renunt.

27 Exigitur autem in Prælato scientia eminens; toleratur conveniens; & censetur melior mediocri cum probitate, quam sine probis moribus eminus; can. 1. & 2. dist. 85. c. cum a nobis. 19. de elect.

Qui Ecclesiasticis disciplinis non est imbutus, & sacrarum literarum non habet peritiam, ad gradum non debet aspirare Episcopalem. can. 2. qui Ecclesiasticis. dist. 36. Petr. Gregor. de elect. cap. 10. num. 11.

Ad minus Episcopus noscere debet ea, quæ Presbyterum ignorare non licet; puta librum Sacramentorum, Missale, Lectionarium, Antiphonarium, Baptisterium, Computum, Canones, Pœnitentiales, Psalterium, Homilias; per anni circuitum. c. quæ ipsis Sacerdotibus, 5. c. omnes psallentes. 6. dist. 38. c. fin. dist. 39.

Præter literaturam & doctrinam etiam requiritur in Prælati, secularium negotiorum discretio & cognitio, & prudentia ut Ecclesiæ illis commissæ indemnes conserventur eorum providentiâ, & cuique tribuantur necessaria pro occurrenti exigentiâ. tot. dist. 39. & ib. c. Petrus. c. fratrem. dist. 86. c. 2. qui Episcopus. dist. 23.

28 Natura ad Prælaturas vel dignitates Ecclesiasticas, aspirare vetantur; Primò Nati ex conjunctione illegitima; c. cum in cunctis. 7. c. innovavit. 20. de elect. c. Presbyterorum. dist. 56. c. ut filii. c. pen. & c. ult. de filiis Presby. spurii, servi. c. pen. dist. 56. c. consultuit. 5. de servis non ordinand. Secundo; Qui non sunt ætatis legitima; c. indecorum. de ætate & qual. ord. c. eam re. eod. d. c. cum in cunctis. 7. ubi inquit, In Cunctis ordinibus requiritur; & in Ecclesiasticis in mysteriis, ætatis maturitas, gravitas morum & literarum scientia.

Jure Civili ætas legitima, seu naturalis perfecta, sibi & aliis consulere

fulere valens, censetur esse annorum viginti quatuor: *l. fin. C. de his qui veniam ætat. impetrauer.* infra quam dicitur minor. *l. 1. C. si maior. fact. alienat. rat. habuer.*

Sed in Jure Canonico, & quidem in materia hac, & ætatis ratio, & annorum numerus iniri debent, negotiorum, quibus præponi debent personæ, ratione; ut nempe ea sint in ætate, quæ negotiis sit accommodata & idonea: Aliâ enim beneficia aliis sunt præstantiora; Aliâ aliis majorem provisorum requirunt sufficientiam, pro quorum diversitate, & meliores & præstantiores sunt eligendi. *Petr. Gregor. d. loc. num. 3.*

Impuberi, licet possit esse canonicus, *c. ex eo. 32. de elect.* nulla, cujuscunque Ecclesiæ, dignitas conferri potest. *d. c. indecorum: c. super in ordinata ordinationem. 35. de præbend.* In Episcopatu, *c. cum in cunctis. 7. de elect.* & in beneficiis quæ conjunctam habent animarum curam, ut in Archidiaconatu, Diaconatu, Parochiali Ecclesia, olim, ut in presbyterandis, exigebantur anni triginta: *c. si Presbyter. & tota dist. 78. ex Neocesariensi Concilio, can. 11. §. clericos. Novel. 123. cap. 13.* debebant enim esse Presbyteri; *c. l. c. præterea. de ætate & qual. ordin. can. sicut. 21. qu. 2.* postea, ex Concilio Lateranensi in inferioribus ab Episcopatu beneficiis, ut Diaconatu, Subdiaconatu, & animarum curam habentibus, ætas annorum viginti quinque sufficere est visa. *d. c. cum in cunctis. §. inferiora etiam.* Abbatissâ eligenda debebat olim esse sexagenaria, *can. juvenulus. 20. qu. 1.* postea annorum viginti quinque, *d. c. cum in cunctis. §. in forma. tandem triginta. c. indemnitatibus. de elect. in 6.*

Cæterum ætatis potest imperari dispensatio ab iis qui potestatem habent, & postulatio fieri eorum, qui propter non impletam legitimam vel in canonibus requisitam ætatem eligi non possunt. *c. 2. de ætate & qualit. ord.* Siquidem canities, Presbyterorum non sita est in annorum numero, sed sapientia. *c. fin. dist. 84.* ut enim malitia, sic prudentia supplet ætatem. *c. de illis. c. fin. de despons. impub.*

Sed cum infantibus dispensando Pontifex an sit tutus coram Deo, ipse viderit, cum & aliâs in hac causâ literarum suarum, vel alterius occasionis rationem haberi ullam noluerit. *c. eam ait. 4. de ætat. & qualit. ordin. Petr. Gregor. d. loc. num. 7. in fin.*

Tertio; Natura prohibentur eligi qui nec possunt, nec valent Ecclesiae servire in ministerio: *c. relatum est nobis. 4. de Cleric. non residentib. c. quia in tantum. c. cum non ignores. de prabend.* Nam illi quoad beneficia possidenda equiparantur pueris. *c. subordinata. 35. eod.* ut sunt prodigi, quibus bonis est interdictum, *l. is cui bonis. 6. ff. de verbor. obligat. furiosi, d. l. is, cui bonis 6. fatui, Novel. Leon. 28. c. venerabilem. de elect.* Qui enim nequit praesse domui suae, quomodo DEI Ecclesiae adhibebit diligentiam? *ut ait B. Paulus: 1. ad Timotheum cap. 3. v. 5.*

Quarto; Natura eligi vetantur laborantes vitio corporeo, ex quo sacris dignitatis muneribus vacare non possunt; & ex quo fiunt irregulares. *c. hinc enim. dist. 49. c. 2. c. exposuisti. & tot. tit. de corpor. vitiat. non ordin.*

Quinto; Servi: Debent enim Praelati esse personae liberae. *tot. tit. de servis non ordinand. can. 1. 2. 3. 4. dist. 54.*

Sexto; Legibus naturae adscribi potest, unum in vacantem Ecclesiam tantum posse eligi, non plures. *juxta exempla can. in apibus. qu. 41. caus. 7. qu. 1.* Ratio. Quia inter Ecclesiam & Praelatum conjugium contrahitur, & exemplo conjugii carnalis indissolubile. *c. inter corporalia. 2. de translat. Episcop.* ideoque, ut in conjugio carnali prohibetur bigamia. *D. Matthaei 19. l. 2. C. de incest. nupt. l. cum qui. C. ad Leg. Jul. de adul. l. 1. §. fin. & l. quid ergo. §. 1. ff. de his qui not. inf. ita in spirituali non introducenda est bigamia, neque Ecclesiae sponsae mariti Praelati duo; neque Praelato, duae Ecclesiae conjuges communi jure dari possunt. *c. sicut alterius. 7. qu. 1.**

Propter mores eligi non possunt 1. Qui inhoneste sunt vitae: *Novel. 6. cap. 1. in princ.* qui enim administraturi sunt Ecclesiam & praeminere, debent discretionem & morum fulgere honestate: *c. indecorum. de etat. & qual. ordin.* 2. Qui Neophyti, id est, nuper in fide vel religione plantati, ne in assueta dignitate intumescant in superbia; & in laqueos incidant Satanae: *D. Paul. 1. ad Timoth. can. sicut Neophytus. dist. 64.* Nisi se gerant humiliter: *can. 9. Neophytus. dist. 61.* 3. Qui erapulae vinove dediti. *fac. c. erapula. 14. eod. tot. dist. 59.* 4. Non etiam aleatores: *c. inter dilectos. de excess. Praelat. milites, curiales, histriones. can. 1. aliquantos. dist. 51. c. un. de vita & hon. Cleric.*

Moribus eligi non possunt; *Primò*; Mulieres, quia non habent Clericatum vel ordines sacros, nec rangere possunt sacra, *can. sacratus. 25. dist. 23.* non predicare, absolvere, exomologeses audire, *c. nova. 16. de penit. & remiss. can. 17. mulierem. 33. qu. 5.*

Possunt tamen, si sint idoneæ, eligi in beneficiis mulierum monialium administrationem, nihilque ordinis Clericalis habentibus, nullum ejus munus exigentibus: ut in Abbatibus, Prioratibus, & aliis mulierum monasteriis, *c. indemnitatibus. 43. de elect. in 6. c. causam qua. 8. cod.*

Secundò prohibentur eligi; qui personæ alicui laicæ ad ratiocinia sunt obligati: ut procuratores, actores, executores, tutores, curatores, & similes. *c. un. de oblig. ad ratiocin. ord. vel non. c. un. dist. 53.*

Tertiò; Ecclesia vacanti dati custodes vel administratores. *Gloss. 1. ad verbum constitutum. in can. constitutum. 22. & ibi text. 7. qu. 1.* No detur malignè aliquid agendi occasio.

Priusquam de Prælati Ecclesiæ agatur Electione, debet suo Pastore esse illa viduata, *Concil. Tridentin. sess. 24. de reformat. cap. 18.* vel per mortem Episcopi, *c. factus. in princ. c. Novatianus. c. scire. c. denig. 7. qu. 1.* vel ob culpam ejus, remotionem, *in princ. vers. nisi forte in. 7. qu. 1.* vel renuntiationem validam, *c. ult. de renunt. vel ad Ecclesiam aliam transitionem, c. mutationes. 34. can. 34. Episcopus. 7. qu. 1.* vel religionis ingressum. *c. temporis. 44. §. item cum. c. seq. d. caus. qu. 1.* Quandoquidem beneficium justî Possessoris dari non possit alteri. *c. 2. & 3. de concess. prebend.* Ne detur occasio desiderandi mortem ejus, in cujus quis noverit se successurum locum, *fac. l. fin. C. de pact. l. pactum dorat. C. de collat.*

Hinc consensus possessoris non vacantis beneficii collationem non juvat; *c. quod autem. de jure patron. atque institutus in viventis beneficio scienter, deponitur. c. 1. de concess. prebend.* privatur & Sacerdotio, & repellitur ab omni ministerio Ecclesiastico is, qui se ordinari passus est in successorem Vivo, *can. 7. in primis. 2. qu. 1.* dicitur & fur & latro. *can. non furem. 7. qu. 1. can. 1. 3. 5. & can. sicut vir. & can. presentium. 7. qu. 1.* Itaque Prælaro ægrotante non possunt, etiam si desperaretur de salute Ejus, Canonici vel Electores alii, tractare de Electione. *can. obcurtis. dist. 63. Panorm. in c. bone in 2. 26. num. 2. 11. 12. de elect.*

33 Est ergò post *Praelati mortem* agendum de Electione, & sepultura ejus expectanda de honestate. *c. bona memoria. 36. in 2. de elect. & expectandus tertius depositionis ejus dies. c. 7. nullus. in 2. dist. 79.* Putavi de honestate. Nam Electio intra eos facta, nihilominus valet. *Gloss. & Panorm. num. 11. in d. c. bona memoria. in 2.* Quia ut notant ibid. *Panorm. & Hostiens.* tres menses, ad eligendum Praelatum dati, currunt ab ultimi Praelati hora mortis: Cum ergò non valenti agere non curat Praescriptio, dicti dies non sunt expectandi. *l. 1. §. fin. C. de annal. except. l. 1. §. fin. C. de bonis matern. c. 3. in fin. 8. qu. 1.* Nec adversatur *d. c. bona memoria.* Quia ibi non sola irritae electionis causa fuit contentus sepulturae Praelati; sed & unius ex Electoribus non vocati. Nec adversatur; *d. can. nullus.* Quia is est Bonifacii III. cujus hoc & alia decreta una cum vita fuere extincta: teste *Platina in ejus vita.* Et quidem cum ratione summa: Acceleranda enim quandoque Electio, ut evitetur tumultuandi occasio; nec non vocum Electorum, pecuniâ, gratiâ, amore, corruptio: *Petr. Greg. d. cap. 13. num. 5. Zabarella. ad c. quia propter. notab. 5. de elect. Panorm. & Hostiens. ad d. c. bona memoria. in 2.* Accedit; quod, (cum argumentum à matrimonio corporali ad spirituale procedat; *c. inter corporalia. 2. de translat. Episcop.*) ut marito mortuo statim vidua est soluta & alii nubere impunè possit; *c. pen. & ult. de secund. nupt.* sic & mortuo Praelato, Ecclesia, ejus sponsa, statim alteri conjungi impunè posse debeat. *Petr. Gregor. d. loc. & num.*

34 *Facienda Electio* intra tres menses; nisi justum obster impedimentum; *c. ult. de elect.* aliàs Jus eligendi amittitur, & ad Superiorem devolvitur: *c. ne pro defectu. 41. de elect. c. postquam. dist. 50. can. obeuntibus. dist. 63.* Licet olim devolveretur ad Summum Pontificem: *c. dilectus. de concess. prabend.* Qui Superior intra tres alios menses Praelatum eligere debet, & quidem ex ipsa vacante Ecclesia, si in ea inveniat dignum; si non, ex alia; *d. c. ne pro defectu;* eoque negligente devolvitur Electio ad Superiorem alium; & sic gradatim usque ad Papam: *d. c. ne pro defectu.*

Ad quem Eligendi Jus, si Canonici negligentes sint ab Archiepiscopo

Episcopi Jurisdictione exempti, ac Pontifici immediatè subjecti, devolvitur statim. *c. licet. de supplen. neglig. Præl.*

Quod etiam obtinet in Præfecturis, & aliis Dignitatibus regularibus exemptis, per electionem dari consuetis. *Clem. 1. de eod.*

In aliis beneficiis tam Electivis, quam Prælaturis, & minoribus, dantur ex Concilio Lateranensi, ad eligendum vel conferendum *menses sex. c. nulla. 2. de concess. præb. c. de multa. §. 1. de præbend. c. licet. de suppl. neglig. Præl. Compostell. ad d. c. ne pro dilecta.*

Menses Electioni faciendæ concessæ currunt à die mortis Pastoris. *Gloss. ad d. can. postquam. dist. 50. aut, ut volunt Innoc. & Panorm. ad c. bonæ memoriæ. num. 11. ab hora mortis & vacationis scientia.*

Computantur & idèò tres menses sicut à die mortis posterioris Pastoris, ita & à die renuntiationis, translationis, seu ipsius amotionis; siquidem sciatur dies; Ignorantibus enim non currit negligentia præscriptio. *Boer. ad consuetud. Byrurig. §. 1. de consuetud. retractus. ut & non sex mensium tempus. c. licet. de suppl. neglig. Præl. Mandagotus de elect. novor. Præl. parte 1. cap. 1. & 3. Nisi à vacationis tempore, dicat constitutum tempus currere. c. statutum. 3. & ibi Gloss. verb. numerandum. de præbend. in 6. Nisi, non in odium negligentis; c. quia diversitatem. de concess. præbend. sed in favorem Ecclesiæ, nè ea vacet diu, tempus sit adjectum. Vide Panorm. in repetit. c. cum esses. de testament. fac. c. placuit. ibi à die conventionis. 16. qu. 3. l. eos. ibi à die condemnationis. C. de usur. rei jud. l. in dotibus. C. de dote causa non numer. ibi, à morte mariti vel mulieris. Vel missionis repudii. Petr. Gregor. d. tract. cap. 13. num. 10.*

Quomodo & quot mensium computandi sint dies, non convenit inter Canonistas: *Vid. c. quam sit. 6. & ibi Gloss. de elect. in 6. Mandagotus, d. loco. Calendarii ordinem servandum esse judicat. Ante finem temporis fieri electionem suadet Petr. Gregor. d. loc. num. 12.*

Non computatur in trimestris temporis vel semestris lapsu, tempus legitimi impedimenti Electorum. *d. c. nè pro defectu. ibi iusto impedimento cessante. de electione. & c. quia diversitatem. de collat. præbend. can. constitutum. 7. qu. 1. can. 13. de Syracusana. dist. 28. Archid. in c. benè novir. dist. 61. modò hi non simul sint negligentes. c. fin. de electione.*

Mor-

38 *Mortuo & sepultura tradito Prælato, debent Electores, scilicet, qui de Ecclesia viduata, cui Prælati quaritur, sunt Collegio (Nam ad hos de Jure Decretalium spectat Electio. c. 1. & c. cum terra. 14. de elect.) convenire in Capitulo, Electionis statuere diem, eamque absentibus nuntiare per literas, commodum Electioni designare locum; (Qui locus plerumque est Capitulum, c. in causis. 30. eod. vel Ecclesia chorus, vel alius honestus & secundum consuetudinem decens, modo non sit clandestinus; Nam Electiones clandestinas reprobatur Papa. c. qui propter. 42. §. electiones. eod.) Quod si de loco inter Canonicos conveniri non possit, eligi is debet per sortem: licet ipsa Electio per eam fieri nequeat. Steph. Gratian. discept. forens. cap. 6 § 5. num. 43. Vallens. in parat. Decret. tit. de elect. §. quando fac. sit Elect. num. 2.*

39 Oportet omnes, qui eligendi habent Jus, sive de jure communi, sive ex privilegio vel pacto, sive ex prescriptione, vocari & citari legitime; ut intersint Electioni; si modo vocari & expectari possint absque Ecclesia periculo: alioquin non valet Electio; cap. bona. 36. eod. nisi non citatus malit aliorum accedere Electioni, illamque etiam ex post facto habere ratam; c. quod sciunt. 28. c. coram dilecto. 35. eod. vel consuetudine obtineat, ne vocentur absentes. Vallens. d. loc. num. 3.

40 Est Citatio facienda singulariter & personaliter, si sciatur, ubi degant, & possit fieri commode & sine periculo: c. cum olim. ubi Gloss. verb. Hibernia. de dolo & contum. c. venerabilem. eod. per literas scilicet vel nuntium; nisi de consuetudine servetur aliud: c. quia propter in princ. de elect. c. coram. eod. Rebuff. ad l. absentem. 233. vers. ad hec. ff. de verb. signif. Castellin. de elect. cap. 8. num. 7.

41 Quod si, ubi commorentur, nesciatur, facienda erit Citatio per Edictum publicum in Ecclesia, vel ubi commorari sunt soliti, vel Citatorie Capituli litera legenda & Capitulo & Clero presente; ut in c. fin. de eo qui mitt. in possess. causa rei serv. vel si inveniri non potest citandus, in ejus domo facienda citatio: c. causam. c. venerabilis. de dolo & contum. Cuch. rit. de elect. num. 58. cum seqq. si non habeat, ibi, ubi habitare consuevit, l. 4. §. prater. ff. de damno inf. vel in ejus Ecclesia seu beneficio: c. fin. de dolo & contum. c. ex tua. de Cleric. non resident. Quia præsumitur ibi fa- cere

cere residentiam. *Mascard. de probat. concl. 1271. num. 1. Gonzalez. ad reg. 8. Cancell. Gloss. 15. §. 2. num. 30.*

Vocatis intra terminum competentem assignatum non comparentibus, de cætero non sunt expectandi; *c. cum inter 18. & seq. de elect. De Peirinis de privileg. Regular. tom. 3. in additam. cap. 3. num. 13.*

Quod si quis vocatus & citatus legitime, ob justum impedimentum (jurejurando, si opus, affirmandum. *c. quia propter. 42. §. illud autem. de elect.*) interesse nequeat Electioni; licet suffragium suum nequeat conferre per literas; quia non ante electionem, sed in electione ipsa, singulorum vota sunt secretè & sigillatim expromenda, *c. si quis iusto. §. absens. de elect. in 6.* potest tamen per procuratorem unum vel plures, votum præstare in Electione. *c. si quis. in princ. de elect. in 6. Sigismund. à Bonon. de elect. dub. 14. in princ.*

Si plures fuerint constituti Procuratores, non admittuntur aliter quam si singuli sint constituti in solidum; qui si simul ad votum præstandum concurrerint, præoccupantis erit melior conditio: at nullo præoccupante, admittendus est is, qui primò nominatus fuerit in instrumento procuratorio: *c. quis. iusto. 46. in princ. vers. is qui primò. Tyraquel. de jure primogen. qu. 17. in sex opin. num. 5.* Censentur enim ultimi in priorum locum nominati: *Monach. decis. Lucens. 64. num. 39.* vel datà in omnibus paritate, quem Capitulum admittere voluerit, *Barbosa lib. 1. de jur. Eccles. de Elect. Pralat. cap. 19. num. 102.*

Duobus Procuratoribus in solidum ad eligendum constitutis, electione semel facta, consumitur Electio, nec variare possunt. *Gloss. verb. elegerit. in d. c. si quis iusto. Tyraquel. in l. boves. §. hoc sermone. num. 63. ff. de verb. signif.*

Duo Procuratores qui in diversis instrumentis, eodem die confectis, dati; si non appareat, quis ex illis sit revocatus, se confundunt murò: *Gloss. verb. nominatus. vers. quid si non appareat. in d. c. si quis iusto. Boer. decis. 311. num. 1. Steph. Gratian. disceptat. forens. cap. 95. num. 5.* & sibi imputet constituens absens, suam indiscretam procuratoris constitutionem. *Petr. Greg. de elect. cap. 6. num. 10.*

Constitui debet Procurator unus de Collegio. *d. c. quia propter. §. illud. de elect. Tambur. de Jure Abbat. tom. 1. disp. 5. qu. 3. num. 2.* non potest

test extraneus, nisi Capitulo consentiente. *Abbas ad d. c. quia propter. §. illud. num. 2.*

44 Procurator ex ipso Collegio constitutus, quem suo elegit nomine, cum & vice Domini constituentis eum, eligere debet; nisi speciali mandato Domini ei, quem ejus nomine eligere debeat, sit prescriptum. *d. c. si iusto. 46. §. porro de elect. in 6.* Quod per Concilium Tridentinum sess. 25. de Regular. cap. 6. quantum ad Regularium electionem, videtur correctum; & per Sacram Congregationem ibid. expresse vetitum. *Garc. de benefic. parte 5. cap. 4. num. 200.*

45 Celebratur Electio, per Scrutinium, Compromissum, Inspirationem; c. quia propter. de elect. Compromissum mixtum. c. cum expediat. 29. eod. in 6. Qui contra dictas & prescriptas formas eligunt, eligendi potestate privantur eâ vice, non ipso jure, sed per sententiam. *d. c. quia propter. in fin. princ. c. Cumana. § 8. ubi Gloss. fin. de elect. c. quanquam. eod. in 6.*

46 Electio per Scrutinium, (Quæ difficilis est & frequentior) fieri dicitur, inquit Pontifex, cum presentibus omnibus qui debent, & volunt, & possunt, commodè interesse, adsumuntur tres de Collegio, fide digni, qui secreta, & sigillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in scriptis redacta mox in communi publicent; nullo prorsus appellationis obstaculo interjecto; ut is, collatione votorum inter se factâ, eligatur, in quem omnes, vel major & sanior Capituli pars, consentit. c. in Nomine Domini §. eligatur, verb. fieri in urbe. dist. 23. c. publicato. § 8. c. quia propter. 42. in princ. & fin. ubi Gloss. eod.

Agitur in dictis Pontificis verbis; 1. De ordinatione aut constitutione Scrutatorum. uti vocantur in *d. Cumana.* 2. De eorum officio. 3. De suffragiorum faciendâ Collatione. 4. De celebrandâ electione.

Ad Scrutatorum requiritur ordinationem:

47 Primò, ut illi ordinentur Scrutatores, presentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse: ut habent *d. c. quia propter. 24.* verba. Dicit Pontifex qui debent interesse: Quia omnes quibus competit Jus suffragiorum ad electionem faciendam sunt vocandi: c. bona memoria. 23. & c. quod sicut. 28. eod. Nam vel uno omisso poterit, ut supra diximus, infirmari Electio. *dd. cc. Addit Pontifex, & volunt;* Nam si vocati ad Electionem non veniunt, vel quia non possunt, vel quia

quia venire nolunt, Electionem, ipsorum non impedit absentia. *d. c. quod sicut. & c. cum nobis. 19. eod. Deniq. ait Pontifex, & possunt commodè interesse;* Quibus verbis innuit; si commodè & sine periculo non possunt vocari, quod vocandi non sint. *d. c. quod sicut. 28. Gloss. in d. c. quia propter. 42.*

Secundò requiritur; Ut *Scrutatores* ordinentur à Collegio, *d. c. in verbo assumantur;* Non enim Ipsi debent se ingerere; quia redderent se suspectos. *l. que omnia. 25. ff. de procurat. & defensor. ut resolvunt Labor. variat. lucubrat. tom. 1. tit. 4. cap. 13. num. 45. Tamburin. de Jurisdic. Abbat. tom. 1. disp. 5. qu. 6. num. 4. Licet hoc sumptum indistinctè, si Panormitano in d. c. quia propter. credimus, non careat dubio.*

Tertiò requiritur; Ut *Scrutatores* præcisè ordinentur tres; *d. c. ibi. assumantur tres;* non pauciores; Est enim sententia Canonistarum communis, Electionem aliàs factam esse nullam: *ad d. c. quia propter. Abb. nam. 13. vers. tertium substantiale. Imol. num. 7. Innoc. num. 4. Bald. num. 31. Joan. Andr. num. 3. vers. assumuntur. Butr. 22. vers. dicitur sextò. Hostiens. num. 17. & 43. Cardin. num. 3. qu. 13. Anchar. col. 1. in fin. nec ab ea, sive in consulendo, sive judicando, recedendum; secund. Rebuff. super concord. tit. de Regia ad Prælat. nomin. faciend. §. ult. verb. formam. vers. tres. Franc. Marc. decis. 1201. Sylvest. in summa. verb. Electio. 2. num. 12. vers. tertium. Fr. Emanuel. Question. regulari. tom. 2. qu. 51. art. 2. Tamburin. d. disp. 5. qu. 6. num. 5. Labor. d. tit. 4. cap. 19. num. 46. aliòq. citatos per Barbosa. d. lib. & cap. num. 185. Ratio ejus est; ut Tres facilius conveniant & fidelius negotium tractent: Hostiens. in sum. de elect.*

Quartò & *ultimò* requiritur; Ut *Scrutatores* isti sint *fide digni;* *arg. l. in testimoniis. 2. ff. de testib. (quod præsumitur: cap. ult. & ibi Canonista de præsumption.)* atque *de collegio;* intellige Eligentium, non verò Ecclesiæ vacantis. *Abbas ad d. cap. quia propter. 42. num. 13. aliàs Electio est nulla: ut colligitur ex d. c. quia propter. ubi dicitur expressè, quod hirtes sint de Collegio, & subditur postea electionem aliter factam non valere: & ideo ita tenent in eod. c. quia propter. Abb. num. 13. vers. quartum substantiale. Imol. num. 8. Joann. Andr. num. 11. Butr. num.*

22. *vers. dicitur septimò. Hostiens. num. 25. & 43. Cardin. num. 3. qu. 12. aliq. alleg. per Barbof. d. lib. & cap. num. 186.*

Glossa tamen *ad d.c. quia propter. verbo sanior.* vult numerum ternarium *Scrutatorum* non esse de substantia Electionis: & *d.c. quia propter;* forma substantialia non accipere à verbis illis *assumantur tres de Collegio;* sed à verbis immediatè sequentibus; *qui secretè & sigillatim vota cunctorum diligenter exquirant;* Glossam sequuntur Vincentius, Tancredus, Mandagot. *de elect. cap. 23. in verb. irritari:* sed cum ea errant: *Barbosa d. loc. num. 188.* Nec regula *utilis, de ag. jur. in 6.* locum hic habet; nam cessat, cum aliquid inducitur pro forma substantiali, prout est quod tres tantum eligantur *Scrutatores de Collegio;* nam cum forma sit individua, utile per inutile vitatur. *Decian. cons. 532. num. 5. Mandos. reg. 27. qu. 24. num. 10. Gutier. Canon. lib. 2. cap. 15. num. 114.*

48 Quæstionis est; utrum introduci possit de consuetudine, ut in electione aliqui interveniant extra collegium, eligique possint *Scrutatores.* Quod nos cum Cardinali, *qu. 12. in princ. in d.c. quia propter.* Speculatore, *de elect. §. 1. num. 12. Boerio ad Mandagot. de elect. cap. 23. lit. R. vers. addè,* Affirmamus, modò illi de consuetudine vocem habeant legitime præscriptam; cum tum non habeantur planè pro extraneis: Aliàs Negamus; quia non observanda est, contraveniens dispositioni *d.c. quia propter:* utpotè quæ lex est *Papæ,* quæ abrogari non potest absque ipsius scientia: Nam ad introducendam contra canones consuetudinem requiritur scientia non tantum, sed expressus *Papæ* consensus; quantoque etiam temporis spatio fuerit servata. *Archidia. in c. cum de beneficio. num. 2. circa med. vers. nam & ibi notat. de præbend. in 6. ut Joan. Andr. post princ. Gemin. num. 6. Frant. num. 3. & 4.* Ratio est, Quia non habet Summus Pontifex potestatem à Populo, sed immediatè à DEO, ideoque non Populus, sed auctoritas *Papæ* permittentis inducit consuetudinem. *Abb. in c. fin. num. 8. in fin. de consuet.* Accedit Quod, *d.c. quia propter* irritans habeat decretum, quod omnem tollit consuetudinem in contrarium *Boer. decis. 1. num. 49. & 50. vide Barbof. d. loc. num. 191. cum seqq.*

Tan-

Tantum de *Scrutatorum ordinatione*. Sequitur *Scrutatorum officium* 49
ium; quod consistit in sequentibus:

Primo; *Exquirere* debent diligenter cunctorum eligentium vota: *d. c. quia propter*. 42.

Exquirere ex parte Scrutatorum significat; ut exquirant per se & ore proprio; adhibitis quibusdam verbis (quod tamen non ita de substantia; ut ipsorum propria inquisitio; *Specul. de elect. §. 1. num. 17. quem sequuntur Bertachin. de Episcopo lib. 2. p. 1. num. 2. Butr. num. 25. Abb. num. 4. vers. nota etiam. Innoc. num. 6. in d. c. quia propter.*) monitoriis; putà adjuvare debent vota daturos, per Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum, in animæ suæ periculum, ut secundum DEUM & conscientiam suam, in eum vota dirigant sua, quem putabunt Ecclesiæ utilem, & idoneum magis: Eaque adjuratio vim habet juramenti; *can. si quis Presbyter. 2. qu. 5. c. constitutus. il. 2. de appellat.* Ex parte *Electorum* *exquirere* significat; quod sua non possint in scriptis dare vota: *Boer. decis. 1. num. 25. Roman. singul. 801. ubi additio.*

In *exquirendo Scrutatores* (incipiendo, ad vitandas fraudes, à personis propriis) uti oportet praxi hæc; ut ex tribus duo, votum imprimis scrutentur tertii; dehinc, ejus inquisito voto, is à quo datum votum, cum alio votum inquireret secundi; postea duo inquisiti, tertii exquirent sententiam: si scrutatores sint duo, unus alterius vicissim exquiret votum: *Innoc. ad d. c. quia propter, num. 4. ibid. Abbas num. 9. vers. quarto queritur. Joan. Andr. num. 8. Butr. num. 26. Hostiens. num. 43. vers. sed quis inquirat.*

Post scrutatorum vota inquisita, exigitur ab eo qui præest vel præsidet Capitulo, votum; deinde secundum prærogativam & dignitatis gradum ab aliis; & si in eadem dignitate existant plures, secundum antiquitatis vel receptionis ordinem; nisi alia consuetudo fuerit in aliis electionibus observata; quæ erit sequenda in Ecclesiâ qualibet. *Innoc. in c. 2. de novi oper. nunc. Panorm. in c. nobis. c. auditis. de elect. & iidem in c. 1. de major. & obed. Petr. Gregor. de elect. cap. 16. num. 6.*

Vota daturi diligenter *interrogari* debent, quare consentiant in eum quem nominant, quo ve zelo, ob quæ merita; & denominati qualitate. *Panorm. & Joan. Andr. ad d. c. quia propter.* Nam in casu hoc, non

sufficit conscientia bona & pura, sed requiritur secundum DEUM informata. *ut in c. non solum. de Regul. in 6.*

Cunctorum vota sunt exquirenda; Uno igitur eligentium præterito non valet Electio. Forma enim non servata in una parte actus, vitiat actum totum: quia est individuus. *Bald. in l. certi 9. ff. de reb. credit. Joan. Andr. col. 3. & 5. Hostiens. Panorm. ad d. c. quia propter. Specul. de elect. §. 1. vers. si ergo viam. Petr. de Bax. in suo direct. de elect. part. 3. cap. 27. num. 1. & 2.*

Secundò ut quisquis liberius possit dicere votum suum, d. c. quia propter. vers. secretè. exquirenda sunt vota *secretè;* *d. loco, id est, secundum Innoc. & Panorm. seorsim ab aliis de Collegio. Ludov. à Miranda. in man. Prælat. tom. 2. qu. 23. art. 29. concl. unica. vers. quinto.*

Quod fieri potest dupliciter; *Primò modò,* si singuli Electores votum suum viva voce coram Scrutatoribus proferant, illudque horum aliquis scribat; *Qui modus servandus. secund. Boer. decis. num. 35. Cucch. in Inst. Jur. Canon. major. lib. 4. de elect. num. 222. Sigism. à Bonon. d. tract. dub. 27. num. 10. Garciam. de benef. part. 5. cap. 4. num. 189. Secundò modò,* si quisquis eligentium votum suum deferat in schedula scriptum: ad eò urnæ ipsis Scrutatoribus fiat notum. *Lavor. d. rit. 4. rap. 19. num. 75. Et hic modus magis videtur conveniens. Barbosa d. cap. 19. num. 204.*

Debent tertio omnium vota exquiri sigillatim; Non enim debent audiri bini vel terni, sed seorsim, vel per se separatim singuli. *d. c. quin propter. 42. ibi sigillatim. & arg. c. venerabili: §. 2. de testib. & attest. Ludov. Mirand. d. conclus. un. Sylvest. in sum. verb. Electio. in 1. num. qu. 5. Sigism. à Bonon. d. tract. dub. 26. num. 1.*

Quarto vota sigillatim exquisita redigi debent in scriptis; *d. c. quia propter. ibi. & in scriptis redacta. & ibid. Panorm. num. 6. Butr. num. 27. Joan. Andr. num. 19. Hostiens. num. 31. Innoc. num. 6. Imola. num. 5. sive per Scrutatores singulos, sive ex aliorum consensu per unum ex ipsis, sive per Tabellionem cum illis adhibitum. Joan. Andr. & Panorm. ad c. quia diversitatem. de elect. sive per alios duos viros loco Tabellionis absentis additos. c. quoniam contra. 11. de probation. fac. c. tertio loco §. eod.*

Fit hoc ad certiorē causam, & nē fiat variationi locus, ad faciliorem gestorum probationem, & memoriā rei perpetuam. *Ludov. à Miranda. d. concl. un. art. 29. vers. octavo. Lavor. d. cap. 29. num. 81.* et si substantia actus non pendeat ex scriptura. *l. cum res. C. de probat. l. contrahitur. ff. de pignor. l. a. C. de fide instrum. l. jubemus. §. sed ne aliqua. C. de testam. l. pactum quod bona. 17. C. de pact.* Nec in hoc derogatum est dispositioni *d. c. quia propter* per Concilium Trident. *sess. 5. de Regular. cap. 6.* quatenus vult omnium Regularium electiones debere fieri per vota secreta. *Barbof. d. cap. num. 213.*

Quartò debent *Scrutatores* vota, postquam sunt in scriptis redacta; *mox*, hoc est, *in continenti*, actu nullo interveniente extraneo, publicare in communi: *d. c. quia propter. in verbis. Et in scriptis redacta: Sylvester in sum. d. voce Electio. 2. qu. 10. Ludov. Miranda. d. quest. 23. art. 29. concl. unica vers. decimò.* Quæ dictio *Mox* verificatur etiam in tempore modico, arbitrio boni viri ad ipsius rei substantias habito respectu, judicando. *Lavor. d. tit. 4. cap. 19. num. 84.*

Vota dicuntur *publicari in communi*, quando integer eorum numerus profertur publicè quoad Congregationem Capituli totam, non exprimendo quorum fuerint data in favorem, vel quot ex Electoribus descenderent in hanc vel illam personam, sed explicando tantum personarum, quæ tulerunt suffragium, numerum. *Tamburin. d. disput. 5. qu. 6. num. 12.*

Publicato ita scrutinio variare nequeunt Electores; quia functi sunt officio suo: *c. publicato. § 8. ibiq. Gloss. verb. variare. & Abbas. num. 2. & 3. de elect. Sylvest. in sum. verb. electio. 2. qu. 7. & quia res desit esse integra. c. in causis. 30. c. Ecclesia vestra. 48. eod. Ratio: Quod nemo possit mutare consilium in alterius præjudicium; l. nemo. 75. ff. de divers. reg. jur. mutatio autem hic Ecclesiæ esset damnosa, propter periculum in mora eligendi Pastorem, si esset proroganda & retractanda Electio. *c. cum inter universas. 18. de elect.**

Post scrutiniū publicationem, fieri debet statim in communi *Collatio: d. c. quia propter.* quæ si omittatur, electio efficitur nulla. *d. c. Cumanana. 50. d. c. publicato. 50.*

Debet

Debet fieri, ut appareat, quis fuerit à majori & saniori parte eligentium electus.

Facienda *numeri ad numerum, zeli ad zelum, & meriti ad meritum collatio*, si contingat, ut fieri solet, Electorum voces in diversas dividi sententias. *c. Genesi. 55. eod.*

Major pars Eligentium consideratur hic, non quæ prævaleat, singularium personarum quæ eligunt numeri ratione habitâ; veluti *si ex viginti Eligentibus, unum eligant sex, alii sex aliura, octo alium, in quo numero, octo qui eligunt unum, videntur in majori esse numero, quam sex qui elegerunt duos, & ita à majori parte diceretur secundum hanc rationem electus ab octo, quam duo alii Electi quorum quilibet haberet tantum voces sex; sed à majori parte diceretur Electus is qui à majori numero est electus, habita totius numeri eligentium ratione*, ut si à duodecim è viginti sit Electus. *d. c. Genesi & c. Ecclesia vestra. 48. eod. Petr. Gregor. d. cap. num. 13. Abb. & alii comm. ad d. c. Ecclesia vestra. Gloss. verb. constitutum. in c. omnes. de consuetud. & ibi Felin. num. 20. Roch. de jur. patronat. verbo honorificum. qu. 58.*

Zeli ad zelum fit Collatio, quando eligentium expenduntur intentiones: Sic enim accipitur hic $\zeta\lambda\theta$; alias Græcis usurpatur, *Budeo in comment. lingue Græcæ teste*, pro invidia, æmulatione, inimitatione, stimulo ad quid faciendum, pro at denti quid agendi studio.

An bonus, an malus Eligentium fuerit Zelus, (cum is pendeat ab intentione eorum patente soli DEO) iudicium difficile: *c. erubescant. dist. 27. c. tua. de Simon*. Hinc inspiciendus erit effectus & persona electa: an ea vita, moribus, doctrina, pietate & virtutibus aliis præstet; vel si inferior, sit eligentium proximus. *Petr. Gregor. d. cap. num. 14.*

Meritorum fit Collatio, factâ inter Electos relatione, quis melior, utilior, & Ecclesiæ magis idoneus; *d. c. Ecclesia vestra. 67. de elect.* & excutuntur ea, quæ adesse debere diximus pastoribus eligendis; vel quæ si absint, indignos reddant electione.

Hujus Collationis est utilitas; cum in vota plura scinduntur Eligentes. *Innoc. Compostell. Panormitan. ad d. c. publicato. Dd. ad c. indemnitatibus. §. si qua verò. de elect. in 6.*

Collatione superiorum uno contextu factâ, is debet eligi, in quem

quem major vel sanior: Capituli pars consentit. *c. cum post petam. 46. eod. d. c. quia propter. 42. §. fin.*

Plures si sint Electiones, non sufficit quem à pluribus electum quàm alii, nisi pars, quæ hunc elegit, sit totius Capituli major pars. *d. c. Ecclesia vestra. §. 7. c. si cui. 23. de elect. in 6.*

Quod si altera pars Eligentium numero, altera auctoritate & Electi meritis excellat, neutra valet electio; quia ut à majori & saniore parte sit electus, requiritur conjunctim. *d. c. Ecclesia vestra. §. 7.*

Sitamen alterius partis numerus sit duplo major, ejus electio indistinctè valet: *c. si quando. 9. de elect. in 6.* dummodo electus sit idoneus; si non, confirmabitur Electio personæ idoneæ, à minori parte facta. *c. dudum. 22. eod.*

Eligentium votis æqualiter in duas partes se dividentibus; Metropolitanus iudicio præferendus ille, qui majoribus juvatur studiis ac meritis. *can. si forte. dist. 63. Gloss. in can. obventibus. 35. §. nunc. primo quaritur. post med. vers. sed quid. dist. ead. & in d. c. Ecclesia vestra. 67. verb. non consenserit. part. med. vers. sed quid. de elect. & ibi Butrig. n. 25. Innoc. in c. cum in jure. 33. num. 2. de elect. in 6. Hostiens. in c. venerabilem. 34. de elect. vide Barbof. d. loc. 224. per tot.*

In paritate votorum & meritorum gratificationi est locus: *Gloss. in verb. non consenserit. post med. vers. in casu isto. in d. c. Ecclesia vestra. 67. & in verbo favere. in c. venerabilem. 34. de elect. putare, Papæ, aut Superioris ad quem electio est devoluta: Abb. in d. c. Ecclesia vestra. num. 13. in fin. vers. dicit tamen quod superior. Tiraquel. de jure primogen. qu. 17. opin. 2. num. 7. vers. at se iterum. Sigismund. à Bononia. de elect. dub. 45. num. 9. vers. vel idem sequitur.*

Deniq; publicationem scrutini & collationem habitam sequi debet Electio: *d. c. quia propter. verb. eligatur. d. c. Ecclesia vestra. 48. d. c. in Genes. §. 5. d. c. publicato. §. 8.* quæ esse debet communis, non singularis, nè vel idem videretur repeti, vel ex hoc sequeretur absurditas, ut quot essent eligentes, tot essent electiones. *d. c. in Genes.*

Debet ista Electio pronuntiari expressa & clara voce; (Nec enim sufficit aliquis actus eligentium, qui importet Electionem. *d. c. Ecclesia vestra. ubi Panorm. num. 5. Cucch. in Instit. Canon. major. lib. 4. tit. hoc. num.*

num. 276.) per unum à Capitulo ordinatum; *c. sicut. 21. de elect. lo-*
quentem in numero singulari: Ego nomine totius Capituli te eligo. Abb.
add. e. in Genes. & Vivian. ad d. c. sicut. 21. in Rational. Juris Pontif.
alleg. Archidiacon.

53 Hisce omnibus peractis fiet *Electio in scriptis* per aliquem No-
 tarium *decretum*, continens Eligentium nomina, assensus & subscriptio-
 nes singulorum, Electi nomen & dignitatis titulum, cum scrutinio &
 voti publicatione, collatione & electione & sigillo Capitali. Quod
 tamen non est de Electionis forma; cum Scrutatores possint, etiam per
 literas fidem facere. *Gloss. in verbo subscriptionibus. in can. Episcopus. dist.*
61. Hostiensis Abbas. in c. innotuit. 20. num. 16. de elect.

Solent etiam Electores, post completam & publicatam Electio-
 nem, gratias agere DEO: ideoque cantare canticum; *Te DEUM lauda-*
mus, &c. solemniter; sed hujus omissio non vitiat Electionem. *secund.*
Mandagor. 1. parte de elect. cap. 35. Petr. Gregor. de elect. cap. 17. num. 38.

Perinde inthronizatio Electi, quæ secundum consuetudinem fie-
 ri solet; *can. in nomine Domini. dist. 23.* si omitatur, non annullat
 Electionem. *dicti Dd. ad locis.*

54 Hactenus de *Electio* quæ fit *per Scrutinium*, sequitur de ea quæ
 fit *per Compromissum*, nec non quæ fit *per Inspirationem*.

Per *Compromissum*, fit Electio; cum eligendi potestas uni; *c. cau-*
sam. 8. de elect. vel duobus, vel pluribus, viris idoneis, c. in causis. 30. c.
cum in jure. 33. c. cum in veteri. 52. eod. sive de collegio, d. in causis. d. c.
cum in jure. d. c. cum in veteri. sive extra Collegium; *d. c. causam.* ab
 omnibus qui jus eligendi habent; *Abb. in d. c. quia propter. §. vel saltem.*
num. 2. eod. committitur; qui vice omnium vel loco vacanti prospici-
ant; vel alios, qui hoc faciant, oligant. d. c. in causis.

Electio à majore parte eorum, in quos compromissum, cele-
 brata, & mandati forma ad unguent, ut fieri debet, servata, electus re-
 cusari non potest. *c. cum dilectus. 32. ubi Abb. eod.*

Ita tamen se *Compromissum* nemine discrepante; *Abb. in d. c. quia*
propter. §. vel saltem. & ante Electionem sit factum; post factum in præ-
 judicium Electi, laudumque secutum non nocebit Electo. *d. c. cum in-*
ter canonicos. 21. eod.

Dixi nemine discrepante; Licet enim in explicandis aliis Collegii negotiis, consensus sufficiat partis majoris; tamen in compromittendo omnium requiritur consensus; aded ut dissensus unus impediatur. *d. c. quia propter. ibi: qui vice omnium. & ibid. Abb.* Nam cum Compromissum sit voluntarium, debet recipi ab omnibus, *juxta regul. quod omnes. de reg. jur. in 6.*

Posunt Compromissarii eligere unum ex seipsis, idque non solum, quando eis hoc conceditur expressè; *d. c. cum in jure. c. fin. de sortileg.* sed etiam quando simpliciter data eis eligendi potestas: *Abb. d. c. cum in jure. num. 4.* Et non tenentur, in facienda electione ullam scrutini servare formam; *d. c. quia propter. §. vel saltem. qua dictio indicat formam compromissi esse subsidiariam, & ibi Gloss. & Panorm. & Dd. nisi, si Compromissarii plures, quod per unum pronuntianda est communis Electio, per verba numeri singularis.*

Si Capitulum, intendens Compromissarii facere gratiam, dederit eis potestatem, non potest, etiam re integrâ, revocare eam, cum sit quædam donatio: *l. si ve emancipatis. 17. C. de donation. sin simpliciter negotium provisionis expedire intendebat, potest revocare re integra, ad instar mandati, non si res deliit esse integra. d. c. in causis. & ibi Gloss. in verb. cum res non esset. & ibid. Joan. Andr. num. 34. & 38. Panorm. num. 11. & 12.* Licet hoc, soluto interesse, in profanis sit licitum, *l. si pecuniam. §. ff. de condict. caus. data.* Quia spiritualia veram non recipiunt æstimationem. *c. coram. & ibi Gloss. in verb. absq. literis. de offic. & potest. deleg.*

Compromissario, etiam si sit donatarius, *Franc. post Joan. Andr. in c. si Compromissarius. 37. post num. 3. vers. & dicit hic. Joan. Andr. de elect. in 6.* eligere intra tempus statutum negligente, providendi potestas devolvitur ad Superiorem, sibi que imputent Compromittentes: *d. c. si compromissarius. 37. in princ.*

Si is eligat, sive scienter, sive ignoranter, indignum, cum suo functus sit officio, potestas eligendi revertitur liberè ad Compromittentes, etiam si sint plures Compromissarii, & major pars indignum eligat scienter, & minor eligat dignum. *Joann. Andr. in d. c. si Compromissarius. num. 1. & ibid. Gemin. num. 4. Butr. num. 3.* Nisi Compromissarii

ratam habuerint electionem talem: Quod & obtinet, cum electus idoneus, sed consentire nolit. *d. c. si Compromissarius. §. 1.*

59 Accedit aliquando formulæ Compromissi formula Scrutinii, seu Scrutinium, ut & supra *tit. de Electione Papæ* diximus. Denominatio tamen manet Compromissi.

Quam formulam meliorem opinatur Glossa; *in c. cum expediat. 29. hic.* eò quod Canonici jus suum eligendi liberum transferre nolint per Compromissum in alium; grave verò sit procedere per solum Scrutinium; neque eam sequi formam possint omnes.

In qua forma composita, Compromissi verba concipiuntur ita, ut Compromissarii eligere teneantur eum, *in quem consenserit major & sanior Capituli pars;* nec enim dicitur ibi major eligentium pars, sed capituli. Nam si ex quindecim Canonicis vel Collegiatis de Capitulo sex suffragia scrutinii pro eligendo uno dent, quinque pro altero: tres pro alio: unus pro alio: Compromissarii eligere non possunt eum, in quem consenserunt sex, quanquam hi in suo electo majorem faciant numerum; quam alii in suis: quia sex non sunt Capituli pars major. *Petr. Gregor. d. loc. cap. 3. num. 4.*

Quare & à Compromissi forma rejicitur, si alium eligendi concedatur facultas à Capitulo; hoc modo; ut ipsi *sigillatim & secreto singulorum de Capitulo votis exquisitis, & in scripta redactis,* eligat illum, in quem, comparatione minorum partium, plures consentiunt de Capitulo. *c. si cui. 23. de elect. in 6.*

Probatum tamen hæc compromissi forma, ut *Compromissarius teneatur ante Electionem tractare cum aliquibus, & ab ipsis accipere consilium;* quæ data, si non servetur, erit electio nulla. *c. cum olim. 7. de arbitris.*

60 Per *Inspirationem* fit Electio, cum simul omnes Electores, quasi divino commoti impulsu, statim, nullo præcedente tractatu, in unius electionem consentiunt. *d. c. quia propter. 42. de elect.*

61 Quidam subtilius distinguunt inter Electionem per *Inspirationem* & per *quasi Inspirationem* Spiritus Sancti.

Illam appellant, quando quis elegitur à DEO: Quæ admodum fertur electus D. Nicolaus ex Laico in Episcopum; B. Severus assumptus ex lanificio in Archi-Episcopum; D. Ambrosius ex catechumeno non

no non

no nondum baptizatus in Prælatum. *c. statumus. §. his omnibus. dist. 6. r.*

Hanc fieri probant, modo supra relato à Nobis. Sic Apostolorum tempore electi Diaconi: *Actor. 6.* ab Apostolis Paulus & Barnabas, Silas & Judas, *Actor. 15.*

Hæc ut valeat, necesse, ut absque vitio Simoniz, conspirationis, conjurationis, requisitionis, vel consensus extra Capitulum habiti, processerit. *Dd. in d. c. quia propter & c. cum post petitam. eod.*

Facta Electione per has vias *compromissi & inspirationis*, & publicatio, & gratiarum actio, & inthronizatio, adjici solent, & communia sunt illis quæ in personis eligentium, electorum, & legitima absentium congregatione requiri notavimus.

TITULUS VII.

De Postulatione.

SUMMARIÆ.

1. Postulatio quomodo accipiatur in fure.	10. Fieri debet postulatio per verbum Postulo.
2. Postulatio quid.	11. Quid si non?
3. Quotuplex.	12. Circa Postulationis admissionem qua consideranda.
4. In solemnibus qua consideranda.	13. Postulationis admissæ quis effectus.
5. Circa personas.	14. Non solemnibus postulatio qua.
6. Formam.	15. Nominatio qua.
7. Quæ ejus requisita.	16. Quotuplex.
8. Quid si postulatio concurrat cum Electione.	
9. Postulationis factæ admissio Superioris nititur	

Postulatio aliter accipitur in *Jure Civili*, aliter in *Jure Canonico*. Illo denotat vocationem seu Advocationem, per quam desiderium suum unusquisque, apud eum qui Juri praest, exponit, vel alterius desiderio contradicit. *l. sciendum. §. 2. ff. de postulando*: Hoc pro uno ex modis, quibus Praelati ad Ecclesiarum regimen, ad dignitates, & beneficia, assumuntur.

Sic accepta, est Electionis in subsidium introducta, ut si quis per Canones eligi prohibeatur, saltem admittatur postulationis subsidio: Quia *gratia* innititur Postulatio; *Juri Electio. c. bona memoria. 3. in fine. & Abb. Butrio. Gloss. ad Rubr. hic.*

2 Est Postulatio (strictè sumpta, prout distinguitur ab Electione) concors, certa, & simplex Capituli vel aliorum petitio, facta apud Superiorem, ut certa aliqua persona ad Praelaturam promoveatur, ad quam ob aliquod impedimentum vel defectum jure eligi non potest. *c. 1. §. postulationem. & §. pen. eod. Abb. d. loc.*

3 Non est omnis unius generis, sed duplex: *Abb. in c. quia propter. 4. 2. de elect.* alia Solemnis, alia Non solemnis seu simplex.

4 In solemnibus, quam definitivimus, consideranda tria; Nempe *Personae, postulandi modus, postulationis admissio.*

5 *Personae* sunt triplices; aliae quae *postulant*, aliae quae *postulantur*, aliae apud quas fit *postulatio*.

Postulant omnes qui habent eligendi Jus; veluti est Collegium, Capitulum; &c. *c. 1. in fin. cum seqq. hic. Hostiens. ibid. Sylv. in sum. voce Postulatio. num. 4.*

Quaeritur; An qui postularunt indignum scienter, removeantur à postulando aut eligendo? Sunt qui negant, quod hoc ipsum poena causa, quae non est limanda, inductum in eligentibus indignum. Nec, secundum eos, facit *c. scriptum est. 40. in fine. de elect.* Volunt enim ibi tradi casum specialem, propter eligentium concursum. Verius tamen est, poenam istam & concernere postulantes indignum, per *d. text. c. gratum. 2. hic.* Cujus consistit ratio, non in eo, quod concurrunt eligentes, sed in eo, quod postularunt indignum: ut colligitur ex *c. 1. in fin. & 2. ubi Abb. num. 3. hic.* Accedit, quod privilegium mereantur

antur amittere, qui permissa abutuntur auctoritate. *c. cum illorum. 32. in fin. de sent. excommun.*

Potest institui postulatio pro his, qui non animi vel corporis vitio laborant, sed qui ob defectum alterius qualitatibus, dispensabilem tamen, eligi impediuntur; veluti sunt minores triginta annis, qui tamen septimum & vigesimum attigerunt. *c. un. hic in Extrav. in minoribus constituti ordinibus, c. praterea. de qualit. ordin. illegitimè nati, & alium similem defectum patientes: ut sunt Laici servi, liberti, c. 3. & ibi Gloss. & Gloss. in c. fin. hic. c. cum nobis. 19. c. innotuit. 22. & ibi Gloss. de elect. c. 1. & 2. de serv. non ordin. can. Osius. dist. 61. Episcopi, Archi-Episcopi, & alligati alii Ecclesie, c. ult. junct. c. bona memoria. 4. hic. nondum religionem professi, qui exposcuntur Abbates, c. cum monasterium. de elect. Cum hi & similes prohibeantur eligi, debent postulari; cum Ecclesie sperantur futuri utiles. *c. cum in cunctis. eod. vide Sylvest. in sum. verb. postulatio. qu. 3. Mandagor. de elect. novor. Pralat. p. 1. cap. 53. Castellin. de elect. cap. 2. num. 5.**

Quibus nihil obstat, quo minus eligi possint, hi non sunt postulandi à quoquam, sed ritu & more consueto eligendi.

Qui ob defectum proprium eligi non possunt, nec possunt postulari, *c. un. hic. in 6. hoc est, qui patiuntur defectum indispensabilem, c. 1. §. pen. & ibi Gloss. hic: in verb. personam. Panorm. in c. fin. num. 8. in fin. eod. aut super quo dispensari sit durum, c. post. translationem. de renunt. in fin. c. officii. de elect. propter quem non possunt exercere officium suum ad quod promoventur; vel aliàs ita inhabilitantur à jure, Panorm. in d. c. fin. num. 8. vers. tertio regula. c. quia diligentia. & c. quisquis. de elect. can. conveniensibus. §. pen. & ult. 1. dist. 7. Quales sunt, criminosi omnes, ut, homicidæ, notarii perjuri, bigami, irregulares, & alii in quibus non solet juris rigor relaxari. per Azor. in instit. moral. part. 2. lib. 6. cap. 17. qu. 9. Valer. Regin. in praxi fori penit. lib. 30. tract. 3. num. 203. Lavor. var. lucubrat. tom. 1. tit. 4. cap. 14. num. 3. ubi cum Mandagorio de elect. part. 1. cap. 53. hoc intelligit, dummodo non egerint poenitentiam.*

Postulari etiam non debet, tanquam postulatione indignus, qui violavit interdictum. *c. 1. hic.*

Debet

Debet etiam postulatus esse *spectate probitatis*, & vir illustris scientia, morumque benignitate in Ecclesia fulgentissimus *cap. cum in canctis. 7. hic.* Nihil enim est, quod DEI magis officiat Ecclesiae, quam quod ad animarum regimen assumantur Praelati indigni. *c. nihil est. in princ. 44. de elect.*

Hinc & inobis & scientia indignum postulantem, postulandi Jus amittunt pro ea vice. Sicut & superior amittit potestatem, admittendi alium postulatum, qui sciens postulatum indignum admisit: *c. 1. & 2. hic.* quia sic abutitur sua potestate. *c. scriptum. in fin. de elect.*

Intenditur Postulatio recta ad Superiorem, qui potest super impedimento seu defectu, quo postulandus laborat, dispensare. *Archidiacon. ad c. quam sit. 6. de elect. in 6.*

Proinde si quis ad Episcopatum postulandus, Pontifici (quia Episcoporum causa inter majores causas Pontifici reservatas numeratur *c. ut debitus honor. 59. in fin. de appellat. Gloss. & Canon. ad c. ult. hic.*) si ad dignitatem ei inferiorem. Ei qui confirmandi jus habet, postulatio porrigi debet, dummodo super impedimento, quod removeri postulatur, ille possit dispensare: *Abb. in d. c. fin. vers. venio nunc. alias non.* Quia postulationis admissio, vim habet Confirmationis. *Abb. in d. c. fin. num. 10. & ibi Joan. Andr. & commun. Canonista.*

Est inter Episcopos & Inferiores, in materia dispensandi, differentia; Quia Episcopi dispensant semper, ubicunque in jure dispensatio permittitur in genere, licet Episcopis non specificè: *c. dilectus. & ibi Gloss. in verbo permissa. & Innoc. num. 2. & 3. de temp. ord. & Panorm. in c. at si Clerici. §. de adulter. num. 1. & 4. & 5. de Judicis.* Inferiores Episcopis non dispensant, nisi in casibus specificè eis permissis. *c. cum illorum. de sent. excommun. c. secundo. de eo qui surr. ord. susc. & ibi Innoc. & Joan. Andr.*

6 Secundò consideratur in postulatione *modus* seu *Forma* postulandi.

Quae est, quod fiat vel per *Scrutinium*; cujus tamen forma ad unguem, ut plerumque fit, servari non necesse: *Abb. in c. quia propter. in princ. col. 3. circa med. vers. quarto. de elect. Innoc. in c. in causis. hic.* Vel per *Compromissum*. *Abb. d. loco.*

7 Ut postulatio valeat, requiruntur quinque, Pri-

Primò; Ut fiat humiliter: *c. innotuit. 20. vers. habito ergo. de elect.*
 Quia eius admissio fit per gratiam, *c. bone memoria. 3. & c. postulationem.*
5. hic.

Secundò; Ut concorditer; *d. c. bone memoria. 3. cum seq.* Ab
 omnibus enim aut majori parte Capituli debet fieri: *secund. Panor.*
 quia in actibus Collegii attenditur regulariter, quod fit à majori & sa-
 niori illius parte: *c. 1. de his que fiunt à major. part. Capit.* Et quia præsu-
 mitur pro majori parte, quod sit sanior, *c. ult. ubi Gloss. voce plurimorum.*
hic. ideo postulatio à minori facta parte non admittitur: *d. c. bone me-*
morie. Secundum nonnullos Canonistas necesse est, ut ex tri-
 bus partibus duæ in Postulationem conveniant: *c. postulationem.*
ubi Abb. & alii hic. Idem in *c. bone. 1. eod.* Hostiens. *ibid.* & *ad h. t. in*
sum. vers. qualiter fiat postulatio. Quia cum Postulatio quodammodo
 à Collegio dicitur fieri gratiose; *d. c. bone memoria. c. hic. ubi Gloss.*
verb. quam ex gratia. Abb. in rubr. & c. 1. eod. c. 1. de elect. congruum
 non est, tot Collegis ingratis alios velle impartiri Collegii benignita-
 tem, & ad gratiam faciendam compellere invitos; Cum juris sit præ-
 ceptum, vel uno ex Collegio adversante, gratiam facere non posse Col-
 legium: *not. in c. cum omnes. 6. de constitut.* invitumque gratiam facere
 non debere compelli: *c. precarie. 10. qu. 2. Gloss. d. verb. quam ex gratia.*
 Sed verior & communior est sententia; sufficere si major & sanior pars
 consentiat: cum enim electio taliter facta valeat; *c. scriptum. 40. de*
elect. quid ni & Postulatio? Et sic tenent Sylvester. *in sum. verbo postula-*
tio. qu. 2. Azor. d. part. 2. lib. 6. cap. 17. qu. 3. Laxor. d. cap. 14. num. 7.
Castell. de elect. cap. 2. num. 8.

Quod si tamen Postulatio concurrat cum Electione, necesse est,
 ut numerus postulantium duplo sit major eligentium; alioqui præfer-
 tur Electio; *d. c. scriptum. & ibi late Abb.* Ratio; Quia Postulatio niti-
 tur gratia, nec ullum jus tribuit Postulato, aliquo defectu laboranti;
 quem proinde non admittere tenetur Superior: *d. c. postulationem. hic.*
 Ac verò Jure nititur Electio; quod expugnatur difficilior. *Abbas &*
Imolatus ad d. c. scriptum. Hoc est; Electio ordinariâ nititur viâ; po-
 stulatio verò extraordinariâ; ideoque habenda inferior, nisi fulciatur
 numero; prævalebitque Electio, jure procedens ordinario, etiam nu-
 mero

mero nixa minori, propterea quod non facile recedatur à modo ordinario. *d. c. scriptum. 40. §. quod s.*

Tertio in postulationis modo requiritur, ut fiat *Constanter*; Nam postulatio facta, nondum Superiori, cui jus admittendi, porrecta, ab iis qui postularunt, invito etiam postulato, revocari potest; quia non videntur in eum consentire uti sponsum, nisi placuerit majoribus; *Anchor. in c. 1. num. 12. hic.* etiamsi scrutinium sit publicatum; *Hofstiens. in d. c. postulationem; in princ. eod. & in c. bone memorie. num. 28. & Butrig. ibid. num. 11.* Nisi postulatio subscriptione postulantium roborata, fuerit presentata Superiori approbanda: *d. c. bone memorie. cl. 2. vers. nec obstabat.* Quia quantum ad se, postulantes per postulationem istam, approbaverunt illam; & votum Superioris non pendet ex eorum arbitrio. *c. inter. 3. de elect. Gloss. in d. c. bone memorie. 2. in verbo: illuderunt.*

9 Tota autem eius admissio Superioris innititur gratiæ: *can. literar. dist. 63. & Gloss. in d. c. postulationem.* qui non tenetur postulato facere gratiam, nisi velit; quia non quicquid permittitur potestati, juris subicitur necessitati: *l. non quicquid. 40. in princ. ff. de judic. c. consult. & ibi Gloss. in verbo gratiam. de offic. deleg.* Ideoque postulationem non admittendo, nullam irrogat injuriam; nisi fuerit propter utilitatem aut necessitatem Ecclesiæ; & saltem à duabus partibus Collegii facta concorditer; *Abb. post Innoc. in d. c. bone memorie. num. 11. & seq. Sylvestr. ibid. num. 7.* quæ non potest rejici sine postulantium & Ecclesiæ, in qua fuit facta, injuria. *d. c. cupientes. §. deniq. & ibi Gloss. in verb. gratia. c. cum monasterium. de elect. Panorm. in c. pen. num. 2. hic.*

Imò talis postulatio tanti est momenti; ut ipsi præferatur Electioni à minori parte factæ. *Abb. Innoc. ad d. c. scriptum.*

10 *Quartò*; debet Postulatio fieri *Ritè*; Videlicet per verbum *Postulo*; Nam si quis dicit; *Eligo postulando*, aut *Postulo eligendo*, *eligo postulandum*, vel *postulo eligendum*, nihil agit. Qui enim eligit, dicit eum quem eligit, nullum habere defectum. Qui autem postulat, fatetur postulandum habere defectum; & ita est contrarietas in istis formis; & ex ea incertitudo, actum penitus vitians, ita ut declaretur nullus; *c. un. hic. in 6.* adeò ut nequidem ex Superioris confirmatione subsequente, queat consequi effectum aliquem: Propter regulam, quæ non patitur

titur confirmari, quod est ab initio nullum. *Gloss. in d. c. un. verbo irritum.*

Permittit tamen Pontifex, ut ejusmodi procedat postulatio in casu, quo dubitatur probabiliter, ob ignorantiam facti, an persona sit eligibilis, nec ne: cujusmodi exempla aliquot proponit *Gloss. in d. c. un. verb. probabiliter.* Causas enim ignorantia iusta sustineri actum, qui alias fuisset inutilis. *Zaf. hic, num. 8.*

Debet autem electus & postularus taliter adhibendo consensum suum alteram eligere viam; *d. c. un. in fin. ne vagando in incerto, duplicem, contra Juris prohibitionem, sibi præfigere videatur titulum, & ex causa duplici expectare confirmationem, quod non ferunt jura. c. ut quis. 25. de elect. in 6. l. cum qui duobus. § 1. ff. de acquir. vel omit. hered.*

Electâ alterâ non erit ei regressus liber ad omissam; sed est via præclusa: *d. c. un. in fin. quia aliâ sibi contrariaretur. Zaf. hic. num. 9.*

Quintò & ultimo: Debent in postulatione exprimi, omnes postulati defectus; aliâ non admittitur postulatio, & postulantes privantur postulandi potestate; modò defectus scienter non expresserint. *c. in notuit. 20. de elect. & Abb. in c. fin. num. 3. hic.*

Denique consideratur in postulatione *postulationis admissio*; ubi 2 videnda sunt duo.

Primum est: De admittendâ Postulationis causâ: quæ est *viduata Ecclesia*, cui per postulationem providetur *utilitas & necessitas* urgens. *d. c. bona memoria. 4. hic.* Alterum est de postulationis admittendâ verbis seu modo: Qui exprimitur à *Glossâ in c. gratum. 2. in verbo providisti. hic.* ubi scribit, quod dicere non debeat Superior, *confirmamus postulationem*; quia cum tota postulatio ab ejus pendeat gratia, quod possit confirmari, erit nihil; sed debet dicere ita, *Postulationem admittimus, vel non ducimus admittendam.* *Gloss. sequit. Butrio & Abbas in d. c. gratum. 2. num. 13.*

An autem cogi possit Superior ad dispensandum & postulationem admittendam, tradit *Glossâ in d. c. bona memoria. 3. in verbis ex gratia.* ubi ait; ex causa iusta Superiorem compellendum esse: *per c. nullus Laicus. 17. de jure patron.* puta, quia postularus est potens ad Ecclesi-

eclesiam defendendam, aut bene doctus, aut egregiis moribus praeditus, nec reperitur alius, per quem ita bene consulatur Ecclesia. *Abbas d. loco. num. 15.*

- 13 *Ultimum* quod est considerandum, est de admiffa postulationis effectu. Qui non consistit in eo, quod de jure videatur postulatus habitatus ut eligi possit; sed quod postulatus, postulatione admiffa, consequitur jus & potestatem regendi atque administrandi Ecclesiam; non secus ac si fuisset Electus & Confirmatus. *Abb. in c. 1. num. 34. hic.* Et ita servat Romana Curia, ut evitetur circuitus, & Ecclesiarum dispendium. *Abbas d. num. Joan. Andr. ad d. c. 1. num. 34. Panorm. ad c. 2. num. 13. eod.*

Hinc Postulatio Solemnis non minus quam ipsa Electio est examinanda. *c. licet in tantum. 4. vers. praeterea cum postulatio. de translat. Episcopi.*

Et haec quae hactenus diximus, intelligenda sunt, non de Postulatione Simpliciter, sed Solemni, quae potestatem implorat Superioris, ut omne tollat impedimentum, & in postulato suppleat defectum; quo is & regere & administrare possit Ecclesiam. *Abbas ad d. c. 1. num. 37.*

- 14 *Postulatio Non-solemnis* seu simplex est, quando citra ullam solemnitatem postulatur ab eo, qui non potest dispensare super impedimento; requiritur tamen ejus consensus in promotione, ratione sui interesse, ut vir alioquin undequaque idoneus promoveri possit. *Abbas ad d. c. 1. ut si Monachus electus vel postulatus sit in Episcopum, vel ad Praelationem aliquam extra monasterium, vel ad Ecclesiam suam; petenda est & obtinenda sui Superioris licentia: c. si religiosus. de elect. in 6. ut & Patris consensus, si electus filius. Steinius in sum. Jur. Canon. hic. num. 2. Honor. van Axel sum. hic. num. 3.*

Ea admiffa, adhuc electione & confirmatione ejus, ad quem alias pertinet, opus est. *Abbas d. c. 1. & num. 34. & ibi Butrio. num. 52.*

- 15 *Ceterum* si ex Electoribus ipsis fiat alicujus Postulatio, ut eligatur, non postulatio, sed *Nominatio* aut simplex erit *petitio*: nec talis per postulationem erit assumptus, se per electionem: Sed & quando duo postulantur ineligibiles, ut unus eligatur ex iis, erit *Nominatio* potius, quam Postulatio. *ut in c. bona memoria. il. 1. hic. licet aliter ibi intelligat Gloss. Postu-*

Postulatio quoque Abbatum aut aliorum Inferiorum, non est vere & proprie Postulatio, sicut Episcoporum; Illi namque eligi possunt, etsi alteri alligati sint Ecclesiæ; quamvis sine licentiâ, per postulationem non solemnem aut propriam implorata, migrare non possint. *Barbosa de univ. jur. Eccles. lib. 1. cap. 19. num. 15. cum seq.*

Nominatio accipitur tripliciter: *Primò*; quando aliquis proponitur à Collegio, ut, si iudicatus fuerit dignus, eligatur: & nullum in hac acquiritur Jus: *de qua in c. quod sicut. de elect.* *Secundò*; quando Electores secretò aliquem nominant in chartula; *de qua in c. si quis iusto. ad fin. eod. in 6.* & hac nec aliquod acquiritur Jus, etiam scrutiniò publicato; non tamen variare possunt Electores; sed bene, antequam publicetur Nominatio. *c. publicato. de elect.* *Tertio*; quando duo vel tres digniores à Collegio nominantur, & offeruntur Superiori, ut quem maluerit confirmet; & in hac, licet non acquiratur jus nominatis; non tamen datur variatio oblata nominatione Superiori. *Barbos. 3. loc. num. 17.*

TITULUS IIX.

De Confirmatione.

SUMMARI A.

1. Episcopus à non Superiori suo Electus confirmandus.	5. Confirmantis quod officium.
2. Confirmationem præcedere debet consensus, tres menses.	6. Confirmatus quid facere debeat.
3. Confirmatio quid.	7. Confirmatio quam adferat auctoritatem Episcopo.
4. Confirmandi jus quis	

1 **E**pisopus ab alio quam à Superiore suo electus, post præstitum Electioni de se factæ consensum, à Superiore confirmari debet. *c. postquam. 3. c. nihil est. 43. de elect.*

2 Consensum debet intra mensem à præsentatione electionis præstare, quo elapso redditur Electio nulla; ne scilicet diu differatur Ecclesiarum proviſio. *c. quam sit. 6. eod. in 6. Rota decis. 7. de elect. in Nov.*

3 Quare etiam olim Confirmationem (Quæ est juris per Electionem quaesiti corroborativa declaratio) intra à consensu præstito menses tres, in ipſo facto jure per electionem quaesito privari velit, *d. c. quam. 6. ibi, electio eadem eo ipſo juribus vacuetur. Petr. Gregor. de re benef. cap. 25. num. 12. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 15. num. 5. Divion. in prax. Jurispr. lib. 5. cap. 5. num. 5. in ult. impress. Cochier. in reg. Cancell. Gloss. 2. post. num. 13. vers. septimus. petere debebat. d. c. quam sit. Menoch. de arbitr. cas. 477. Azor. inst. moral. par. 2. lib. 3. cap. 20. quest. 10. Lavor. var. lucubrat. tom. 1. tit. 4. cap. 25. num. 34.*

Sufficiebat tamen Electi amicum, ejus nomine, etiam absque mandato, petere Confirmationem; modo Electus ratum haberet infra illos tres menses. *d. c. quam sit. & ibi Gloss. verb. petere. vers. sed pone. Tyraquel. de pænis temper. causa. 22. num. 37. Azor. d. cap. 29. qu. 11.* Etenim omninò debebat fieri rati habitio intra terminum ad acceptandum datum. *Covarr. var. resolut. lib. 3. cap. 16. num. 5. Barbosa de univ. jur. Eccles. lib. 1. cap. 9. num. 8.*

Computabantur isti tres menses prout occurrunt in Calendario; quando enim lex vel statutum concedens mensem, disponit à quo tempore is incipere debeat; verbi gratia, à die Electionis, vel à die assignanda per Judicem; tunc accipitur mensis, prout occurrit in Calendario, & quod ex uno mense defuit, accipitur de sequenti. *d. c. quam sit. & ibi Gloss. verb. mensem. Menoch. de arbitr. casu 50. num. 21. Gonzal. ad d. reg. 8. gloss. 11. num. 7. Garcias de benef. part. 10. cap. 2. num. 42. cum seq. Barbosa d. cap. num. 4.*

Postea à Nicolao III. (decretum Gregorii X. quo spatium concedebatur Electo trimestre, *d. c. quam sit. contrahente*) constitutum,

c. cupientes. 16. eod. in 6. si dignitatis Confirmatio immediate petenda à Pontifice; ut Electus in persona, aut, si legitime impeditus, per Procuratorem, intra mensem, à die habitæ notitiæ, sed certæ & indubitata, vel dati consensus, iter ad Sedem Apostolicam arripiat; intra tempus, pro itineris longinquitate moderandum, eò perveniat; ubi pervenit, intra dies quindecim cum actis, juribus, (id est, rationibus circa factum consistentibus) & munimentis, se coram ea sistat, aut impedimentum proponat; illud intra alios quindecim dies probet; ne jure ex electione quaesito privari velit.

Episcopum ritè Electum confirmabat antiquo Jure, quo Cathedralis Ecclesiæ Canonicis Episcoporum competeat Electio; non solum Romanus Pontifex, verum etiam Metropolitanus, vel Patriarcha superior. *c. quoniam. dist. 100. c. cum dilectus. 32. de elect. c. cupientes. in princ. per locum à speciali. ord. in 6. Bian. de direct. elect. part. 3. cap. 43. num. 6. Petr. Gregor. ad tit. de elect. cap. 19. num. 10. Layman. de Eccles. Pralat. elect. cap. 15. qu. 162.* Nam Capitulum mittebat Metropolitanus, seu alteri Superiori literas sigillo suo & singulorum munitas, ac per Canonicos subscriptas, (*decretum* appellabant) in quibus electio facta narrabatur seriatim, & petebatur, sub forma à Speculatore *tit. de elect. §. 1. vers. celebrata igitur.* tradita, Confirmatio. *Barbos. d. loc. num. 6.*

Confirmabat Pontifex tantum Episcopos, in Ecclesiis Sedi Apostolica immediate subjectis electos, *c. cum Ecclesia Sutrina. de caus. poss. & propriet. & ibi Imol. Ripa. Card. Robuff. vel quorum Confirmatio aut Infirmatio per appellationem ad eandem devolvebatur Sedem. d. c. cupientes. in princ.* Metropolitanus & Patriarchæ, regulariter Electos Episcopos sibi subjectos. *arg. can. 1. dist. 64. c. nosti. de elect. c. 1. de transl. Episc. Gloss. in can. 1. dist. 100. Abb. in c. cum Ecclesia. num. 8. de elect.*

Nunctora potestas confirmandi Episcopos est soli Pontifici reservata. *vigore reg. 2. alias 3. Cancell.*

Quo circa sive à Dynastis nominentur, sive eligantur à Capitulo, à Pontifice exposcere debent Confirmationem. Cui tamen est liberum, Archi-Episcopo vel alteri alicui prædictam committere potestatem. *Strycin. in sum. Jur. Canon. part. 1. tit. 7. §. 3. num. 1.*

Confir-

Corvillus
De Personis
Bened. Eccles. 171
G IV
32

5 Confirmans diligenter debet inquirere in vitam, mores, qualitates Electi. *can. de Petro dist. 47. c. 2. c. cum è nobis 19. de elect.*

Quare in Concilio Carthaginensi V. relato in *can. qui Episcopus. 2. dist. 23.* traditus fuit modus, & forma examinis, & inquisitionis faciendæ. Novissimè emanavit, jussu Urbani II X. circa conficiendos processus inquisitionis istius, particularis instructio. *quam vide apud Barbosa d. lib. 1. cap. 8. num. 141. cum seqq.*

Formato secundum dictam instructionem processu, fit juxta formulam à Pio IV. in *constit. succ. incip. In sacrosancta. Idib. Novemb. 1564. ut in Bullario novo. tom. 2. pag. 128. & apud Quarant. in sum. Bullaris. verbo: fidei professio. & Leon. in thesauro for. Eccles. par. 2. cap. 10. num. 15. Novar. in sing. Canon. concl. 114. num. 4.* præscriptam, *Fidei professio*: Dictæ professionis fit instrumentum à Notario: Ei, ut & toti processui, subscribit Cardinalis relator: quo factò, fit in primo Consistorio præconizatio, electionis vicem habens: In Consistorio secundo fit positura, & transmittitur scedula pro reassumptione positura in prima præconizatione transmissa, quæ præconizatio secunda vim habet confirmationis: & demum fides provisionis Apostolicæ transmittitur à Cardinale Ponente ad Cardinalem Vice-Cancellarium. *Barbosa d. lib. cap. 9. num. 10. cum seqq.*

6 Episcopus statim ac intellexit se à Summo Pontifice in Consistorio confirmatum, vestes induere debet Episcopales, & si præsens sit in Curia, ipse; sin absens, per litteras gratias agere Pontifici nec non Cardinalibus, usque se suamque Ecclesiam commendare. *Castald. in praxi ceremon. lib. 1. sect. 10. cap. 2. num. 10.*

Debet etiam Ecclesiæ vel Capitulo exhibere Confirmationis testimonium scriptum: antea nec recipi, nec ullis potest gaudere proventibus; recipientes absque litteris Apostolicis, suspenduntur. *c. in junctæ. 1. de Elect. Extrav. comm. Quaranta verbo Beneficiorum possessio.*

Quamobrem, secundum Curia Romanæ consuetudinem, Confirmationis expediri solent Bullæ, imò & ante eas expeditas, post propositionem promovendi in Consistorio sæpè propter necessitatem, ne Ecclesiæ vacans detrimentum aliquod patiatur ex mora, concedi solet ad posses-

possessionem capiendam Breve. *Piascius in praxi Episcop. pag. 15. al-
leg. Staphil. de Rescript. in forma Brevis tit. 2. num. 3.*

Accepta, sive per *Bullam*, sive per *Breve*, possessione, Episcopus, 7
licet nondum consecratus, plenam adipiscitur jurisdictionem; omnia-
que exercere & perficere potest, quæ jurisdictionem concernunt Epi-
scopalem; cujusmodi sunt excommunicare, suspendere, interdicare,
visitare, corrigere, punire, Synodum convocare, beneficia conferre,
Ecclesias minores conjungere, annectere, dividere, voti & juramenti
vincula solvere, quorundam peccatorum absolutiones sibi reservare,
*c. transmissam. 15. c. nostr. 9. c. qualiter. 17. de elect. c. inter corporalia. de
translat. Episcop. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 2. num. 11. Lavor. var. lu-
cubr. tom. 1. tit. 4. cap. 25. num. 3. Barbof. de off. & potest. Episc. part. 1.
tit. 1. cap. 1. num. 14. & cap. 4. num. 7. indulgentias concedere. Felix.
in c. eam te. num. 5. de rescript. Navar. de indulgent. notab. 31. num. 3. Ze-
rota. in prax. Episc. v. indulgentia. part. 1.*

Distribuit *indulgentias*, non ex commissione Pontificis, ut vult
Durandus; *D. 20. qu. 5.* sed ratione muneris sui. Etenim ut Romana
Ecclesia respectu aliarum est principalis, sic alia quælibet quidam parti-
culares sunt certus & respublicæ, quibus Episcopi præsent, ut Princi-
pes; & ut tales communem illum thesaurum dispertunt subditis. *fac.
cap. quod autem. & c. cum exco. de penit. & remiss. Steinius in sum. Jur.
Can. d. p. 1. tit. 7. §. 3. num. 4.*

Præterea Episcopi Electi & Confirmati, sed nondum Consecrati,
non comprehenduntur statuto generali, vel interdicti aut suspensionis
sententia; nisi expressa eorum facta sit mentio: *c. quia periculosum. 4.
de sent. excom. in 6. Suar. de cens. tom. 5. disput. 28. sect. 2. num. 6. Lay-
man. in Theol. moral. lib. 1. tract. 5. part. 3. cap. 1. num. 2.* possunt habere
altare portatile: *c. ult. de privil. in 6. sibi sine superiorum licentia elige-
re Confessorem: c. ult. de penit. & remiss. Suar. tom. 4. disp. 27. sect. 2.
num. 5. Barbof. Jur. Eccles. lib. 1. cap. 9. num. 25.* Illorum causæ hære-
sis reservantur Papæ: *Roderic. à Cuccha in tract. de Confess. sollicitant. mu-
lieres in confess. qu. 12. num. 11.* non possunt sine Papæ licentia renun-
tiare Episcopatu. *c. 2. ibi & sic electus confirmatus, de translat. Episcop.*
P Valer.

Corvinus
De Personis
Beneficiorum
G IV
72

Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 331. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 1. cap. 20. num. 1. Barbof. d. loc. num. 27.

Non confequuntur ea quæ sunt Ordinis: *d. c. transmissam. 15. ubi Gloss. fin. c. noſti. 9. c. quod ſicut. 28. §. præterea. de elect. c. quamvis Chor-episcopis. diſt. 58. Rebuff. in praxi benef. tit. formam vicariatus. à num. 3. Cucch. in Inſt. Major. tit. de consecrat. Episc. à num. 9. tit. de Episcopo. à num. 21. lib. 2. ab Episcopatu repelli poſſunt, ſi fiant inhabiles: Joan. Andr. Butr. Card. & Imol. in c. ex parte. de Cleric. egrot. Nav. in c. ſi quando exceptio. 10. num. 13. de reſcript. Episcopi dicuntur improprie: Felin. in c. eam re. num. 1. & 3. eod. Cucch. lib. 4. tit. 5. num. 38. Eos percutientes Bullæ in cænas Domini non incurunt excommunicationem: Nav. in manual. cap. 27. num. 67. verſ. octavo. Barbof. de poteſt. Episc. part. 1. tit. 1. cap. 4. num. 10. in Miſſa dicere non poſſunt. Sit nomen Domini benedictum: Imol. inc. avaritia. de elect. in 6. & ibi Gemin. cognitionem negotiorum graviorum merentium degradationis poenam, cognitionem non habent: Abb. in d. c. transmissam. num. 4. de elect. Abb. in c. at ſi Clerici: num. 20. de judic. Sarmient. lib. 1. ſelect. cap. 14. num. 9. Civitas occidens illos non privatur dignitate Episcopali: Covarr. lib. 2. var. reſolut. cap. 8. num. 10. verſ. his omnibus Mandof. ad reg. Cancell. 8. Gonzal. ad d. reg. Gloss. 9. §. 5. num. 27. à Vicario Archi-Episcopi Metropolitanani poſſunt ſuſpendi, interdici, excommunicari: c. 1. §. Officiales. de offic. Ordin. Barbof. d. loc. num. 33.*

TITULUS IX.

De Conſecratione.

SUMMARI A.

1. Conſecratio qua tribuat Episcopo.	3. Intra quod tempus petenda.
2. Cur Ei neceſſaria.	4. Quando trimēſtre curre-re incipiat.

5. Con-

5. Consecrandi qui, & à quibus.
 6. Ad consecrationem tres requiruntur Episcopi & Cur.
 7. Dispensationi hic locus.
 8. Papa an consecrare possit verbo.
 9. Consecrationis solemnitas qua.
 10. Quis effectus.
 11. Consecratus Episcopus quomodo excipi debeat à suis.
 12. Episcopi an à suis Ecclesiis abesse possint, & quando.

VT Electus ergò in Episcopatu non solum quæ Jurisdictionis sunt exercere possit, sed & quæ ordinis, (ut sunt Clericorum ordinatio & actualis depositio, Christianatis confessio, virginum benedictio, Ecclesiarum & altarium consecratio, c. transmissam. l. 5. ubi Gloss. de elect.) necesse est, non tantum eum esse Confirmatum, sed & Consecratum. c. licet. 4. de translac. Episcop.

Quod adeò verum ut ne quidem consecrandus possit ea, putadum celebratur Missa: imò nè quidem eadem post Consecrationem die conferre ordines. c. quod sicut. 29. §. super. de elect.

Consecratio enim foedus conjugii spiritualis, inter Episcopum & Ecclesiam, quod electione fuerat initiatum, confirmatione ratificatum, consummat. d. c. licet. 4.

Peti & expediri debet intratres à Confirmatione menses; nisi legitimum sublit impedimentum: can. quoniam. dist. 75. can. 1. dist. 100. can. 1. dist. 71. quale hostilitas, can. fraternitatem. dist. 71. circa confirmationem discordia, can. de Syracusana. dist. 28. & similia.

Quod trimestre si non observet promotor, tenetur ad fructuum perceptorum restitutionem: ex Concilio Chalcedonense: d. c. quoniam. dist. 75. & d. can. 1. sin. intra tres adhuc alios menses, Consecrationem petere & procurare negligat, ipso jure & Ecclesia & Episcopatu ex Concilio Tridentino, sess. 7. de reform. cap. 9. & sess. 23. de reform. cap. 2. privatur. Sylv. in sum. verb. Consecratio. l. num. 4. Bertachin. de Episcop. tract.

Corvinus
De Personis
Ecclesiarum
G IV
32

tract. 1. lib. 3. qu. 1. Gonzal. ad reg. Cancell. 8. Gloss. 24. num. 141. Camp. in divers. jur. Canon. rub. 6. cap. 6. num. 9.

4 Currere incipit trimestre illud tempus, non ut quidam volunt habitæ ea die factæ Electionis; sed à die notitiæ Confirmationis de electione factæ. *Enriq. in sum. lib. 10. cap. 23. num. 5. Barbosa Jur. Can. univ. lib. 1. cap. 3. num. 34. Gloss. & Hugo ad d. c. quoniam. dist. 75. Sylvest. in sum. verb. de Consecratione Prælat. num. 4.*

5 Consecrari solent omnes in dignitate constituti Episcopali, etiam Summus Pontifex: & quidem hic ex more à Cardinali Hostiensi: potest tamen ab aliis Cardinalibus Episcopis consecrari: *can. in nomine Domini. dist. 23. vel ad hoc aliquem ex Episcopis eligere: Sylvest. in sum. d. verb. de Consecrat. num. 2. vide supra tit. de Elect. Papæ. Archi-Episcopus consecratur ab omnibus suæ provinciæ Episcopis in Metropolitana Sede congregatis: can. 1. dist. 66. c. si Archi-Episcopus. 6. de tempor. ordin. Quaranta in sum. Bullar. verb. Archi-Episcopi autoritas. num. 4. vers. sexta. Sufficiunt tamen tres, reliquis per litteras consentientibus: Enriq. in sum. lib. 10. cap. 24. §. 1. Comitol. resp. moralib. 1. qu. 48. num. 13. Alii Episcopi inferiores consecrantur, ab his quibus subsunt immediatè.*

Quapropter de jure fit Consecratio, vel ab ipso Archi-Episcopo, cujus electus est futurus Suffraganeus; *can. Episcopi dist. 24. presentibus aliis ejusdem provinciæ Suffraganeis, can. ordinationes. 2. dist. 24. ad hoc ab Archi-Episcopo vocatis: Card. Alex. ad d. can. Episcopi. Quarant. d. loc. vers. septima. vel, si Archi-Episcopus est impeditus, ab Episcopo, cui hoc commisit. c. quod sedem. de offic. Ordin. Et tum consecratus debet intra menses duos Archi-Episcopum visitare. Præpos. per text. in can. si quis. dist. 65. & ibid. Roder. à Cuccha. num. 1.*

Consecratio Episcopi citra consilium, vel præsentiam Archi-Episcopi, & Comprovincialium etiam Episcoporum saltem per litteras; facta, non sortitur effectum. *can. non debet. 2. can. Episcopus. 3. can. placeat. 5. dist. 65. Comitol. d. num. 13. Barbosa. de offic. & potest. Episc. parte 1. tit. 1. cap. 5. num. 5.*

6 Fit etiam cujuslibet Episcopi Consecratio à tribus ut minimum ejusdem provinciæ Episcopis, reliquis assensum præbentibus, & accedente

dente de iure communi Archi-Episcopi iussu. *d. c. si Archi-Episcopus. 6. can. 1. can. comprovinciales. can. pen. dist. 64. c. porro. dist. 66.* Nisi fuerit unus ex tribus istis. *Vallens. in parat. Decret. tit. de electione §. 8. num. 2.*

Requiruntur *Episcopi tres, & ratione & exemplo; Ratione*, nē tantum beneficium videatur furtivè præstitum, & pro illo pariter preces effundant ad Deum: *Exemplo; quia & Jacobus Domini Frater ordinatus fuit à tribus Apostolis, Petro, Jacobo & Joanne; d. can. porro. Durand. in ration. divinor. offic. lib. 3. cap. 11. num. 7. & 9. Ant. August. in Epit. Jur. Pontif. veteris. lib. 4. tit. 17. successoribus eā formā relictā. d. can. porro.*

Ubi tamen personarum est defectus ex dispensatione Papæ, sive 7 Concilii generalis seu Ecclesiæ consecrare poterit Episcopus unus; *Sylvest. in sum. d. loc. Fan. in aurea armilla. d. verb. Consecratio. num. 2. S. Antonin. in sum. part. 3. tit. 14. cap. 16. §. 9. post. mod. Diff. Gloss. inc. Episcopi. de tempor. ordin.* Ex Pii V. indulto seu dispensatione pro duobus Episcopis, qui haberi non possunt, *duo Abbates*, vel alii in dignitate constituti Presbyteri sufficiunt; quod hodie passim in usu.

Unde colligitur, supradictam ab Apostolis relictam formam juris non esse divini, ac proinde mutabilem; Nec recipiendum id, quod dixit Hugo; *ad d. c. porro.* Si tantum in mundo duo essent Episcopi, tertius consecrari non posset, donec Papa institueret alium, vel, Eo mortuo, Generalis Ecclesia mutaret ab Apostolis constitutam formam, & institueret, ut Episcopus consecraret Episcopum. *Declar. Concilii Trident. sess. 23. cap. 1. Barbosa de potest. Episc. lib. 1. tit. 1. cap. 5. Strein. in sum. Juris Canon. part. 1. tit. 7. §. 4. num. 2.*

Nec refragatur *d. c. porro*: Quia ibi forma non accipitur pro rei substantia; sed pro ritu & ceremonia: neque etiam semper forma censetur substantialis, sed tantum illa, quæ ex subiecta materia, vel ex concipientis mente apparet talis. *ex sentent. Gloss. in c. cum consideres. de sent. ex commun.* Jura verò quæ afferunt aliter factam ordinationem aliquando esse irritam: *ut in d. c. f. Archi-Episcopus. dist. 66. & alibi*: non debent intelligi, quantum ad Sacramenti veritatem; sed quoad Pastoralis officii executionem. *Gloss. in d. c. Archi-Episcopus. Diff. Durand. in ration.*

Corvinus
De Personis
Ord. Ecclesie
G IV
32

tion. divin. lib. 3. cap. 11. num. 7. & 9. Anton. August. in Epit. Jur. Pontif. veteris. lib. 4. tit. 7.

8 Nonnulli Canonistæ dicunt Papam consecrare posse Episcopum verbo solo; ut *Felin. in c. meminimus. num. 2. vers. limita. de accusat. Bursat. conf. 393. num. 4. vol. 4. Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 8. qu. 5. num. 34. Cardin. Tusch. tom. 3. litera E. concl. 233. num. 10.* sed male, secundum *Barbosam d. lib. 6. cap. num. 52.* Est enim Episcopatus, ut supra dictum, Sacramentum & Ordo; Sacramenta autem omnia constant & materia, & formâ; quæ manente substantiâ salvâ, non possunt variari prohibito? *Concil. Trident. sess. 21. cap. 2.*

9 Est ergo trium Episcoporum in Consecratione presentia non de essentia, sed ex præcepto Ecclesiastico, tantum necessaria.

Qui omnes quidem simul Consecrationem peragere dicuntur; licet unus, uti Princeps, cui alii cooperantur, agat hoc ministerium: non enim rectè illud inter se partuntur, ut alius expleat Consecrationis partem unam, alter alteram. *Sylvester d. verb. de Consecratione. 1.*

Pontificis Consecratio celebratur ante hymnum Angelicum; ut & supra diximus; aliorum Episcoporum inter recitationem Epistolæ & Evangelii celebrationem. *c. quod sicut. 28. §. super eo. de elect. in Ecclesia Cathedrali, quamvis id non semper sit necessarium; can. qui in aliquo. dist. 51. Sylvest. d. verbo de Consecratione. §. 1. num. 4. Fum. in arnilla. d. verb. num. 3. annor. disp. 7. qu. 4. num. 43.*

Fieri debet die dominicâ & hora lucis tertia; scilicet secundum Canones. Quia Episcopi Apostolorum obtinent vicem, quibus in die Pentecostes hora tertiâ Spiritus Sanctus est datus. Et præmitti debet scrutinium cum precibus. *can. ordinationem. dist. 75. ubi scrutinium vocatur examen ordinandi in Episcopum, secundum ea, quæ habentur in can. qui Episcopus. dist. 23.*

In consecratione peragenda duo Episcopi ponunt & tenent Evangeliorum Codicem super caput & cervicem ejus qui consecratur: *d. can. ordinationes, unoque super eo fundente benedictionem, reliqui omnes Episcopi presentes tangunt manibus suis caput Ejus: can. Episcopus. dist. 25. & illud una cum manibus sacro inungunt chrismate: quod ex oleo, nitorem seu conscientia puritatem, & ex balsamo, odorem seu fame integri-*

integritatem significante, conficitur: Ceteras ceremonias, qua adhiberi solent, vide in Pontificali Romano.

His peractis Episcopus consecratus Ecclesiæ Romanæ, & ejus Pontifici fidelitatis præstat *juramentum* juxta formam præscriptam in *c. Ego N. Episcopus, de jurejur.*

Peractaque consecratione, aut termino Consecrationi præstituto o elapso, omnia beneficia Ecclesiastica, si qua habet, vacant ipso jure, liberèque ab eo, ad quem spectat Collatio conferri possunt: *c. cum in cunctis. 7. §. cum verò. de elect.* si modò habuerit possessionem, vel steterit per eum, quominus habuerit: nam requiritur ad vacationem utrumque, & consecratio & adepta possessio. *can. si qui Episcopi. dist. 92. Innoc. in d. c. cum in cunctis. 7. Joan. Stapil. de vacat. per promotionem. num. 2.* Antea verò non vacant, quandoquidem rejici possit ex causa Consecratio: *c. super his. de accusat. Gloss. ad d. cum in cunctis. §. cum verò. Laur. de Parienis. 2. in formul. lit. G. cap. 6. num. 5. Barbosa de Episcopo. part. 3. alleg. 57. num. 7.* imò nec vacant lapsis tribus mensibus, nisi honorum habuerit administrationem. *Innoc. d. loco. Vallenf. in parat. Decret. tit. de elect. §. 8. num. 5.*

Ipsè Episcopus per consecrationem non contrahit, *ut volunt Vasqu. in 3. tom. part. 3. disp. 241. cap. 1. & 3. & 5. Azor. Inst. moral. part. 2. lib. 3. cap. 29. qu. 3. vers. questio igitur est. Reginald. in praxi fori penit. lib. 30. tract. 3. num. 257.* cum Ecclesiâ, ad quam ordinatus, vinculum *jure divino indissolubile*: sed tantum *jure humano*: *Canon in c. inter corporalia. & c. licet. de translat. Episcop. ubi Card. num. 1. & 3. Imol. num. 2. Abb. num. 3. & 4.* Quia si hoc vinculum esset *de jure divino indissolubile*; vel esset *jure divino positivo*, vel *naturali*; de primo non extat locus, de secundo etiam patet; quia ex sola ratione naturali non potest ostendi talis divini juris fundamentum; & ex traditione Ecclesiæ constat contrarium. Fiunt enim Episcoporum translationes quotidie per Pontificem. *ut dicemus infra. de translat. Episc.* Nec obstant jura; *can. sicut. 7. qu. 1. c. inter corporalia. de translat. Episcop.* in quibus hæc unio Episcopi cum sua Ecclesiâ conjugium appellatur Spirituale; quia comparatio illa cum conjugio non est per convenientiam univocam; sed per quandam proportionalitatem; undè non est necessè,

Corvinus
De Personis
Ord. Ecclesiæ

G IV

52

se, ut teneant in omnibus proprietatibus aequalitatem aut similitudinem. Nec obstat *text. in d. c. inter corporalia*. ut docent verba veris. *Non enim.*

I I *Episcopus* extra Ecclesiam suam *consecratus* proficisci ad suam Ecclesiam, munusque sibi commissum tenetur suscipere *quam primum*; & si electus in Curia Romana; non debet proficisci sine literis Apostolicis; *ut diximus*; & impetratione plenariae indulgentiae pro populo primae suae Missae adfuturo; Civitatem ingredi suam debet vestibus indurus sacris: in ingressu, cum pro Christo legatione fungatur in terris; *ut habetur in can. omnes, qui. 7. qu. 1. & in can. accusatio. quog. 2. qu. 7. & in can. in novo. dist. 21.* à Magistratu & Primatibus, debet suscipi honorifice: *vide Castald. in praxi ceremon. lib. 1. sect. 10. cap. 7.* post ingressum ad personalem in Ecclesia vel dioecesi sua obligatur residentiam: *Concil. Trident. sess. 23. de reformat. cap. 1.* ni velit incurrere offensam divinam, *de qua in can. si qui vero. 7. qu. 1.* & praeterea ad illam per fructuum subtractionem, vel sequestrationem, censuras, aliasque poenas Ecclesiasticas Ordinariorum compelli arbitrio: aut, contumacia crescente, deponi. *c. pervenit cum seqq. d. caus. 7. qu. 1. c. ex eo. de elect. in 6.*

Concilium verò Tridentinum *sess. 6. de reformat. cap. 1.* statuit; ut si Episcopi absuerint absque causa legitima & licentia obtenta, per sex continuos menses ab Ecclesiis suis, amittant quartam unius anni fructuum partem: & si per sex alios menses duraverint in absentia illa, perdant similiter aliam partem quartam; contumacia crescente, deferantur intra tres menses Pontifici, pro contumaciae meritis disposituro.

I 2 Ex certis tamen causis licet Episcopis, & quidem impunè, à suis abesse Ecclesiis: Nempe. 1. Si brevi sint revertiri: si diu, licentia Superioris necessaria: *arg. c. presentium. c. si quis in Clero. 7. qu. 1. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 42. num. 5.* Absentiae spatium temperat Concilium Tridentinum, *sess. 23. de reformat. cap. 1. 2.* Si adit impedimentum legitimum, seu rationabiles & iustae causae. *d. Concil. cap. 1. sess. 6.*

Quales proponuntur à dicto Concilio *sess. 23. de reformat. cap. 1.* quinque. 1. Nempe *Christiana Charitas*: 2. *Urgens necessitas*, 3. *Obedientia debita*, 4. *Acevidens Ecclesia* vel 5. *Reipublica utilitas*:

Ob

Ob quas Episcopus ultra tres menses abesse potest sine offensa ulla; ut decisum refert post Armendar. Barbosa jur. Eccles. univ. lib. 1. cap. 9. num. 87.

Requiruntur tamen tria; *Primò*; Ut talis causa probetur Romano Pontifici, aut Metropolitano, vel absente Eo, Episcopo residenti antiquiori: *d. Concil. Trid. sess. 23. de reform. cap. 1. vers. decernit. Secundo*; Ut detur ea licentia in scriptis: *d. Concil. d. cap. 1. ibi, in scriptis esse approbandas. Quod tamen non est de essentia. ut volunt Lessius de Just. & jur. lib. 2. cap. 34. num. 158. Reginald. d. lib. 30. tract. 3. num. 34. Filiuc. tract. 41. cap. 6. quest. 6. num. 30. Tertio*; Ut Ecclesia, dum abest, nullum patiatur detrimentum. *d. Concil. d. loc. Molfess. in sum. Theol. moral. tract. 6. cap. 11. num. 27. Barbosa d. loc. num. 87.*

TITULUS X.

De receptione & usu Pallii.

SUMMARIA.

1. Continuatio.	10. Intra quod tempus impetrandum.
2. Pallium quid.	
3. Ejus materia.	11. Impetrans qualis esse debeat.
4. Sumi de corpore S. Petri dicitur: <i>Quare.</i>	12. Impetrati Pallii quae auctoritas.
5. <i>Quae ejus forma.</i>	13. <i>Quid si Archi-Episcopus exerceat Archi-Episcopalia ante ejus impetrationem.</i>
6. <i>Sensus mysticus.</i>	
7. <i>Qui illud impetrare possint.</i>	14. <i>Usus pallii qualis.</i>
8. <i>Quomodo.</i>	
9. <i>Sub quali forma tradatur.</i>	

Q 15. An

Corvinus
De Personis
Incl. Eccles.
G IV
32

15. An concedi possit alteri. *pelitur cum pallio &*
 16. Archi-Episcopus se- *quomodo.*

1 **U**ia Patriarchæ, Archi-Episcopi, & quidam Episcopi, licet Confirmati & Consecrati, non tamen plenissimam officii & dignitatis administrationem habent, nisi Pallium impetrent, ideo de auctoritate ejus & usu sequitur.

2 *Pallium*, est ornamentum quoddam, de corpore Beati Petri sumptum, Pontificalis officii plenitudinem conferens. *c. significasti. 4. & ibi Butrio & Abb. de elect. junct. c. Nisi speciales. hic.*

3 Conficitur Romæ à Monialibus turris Speculi, ex lana de agnis albis, ab istis Monialibus nutritis, & prius die Dominica in albis ad circummeundum D. Petri altare missis. *ut ex Omphrio Ravennio tract. de Sacrar. vest. generib. refert Vivianus in ration. Jur. Can. ad c. ult. hic.*

4 Dicitur sumi de corpore B. Petri; vel quia super altari, sub quo requiescit corpus B. Petri, benedicitur, & deinde accipitur ab eo, qui usus est, aut alio, ejus nomine: *d. c. significasti. 4. & ibi Gloss.* Vel quia à Sede Romana proficitur. Nam etsi etiam illud conferant quatuor Patriarchæ, nempe *Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, Hierosolymitanus*; tamen à Romana Sede habent conferendi privilegium.

5 Humeros & pectus more sacerdotalis stolæ ambit, ante pectus dependet, nigri coloris cruces quatuor habet intextas, alia ornamenta superteggit. *Sylvest. in summa verb. Pallium.*

6 Mysticus ejus sensus est, ut cum de ovis sit vellese, intelligant se Pastores ovium; & quia eo circumcinguntur circa humeros, ut circumspiciant, ne erret aliqua, errantem reportent humeris ad causam, Domini insignitam cruce: ut habeant ante oculos illud Apostolorum; *Mundus mihi crucifixus est, & ego mundo.*

Considerandum pallium hoc ut impetrandum & ut impetratum.

7 Ad impetrandum requiruntur quatuor;

Primo; Personæ, quæ pallium impetrant, & ea à quibus impetratur.

Personæ impetrantes, & quidem à solo Pontifice Romano, sunt quatuor supra relati Patriarchæ: Ab illis verò Archi-Episcopi, si illis sint Subditi. *c. antiqua. 23. & ibi Canon. de privileg. & excess. Pralat.*

Episco-

Episcopi nulli; (cum sit Archi-Episcopale ornamentum) nisi ex privilegio speciali: ut *Ostiensis, Papiensis, Bambergensis, Quinqueecclesiensis, Muscon. de majest. inclit. Eccles. part. 1. lib. 1. cap. 8. pag. 236. lit. C. Durant. de ritib. Eccles. lib. 2. cap. 9. num. 1.*

Secundò requiritur *Impetrandi modus*: qui exprimitur in *can. pri- 8*
fea. 2. cum. can. seq. dist. 100. Nempe ut non derur nisi *instanti, petenti,*
& exigentibus meritis, & sine commodo, hoc est, *gratis.*

Petitio his verbis fieri solet: *Ego N. electus Ecclesie N. instanter,*
instantius, instantissime, peto tibi tradi & assignari Pallium de corpore
S. Petri sumptum, in quo est plenitudo Pontificalis officii.

Traditur sub hac forma. *Ad honorem DEI omnipotentis & Bea- 9*
tae Virginis, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum, & Domini Papa N.
Ecclesie Romanae, & Ecclesie N. tibi commissae tradimus tibi Pallium de cor-
pore B. Petri sumptum in plenitudinem Pontificalis dignitatis, ut utaris eo
intra Ecclesiam tuam certis diebus, qui exprimuntur in privilegiis Ecclesie
tuae concessis à Romana Ecclesia. Gloss. ad c. ad honorem. 4. hic.

Quia Ecclesie viduata interest, ut receptio Pallii explicetur citi- 10
 us; ideo *tres menses* sunt praefiniti, intra quos est impetrandum, nume-
 randos à tempore consecrationis, aut, si nulla exigatur consecratio;
 quia fortè jam olim fuerit consecratus, puta cum simplex Episcopus fu-
 it irritatus; à tempore confirmationis. *c. quoniam. 1. dist. 100. ubi Gloss.*
verb. consecrationis.

Deniq; requiritur; Ut qui postulat Pallium, mereatur illud accipe- 11
 re, & prius fidei suae professionem confirmet juramento, & Apostolicis
 decretis atque Synodalibus statutis caveat se obediturum. *d. can. quoni-*
am. 1. c. novit. 3. d. dist. 100. c. significasti. 4. de elect.

Non tamen pallii impetratio & traditio objectione criminis vel
 defectus differtur, nisi obiciens juret se non calumniosè id agere, & se
 ad talionis obliget poenam, atque probationes habeat in promptu; id
 est, intra duos menses, à die collati officii numerandos, id quod objicit,
 probet. *c. un. Extrav. hic.*

Ethæc requiruntur ad *pallium impetrandum.* In *pallio verò impe- 12*
trato consideratur pallii *auctoritas* & *ejus usus.* *Rubr. de auct. & usu pallii.*

Auctoritas pallii impetrati est magna. Nam per pallium confer-
 tur

Corvitus
 De Personis
 Bene Ecclesie

G IV
 32

tur plenitudo Pontificalis officii & nomen Archi-Episcopale. *c. nisi specialis. 3. c. cum sis. 6. hic. vide c. quod sicut. 28. vers. prater ea. de elect.* Nam sicut Episcopus non habet plenum & consummatum Jus, nisi sit consecratus: ita nec Archi-Episcopus in sua provincia jus habet plenum, nisi sit consecutus pallium; adeo ut ante illud acceptum, se quidem Metropolitanum dicere possit, non tamen Archi-Episcopum: *d. c. nisi specialis. 3.* nec antequam exercere ea quae sunt ordinis Archi-Episcopalis jurisdictionis, saltem graviora ac momenti majoris; veluti convocare Concilium provinciale, consecrare Episcopos, conficere chrisma, dedicare basilicas, ordinare Clericos; *d. c. quod sicut. 28. §. prater ea. c. significasti. 4. de elect.* & caetera quae sine Missae sacrificio non obit. *Hostiens. in sum. hic. Castald. in praxi ceremon. lib. 1. sect. 10. cap. 10. num. 3.* Potest tamen Episcopis concedere facultatem, ut Suffraganeum suum consecrent, Ecclesias dedificent, alios ordinent; *2. suffraganeis. II. cod. de elect.* aliaque facere, quae stola tantum indutus recte exequitur; veluti calices, aliaque hujusmodi vasa consecrare, coemeteria sacrare, & dedicare. *Hostiens. d. loc. §. quid sit pallium. Castald. d. loco. Vallens. in parat. Decret. hic. num. 2. vers. dicitur. 2.*

13. Quod si ante acceptum Pallium Archi-Episcopus exerceat ea, quae sunt potestatis ordinem spectantis, nec fuerit antea consecratus Episcopus, nullius erunt momenti: si vero fuerit Episcopus consecratus, rata erunt & firma; licet peccet contra canones & jura, possitque ab officio removeri per sententiam; aut alia puniri mitiori poena. *Vallens. d. loco vers. quod si ante.*

Pallium qui à Pontifice impetravit, proventibus potestateque administrandi, quae Pallii concessio tribuit, privatur, si absque literis traditionis pallii discedat. *c. inuncta. 1. Extrav. de elect.*

Potestas per pallium tributa, morte ejus qui illud impetravit, extinguitur; personam enim non transit. *c. ad haec. hac.*

14. De usu Pallii sciendum: Eo uti Romanum Pontificem semper & ubique inter Missarum solemnias; *c. ad honorem. 4. cod.* Archi-Episcopos & reliquos non extra provinciam; sed tantum in qualibet Ecclesia, etiam exempta, *Clem. 2. de privileg. Panorm. in c. 1. num. 7. hic.* suae provinciae inter missarum solemnias, *can. contra morem. dist. 100. c. cum sit.*

fit. 6. hic. permittis diebus, & in majoribus festivitibus in concessione Pallii expressis: *c. ex tuarum. cum c. seq. & c. fin. eod.* & si contingat eos processionaliter egredi templum, Pallio uti non posse, etiam si sacris sint induti vestibus: *d. c. 1. in fin. eod.* ut nec si celebrent sub tentorio, aut in domo aliqua privata intra provinciam suam. *Panorm. ind. c. cum sis.* Quia vocati quidem sunt in sollicitudinis partem, non potestatis plenitudinem. *d. c. ad honorem. 4.* & quia pallium datur persone ratione loci; eoque eo non utitur extra provincie sue limites: *c. cum super. c. ex tuarum. 5. eod.* licet consuetudo sit in contrarium. *d. c. ex tuarum. 5.*

Utitur tamen aliquando, sed tribus concurrentibus; puta, *necessitate consecrationis vel ordinationis, consensu Diocesani, non requisita Metropolitanis licentia, & privilegio Summi Pontificis. d. c. ex tuarum. & ibi Joan. Andr. in verbo: permittat. & Panorm. num. 3. & Dd. commun.*

Dies permitti & solemnes, quibus pallio utuntur Archi-Episcopi sunt; *Natalis D. N. Jesu Christi, ejusque circumcisions, dies festus S. Stephani, S. Johannis Evangelista Epiphania, palmarum, cana Domini, octava Pentecostes, Nativitas S. Johannis Baptista, dies festi omnium Apostolorum.* Item *cum Ecclesias consecrant, clericos ordinant, Episcopos sacrant, & in diebus Ecclesie solemnibus, & die anniversario dedicationis Ecclesie sue. Gloss. in d. c. ad honorem. 4. hic.*

Archi-Episcopus pallio ipse uti debet, & alteri non potest commo-
1 5
dare; *Durand. in ration. divin. offic. lib. 3. cap. 7. Sylvest. in sum. verb. Pallium. ad fin.* quia coheret persone; qua defuncta cum ipsa sepeliri debet. *d. c. ad hac. & ibi Gloss.* Quod juri Civili repugnat; quo nemo cum ornamentis sepeliri potest. *l. fin. §. fin. ff. de aur. & arg. leg. l. at si quis. §. fuerit causa. ff. de relig. & sumpt. funer.*

Archi-Episcopus qui renuntiavit Archi-Episcopali loco, perdit
usum Pallii. *c. ad supplicationem. de renuntiat.*

Translatus ad Episcopatum alium, defert secum Pallium, non
1 6
tamen eo in secunda Ecclesia potest uti, sed habebit aliud de novo: *c. bona memoria. 4. de postulat. & mortuus cum utroquo sepelitur: Panorm. in d. c. bona memoria. num. 27. & in c. 2. num. 7. hic & in sua provincia ipsum habebit circa humeros infra planetam; si vero sepeliatur extra provinciam, ponendum sub capite defuncti. *Cassald. d. cap. 10. num. 12. & 13.**

Corvinus
De Personis
in Ecclesia
G IV
32

TITULUS XI.

De vita & moribus Episcoporum.

SUMMARI A.

1. Continuatio.	7. Predicationi quomodo.
2. Qui hic veniant Episcoporum nomine.	8. Que in Eorequirantur virtutes.
3. Perfectio Episcopi in quibus præcipue consistat. (beat.	9. Non debet esse litigiosus.
4. A quibus abstinere de-	10. Esse à secularibus negotiis alienus.
5. In corrigendis Clericis quomodo se habere,	11. Pudicus.
6. Quibus insistere, debeat.	12. In vestitu decens.
	13. Clerum suum honorans.

- 1 **H**Actenus de Episcoporum creatione; restat, ut quales in vita & conversatione esse debeant, enarremus.
- 2 **E**piscoporum nomine hic continentur, non ipsi tantum Episcopi simplices, seu Dioecesani, verum etiam Archiepiscopi seu Patriarchæ, vel Primate. *Barbof. tract. de appellat. verbor. utriusq. Juris appell. 89. ex num. 1.* Quod enim ad vitam & mores attinet, sicut & de officio communi, & cura pastoralis, dicta de Episcopis ex sententia Canonum; & dicta intelliguntur de Prælati Superioribus.
- 3 In Sacris Canonibus de moribus ac sanctitate vitæ Episcoporum fuerunt sancita plura, quæ explicare decrevimus; præcipue ea quæ Ipse Apostolus Paulus specialiter enumerat: in 1. *ad Timoth. 3.* ubi dicit; *Oportet Episcopum irreprehensibilem esse:* Quod ad Titum 2. scribens, declarat consistere in duobus maximè; scilicet in *exemplo operum*, & in *doctrina verborum.*

Debent

Debent ergò primò; hoc est, non tantum decet; ut accipitur verbum *Debet* in c. 1. de despons. imp. ubi Abb. sed necesse est, ut Episcopi sint sine crimine, id est, sine gravi peccato; can. 1. dist. 8. & populum, cui præsumt, conversatione & innocentia præcellant. can. oratorium. 3. vers. *Oportet Episcopum*. dist. 25. Sustinet enim Episcopus monitoris personam; quam nemo suscipere vult (ut inquit Symmachus. in c. nemo. dist. 81.) nisi qui moribus suis aliorum errata condemnat. Unde D. Athanasius in adhortat. ad Monach. inquit, *vita vestra jubeat, lingua suadeat, quia plus auctoritatis exemplum, quam sermo gestat*, alioqui, teste Gregorio: c. 2. §. porro. in fin. & c. seq. 3. qu. 7. *Cujus vita despicitur, ejus quoque predicatio contemnitur*. Nihil est magis, quod ad pietatem, & Dei cultum alios assidue adstruat, quam eorum vita & exemplum, qui se divino ministerio dedicarunt: Concil. Trident. sess. 22. de reformat. cap. 1. Quomodo enim Præses Ecclesiæ potest auferre malum de medio ejus, qui in delicto simili corruerit, aut quâ ratione corripere peccatum potest, cum tacitus sibi ipse respondeat ea admisisse, quæ corripit. c. ult. dist. 25. vide & c. 1. dist. 49. c. 2. dist. 82. c. præcipue. 11. qu. 3. c. nulli. 25. dist. 1.

Debet ergò quisque Prælati ostendere se subditis bonorum operum exemplum. Alioqui, si perversè agat, plus occidit exemplo, quam gladio: ut inquit Gregorius in Pastoral. & plus peccat exemplo, quam culpa: Quia ipsius factum à subditis de facili trahitur in exemplum: c. magna. de voto. juxta illud Eccles. 10. secundum Judicem populi sic & ministri ejus, & qualis Rector civitatis est, tales habitantes in ea. Et idem imputantur Prælati subditorum errata: c. quicquid. 1. qu. 1. c. irrefragabili. de offic. Ordin. Quia Prælati error multos involvit, & tantis obest, quantis præest: Bernardi 127. epist. ad Guilielm. Comit. imò si perversa unquam perpetrat, tot moribus dignus est, quot ad subditos suos perditionis exempla transmittit. ut ait Greg. in pastoral. p. 3. cap. 5.

Secundo; Debent Episcopi ab improborum commerciis abstinere: 4 c. pervenit. 2. qu. 7. Consortia enim malorum, corrumpunt bonos: c. saepe. 28. qu. 1. Habeant ergò secum viros testimonii boni. c. fin. 2. qu. 7. & familiam eam quæ vitæ, morum, vestitus etiam exemplo ceteros ad virtutis excitent imitationem. Non sufficit, inquit D. Hieronymus. lib.

Corvinus
De Personis
Bened. Ecclesiæ

G IV
32

lib. 1. contra Pelagian. Episcopo propriam habere pudicitiam, nisi etiam comitum, & ministrorum pudore decoretur.

Qua propter præcipitur Episcopis, in *c. interdixit. cum seqq. dist. 32. c. 1. dist. 34. & per tot. dist. 81. & c. cum Pastoris. 2. qu. 7.* ut habeant domi, in cella, & ubicunque fuerint, Comites Clericos, quorum vivant testimonio bono, qui scilicet castitatis, morum, fidei & doctrina, sint testes, quique inserviant ipsis & custodiant.

Monet etiam Concilium Tridentinum *sess. 2. cap. un.* ut familiares suos instruant & erudiant; nè sint vinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemii, & voluptatum amatores; sed in vestitu & cultu, & omnibus actibus honestatem præ se ferant; sicut decet ministros ministrorum Dei. Maximè, cum, ut inquit Cassiodorus *lib. 4. varior. epist. 3. de Charitate servientium crescat fama dominorum.*

5 Tertiò; Debet Episcopus in *corrigen- dis* Clericis & Laicis magis *charitatem* quàm potestatem *exercere*; nè dominari magis, quàm consulere subditis velle ostendat: *can. licet. dist. 45.* & proinde eos diffidentes magis debet compellere ad pacem, quàm ad iudicium, *d. can. licet. nè quod provisum est ad concordiam, scilicet ut unus præsit aliis, nè fiat schisma, ut c. legimus. dist. 93. c. ad hoc. dist. 99.* tendat ad diffidium. Quod esse non debet. *arg. l. quod favore. C. de legib.*

In *corrigen- do* tamen *lenitatem* cum *severitate* debet *miscere*: *c. sunt namq. dist. 45.* Ita enim Apostolus. *I. ad Timoth. 4.* illum monet, *inquiens, Arque, obsecra, increpa, in omni bonitate, & patientia, ut refer- tur in c. 1. & c. cum Beatus. d. dist. 45.* Quippe Rectoribus inesse debet iuste consulens misericordia, & piè saviens disciplina, ut nec in disciplina rigore mansuetudinis benignitatem: nec rursus in mansuetudine, distractionem deserant disciplina: quoque severius castigare est necesse, non savientis, *c. importuna. de penit. dist. 1. & c. quia divinitatis. d. dist. c. cum sancti. 24. qu. 3. plectatæ animo; sed medentis. c. prodest. 23. qu. 5. c. odio. dist. 86.*

Caveat autem Episcopus omninò; nè perversè agentes perversè que agere post monitionem perseverantes; *fac. c. nisi. ubi Abb. de off. legati. connivendo toleret.* Culpam enim facientis habet, *c. inferiorum. c. facientis. dist. 86. c. si custos. 27. qu. 1.* qui quod potest emendare, negligit; & errorem cui non resistit, cum possit, *fac. c. ita plane. 23. qu. 4.*

qu. 4.

qu. 4. approbare censetur. *c. error. dist. 83.* Hinc ait Augustinus *in can. qui nec regimini. 2. qu. 7.* Episcopos, qui non corrigunt sacerdotum crimina, magis esse appellandos canes impudicos, quam Episcopos: eos vero qui malorum laudibus gloriantur, Pastores miserimos Anacletus appellat; *in c. nihil d. dist. 83.* qui videlicet sibi placere, & à malis subditis amari elegerunt: *Ex hoc enim*, inquit, *ovibus magna pernicies oritur.* Gregorius VII. eos reprehendens graviter, ab officio suspendendos esse decernit. *in can. 1. dist. 83.*

Quarto, requiritur in Episcopo, & quidem imprimis, ut *lectioni* 6
& *orationi* insistat, nec non *predicationi*: *cor. dist. 63. & 64.*

LECTIONI & ORATIONI; putate, ubi non fuerint in curis Episcopalibus occupati: *c. fin. d. dist. 68. c. fin. 2. qu. 7.* singulis quoque diebus Missæ tenentur offerre sacrificium, vel saltem interesse celebranti. *Concil. Arausican. can. 3.* nam absque causa rationabili sine Missa non decet eos transigere diem ullam: *c. fin. de privileg. in 6. Sylv. in sum. verb. missa. 2. qu. 1.* Debent etiam dominicis & festis (nisi infirmitate fuerint impediti) interesse in sua Ecclesia Cathedrali divinis officiis: *c. Episcopus de consecrat. dist. 3.*

Predicationi insistere debet Episcopus: Nam præconis officium suscipit, quisquis accedit ad Sacerdotium. *fac. c. baptismus. de consecr. dist. 4. c. si rector. dist. 43.* Hinc Episcopus vel Presbyter, appellatur *Angelus*, qui vel æternam annuntiat prædicando vitam: *Augustin. super Apocal. tom. 9.* juxta præceptum Domini *Isaia 58. Clama, ne cesses, quasi tuba, exalta vocem tuam.* & *2. ad Timoth. 4. Predica verbum.* Est enim hoc proprium Episcoporum munus. Unde Apostolus, *1. ad Corinth. 4.* ait; *Non misit me Dominus baptizare, sed evangelizare:* & *Joan. 3. 1. ut in Concil. Toletan. can. 2. Constantin. 6. can. 16. Trident. sess. 4. cap. 2. & sess. 8. quæ est. 24. c. 4. de reform.*

Sed populum prædicando doceat illa, non quæ illi suaserit caro 7
vel sensus humanus, *c. fin. dist. 36.* sed quæ ipse didicerit. Quapropter *sacris literis eum jugiter insistere* oportet: nec enim sufficit bona conversatio, nisi doctrinæ addatur scientia. *c. qui Ecclesiasticis. dist. ead. fac. can. si iusta. dist. 38. & ibid. can. omnes Psallentes.* Unde D. Chrysostomus dicit *homil. 15. sic; Ut quid dicit Apostolus: Oportet Episcopum esse*

R

Docto-

Corvini
De Personis
Bene EcclesiarumG IV
32

Doctorem, nisi ut doceat? Nec satis est, quod doceat exemplo vitæ, imò oportet eum laborare in verbo & doctrina. Profectò si præsul non pollet gratiâ doctrinæ, plurimæ Ecclesiasticæ doctrinæ exempla peribunt; quomodo enim lucerna, si non lucet, profectò inseparabile est lucere à lucerna: tenetur ergo lucere, quem Dominus voluit habere officium lucernæ.

8 Præterea requiritur quintò, & quidem secundum Apostolum, ubi supra & Canones, 101. dist. 45. ut sit Episcopus virtutibus ornatus: Namque docent Episcopos in vitæ moribus debere esse prudentes, sobrios, modestos, humiles, sanctos, justos, continentes, honestos, pudicos, & moderatos hospitaes: ut in princ. & cap. fin. d. dist. 43. can. qui Episcopus. dist. 22. can. nos qui. dist. 40. can. vilissimus. 1. qu. 1. can. contra morem. dist. 100. Unde Concilium Carthageniense IV. de quo in d. can. Episcopus. dist. 42. præcipit, ut suppellectilem vilem habeat Episcopus, & mensam & victum pauperem, & quærat dignitatis suæ auctoritatem meritis & fidei, & vitæ.

Prudentes esse debent Episcopi, ut dicit dicto loco Apostolus: Etenim ut legitur in can. 2. dist. 23. qui Episcopus est ordinandus examinatur antea, an sit prudens, si docilis, si moribus temperatus, si pervigil, si semper suis negotiis cavens. &c. Vult etiam ibidem Apostolus, Episcopum debere esse domui suæ bene præpositum; ut scilicet etiam temporalium negotiorum ac rerum familiarium habeat notitiam; si enim, inquit, domui suæ præesse nescit, quomodo Ecclesiæ Dei diligentiam adhibebit? vide can. sicut ii. 8. §. necesse. dist. 47. & c. fin. dist. 39.

Non tamen per se ipsum incumbere debet rei familiaris curæ, sed habere debet pro rebus externis Vicedominum, & Oeconomum, qui possit vel hospitibus supervenientibus, vel causis quæ eveniunt, paratus extiterit. c. volumus. dist. 23.

Debet etiam esse sobrius Episcopus; Ignominiosum enim est affluere epulis, inter quos difficulter servari potest pudicitia; can. Ecclesiæ. dist. 23. Debent Prælati, ut admonet D. Hieronymus ad Michæa cap. 2. relatus in can. Ecclesiæ. dist. 35. nec lautis epulis uti, nec inter epulas & convivia affluere. Ideò Concilium Trident. sess. 25. de reformat. cap. 1. monet Episcopos modesta suppellectili, mensa, & frugali victu, contentos esse debere; sacra lectio ad mensam eorum recitetur, ut in can.

can. pro reverentia. dist. 44. mensam quoque benedicant, antequam comedant, referantque Deo post cibos gratiam. *can. licet. d. dist. 44.*

Nec debet Episcopus esse *vinolentus*; *Apostolus 1. ad Timoth. 3. can. Episcopus. cum seqq. dist. 35. & dist. 44. per tot.* Si quidem ubi ebrietas regnat, ratio exulat, intellectus obrunditur, consilia deviant, judicia subvertuntur. Econtrà vinum moderatè sumptum, & corpori & animo multa præstare solet bona: Cujus propterea moderatus usus ab ipso Apostolo laudatur.

Debet *sexto* etiam Episcopus esse *hospitalis & liberalis*; *tot. dist. 42. can. un. dist. 85. Quia,* (ut inquit Gregorius *relatus in can. fratrem. dist. 86.*) *domus Episcopi ad hoc est instituta, ut sine personarum acceptione, omnes in hospitalitatem recipiat.* In Concilio Aureliano, de quo in *can. 1. dist. 82.* sic legitur: *Episcopus pauperibus vel infirmis, qui debilitate faciente, suis manibus laborare non possunt, victum & vestimentum, & quantum sibi possibile fuerit, largiatur; quod & de viduis & orphanis expressum in can. 1. & can. divine. dist. 87.*

Undè Cabilonense Concilium dicit, eis commendatas fuisse commendatos, ut debiles, pauperes, viduæ, orphani, & necessitatem patientes, à Sancta Ecclesia tanquam pia matre accipiant subsidium; ac proinde rebus Ecclesiæ uti debent tam non tanquam propriis, sed commendatis; *can. sine acceptione. 12. qu. 2. & ibid. can. res Ecclesiæ. imò egentium propriis. test. D. Bernard. in 40. epist. ad Henric.*

Et ideo Concilium Tridentinum *sess. 25. de reformat. cap. 1.* prohibuit Eos, consanguineos, aut familiares ex iis citare.

Septimo, debet Episcopus *vitare litigia, & contentiones*: *can. 1. & 9 per tot. dist. 46. can. Episcopus. dist. 88.* Ait enim hoc Apostolus *1. ad Timoth. 3.* intelligens per ea, contentiones vanas & supervacaneas, lites captiosas, jurgia frequentia. Rationes prohibitionis sunt quinque: 1. Quia non debet de ore Episcopi benedictio & maledictio simul egredi: 2. Episcopus debet mitis & humilis esse. 3. Esse mansuetus, patiens, corripiens quidem, sed cum modestia. 4. Quia, ut ait Augustinus, *nihil est similis actibus Demonum, quam litigare.* 5. Et litigare est officium personæ contemptibilis. *Turrecrem. ad sum. dist. 46. n. 4.*

Episcopus igitur ab hujusmodi litibus, & *ab omni seculari nego-*

Corvitus
De Personis
Benef. Ecclesiæ
G IV
32

zio debet esse alienus. *can. te quidem. 11. qu. 1.* Itaque non potest esse fidejussor, *c. clericis. de fidejussor.* procurator litium, advocatus, *can. fin. cum Gloss. 5. qu. 3.* executor testamenti, nisi quoad legata ad pias causas; *l. nulli licere. 28. S. 1. C. de Episc. & Cleric.* possessionum conductor, *can. Episcopus. 14. qu. 1.* viduarum, pupillorum, peregrinorum, curator; puta per se; potest per Archidiaconum. *dist. 84. per tot. & caus. 21. qu. 3. per tot. can. precipimus. 12. qu. 1.*

11 Octavo debet Episcopus esse pudicus, & domesticorum mulierum immoderatam familiaritatem vitare: *can. 1. dist. 34. Abb. in c. l. num. 3. de cohabit. Cler. & mulier.* Quapropter in Concilio Moguntino legitur *in d. cap. 1. & C. fac. can. interdixit. dist. 32.* statutum, ut nullus Sacerdos foeminas, de quibus suspicio esse potest, retineat.

12 Nonò debet Episcopus per decentiam habitus, intrinsecam indicare morum honestatem. *dist. 40. per tot. Clem. 2. de vita & honest. Cleric.*

Et ideò, si, praterquam ex urgenti causa; *c. pen. de eo quod met. caus. c. quoniam. eod.* indumentis prater ordinis ac officii decorem, prater publicè luxuriatur, ejus impudentia variis modis, non minus recentioribus, *d. c. quamiam. quam antiquis Pontificum decretis, c. pen. eod. tot. dist. 41.* coercetur.

13 Decimò debet Episcopus si ut talis honorari vult à Clericis; eos ut Clericos honorare: Nam ex quo Prælatus non servat reverentiam subdito, nec subditus servare tenetur Ei. *Gloss. verbo subtrabat. in can. cum beatus. dist. 45.* Et sciant Episcopi. (ait Hieronymus *in can. est c. dist. 35.*) Sacerdotes se esse, non Dominos. Undè Concilium Baecharense, *in can. c. caus. 10. qu. 3.* statuit; ut Clerici servili more in aliquibus operibus Episcopo servire non cogantur. Et Carthaginense IV. *in can. Episcopus. dist. 95.* ut Episcopus extra Ecclesiam sedens Presbyterum stare non patiatur.

In summa cum pro populo Episcopi suffragatores parentur ad Deum, necesse est, ut omni genere virtutum nitantur habere gratiam Ejus; Quia cum is qui displicet, mittitur ad intercedendum, irati animus ad deteriora provocatur. *princ. d. dist. 49. can. in gravibus. 3. qu. 7.*

TITULUS XII.

De Translatione.

SUMMARI A.

1. <i>Translatio quid?</i>	<i>Translatio.</i>
2. <i>Ejus qua requisita?</i>	7. <i>Cur eam concedere possit Papa.</i>
3. <i>Persona ad transferendum qua apta.</i>	8. <i>An ad eam cogi possit Episcopus.</i>
4. <i>Causa translationis qua: Qualis?</i>	9. <i>Quando per eam à veteri Ecclesia liberetur.</i>
5. <i>Veterum Translationum exempla.</i>	10. <i>An suam repetere possit.</i>
6. <i>Cujus auctoritate fiat</i>	

VT Archi-Episcopi, licet confirmati & consecrati, extinguuntur potestas, si Pallium non accipiat; ita & Episcopi, per Translationem, Renuntiationem, & Depositionem, seu, Degradationem.

Est Translatio, seu, Mutatio, can. mutationes. 35. caus. 7. qu. 1. nihil aliud, quàm vinculi, quo Episcopus cum priore Ecclesia erat junctus, dissolutio, & ad alteram Ecclesiam transitio. c. in causis. 30. in fin. de elect. c. 2. in fin. de postulat. Pralat. vel ut definit Balzamon. ad can. 15. Concil. Nic. de dicecesi in dicecesin transductio.

In ea consideranda sunt duo: Nempe Eius Requisite & Effectus.

Requisite sunt tria: 1. *Persona transferenda ut sit habilis*; 2. *Causa transferendi ut sit iusta*; 3. *Persona qua transfertur, ad transferendum ut sit apta.*

Persona transferenda hic est Episcopus: Licet & alii superioris, c. dilectus. de prebend. c. bone. 4. de postul. pralat. & inferioris gradus Sacerdotes, vel alii Clerici possint, sed hi cum concessione suorum Episcoporum,

R 3 rum,

Corvinus
De Personis
Ecclesiarum

G IV
32

rum, ad alias transfirare Ecclesias. *can. 37. Episcopus. 7. qu. 1. c. admonet. 4. de renuntiat.*

Monachis ad alia monasteria transire non licet, nisi strictioris religionis obtentu. *cap. licet. 18. de regular. & transeunt. ad relig. Quae de re infra.*

4 *Causa translationis, est communis utilitas atque necessitas. c. quanto. 3. vers. non enim homo. hic. d. c. mutationes. & can. scias. 35. caus. 7. qu. 1.*

Quamvis enim olim quidem à Sanctis Patribus tradita fuit regula, quod non liceat Episcopo relinquere Ecclesiam suam, & transire ad aliam. *can. Episcopum. 25. d. caus. & qu. Ratio est, quod unusquisque secundum vocem Apostolicam in 1. ad Corinth. 7. manere debeat, in quo est vocatus: can. Clericus. 1. caus. 21. qu. 1. cap. quanto. 3. vers. quia verò. hic.* Et sicut iusti matrimonii vinculum inter virum & uxorem non solvitur; ita neque spirituale foedus conjugii inter Episcopum & Ecclesiam dirimitur. *c. licet. hic. can. sicut. 7. qu. 1. Episcopus enim Ecclesiae suae sponsus est; quod utique perhibent & annulus desponsationis, & virga commissionis; ut ait Petrus Damiani in epist. C. lib. 1. D. Hieronymus in epist. 83. ad Oceanum; inquit; In Nicena quoque Synodo à Patribus est decretum, ne de alia ad aliam Ecclesiam Episcopus transferatur, ne virginis pauperula societate contempta, ditioris adulterae quarat amplexus.*

Ea tamen procedit, nisi aliud suadeat utilitas aut necessitatis ratio, quae, ut diximus, iustam translationi praebet causam. *d. c. mutationes. cum seq. Ut puta propter hostiles incursiones iure fit translatio; can. temporis. 7. quest. 1. (quibus tamen cessantibus ad priorem locum redire debet Episcopus: can. in apibus. 41. in fin. can. pastoralis. 42. d. c. 7. qu. 1.)* vel si vir praecipua doctrina & eloquentia in aliam transferatur Ecclesiam, cuius Episcopus plebi docendae minus sit idoneus: vel etiam adducatur ob religionis & pietatis cultum in periculum. Atque ita B. Gregorius Nazianzenus ab Hasiis translatus est Constantinopolim. *Zonaras & Balsamon ad d. can. 15.* Imò D. Petrus Apostolorum Princeps primò possedit Cathedram Episcopatus in Antiochia, & propter utilitatem est translatus Romam. *Anastasio in Petro & d. can. mutationes.*

Trans-

Translatio primò fiebat Episcoporum decreto, *can. Episcopus. d. 6*
qu. 1. Postea, placuit ut Pontificis accederet auctoritas. *c. 1. 2. 3. hic.*
 Quia licet Episcopus electus pro arbitrio renuntiare possit juri suo; *c. in*
presentia. de renuntiar. nec ab initio quis invitus cogatur acceptare Epi-
scopatam; can. gesta. can. ubi ista. dist. 74. tamen postquam confirma-
 tus vel consecratus est; non potest auctoritate propria; propriam dese-
 rere Ecclesiam, & se transferre ad aliam: *c. 2. 3. & ult. hic.* adedò ut si
 contrafecerit, priveretur utraque. *d. c. 3.* Ratio est, tum quia causa ma-
 jores, cujusmodi est Episcopi translatio; & alia, *certis versibus à Glossa*
inc. inter corporalia. 2. hic comprehensa, referenda sint ad Apostolicam
 Sedem: tum quia inter Episcopum sive Prælatum & Ecclesiam quod-
 dam initiatur per electionem, ratificatur per confirmationem, consum-
 matur per consecrationem spirituale matrimonium: *d. c. ult.* ac proin-
 de solvi potest, & ad Ecclesiam aliam transferri Episcopus solius aucto-
 ritate Pontificis; *d. c. 2. & 3.* quia quod conjunxit Deus, non separet
 homo; *d. c. ult.* Ergo, qui Christi vices gerit in terris: *d. c. 3. vers. qui*
non puri hominis. & d. c. ult.

Indulgentia verò *Ejus strictè est servanda;* ut si ad majorem prio-
 re dignitatem transitum concessit, non auxiliatur transire cupienti ad
 parem. *c. ult. hic. & ibi Gloss.*

Sed quæret fortassè quis; Cur *Papa* magis dissolvere possit hoc
 matrimonium spirituale, consummatum, quam carnale consumma-
 tum? Ratio est; Quia hoc introduxit Christus ad significandam Chri-
 sti cum Ecclesia indissolubilem per carnem assumptam unionem; &
 proinde omnimodam habet ratione hujus significationis indissolubili-
 tatem: Illud verò, etiam consummatum per consecrationem, non ha-
 bet hanc significationem; ut nec matrimonium carnale ratum & non
 consummatum; quod proinde per religionis ingressum dissolvi potest;
ut dicitur postea. Valleng. in par. hic. num. 3.

Quo pacto ergò dicit Innoc. *inc. inter corporalia. 2. hic.* vinculum
 matrimonii spiritualis esse fortius vinculo carnalis? Respondeo. Non
 dicit esse fortius respectu omnimodæ indissolubilitatis; quandoqui-
 dem modis dissolvitur variis; sed quoad respectus alios; veluti quia
 per matrimonium spirituale solvi potest carnale; & spirituale ad se tra-
 hit

Corvinus
 De Personis
 De Ecclesiis

G IV
 32

hit carnale, non è contra. Nam, *ut dictum*, matrimonium carnale ratum, non consummatum, dissolvitur per religionis ingressum, etiam invito altero: *c. publico. de convers. conjug.* & post matrimonium carnale, etiam consummatum, mutuo consensu possunt conjuges profiteri religionem: *ut dicitur postea*: è contrà verò matrimonium spirituale non dissolvitur per carnale, nec semel religionem professi, possunt postmodum matrimonium contrahere carnale. Accedit quod spirituale operetur fortius, propter characterem quem imprimit, quique post mortem durat: cum interim carnale morte dissolvatur. *Vallenf. d. l. co. Zaf. in comment. ibid. num. 3.*

8 Dubitatur, an *Episcopus* possit *transferri invitus*? Quod videtur respondendum per *can. pen. & ult. 9. qu. 13.* Quò facit obedientiæ promissio, quâ Romano se obstringunt Pontifici Episcopi. Facit & textus in *c. queris à nobis. 6. de atat. & qual. ordinand.* ubi, qui ad altiorem ordinem noluit ascendere, Ecclesiæ ita postulante utilitate, compellendus dicitur per bonorum amissionem & beneficiorum subtractionem. *Goffred. in sum. hic. num. 4. & ibid. Hostiens. num. 6.* Loca repugnantia in *can. 1. & 2. dist. 74.* sunt accipienda in casu eo, quo vel non urget Ecclesiæ necessitas, vel de laico non ordinando invito. *Abbas in c. questum. 6. de ver. permut.*

9 *Translatione concessa* Episcopus ab Ecclesia, cui adstrictus, non possit ad eam, ut quidam volunt, secundam possessionem, sed statim ab alio consensu per absolutionem liberatur; *Rota decis. 475. p. 1. recent. Massobr. in sua praxi habendi concursum. requis. 1. Barbos. jur. Eccles. Univ. lib. 1. cap. 19. num. 37.* facultas transeundi per literas dimissorias conceditur, & Pallium ad nomen & usum ejusdem Ecclesiæ, si Translati hoc nequirat dignitas, transmittitur. *c. bonæ memoriæ. 2. S. fin. c. gratum. in fin. de postul. c. in causis. 30. de elect.*

10 *Translatus* novam consequitur Ecclesiam, perinde ac si ad eam electus esset, ac confirmatus *priorem repetere non potest*, nihilque post translationem cum ea habet commune. *can. eos. 7. qu. 1. cap. quod in dubiis. de renunc. can. si quis jam. 3. caus. 21. qu. 2.* Quia definit esse illius Ecclesiæ Episcopus, à qua est translatus. *can. in optibus. 41. vers. translatus enim. caus. 7. qu. 1.*

Quitamen effectus locum habet in translatione utilitatis communis gratia facta; nam ea propter necessitatem facta, cessante hostilitate ad priorem Ecclesiam redire debet. d. can. in apibus. 41. in fin. c. pastoralis. 7. qu. 1.

TITULUS XIII De Renunciatione.

SUMMARI A.

1. Renunciatio quid.	12. Quotuplex.
2. Ejus substantia, ut à Superioriore admittatur.	13. Quomodo differunt.
3. An semper.	14. Renunciatio sub conditione danda pensionis est Simoniaca.
4. Quis Superior.	15. In favorem certa persona an fieri possit.
5. Quae ejus partes.	16. Resignans conditionaliter an amittat beneficium.
6. An per renunciationem admissam vacet beneficium.	17. Quae beneficia renuntiari possint.
7. De consensu Superioris; an per Procuratorem prestari potest.	18. Qui possint resignare.
8. An curam animarum habens ingredi potest resignationem.	19. Quae justa causa resignationis.
9. Renunciatio quotuplex.	20. Quae non.
10. Quae tacita.	21. Qualis debeat esse resignationis.
11. Quae expressa.	22. Quis

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum
G IV
32

22. Quis ejus effectus.

23. Qua circa eam Regula
Cancellaria.

QUæ electione, postulatione, translatione quaruntur, per-
dantur Renuntiatione. l. si quis in conscribendo. C. de pat.
Gloss. in c. si diligenti. in verbo, pacto. de foro comp. l. queritur.
§. si venditor. ff. de Edil. Edict. de qua nunc est dicendum.

I Est in genere sumpta, nihil aliud quam juris proprii abdicatio seu
cessio spontanea. Hostiens. in sum. tit. de pact. §. 1. num. 6. Petr. Gregor.
in synagm. jur. univ. lib. 17. cap. 17. num. 13.

Proprii juris dicitur; quia juri tertio acquisito, renuntiare aut illud
resignare nullus potest. l. si univ. Cod. l. traditio. ff. de acquir. rer. dom.
l. observare. in fin. ff. de offic. Procons. c. dilectio. in fin. de prebend.

Pressius, ut hic, sumitur, est dignitatis vel beneficii seu officii ob-
tenti; seu juris, quod in eo quis habet, spontanea, libera, & legitima, à
Superiore admissa dimissio.

Dixi dimissio; generis loco; Complectitur enim quemcumque
actum, per quem quis à se jus proprium abdicat. Mandes. in reg. de infir-
mis. qu. 13. num. 18. Petr. Gregor. d. lib. & cap. num. 14. Barbos. jur. Ec-
clesiast. univ. lib. 3. cap. 15. num. 2.

Dixi legitima; ut excludam Renuntiationes à Jure reprobata;
qualis est illa in qua intervenit dolus; quæ beneficii alieni, quæ fit co-
ram Ordinario sine causa legitima; quæ nullius sunt momenti. c. super
hoc. hic. c. ad audientiam. de iis qua vi. c. dilectus. in fin. de prebend.

Dixi beneficii; quia ad veram & propriam Renuntiationem re-
quiritur, ut Renuntians jus habeat in re; nec enim jus ad rem sufficit.
Quod cedi, non renuntari propriè dicitur. Petr. Gregor. d. loc. num. 2.
Flamin. Paris. de resign. benefic. lib. 1. qu. 1. num. 75.

Dixi spontanea, libera; quia coacta est momenti nullius, c. super
hoc. 5. hic.

2 Dixi legitima, à Superiore admissa; ut ostenderem esse de Renun-
tiationis substantia, ut admittatur à Superiore. Dd. in c. admonet. hic. Re-
buff. in reg. de infirmis. gloss. 12. num. 1. Menoch. remed. 1. recap. num.

374. *Narr. in c. accepta. oppos. 7. num. 28. Gonzal. ad reg. Cancell. gloss. 14. à num. 21. Garcias de benef. part. 11. cap. 3. num. 219. cum seqq. quia sicut miles sine permisso sui Ducis non potest deserere militiam; vide Enarrat. Cod. nostram. tit. de re milit. & de his qui non implet. stip. sacram. &c. ita dignitatem vel beneficium Ecclesiasticum, etiam minimum habens, renunciare ei sine Superioris consensu non potest. c. admonet. 4. hic. Nam præterquam, quod contrahatur quoddam inter Prælatum & dignitatem spirituale matrimonium; auctoritate propria indissolubile; quodlibet beneficium officium habet adjunctum Ecclesiasticum; c. ult. de rescript. in 6. quod est publicum: cujus absque Superioris auctoritate facta renunciatio est nulla; Innoc. in c. quod in dubiis. num. 1. hic per text. in c. non oportet. 7. qu. 1. scilicet quoad Ecclesiam seu Superiorem; qui se velit, eam non obstante, officium suum obire, cogere potest Renuntiantem: d. c. admonet. si nolit, spontè Renuntians seipsum excludit & privat. c. ex transmissa cod.*

Superioris tamen auctoritate non opus in Renuntiatione literarum, ad beneficia, aut juris ad rem seu beneficium competentis per electionem, præsentationem, &c. sec. *Garc. d. loc. num. 247. ut nec beneficii litigiosi. Garc. d. loc. num. 243.*

Superior legitimus hic est, non Collator; sed Is qui instituendi & destituendi habet potestatem: *Gloss. in Clem. un. hic. Flamin. lib. 7. qu. 16. per tot. & qu. 15. & 16. Azor. inst. moral. part. 2. lib. 7. cap. 19. qu. 7. Nam Renuntiationem admittere est jurisdictionis. Proinde facienda in manibus ejus, ad quem pertinet, ut institutio, sic destitutio. Marti in ff. Noviss. tit. Resignatio. cap. 1.*

Talis est Papa, *cum deniq. 6. qu. 3. Flamin. d. lib. 7. qu. 11. Legatus à latere; c. si Abbatem. §. fin. de elect. in 6. Flamin. d. lib. 7. qu. 13. Episcopus, can. nullus. 16. qu. 7. d. c. admonet. 4. hic. Ugoletus. de potest. Episc. cap. 50. §. 18. in princ. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 14. à num. 21. Inferior Episcopalem habens jurisdictionem: Flores de Menovar. lib. 3. qu. 28. num. 11. omnis Superior Ordinarius Ecclesiasticus habens spiritualia: Fusc. de visit. lib. 2. cap. 28. num. 12. Flamin. d. lib. 7. qu. 15. num. 18. Cochier. de jurisdict. Ordin. in exemptos. p. 4. qu. 68. in princ. ut Coadjutor datus Episcopo dementi; Flamin. d. lib. 7. qu. 20. à num.*

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum
G IV
32

num. 25. datur seni aut infirmo, cum ejus consensu: *Flam. d. loc. num. 23.* Non Vicarius Episcopi, nisi speciale habeat mandatum: *Rebuff. tit. de forma Vicar. num. 106. Zerol. in praxi Episc. part. 1. verb. Renuntiatio. §. 4. Garc. de benef. p. II. cap. 3. num. 255. Barbosa. d. cap. 14. num. 7. cum seqq.* omnino Capitulum Sede vacante utpote Episcopo in jurisdictione Successor. *Quarant. in sum. Bullarii, verb. Sede vacante. qu. 10. prope fin. vers. quarto limita. Flamin. d. lib. 7. qu. 23. Garc. d. p. II. cap. 3. num. 256. & cap. 3. à num. 75.* Nullomodo Laicus, etiam si in beneficio resignando jus habeat patronatus, & sit Rex vel Imperator. *Flamin. de resign. lib. 7. qu. 9. num. 14. Mastrill. decis. 31. num. 11. Borrel. sum. decis. tom. 1. tit. 26. de benef. resign. num. 11. Mantica. decis. 260. num. 41. Barbof. d. loc. num. 16.*

5 Est Superioris, ponderatis omnibus circumstantiis, inspicere, utrum utilius futurum sit Ecclesiae Renuntiationem admittere, an repudiare. Nec enim Renuntiatio, puta verbalis, sine Superioris auctoritate facta ullius est momenti, ut docet *Innoc. in c. quod in dubiis. num. 1. hic. per text. ut putat. expressum in can. non oportet. 7. qu. 1. & communis est opinio, teste Flaminio d. lib. 7. qu. 1. num. 9.* sed est, etiam nondum à Superiore admessa, valida; puta respectu Renunciantis; (qui tamen ante admissionem poenitere potest: *Flam. d. lib. 11. qu. 11. n. 6.*) nulla respectu Superioris eam nolentis admittere.

Est ergò in potestate Superioris, Renuntiationem vel acceptare, & alteri conferre beneficium, vel renuntiatione non obstante, Renuntiantem cogere, ut obeat officium suum, & ad beneficium, si illud deseruit, revertatur. & sic intellig. *d. can. non oportet & similes.*

Nec in hoc casu novo titulo ei opus; quia quamvis per realem beneficii dimissionem, amittat beneficiarius possessionem; cum hac quid sit temporale: *sec. Flamin. d. lib. 7. qu. 1. num. 39. Zabarel. in Clem. 1. hic num. 17.* retinuit tamen, quamdiu Renuntiatio à Superiore non acceptata, beneficii & proprietatem & titulum. *Innoc. & Abb. in d. c. quod in dubiis. Zabarell. in d. Clem. 1. hic. num. 17. Menoch. de arbit. casu 201. num. 47. Rota decis. 3. num. 2. de renunc.*

6 Ex dictis patet, per solam Renuntiationem à Superiore non admittam non vacare beneficium; ut vult *Lud. Gemez. in reg. de infirmis.*

qu. 13. & tenet *Rota decis. 352. de renuntiat.* Nec aduertatur *c. admonet.* 4. hic. ubi, verba *dimittere te inconsulto.* non significant *te non admonito,* sed *te non consentiente:* ut & aliàs consilium à Pontificibus pro consensu, secundum materiam subiectam, accipitur. *ut in c. novis. & c. quanto de his que sunt. not. Gloss. in c. venerabili. de offic. deleg.* Multò minus aduertatur *c. susceptum. de rescript. in 6.* Loquitur enim non de cessione sola; sed à Superiore recepta. *ut text. princ. docet in verbis, resignatione recepta.*

Consensus ergò Superioris, ut procedat Renuntiatio, necessarius est; 7 & si ea facta coram Episcopo, aut Inferiore alio, sufficit unus: non si celebrata in Romani Pontificis manu; nam tum, sed de praxi Romanæ Curie, desideratur *duplicatus:* unus, *formalis & parvus* dictus, ex supplicatione resignantis, à Papa admitta, resultans, & est de *essentia Resignationis:* alter, *extensus* appellatus, quem præstat Resignans ad Cancellariam vel Cancellariam; & à tergo supplicationis adnotatur; qui est pro executione: quia sine eo non expediuntur literæ. *Cassad. decis. 1. num. 4. de renunc. Barbof. jur. Eccl. lib. 3. cap. 15. num. 22.*

Uterq; per procuratorem præstari potest. Primum si præstitit procurator, ad præstandum secundum, etiã post Domini mortem, aut revocationem mandati sibi intimatam per resignatarium constringi potest; quia perfecta fuit *Resignatio;* cum secundus non, sed primus Papæ consensus, sit de *essentia.* *sic limit. reg. text. in Clem. un. de renunt. Flamin. lib. 11. qu. 11. num. 64.*

Sed dicta praxis hodiè mutata est, *reste Poter. de re benefic. lib. 3. qu. 16. num. 59.* & consensus primus in Cancellaria extenditur; & à tergo supplicationis, antequam à Papa signetur, adnotatur. *Barbof. d. cap. num. 24.*

Quæritur, An Presbyter cui animarum cura est commissâ, possit, 8 sine consensu Prælati sui ingredi religionem. Videtur respondendum, propter ea, quæ superius in Renuntiatione diximus, quod non: Et tamen contrarium decedit Pontifex *in can. duæ sunt. 19. qu. 2. vide hac de questione Barbof. d. cap. 34. & 35.*

Porro Renuntiatio beneficiorum est duplex: *Tacita & Expressa.* 9

Tacita est, secundum omnes ferè Doctores, quæ sit ipso jure, nulla 10
S 3 verbo

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum
G IV
32

verborum declaratione interveniente. *Rebuff. in praxi benef. tit. de tacita renunt. Flamin. de resignat. benef. lib. 1. qu. 1. & 2.* Exempla dant duo: *Primum*, qui acceptat secundum beneficium incompatible cum priore, secuta eius possessione, censetur renuntiare primo: *c. de multa. 28. inf. de prabend. Clem. gratia. de rescript. Extrav. execrabilis. Joan. 22. §. qui verò. eod. Concil. Trident. sess. 7. de reform. cap. 4. & sess. 24. de reform. cap. 17. Mascard. de probat. concl. 183. Petr. Gregor. Syntagm. jur. univ. lib. 17. cap. 17. num. 22. Horel. de incompatib. benef. part. 1. cap. 13. Vallens. in par. ad b. r. & alii.* *Secundum* ponunt in eo, qui constitutus in minoribus ordinibus, matrimonium contrahit, *c. quod à te. & c. c. diversis. inf. de Cleric. conjug. Gloss. inc. un. eod. in 6. Covarr. de sponsal. p. 2. c. 6. §. 3. num. 5. Mascard. de probat. concl. 182. num. 3.* vel fit miles secularis; nam eum volunt tacite renuntiare beneficio, si quod habet; cum exerceat actum clericatus omnino contrarium. *c. in audientia. 25. de sent. excommun. ubi Dd.* Sed neutrum valet. Nec enim beneficiati isti privantur beneficiis suis, vi alicujus *Renuntiationis*, sed vi legis & ipso jure; *Navar. in c. accepta. opposit. 8. num. 4. de restit. spoliat.* ut satis innunt textus allegati.

Plenus ergò describenda *Renuntiatio*; cum *Barbosa d. cap. num. 40.* Nempè ut sit illa quæ non ex verbis, sed ex actu ad renuntandum accommodato à jure inducitur.

Talis *Renuntiationis* exempla habemus: 1. *In c. transmissa. hic.* ubi Clericus bona quæ donavit Ecclesiæ, repetit; qui eam propterea dimittere voluisse præsumitur: 2. *In c. ex ore. de his quæ fiunt à majori part. capit.* ubi ex eo, quod litigans super quadam Præpositura, collitiganti reverentiam, quæ Præposito exhiberi debet, præbuit, juri suo renunciasse præsumitur: *inc. veniens. & ibi Gloss. in verb. commississe.* 3. *In c. sanè. & ibi Gloss. in verb. reddens. hic.* ubi tradens apostolicas literas ordinario suo, renuntiare beneficio videtur.

Renuntiare non præsumitur, qui se submittit gratiæ adversarii; *d. c. veniens.* qui subditos ab obedientia dissolvit. *c. pen. hic.*

II *Expressa Renuntiatio* est, quæ fit vel verbis ad hoc accommodatis, aut scripto juxta formam ad hoc à jure præscriptam.

12 Est duplex; alia *Pura & Simplex*, alia *Conditionalis*. Illa est, quæ fit in

fit in manibus Superioris, adjectâ nullâ pactione, vel conditione, vel modo. *c. pactiones. de pact. c. ex parte. N. 12. & ibi Gloss. in verb. omnino. & verb. dimittere. & ibi Panorm. num. 4. de offic. deleg. c. tua nos. de Simonia.*

Hæc est; quæ in favorem certæ personæ, vel sub conditione, pactione, modo, celebratur, *can. apostolica. & ibi Gloss. 1. in fine. 8. quasi. 1. can. ordinationes. & ibi Gloss. in verbo pretio. 1. qu. 2. c. cum pridem. de pact. Cassad. decis. 2. num. 3. & seq. de Simonia. & decis. 4. num. 5. de locat. Panorm. in d. c. ex parte. num. 4. Dec. ibid. vide Rebuff. de expressa renunt. in praxi.*

Differunt, secundum Canonistas, dupliciter. Primò, Pura Re-¹³nunciatio, à Jure est recepta: undè & fieri potest coram Ordinario: *tot. tit. hoc. Rebuff. in praxi tit. de pura resignat. à num. 1. Ripa in c. cum M. num. 25. de constit. Vallens. in par. hoc tit. num. 2. Conditionalis à jure est reprobata, accedente tamen Summi Pontificis auctoritate, ex praxi & Romanæ Curia: Stylo, admittitur. Rebuff. in d. praxi de renunc. expressa. Mandosa de signat. grat. tit. de ingressu. vers. notandum. Barbosa jur. Eccles. univ. lib. 3. cap. 15. num. 43. Quæ non accedente, si fiat coram Ordinario, in Simoniæ incidit labem. *c. cum pridem. c. fin. de pact. c. ex parte & ibi post Gloss. Panorm. & alii Canon. de offic. deleg. d. c. tua nos. de Simonia. Cassad. decis. 2. de Simon. Garc. de benef. part. 11. cap. 3. §. 2. num. 152. cum seqq. Stapil. de liter. gratia. tit. de var. mod. vacat. num. 28. Covarruv. lib. 1. var. resol. cap. 5. num. 3.**

Nec potest Ordinarius Renuntiationem hanc, conditione rejectâ, acceptare tanquam puram: *Decius in c. cum venerabilis. num. 18. de except. Paris. cons. 10. num. 18. lib. 4. videte. c. si beneficia. de prebend. in 6. Clem. un. de rer. permut. Habetur enim tum pro non facta. Nec enim actus sub conditione celebratus nullum, conditione non impleta, sorditur effectum. *arg. §. ex conditionali. Inst. de verb. oblig. l. item quia. 4. §. 2. ff. de pactis. juxt. Bart. in l. Aurelius. ff. de liber. leg. Felin. in c. cum inter. de re judic. cum in forma adimplendus sit specifica. Vide Flamin. lib. 1. qu. 3. num. 15.**

A qua sententia, licet juri consentanea, recedunt Canonistæ non infimi nominis, *ut Boër. in tract. de potest. Legati. qu. 2. Covarruv. dicto cap. 5.*

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum
G IV
32

cap. 5. num. 5. Et alii. nixi auctoritate. *can. ecce. 7. qu. 1. c. ex transmissa. hic. c. susceptum. de rescript. in 6.* Sed malè. *per text. in c. si beneficia. 20. de prebend. in 6. Et in Clem. un. de rer. permut.* Maximè cum objecta loca loquantur de *renuntiatione non conditionali, sed pura.* Insurgunt: Repelluntur à matrimonio carnali conditiones turpes, *c. fin. de condit. appof. ergò magis removendæ à spirituali. text. in c. inter corporalia. de translat. Episcop.* undè istis remotis renuntiatio videtur manere pura: Sed sciendum, matrimonii carnalis ad spirituale æquiparationem, quam facit Papa *in c. inter corporalia. de translat. Prælat.* nec semper, nec in hoc casu esse admittendam: cum conditiones turpes à matrimonio repellantur jure speciali. *juxta. d. c. fin. vide Barbof. d. lib. Et cap. num. 48.*

14 Ex jam relatis patet *Renuntiationem sub conditione pensionis, aut alterius rei temporalis retinendæ, factam, esse Simoniacam. Gloss. in c. ex parte. 12. de offic. deleg. Cassad. decis. 2. num. 3. cum seqq. de Simon. Rota decis. 46. lib. 2. part. 3. Et decis. 96. Et 321. lib. 3. Bonacin. de Simon. qu. 4. §. 14. num. 2.* utpote quæ non gratuita, cum aliquid contineat, quod rationem pretii habere videatur. *fac. c. tuas nos. de Simonia.*

Cui resolutioni non adversatur *text. in c. nisi essent. 21. de prebend. nec pugnat cum c. ult. de transact. Et c. 2. de arbitris.* datur enim ibi pecunia citra Simonia crimen: cum datur non ex partium conventionione, sed pro boni pacis ex arbitrorum providentia. *vide Hostiens. ad d. c. nisi essent. Abb. Et Imol. ad d. c. 2. Padil. ad l. ult. num. 13. Cod. de transact.*

Tria tamen in hoc casu requiruntur. Nempe 1. Ut nulla sit partium conventio. 2. Ut arbitri sint opinionis bonæ. 3. Ut adjudicetur beneficium Canonicum, titulum habenti, vel habere ex actis apparenti. *fac. c. ex cetero. c. veniens. de transact. Felin. in c. ad audientiam. de rescript. Gigas de person. quest. 6. num. 4.* Nec adversantur *c. ult. de rer. permut. Et d. c. 2. de arbitris.* Non illud; Quia in ejus casu dicta requisita non interveniunt: & temporalia pro spiritualibus recipiuntur: Non hoc: quia in eo non propter Simoniam improbatur arbitrium, sed Clericorum iniquitatem.

15 Sed utrum *Renuntiatio conditionalis in favorem certæ alicujus personæ, nullâ pensione reservatâ, coram Ordinario fieri possit, acriter inter Canonistas disputatur: nonnullis eam admittentibus, aliis eam Simonia-*

niacam esse adstruentibus; aliis hoc quidem negantibus, cum tamen canonibus repugnare factis contententibus. Singulorum examinabimur sententias.

Priori adherent sententia Boër. *in tract. de potest. legati. quest. unica. num. 11.* Sot. *de Justit. lib. 9. qu. 7. art. 2.* & Covarruv. *lib. 1. var. resolut. cap. 5. num. 5.* duobus fidentes argumentis. Primum est: Quod in hac Renuntiatione nihil temporale interveniat, quod pretii videatur habere similitudinem, proptereaque non sit Simoniaca. *fac. c. r. cum seqq. 1. qu. 1. c. tua nos. de Simonia.* nec enim conditio inducit Simoniam. *c. significatum. 1. 1. de prebend.* Secundum est; Quia, cum resignatio ex causa permutationis non solum sub conditione virtuali, *Canon. ad c. un. de rer. permut. in 6. & Clem. un. eod. sed & expressa;* ut alter alterius habeat beneficium, sit valida & licita, *fac. c. ad questiones. & c. ult. junct. Glossa verbo temporalia. eod. Covarr. d. cap. 5. num. 5. Sot. d. lib. 3. quest. 5. art. 2.* conditionalis resignatio, ab Ordinariis Collatoribus non videtur rejicienda. *arg. c. cum universorum. 8. eod.*

Secundam tenent sententiam, Gloss. *in c. ordinationes. 1. qu. 1. & 1. in c. dilecto. de prebend. & 2. in c. ex parte. il. 1. de offic. deleg. Felin. in c. ad audientiam. il. 2. num. 3. de rescript. Rebuff. in praxi. tit. de resignat. condit. num. 1.* Ludov. Gomef. *in reg. de infirmis. qu. 12. Redoan. de Simon. part. 2. cap. 22. num. 14. Navar. in manual. cap. 23. num. 107. & c. si quando. de rescript. except. 4. Flamin. lib. 14. qu. 3. num. 12. Bonacin. de Simonia. quest. 4. §. 14. num. 5.* Nituntur fundamentis tribus. 1. Omnis pactio in beneficialibus habetur pro Simoniaca; & ut talis reprobatur. *c. questum. 5. in princ. de rer. permut. resignatio sub conditione, ut conferatur alteri, habet pactum, juxt. l. 1. ff. de pactis.* Ergo. 2. Resignatio ut valeat, debet esse libera: *c. dilecto. de prebend. c. ex parte de offic. deleg. liberam Ordinarii Collationem impedit Renuntiatio in favorem certi alicujus facta.* Ergo. 3. Quia Resignatio reciproca ex causa permutationis permittitur specialiter. *d. Clem. un. de rer. permutat.* Ergo regulariter prohibita. *fac. l. nec non. §. quod eis. ff. ex quib. caus. major. in integr. restit.*

Tertiam sententiam; Neque cum Barbosa *d. lib. & cap. num. 54.* sequendam judicamus. Nec enim Renuntiatio hæc potest dici Simoni-

T

nia-

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum
G IV
52

niaca: quia eam ut talem nulla lex, sive divina, sive humana, reprobavit. Ergò. *Gloss. verbo dimittere. in d. c. ex parte.* Est tamen illicita; & juri contraria, proinde per Inferiores Prælatos non admittenda: cum pactionem habent adjectam illicitam. *Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 14.* Ratio est *in can. 5. pleriq. 8. qu. 1.* Debet enim electione liberâ, non jure hæreditario aut affectu aliquo Dei deferri sanctuarium. *juxta text. in can. Episcopo. & can. Moyses. & in can. Apostolica. d. c. 8. qu. 1. c. ad hac. de decim. c. consuluit. de jur. patron. & sic interpret. c. 1. de præbend. ut post Hostiens. Joan. Andr. Abb. Imol. Dec. & alios Rebuff. in praxi de dispens. ex defectu natal. num. 25. Ludov. Gomez. in reg. de infirmis. qu. 1. in princ. Mandos. de signatura gratia. §. dispensatio super natal. num. 2.* Nec etiam potest renuntians, cum beneficii sui sit tantum administrator, non dominus, *c. 2. de donation. renuntiationi conditionem adijcere; vide Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap. 7.* aut beneficio inferviat, aut liberè dimittat. *text. in d. c. ex parte. & d. c. dilecta.*

15 Si ergò conditionalis Renuntiatione in favorem certæ personæ facta, non est Simoniaca, multò minus talis erit facta simpliciter coram Ordinario & spe, ut certæ conferatur personæ, *juxta. Gloss. verb. pretium. in d. can. ordinationes. 1. qu. 1. Navarr. in manual. cap. 23. num. 107. & conf. 38. de Simon. Flamin. d. lib. 14. qu. 6. num. 5.*

Imò factâ liberè & purè Renuntiatione, Renuntianti, ut personæ certæ conferatur beneficium, licitum est procurare, & postulare humiliter. *fac. text. in d. c. tuanos. in 2. respons. de Simon. Cassad. decis. 2. de Simon. Felin. in c. ad evidentiam. num. 2. de rescript. Navar. d. num. 107. Suar. lib. 4. de Simon. num. 18. vers. hæc ergo Quarant. in sum. Bullarii. verbo Beneficii resignatio. vers. pro complemento. Barbof. d. lib. 5. cap. num. 60.*

Sed à jure communi novissimè recessit Papa Pius V. & *constit. 58. incipit, Quanta Ecclesia.* resignationes omnes, etiam simplices coram Ordinario inferioribus fieri prohibuit primò; deinde has permisit quidem utilitatis gratiâ; sed ut nec verbo, nec signo, nec intentione alterius fiant in favorem, nec Resignantis dentur consanguineis, affinis aut familiaribus. *vide Flamin. lib. 11. qu. 5. num. 12.*

Potest tamen, dictâ constitutione in §. *caveant.* non obstante, resignans

signans beneficium de suo jure patronatus ad illud presentare eum quem vult. *S. Congreg. Conc. in Viterbien. 18. Martii 1528.*

Secundum in quo differunt, Renuntiatio Pura & Conditionalis est: 16

Quod acceptata illa à legitimo Superiore Renuntians *ius omne* quod in beneficio habet, ipso jure *amittat*, adeo ut illud tanquam vacans à quocunque impetrari & conferri possit. *Abbas Imola & alii in c. sollicitè. de restit. spoliat.* Amittit enim, ut est communis sententia, regulariter & proprietatem omnem & titulum. *c. super hoc. hic. Clem. un. hic. Roza. decis. 107. num. 1. part. 1. divers. & in Leodiens. Canoniciatus. S. Pauli 25. Junii 1621.* nec per poenitentiam regressum habet; nisi ob restitutionem vel novam concessionem. *c. 2. 3. c. in presentia. 6. vers. quia. c. post translationem. 11. hic.* Per Renuntiationem verò conditionalem, nec amittit titulum, nec ullum à se censetur *abdicare jus*; nisi impletis & quidem ad unguem, & in forma specifica servatis conditionibus; alioqui perinde est ac si facta non esset Resignatio. *fac. l. qui hered. 44. per tot. l. Mævius 55. ff. de condit. & demonstr. Paris. cons. 5. num. 7. lib. 4. Jason. consil. 86. lib. 3. Pute. decis. 145. lib. 1. Barbof. d. lib. & cap. num. 71.*

Hinc Renuntians in favorem certæ personæ non amittit beneficium suum, si illud alii collatum: *Cassiodor. decis. 3. num. 1. de renunc. Mandos. de signatura gratia. tit. de resignat. à princ. Rebuff. in princ. tit. de benef. poss. num. 146. Bursat. cons. 411. num. 5. Garc. de benef. part. 6. cap. 2. num. 126.* si Resignatario beneficium ex aliqua causa non sit quæsitum: ut quia absens, laicus, excommunicatus, acceptare noluerit, aut non poruerit: *Barbof. d. lib. & cap. num. 76. Bursat. consil. 411. num. 4. Guido consil. 172.* si resignatione, reservata pensione, facta, pensio aut non reservetur, aut in minori summa quam præfinita, aut pensionis reservatio annulletur: *Caputaq. decis. 216. part. 1. Flamin. d. lib. 1. qu. 3. num. 82. cum seqq. & num. 117. & qu. 14. num. 7. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 746. num. 20. & 21.*

Proinde, cum etiam per *Procuratorem*, speciale ad hoc mandatum habentem, possit fieri *Renuntiatio*, *Clem. un. hic.* mandati forma si non servata, nullius momenti erit *Renuntiatio*. *fac. l. diligenter. 5. princ. ff. mandati. c. cum dilecta. de rescript. c. cum olim. de offic. deleg. Seraphin. decis. 265. Bursat. consil. 380. num. 15. Rebuff. in praxi. tit. de publicand.*

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV

52

Gloss. ult. num. 32. *Flamin. lib. 9. qu. 17. num. 3.* Nisi Procurator non servando mandati formam Resignantis conditionem reddiderit meliorem. *Flamin. d. qu. 17. num. 146.*

Nec talis *Renuntiatio* sustinetur, si Mandans eam postea ratam habeat. Quia consensus procuratoris contra mandati formam praestitus, nullus est. *Dec. consil. 77. num. 1. lib. 1. Bursat. consil. 395. num. 11. & rati habitio ad actum non retrahitur à principio nullum. Bart. in l. observare. ff. de offic. Proconsul. Alex. consil. 16. num. 19. lib. 6. maxime in beneficialibus. Barbof. d. lib. & cap. num. 88.*

Quare ad ratificandam dictam *Renuntiationem* nova *Renuntiantis* & Pontificis approbatio est necessaria. *Barbof. d. loc. per Reg. Cancell. 44.*

17 *Renuntiare* ex causa legitima à Superiore admissa possunt beneficia omnia, etiam majora. *text. in c. in presentia. c. extramissa. c. nisi. canon. pridem. e. admonet. hic. & c. 1. eod. in 6. Burg. in c. ex parte. num. 22. de rescript. Boer. decis. 105. num. 4. Bellam. in tract. de permut. benef. 3. p. in princ. num. 3. Flamin. de resignat. lib. 2. quest. 1. num. 1. patrimonialia, quae cadunt sub optandi consuetudine, hospitalia in titulum collata; *Vivian. in praxi juris patron. lib. 13. cap. 10. num. 32. cum seqq.* Episcopatus, sed consentiente Papa; *c. nisi pridem. 10. & alii. hic. imò & summus Pontificatus. c. 1. hic. in 6. Dec. in c. ex parte. num. 20. de rescript. Alex. consil. 224. In re tamen gravi. in fin. lib. 6. Peregrin. de jur. fisci. lib. 1. tit. hab. jur. fiscal. num. 10. & 11. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 2. qu. 1. num. 4. & à num. 19. & lib. 7. qu. num. 3. Barbof. jur. Eccles. univ. lib. 1. cap. 2. num. 211.* Quod enim concessum est Episcopis, ut, causa postulante, renuntient, non debet denegari Pontifici. *Zaf. hic. num. 2.* Sic Celestinus, disciplinae regularis amore, vitaeque monasticae studio, se abdicavit Pontificatu; pluresque alios Papatui renuntiasse tradit Gloss. ad d. c. 1. & Gomez. ad reg. Cancell. de infirm. resign. quest. 1. *Cron. in parat. ad h. tit. Maurize in select. jur. Canon. ad h. tit.**

Controversitur tamen, apud quem *Pontificatus Renuntiatio* fit facienda; cum, qui acceptare illam possit, non detur Superior. Nonnulli volunt faciendam esse apud Cardinalium Collegium, cum Ecclesiam repraesentet universam. *Hosiens. in c. dilecti. num. 2. de praebend.*

Anchar.

Anchar. in can. cum redemptor. 12. qu. 2. & ad illud Pontificis spectet electio. juxta c. licet. de election. & Pontificatus Renuntiationo res sit gravissima & ardua. fac. c. per venerabilem. vers. sunt autem. qui filii sint legit. Joan. Andr. in c. super eo. de elect. & ita in Celestino, & aliis Pontificibus Romanis Papatui renuntiantibus, factum fuerit. post Gemin. in d. c. 1. num. 10. Flamin. lib. 8. qu. 5. num. 2. Sed factum id ex urbanitate, non juris necessitate. Nec enim Pontifex, licet velit, à quoquam judicari potest, cum ejus causæ judicio sint reservata divino, & semper maneat Superior illo, cui committitur jurisdictionem, donec tamen est Pontifex; in quo dispensare nequit, quod ea res juris sit divini. Quomodo Marcellino dicenti, Peccavi. & non possum in ordine Sacerdotum manere, responsum à Concilio, Prima Sedes à nemine judicatur. Ut cum nullum Superiorem habeat, nullius etiam requirat ad sensum dignitate suâ se abdicando: Cujus, si id causa postulet, abdicationem acceptat Ecclesia. vide Bellarm. de Concil. lib. 2. cap. 17. & de Rom. Pontif. lib. 1. cap. 26. & seqq. Zæf. d. loc. num. 3.

Potest igitur Pontifex declarare simpliciter, Pontificalem se velle renuntiare dignitatem. Cæteræ namque solemnitates, in beneficiorum Renuntiationibus requisitæ, juris sunt humani, quo non adstringitur Pontifex. & sic intellige verbum liberè, in d. c. 1. ut post Anton. num. 5. Gemin. num. 10. Franch. num. 9. & alii tradunt Bursat. conf. 342. num. 20. Jacob. de concil. lib. 3. art. 5. num. 179. Flamin. de resign. lib. 5. qu. 1. num. 13. Undè concludit Abbas in d. c. 1. in fin. quod sicut Papatus creatio soli Deo est reservata, c. ult. dist. 79. ita & soli Deo facta censetur Renuntiationo. Barbosa d. lib. 1. cap. 2. num. 213.

Renuntiare ergò potest Beneficiatus, etiam minor viginti quinque, sed major quatuordecim annis: Gloss. in verb. quamvis. in c. ex parte. de restit. spoliat. Abb. num. 14. Covarr. lib. 1. var. cap. 5. num. 1. & 37. Flam. lib. 2. qu. 7. num. 11. senex; Archidiacon. in can. nihil. 7. qu. 1. Mandos. reg. de infirmis. qu. 4. n. 7. Flam. d. lib. 3. qu. 17. n. 1. cum seqq. infirmus, & morti vicinus, de jure communi. can. quamvis. 7. qu. 1. Decius consil. 224. Mandos. d. qu. 4. n. 7. fac. c. nisi cum pridem. vers. alia verò causa. hic. non hodierna praxi, (Ex qua ejus resignatio, ex reg. Cancellaria. de infirmis resignantibus, si intra, præfinito consensu, viginti dies moriatur, redditur

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV

32

ditur inanis: *Gomes. in prafat. 8. reg. num. 8. Flam. lib. 12. in princ. n. 2. cum seqq. Rebuff. in praxi benef. tit. de infirm. resign. Gloss. 1. num. 2. Wames. consil. 257. num. 12. de prabend.*) etiam si beneficium sit vacaturum statim: *fac. c. licet. canon. de elect. in 6. Anchar. in c. commissa eod. in 6. Flamin. d. lib. 3. qu. 2. num. 8. nondum beneficii sui possessionem sit adeptus: Anchar. in c. ad audientiam. 31. num. 2. de rescript. Burg. in c. ceterum. num. 161. eod. Petr. Gregor. Syntagm. jur. univ. lib. 18. cap. 17. num. 16. Boer. decis. 308. num. 1. beneficium onere pensionis sit gravatum: Gigas de pension. qu. 29. sit apostolica Sedis reservatum: *Rota decis. 4. de renunciat. in novis. & decis. 8. num. 9. de prabend. Petr. Gregor. d. lib. & cap. Vivian. in praxi juris patron. lib. 13. cap. 10. num. 35.**

Renuntiare non potest beneficium, in quo Renuntians tempore resignationis nullum omnino habebat jus: *Flamin. d. lib. 3. qu. 1. num. 20. Lancellot. de attentat. cap. 5. num. 34. fac. t. c. quod autem. de jure patronat. nec illud, ad cujus titulum resignans ad ordinem fuit promotus, nisi ejus facta mentione, & aliunde vivere possit: Concil. Trident. sess. 21. de reform. cap. Flam. lib. 2. qu. 6. num. 1. nec sine consensu Patroni beneficia Juris patronatus: Rocch. de jure patron. verb. honorificum. quest. 3. Vivian. in praxi juris patron. lib. 13. cap. 10. num. 24. cum seq. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 18. à num. 2. & Gloss. 47. num. 20. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 835. nec beneficia electiva nisi accedente eligentium consensu: *Cardin. in Clem. un. num. 18. de renunciat. Flamin. lib. 8. qu. 10. num. 11. nec beneficia unita, antequam unio sortita effectum: Vivian. d. lib. 13. cap. 10. num. 28. nec beneficia, in quibus aliis servatus regressus: Mandos. in praxi signatura gratia. verbo regressus. col. 3. Verrall. decis. 215. in princ. part. 1. nec litigiosa. Lancell. de attent. lib. 2. cap. 4. num. 154. Flamin. lib. 2. q. 3. num. 1. cum seqq.**

¹⁹ Præterea non admittenda Renuntiatio à Superiore, nisi ex justa aliqua causa. c. nisi cum pridem. ubi Gloss. & Dd. hic.

Justa causa sunt sex; quæ duobus solent comprehendi verbis;
Debilis, ignarus, malè conscius, irregularis,
Quem mala plebs odit, dans scandala, cedere possit.
 & ad

& ad duas præcipuas redigi possunt: nempe ad *Ecclesie utilitatem*, & *salutem propriam*. c. *quidam*. eod.

Prima causa, est *corporis debilitas*, ex infirmitate procedens vel senectute, non tamen omnis, sed illa solummodo, per quam quis ad exequendum pastorale officium redditur impotens: c. 1. c. *nisi cum pridem*. 10. *vers. alia* verò *causa* est. *hic. can. 18. quia frater*. 7. qu. 1. *Gigas de residentia Episcopali. cap. 17. num. 12. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 28. num. 3. Ciron. in par. hic.*

Nullus tamen propter debilitatem corporis renuntiare cogitur, nè afflicto addatur afflictio: sed datur ei, qui ejus suppleat in Ecclesia vices, Coadjutor. c. 1. eod. c. *penult. de Clerico agrot. vel debilit. can. percussio. cum seqq. 7. qu. 1.*

Qualis autem debilitas corporis, ad exequendum pastorale officium reddat impotentem, arbitrio relinquitur aut Judiciis, *Menoch. de arbitr. casu 53. num. 3. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archi-Episc. Neapol. cap. 53. Novar. in sum. Bullar. tit. de benef. resign. num. 2. in princ. aut Pontificis summi. Menoch. de arbitr. casu. 33. num. 3. Mascard. de probation. concl. 1295. num. 8. Flamin. de resignat. benef. lib. 6. qu. 3. num. 56. & qu. 6. num. 5. Barbof. d. lib. & cap. num. 90. & 91.*

Secunda causa, est *scientie defectus*. Cum enim scientia circa spiritualium administrationem sit necessaria potissimum, & oportuna circa tractationem temporalium, Præsul, qui Ecclesiam sibi commissam in utriusque regere debet, ei renuntiat salubriter, si scientiam, in qua regat eam, ignorat. *can. 1. & seq. dist. 18. d. c. nisi cum pridem. 10. vers. pro defectu quoq. scientie. & c. cum à nobis. 19. de elect. Gigas d. cap. 17. num. 2.*

Imò ut renuntiet, constringi potest; *Flamin. d. qu. 3. num. 83. Nisiardens in Præsule charitas defectum scientie suppleat. d. c. nisi cum pridem. ibi & ideo imperfectum scientie. Salced. ad Bernard. in pract. cap. 21. lit. A. in fine. vers. aliquando. Bellef. disquis. Clericor. part. 1. tit. de disciplina Clericali. §. 4. num. 37. & tum datur Coadjutor. Barbof. d. lib. 3. & cap. 13. num. 92.*

Tertia causa est; *Criminis conscientia*; non tamen qualibet, sed duntaxat illius, propter quod post peractam poenitentiam officii ipsius impe-

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV
32

impeditur executio: *c. nisi cum pridem. 10. §. propter. hic. & ibi Gloss. Abb. num. 37. Innoc. num. 3. Gigas de resid. Episc. cap. 17. num. 12. Barbof. d. lib. & cap. num. 93. ut est Simonia, c. tanta. 7. de Simonia. can. 110. erga Simoniacos. 1. qu. 1. homicidium, c. ult. de tempor. ordinat. can. minor. dist. 50. si in electione non sit servata forma, not. in c. quia propter. 42. de elect. quodlibet crimen, quod ipso jure irrogat infamiam. can. Euthemium. 7. §. hinc colligitur. 2. qu. 3. Nam si omnes, quos cuiuslibet culpæ arguit conscientia, renuntiarent, qui in ministerio manerent, reperirentur pauci vel nulli. *d. c. nisi cum pridem. 10. vers. sed in hi omnibus. ibiq. Gloss. in verbo duntaxat.* Est enim, ut dicit Gloss. *d. in voce pauci*, penè contra naturam, ut quis sit sine peccato. *can. unum. 3. vers. nomine autem criminis. dist. 25.**

Quarta causa, est Irregularitas; ut si fortè quis sit bigamus, viduae maritus. *d. c. nisi cum pridem. 10. vers. persona verò irregularitas. c. cum in cunctis. 7. de elect. can. 59. non confidat. dist. 50.*

Imò stante irregularitate, Prælaturam ad renuntiandum cogi posse, vult Flamin. *de resignat. benef. lib. 6. qu. 3. num. 170. relat. à Barbof. d. lib. & cap. num. 94.*

Quinta causa, est malitia plebis aut populi quem regit, si is cervicibus sit tam dura, aut ad eò ipsius Prælati moribus adversarius, ut apud ipsum Prælatus amplius proficere nequeat. *d. c. nisi cum pridem. §. propter malitiam. & ibi Hostiens. num. 4. Abbas num. 10. Rebuff. in praxi. benef. tit. de resignat. expressa.* Sic Apostoli Judæis adversariis discesserunt, & se converterunt ad Gentes. *Actor. 13.*

Sexta & ultima causa, ob quam renuntiare liceat, est, ut evitetur grave scandalum; cui aliter provideri non potest; nè Prælatus plus videatur affectare honorem temporalem, quam salutem æternam: *d. c. nisi cum pridem. §. gravi quoq. scandalo.* modò per evitacionem scandalum non committatur peccatum. *c. qui scandalisaverit. 3. de reg. jur.*

20. Cæterum laboris vitandi gratia, vel ambitus, aut avaritiæ causâ, aut alia causâ minus legitima renuntiare volens, non est audiendus. *can. sicut vir. & per tot. 7. qu. 1. d. c. nisi cum pridem. §. verum.* nec ratione inspirationis vel humilitatis. *d. c. nisi quidem. vers. sed dices. Flamin. d. qu. 3. à num. 217. Barbof. d. lib. & cap. num. 97.*

Porro

Porro certas causas, ob quas, & non alias, beneficiorum resigna-
 tiones omnes, coram Ordinariis fieri & admitti possint & debeant, sub
 nullitatis, si fiant ex causa alia, poena, praescribit Constitutio Pii V. 58.
 incip. *Quantae Ecclesiae sub dat. Kalend. April. 1568. quae referunt, Qua-*
runt in sum. Bullarii. verb. beneficiorum resignationes. Flamin. de resignat.
lib. 5. qu. 6. num. 2. Ugolin. de officio Episcopi. cap. 50. §. 18. num. 3. ve-
rum ea, ut & multa aliae, in Belgio non est publicata; Quia Ordinatio-
rum restringit facultates. Vallens. in parat. hoc tit. num. 5.

Quando autem, & intra quod tempus Renuntiationis factae reje-
 ctio vel admissio fieri ab Ordinario, & a Provisio publicari debeat, de
 jure Canonico non est definitum: Gregorius XIII. *de public. resign.* pri-
 vationi beneficii resignati statuit à die scientiae factae resignationis, men-
 sem, publicationi provisionis trimestre. *vide Barbosam d. lib. 5. cap.*
num. 113.

Qui renuntiant vel ipsi, vel eorum Procuratores (Fieri enim po-
 rest Renuntiatio per Procuratorem, *Clem. un. hoc tit.* tam Clericum
 quam Laicum; *Gloss. ad verb. procuratorem. in §. statuit. de collat. in*
pragm. sanct. Petr. Gregor. syntagn. jur. univ. lib. 11. cap. 17. num. 38.
 tam unum quam plures, conjunctim vel divisim: *c. 1. de procur. in 6.*
Flamin. de resign. lib. 3. qu. 3. num. 19. cum seqq. Nam, quia Clericus
 absens potest per alium investiri de beneficio Ecclesiastico, *c. accedens.*
24. de prebend. consequens eundem per alium etiam renuntiare posse;
 siquidem contrariorum eadem est disciplina. Non tamen Renuntia-
 tio, nisi Procurator speciale habeat mandatum, tenet. *d. c. veniens. 13.*
hoc tit. & d. Clem. un. Habet enim Renuntiatio donationis instar, quae
 speciale requirit mandatum. *c. ult. de offic. Vicarii in 6.*) jurare prius
 debent, eam sine dolo, vi, metu, Simonia, esse factam. *c. super hoc.*
hic. Reg. Cancellar. 43. Petr. Gregor. syntagn. jur. univ. lib. 17. cap. 18.
num. 1.

Itaque Renuntiatio debet esse, *ut jam dictum, pura atque libera,* 21
d. c. tua nos. 34. de Simonia. c. ult. de pact. c. super hoc. 5. hic. facta coacte,
 aut per metum, cadentem in constantem virum, nulla est, & invalida:
c. Abbas. c. ad audientiam. 4. de his qui vi metusve caus. fiunt. Rebuff. in
praxi benefic. tit. de resignat. metu extorta. & tit. de vi in resignat. adhib.

Corvinus
 De Personis
 Benef. Ecclesiasticis

G IV
 32

Coras. de benef. part. 1. cap. 8. num. 10. & 11. hoc est, rescindi debet. d. c. Abbas. ibi debent in irritum revocari. Navar. in c. accepta. opposit. 5. num. 11. de restit. spoliator.

Metu ergo probato, restituitur renuntians ad beneficium, non obstante juramento, quo abjuravit illud. *d. c. ad audientiam. 4.*

Sic qui adversa valetudine, propria deterritus infirmitate, vel Simoniae crimen clam in sui commodum commissum perosus, aliave facili de causa adductus, deposuit Episcopatum, postea, causa cessante, denuo ad Episcopatum assumi potest. *c. post translationem. 11. §. ceterum. & §. rursus. hic. can. presentium. 1. q. 5.*

Qui renuntiandi facultatem sive à Papa, sive aliis inferioribus Ordinariis, sive per se, sive per alium, petit cum instantia, & obtinuit, renuntiare omnino compellitur; quia id aut propter commodum Ecclesiae, aut propter animae suae salutem petiisse praesumitur. *c. quidam. de renuntiat. Mandos. in reg. de infirmis. resign. qu. 9. num. 4. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 328. vers. adverte. Flamin. de resignat. lib. 8. qu. 18. num. 48. cum seqq. & num. 63. Barbof. d. lib. & cap. num. 119.*

Hodie tamen secundum Flamin. *d. loc. num. 67. quem refert Barbof. d. num. 119.* in beneficiis inferioribus & Dignitatibus, quae expediuntur extra Consistorium Romae, poenitentia est, post petatum & obtentam renuntiandi licentiam, licita, donec consensus fuerit extensus in Camera vel in Cancellaria.

22 *Renuntiationis effectus* praecipuus est; quod per eam à Superiore admissam vacat beneficium: *c. susceptum. de rescript. in 6.* Cum resignans jus omne quod habebat in beneficio, ipso facto amittat. *c. quod in dubiis. hic.* ita ut Ecclesia maneat ab eo soluta omnino: *c. ex transmissa. 3. eod.* nec eam repetere possit: *c. in presentia. 6. c. post translationem. d. c. ex transmissa. eod. can. quam periculosum. 7. qu. 1. Navar. in c. accepta. opposit. 7. num. 26. de restit. spoliat. Flamin. lib. 1. qu. 12. cum seq. Menoch. de arbitr. casu. 201. num. 47. Ciron. in par. hic. & quoad illam pro mortuo habeatur. Gloss. in verb. cedentium. in c. quamvis. de prebend. in C. Campan. de divers. jur. Canon. rubr. 11. cap. 27. num. 60. vers. alterum quod in dicta.*

Hinc

Hinc Renuntians, cum titulum amiserit, possessionem, puta civilem, retinere non potest: *Barbosa d. lib. & cap. num. 14.* nec potest fructus percipere: etiam à solo ante resignationis diem separatos, si ea sit pura; *Rota decis. 279. p. 2. recent. Barbosa de offic. & potest. Episcopi. parte 3. alleg. 117. num. 2. in ult. impress. si conditionalis, potest; quamdiu possessio per resignatarium non apprehensa: Flamin. lib. 1. qu. 6. à num. 10. cum seqq. Petr. Barbosa in l. d. r. v. r. t. i. o. par. 2. in princ. num. 49. ff. soluto matrim. Aug. Barbosa jure Eccl. lib. 3. & cap. 15. num. 150 non tenetur renuntians pensionem beneficio impositam, aliaque, ejus onera realia amplius solvere: *Joan. And. in c. nisi essent. de prabend. Gigas de pension. qu. 63. num. 2. Bursat. conf. 361. lib. 4. Barbos. de offic. & potest. Episcopi. parte 3. alleg. 120. num. 1. secund. edit. Lugdun. nisi fructus suos faciat: Gigas conf. 124. num. 4. Flamin. lib. 1. qu. 8. num. 43. Barbos. jur. Ecclesiast. univ. lib. 3. cap. 15. num. 151. non tenetur resignans, nisi aliundè sit obligatus horas canonicas legere: *Navar. in tract. de bonis canon. cap. 7. num. 19. & in c. accepta. oppos. 5. num. 2. Flamin. lib. 1. qu. 9. num. 1. cum seqq.* quia, cum id tenetur ratione beneficii, eo dimisso cessat obligatio. *arg. c. cum cessante. de appellat. undè etiam non tenetur amplius ad residentiam: Flamin. d. lib. 1. qu. 10. num. 2.***

Cæterum, duæ (quarum supra fecimus mentionem breviter) ad-²³ huc Regulæ Cancellariæ Curiae Romanæ veniunt considerandæ: Prima est de *publicandis Renuntiationibus*; *reg. cancell. 34.* Altera; de *infirmis resignantibus*. *reg. Cancell. 18.*

Primâ jubentur resignantes in Curia intra sex menses, si existant citra montes; novem, si ultra; promulgare resignationes: si extra Curiam, locorum Ordinariis, vel Collatoribus aliis, ut eas rejiciant aut admittant, & alteri conferant intra mensem, & resignatarius publicet intra menses tres. *Zypaus de jure Pontif. novo. hoc. tit. num. 2.* Quæ tamen forma publicationis in Belgio non ita strictè servatur, cum sufficiat, quod Resignatio innotescat palàm, nec celetur, etiam si in templo coram populo, tempore Missæ aut concionis, die festivo non promulgetur. *Zypaus d. loc. num. 2. Vallens. in par. ad hunc tit. num. 9.*

Alterâ, quæ in Belgio; *testibus Zypæo & Vallens. dd. locc. Zæf. hic. num. ult.* ut & in Gallia, *teste Petro Gregor. d. loc. num. 8.* usi recepta, statuit,

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiæ

G IV

32

tuit, ut in infirmitate resignantes supervivere debeant diebus viginti, alias censeatur beneficium vacare per obitum.

Cui tamen regula, locum tantum habenti in Collationibus Papa, non Ordinariorum; *Molin. ad reg. dict. qu. 1. num. 22. & seqq. Papon. Arrest. 3. tit. 2. art. 1. Petr. Gregor. d. loc. num. 8. Diff. Gomez. ad d. reg. quest. 16.* ut Papa, ita & Legatus eius potest, etiam cum expectantium graduatorum præjudicio, derogare. *Gomez. ad d. reg. qu. 59. Rebuff. in d. reg. Gloss. 2. num. 24. & 25. & in §. præfatig. ordinari. verb. vacare. de collat. in concord. Petr. Gregor. d. lib. & cap. num. fin. Zypæus d. loc. num. 3. Vallenf. d. loc. num. 9.*

TITULUS XIV.

De Depositione, seu Degradatione.

SUMMARIUM.

Degradatio quomodo fit.

Degradatio, (quæ ad similitudinem exauctorationis ejus qui militiam deseruit armatam, conjugium Ecclesiæ & Episcopi dissolvitur. *c. 2. §. actualis. de pæn. ibi 6.*) fit vel *verbis*, latâ ab eo qui auctoritatem habet, certo Episcoporum numero, si Episcopus degradandus, sin constitutus in ordinibus minoribus, solo assistente proprio Episcopo, *can. si quis tumidus. can. si autem. 15. qu. 7.* degradationis sententiâ; vel *solemniter*, latâ non solum sententiâ, sed oblatâ à degradando gradatim singulis ordinis sui insignibus. *d. c. 2. §. verbalis.*

Sed de utraque infra titulo de Remotione fusius.

TITULUS XV.

De Permutatione Beneficiorum.

SUMMARIA.

1. Permutatio quid.
2. An permissa, & quando.
3. An de ea tractatio.
4. Quis hic Superior.
5. Quid si beneficia sint in Diocesis diversis.
6. Est hæc facultas Episcopis ex jure communi.
7. Qui hic Episcoporum nomine veniant.
8. An Officialis possit auctoritatem interponere.
9. Quid si Ipsi Episcopi beneficia sua velint permutare.
10. An alii Prælati auctoritatem interponere possint.
11. Ad permutationem causa cognitio necessaria.
12. Quæ beneficia permutari possint.
13. Permutationem an impediatur a beneficiarum inæqualitas.
14. Permutatio faciendæ purè. (testas.)
15. Quæ hic Pontificis populi.
16. Triangulares & Quadrangulares permutationes quæ.
17. Permutatio est reciproca.
18. Quid si non sortiatur effectum.
19. Quid si unus tantum resignaverit.
20. An hæc l. 2. C. de rescind. vend. locus?
21. In quibus Permutatio conveniat & differat cum Renuntiatione.

V 3

Vidi

Corvinus
De Personis
Beneficiorum

G IV

32

Vidimus supra de Episcopatum translatione, & Beneficiorum renuntiatione, hic addimus, quia eis valde similis, de *beneficiorum omnium permutatione*.

1 Est ea, hic, quadam resignatio reciproca ad invicem inter permutantes facta. *Flamin. de resignat. lib. 11. quest. 5. num. 59. Gonzal. ad 8. reg. Cancell. gloss. 14. num. 40.*

2 Hæc, cum sit alienationis species, *c. nulli. 5. de reb. Eccles. non alienand.* in rebus Ecclesiæ regulariter sine Superioris auctoritate est prohibita: permittitur si fiat servata à jure præscripta forma, *c. ad questiones. hic. c. un. cod. in 6. Anton. de Curte in compend. jur. Canon. par. 3. tit. hoc. col. 3. in fine. & col. 5. in princ. Rebuff. in praxi. tit. hoc. num. 52. cum seq. Petr. Gregor. syntagm. jur. univ. lib. 17. cap. 17. num. 31. cum seq. Corraf. de Sacerdot. part. 1. cap. 9. num. 2. Barbosa jur. Ecclesiast. univ. lib. cap. 15. num. 157. & ex legitima causa. c. questum. 5. cum seq. hic.*

Dixi regulariter prohibita: Nam, ex Concilio Turonensi hoc ad eò verum, ut uterque contrahens, permutatione recisa, spoliatur beneficio suo; *c. majoribus. 8. de præbend. c. cum olim. & c. questum. c. cum univ. de rer. permut.* Ratio; vel quia non licet recedere Clerico ab Ecclesiâ, cui se addixit semel; vel etiam, quod vix fieri possit, ut beneficiorum permutationes fiant sine pacto: omnisque pacto, ut supra diximus, inducat Simoniam. *c. cum pridem. 4. c. pactioes. de pactu. Dartis tract. de Benef. sect. 10. cap. 4. de permut. benef.*

Si tamen contrahentium unus ab altero, permutationem implere nolente, decipiatur, ei, ex Papæ indulgentia & miseratione quadam, restituitur beneficium. *d. c. cum univ. fac. l. 1. ff. ad SC. Vellejan.*

3 Non tantum *Permutationem* citra Superioris auctoritatem factam esse prohibitam vult Glossa in *d. c. cum univ. de rer. permut.* sed & ejus tractationem. Quod tamen, unà cum Interpretibus, rejiciendum judicamus. Quia ut iidem dicunt rectè, tractatus deliberatum non concludit consensum; & certum est fieri non posse, ut permutationis conclusio sine precedente fiat tractatum; id est, nisi partes ante conveniant. *Dartis d. loco. Barbosa consentit cum multis quos alleg. lib. 3. jur. Eccles. univ. cap. 15. §. 5. num. 163.* Accedit quòd *d. c. questum. 5.* reprehendat consensum.

summationem actus auctoritate propria. Quò facit *d. c. cum universo* rum. 8. in quo Pontifex non tam improbat permutandi tractatum, quam permutationem ab altera parte completam. *Zafius h. tit. de rer. permut. num. 7.*

Imò licitum etiam est contrahentibus, *permutationem* ipsam concludere, consensum præbendo mutuam, additæque in eodem perseverandi obligatione: ita tamen ut præsupponatur futurus *Superioris consensu*: *c. i. de rerum permut. in 6. & Clem. i. eod.* quia res ista nihil habet mali aut prohibiti, utpotè auctoritate Prælati, per quem consummetur res, non seclusâ. *Zafius d. loco. num. 7. Sylvester in sum. verb. permutatio. 2. qu. 2. Azor. instit. Moral. par. 2. lib. 7. cap. 29. qu. 18. Suarez. de Simonia. lib. 4. cap. 32. num. 8.*

Itaque ut procedat *Permutatio Beneficiorum* adesse debet *Superiorum auctoritas*: *d. c. quæsitum. 5.*

Superior hic est *Papa & loci*, in quo situm est beneficium, *proprius Episcopus*. *d. c. quæsitum. de rer. permut. d. c. i. eod. in 6. Petr. de Perus. 2. par. qu. ult. num. 27. & par. 4. in princ. num. 42. Nicol. Garcias. de benef. part. 11. cap. 4. num. 60. Bonacina de Simonia. qu. 4. §. 12. num. 7.* Ratio, cur ejushic requiratur auctoritas est, tum quod propria auctoritate nemo se liberet aut renuntiet beneficio, nisi coram Superiore; tum præcipuè, quia ad Episcopum spectet, communi jure beneficiorum collatio, itaque & ejus est prospicere, etiam ex causa permutationis, ut ea fiat dignis. *Zafius tit. de rer. permut. num. 8.*

Quod si beneficio sint in diocæsisibus diversis, resignatio fieri debet liberè in utriusque Ordinarii manibus; vel quilibet permutans resignare debet in manibus sui Episcopi, vel alter committere debet alteri, quod videtur melius. *Gloss. in d. c. i. de rer. permut. in 6. verb. collectivonem. Garcias d. tract. & cap. 4. num. 65.*

Quâ auctoritate jure communi Ordinariis concessâ, non, ut si bi persuadet *Flamin. lib. 5. qu. 6. num. 131.* minus rectè hodiè utuntur Episcopi propter Constitutiones *Papæ Pii V. 42. & 58. ut sentiunt Zeros. in præci Episcopi. part. 1. verb. renuntiatio, seu permutatio. §. 3. dub. 1. Garcias d. cap. 4. num. 64. cum seq. Bonacina d. §. 12. num. 7. in fine. Barbof. de jur. Eccles. Univers. lib. 3. cap. 15. num. 124.*

Episco-

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum
G IV
72

7 *Episcopi* autem nomine quis hic veniat, controversitur inter Canonistas; Sunt qui intelligendum putant istum solum, qui habet & Jurisdictionem & dignitatem Episcopalem simul: *per d. c. quæsitum. vers. si autem. & d. c. un. in verb. in manibus tuis & c.* Alii quemlibet, ad quem beneficii spectat Collatio, licet nec habeat dignitatem nec Episcopalem Jurisdictionem; *ut Sylvest. in summ. verb. permutatio. 2. num. 2. & Angel. eod. verbo num. 5.* Rectius sentiunt venire hoc nomine omnem, qui Jurisdictionem habet Episcopalem, vel quasi, etiam si forte non habeat dignitatem Episcopalem. Ratio est; quia hæc Jurisdictio Superiori convenit, jurisdictionis, non dignitatis ratione. *Abb. in d. c. quæsitum. num. 4. Gambar. in d. c. un. num. 112. & 148. Garcias d. c. 4. num. 70.*

Hinc vacante Sede, interponere auctoritatem in beneficiorum permutatione potest *Capitulum*; cum eorum spectat collatio communiter ad Episcopum & Capitulum; & cum beneficiorum collatio pertinet ad tertium: *Barbosa de jure Eccles. uni. vers. lib. 1. cap. 15. num. 175.*

8 *Episcopi* verò Generalis Vicarius permutationes expedire non potest, nisi habeat mandatum speciale. *Bellam. de permut. benef. part. 1. qu. 3. Garcias de benef. d. c. 4. num. 74. Barbos. d. lib. & cap. num. 177.*

9 Quod si *Episcopi* ipsi beneficia aliqua quæ in sua diocesi possident, permutare velint, efficere id ex dispensatione Apostolica poterunt coram Metropolitanis, qui quo ad hoc instar proprii habetur *Episcopi*. *Suar. de relig. lib. 4. cap. 32. num. 9. Filluc. tract. 45. cap. 7. qu. 8. num. 20. Barbos. d. lib. & cap. num. 137.*

10 *Prelatorum* vel *Clericorum* *Episcopis* inferiorum, Episcopalem jurisdictionem non habentium, licet alioqui conferendi jus habeant, ad permutationem auctoritas non sufficit, *Gloss. in d. Clem. un. nisi hoc jus præscripserint*; quia tunc *Episcoporum* gerunt vices; *Gloss. in c. 1. verb. proprii. de reb. Eccl. non alien. in Clement. Panorm. & alii Canon. in c. cum olim. & c. auditis de præscription.* eorum tamen in permutatione consensus *Episcopo* necessarius; *d. c. quæsitum. 5. de ver. permut. ut & generaliter omnium ad quos jus eligendi ad permutanda beneficia, vel jus præsentandi spectat. Gloss. in d. Clem. un. & ibi Dd.*

Quo autem casu non præscripserint, si consentire nolunt, cogendi sunt; dummodò permutatio *Ecclesiæ* sit utilis; vel Superior super

care aditus sine his scientiam & auctoritatem præstabit: & hinc usu obtinet in Patronatis Ecclesiis, ut postquam requisitus est patronus, eo etiam non consentiente, permutatio approbetur ab Episcopo: *Rebuff. in 3. part. tit. de permut. Dartis d. tract. de benef. sect. 11. cap. 4. de permut. benef.*

Utrum verò eorum consensus præcedat permutationem, utrum subsequatur, nihil interest; quia sine eorum consensu facta, non est ipso jure nulla, sed si agant de contemptu, est annullanda. *Collecti in c. cum olim. num. 3. & seq. & num. 11. de rer. permut. Rota decis. 5. eod. in nov. Franc. in d. Clem. un. num. 7. Licet videatur sentire aliter Bellam. decis. 177. num. 2. Covarr. pract. resolut. casu. 36. num. 9. Garcias de benef. part. 1. cap. 3. num. 19. cum seqq. & num. 21. cum seq. Honor. ab Axel in sum. decret. ad tit. de rer. permut. num. 12.*

Superior permutationem faciendam approbare non solet, sine prævia in causam ejus inquisitione: *d. c. quaestum. Rebuff. in praxi. de permut. num. 19. Duaren. de benef. lib. 8. cap. 3. Bellam. de permut. benef. in 6. part. in princ. qu. 1. Garcias d. cap. 1. num. 44.*

Causam eam dicunt nonnulli esse necessitatis vel utilitatis utriusque Ecclesie, non personarum permutantium, ut *Boër. decis. 205. num. 5. Flamin. lib. 11. qu. 5. num. 24. Zerola in praxi Episcopi. part. 11. verbo Renuntiatio seu permutatio. §. 3. dub. 5. Cardin. Tusch. lit. P. concl. 365. num. 5.* Alii sufficere hanc putant: ut *Gloss. in d. c. universorum. verbo utilitati. & Abb. num. -- Petrus de Perusio de permut. benef. 3. part. qu. 2. & 7. Gambas ad d. c. Clem. un. Ugolin. tab. 1. de Simonia. cap. 27. §. 1. num. 6. in fin. Garcias d. cap. 4. num. 45.* Quorum sententia videtur verior: Siquidem ex ea Ecclesie non resultat damnum, sed potius utilitas consequidem secutiva. *Garcias d. loc. num. 49. 52.*

Sed Permutationem ex causâ & cum Superioris auctoritate factam esse non sufficit; sed præterea, ut ea valeat, requiruntur alia: & primo; *Ut sint beneficia qua permutari possunt.*

Regulariter permutari possunt beneficia omnia: rot. tit. de rer. permut. Suar. d. lib. 4. cap. 34. num. 1. vera cum veris, manualia cum manualibus; cum nihil sit quod impediât. Siquidem ea obtinentes jus habent in istis beneficiis, antequam priventur, nec est in uno major privationis

Corvinus
De Personis
Beneficiorum Ecclesiarum

G IV

32

tionis causa, quam in alio: *Azor. insit. in orat. part. 2. lib. 7. cap. 29. qu. 9. non manualia cum veris*, quia non continent jus perpetuum, ita ut beneficiorum non habeantur loco. *Zoesl. ad tit. de rer. permut. num. 20. Et tit. de prebend. num. 2. Et 54. omnino commendata in perpetuum*, cum sint loco tituli, *Azor. d. lib. 7. cap. 29. qu. 11. Flamin. lib. 2. qu. 17. Garc. de benef. par. 11. cap. 4. num. 12.* quamvis non illorum adepta sit possessio; quia habens jus in re, non tamen possessionem, potest permutare cum alio: *Petr. de Perus. de permut. benef. part. 1. num. 1. Bellam. tract. eod. part. 2. qu. 1. Gambar. inc. un. de rer. permut. in 6. num. 86. Garc. d. cap. 4. num. 10. non commendata ad tempus. just. c. num. 12. de elect. in 6. cum ii quorum sunt jus & titulum non habeant; ut transferre nequeant; nemo enim transfert rem non suam; & deinde non habeant nisi sibi commendata; quod est personale; ut in alterum transferre non possint. Auctoritate tamen eius, qui commendavit hoc fieri posse, vult Abbas *inc. cum olim. 7. num. 3. de rer. permut. quem sequitur Azor. d. cap. 29. qu. 11.* quia alteri videtur idem jus concedere: *Zoesl. d. loco. num. 20.* Nec potest permutari jus in re cum jure ad rem, *Garc. d. cap. 4. num. 16.* cum hoc non ponat beneficium. *Rebuff. in praxi. part. 2. de rer. permut. num. 28.* & tantum licita sit permutatio beneficiorum qualitatorum, non quarendorum: *Navar. conf. 43. num. 2. de Simonia. ubi addit hanc esse sententiam communem.* Unde & inter se non permutantur recte gratia expectativa & nominationes; licet enim ponant jus, non tamen beneficium: *fac. c. 1. de rer. permut. voce sua.* & sunt tantum jura personalia, non excedentia personam eius cui concessa, ne etiam causam: *c. cui de non Sacerdotali. 27. de prebend. in 6. Zoesl. d. loco. num. 22.* Possunt permutari, sed bona fide, beneficia litigiosa, cum non litigiosis; & tunc tenentur ii, quorum erat, litem prosequi; quia ante eam perfecta, non videntur plenè tradidisse: *Petr. Gregor. in syntag. jur. univ. lib. 17. cap. 17. num. 33. Flamin. d. tract. de resignat. benef. lib. 2. qu. 3. in princ. Rebuff. in praxi de permut. num. 33. Azor. d. cap. 29. qu. 5.* Non potest permutari pensio cum beneficio; nisi in titulum sit erecta & accedat Pontificis auctoritas: *Zoesl. d. loco. num. 26. post Garc. de benef. part. 1. cap. 5. num. 5. Et Azor. part. 2. lib. 8. cap. 5. qu. 5.* Nec potest permutari beneficium cum alio jure spirituali; ut patronatus, decimatus; quia*

hæc licet aliquatenus sint spiritualia, tamen sunt divisi ordinis à beneficiis: *Azor. d. cap. 29. quest. 22. Suarez. d. lib. 4. cap. 31. num. 14. & seqq. Zaf. d. loco. num. 27. Dartis d. loco. vers. quod verò. in fine.*

Permutationem beneficiorum non impedit *inaequalitas* sive in ³ eorum ea sit *numero*, sive in *qualitate*. Itaque licet unum beneficium permutatur cum pluribus, plura cum uno, c. 6. de elect. ubi Abbas. num. 4. modò sint compatible, aliàs non; *Azor. d. cap. 29. quest. 12. Zaf. d. loco. num. 13.* simplex cum curato, & è converso, simplex cum simplici, curatum cum curato: c. cum venerabilis. 6. & ibi Joan. Andr. de exent. Dartis d. loco. vers. duo supersunt. cum non agatur de dignitate beneficiorum, sed tantum de commutatione spiritualium nudè & purè: Quæ, accedente Superioris auctoritate, est justa; cum, ut ait Zabarella in Clem. 1. num. 10. de ver. permut. eadem in omnibus sit ratio. vide *Azor. d. cap. 29. quest. 15. Suarez. d. lib. 4. de Simonia. cap. 34.*

Nec reddit permutationem inutilem *redituum & proventuum*, quæ ex beneficiis permutatis percipiuntur, *inaequalitas*; cum non curetur de fructibus, sed tantum de jure spirituali agatur, cuius sit permutatio: *Zaf. d. loco. num. 15.* dummodò non alia probeatur fraus, vel alia fraudis conjecturæ non adsint: *Joan. Andr. ad d. c. 1. de ver. permut. in 6.* ut si morti vicinus senexve permutet pingue cum tenui. c. fin. de renunc. in 6. *Azor. d. qu. 15. vers. verum in dubio.*

Debet, ut *permutatio* valeat, fieri purè: nam, si cum pensione, ¹⁴ aut onere alio facta, ab Episcopo, vel alio inferiore Papâ, approbati aut admitti non potest. *Suarez. d. lib. 4. cap. 38. num. 4. Filliuc. d. tract. 45. cap. 7. num. 26. Bonacina d. §. 15. num. 8.*

Hinc coram Episcopo fieri non potest *permutatio* cum pacto, ut unus solvat *impensas omnes*; vel ut suis sumptibus expediat Bullas ad utrumque pertinentes: Fieri potest coram Papâ, sed consentiente. *Azor. Inst. moral. part. 3. lib. 12. cap. 12. qu. 4. Suar. d. lib. 4. cap. 34. in fin. Barbof. d. lib. 3. cap. 15. num. 180.*

Nec etiam *beneficia*, quamvis inæqualia, in temporalibus, coram Episcopo aut alio Papâ inferiore, permutari possunt *cum pensione*, aut *re alia pretio aestimabili*; etiamsi pensio, aut res temporalis alia, pinguioris beneficii, quod permutatur cum odio, exigatur ratione: Quia per-

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiæ

G IV
32

mutatio tum non esset pura, & saperet labem Simoniacam, d. c. *questum. 5. de rer. permut. c. fin. sup. de pactis.* cum compensatio huiusmodi fieri non posset, quin venderetur id quod in beneficio est spirituale: Excessus enim fructuum beneficii beneficio, seu titulo spirituali, est annexus, ac proinde à titulo separatus emitti non potest, cum sola Episcopi auctoritate à Permutantibus separari nequeat. *Soto de iustit. lib. 9. qu. 3. art. 2. & qu. 7. art. 2. Covar. lib. 2. variar. quest. cap. 5. num. 8. & seq. Navar. in manual. cap. 23. num. 100. vers. 3. Filliuc. d. tract. 45. cap. 7. qu. 11. Reginald. in praxi fori panit. lib. 21. num. 264. Cuius sententiae contradicunt Cajetan. 2. 2. qu. 100. art. 4. Fabien. verb. beneficium. 3. num. 15. Sylvest. in summ. verb. permutatio. 2. qu. 6. Sed male. Nec pro his facit, quod agentium sit intentio, non dare illud pro beneficio, quatenus spirituale quid, sed quatenus habet fructus, qui sunt temporales: Nam ista intentio non facit, quominus pars illa fructuum ematur supplendo, quatenus spirituali titulo annexa; ut illa vendita, ut jam dictum, non possit non videri venditus titulus, & sic res spiritualis; cum qui connexorum emit alterum, sine quo nec provenit alterum, neutrum relinquat invenditum; ut ait Papa Paschalis in can. si quis obsecerit. 1. qu. 3. Facit quod eadem partis sit ratio, quae est totius. Non potest autem simplicis Renuntiationis ratione, in re temporali accipi permutatio ratione fructuum; esset enim vendere rem spiritualem. Nec obstat c. ad *questiones. 6. de rer. permut.* quia tantum loquitur de commutandis Ecclesiis quoad proprietatem: qua in re & citra vitium suppletur pecuniae defectus in possessionibus alterius, cum tantum veniat temporale pro temporali: *Covarruv. d. variar. quest. cap. 5. num. 9. Suarez. d. c. 34. num. 4. & seqq. Zaf. d. loc. num. 18. Dartis d. loc. vers. quod ad primum.**

15 Sed *questionis* est, an auctoritate Pontificis, in supplementum excessus fructuum alterius beneficii veniat pensio citra vitium? Respondendum videtur, etiam hoc casu spirituale commutari pro temporali, non citra vitium, quod per auctoritatem Pontificiam honestari nequit. Dicendum tamen cessare vitium, idque non tantum quoad positivum Jus; cui non est subiectus Pontifex, cum sit supra ius à se positum; verum & quantum ad divinum; quia censetur fructus separare à beneficii

titulo; ut & potest. *Navar. in manual. 23. num. 103.* atque ita pro fructibus, qui sunt merè temporale, quid, pensionem admittere in pecunia dandam, quod à labe omni vacuum omninò: & hoc non tanquam renuntiationis pretium, sed dispensatoriè in ejus, qui beneficium dimisit præcipuè, subsidium vitæ. Cujus ratio in potestate circa beneficia summa, quæ est Pontifici summo, non etiam Inferioribus aliis, consistit. *vide Suarez. d. cap. 34. num. 15. 16. 17. Garciam part. 1. cap. 5. num. 344. Zesf. d. loc. num. 13.*

Præterea beneficiorum permutatione requiritur, ut contrahatur inter duos: Inter tres, aut quatuor, seu, ut loquuntur *Caputaq. decis. 325. part. 2. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. Gloss. 14. num. 58. Garcias d. cap. 4. num. 22.* triangularis vel quadrangularis; non est permutatio vera: *Imol. in Clem. un. num. 40. & ibi Canon. Collect. in c. 1. num. 3. & Achill. decis. 2. de rer. permut.* Undè si Antonius renunciaret beneficium suum Alexandri in favorem, isque Alexander beneficium suum in favorem alterius Antonii intuitu, non est permutatio; quia non permutant ad invicem beneficia sua. *d. c. cum univ. rer. de rer. permut. Franc. post Joan. Andr. in d. c. 1. num. 3. circa fin. eod. in 6. & ibid. Anchor.* & istæ quadrangulares & triangulares permutationes censentur Simoniacæ: quia in eis resignationes non fiunt liberæ; *Panorm. in d. c. cum univ. rer. num. 4. & 5. Joan. Andr. in c. un. num. 2. de rer. permut. in 6. c. ex parte 1. & ibi Gloss. 2. de offic. deleg. Caputaq. d. decis. 325. part. 2.* & impetrari possunt beneficia tanquam vacantia, cum non teneat Collatio. *can. ordinationes. & can. seq. 1. qu. 1. Collect. in c. 1. num. 9. & 10. de rer. permutat. Panorm. in d. c. cum univ. rer. num. 5. in fin.*

Facta inter aliquos beneficiorum permutatione, intelligitur fieri reciproca eorum resignatio; ac propterea censetur vacare utrumque: quippe vera cum titulo & possessione inducitur ex permutatione vacatio: *Canon. in d. c. un. de rer. permut. in 6. Bellam. de permut. benef. part. 9. qu. 1. Perr. de Perus. eod. tract. part. 2. num. 21. cum seqq. Flamin. lib. 11. qu. 5. num. 20. cum seqq.* quamvis beneficia ex illa resignata causâ, possint quidem ex rigore juris, *d. c. un. de rer. permut. in 6.* sed ex æquitate non debeant nisi permutantibus conferri; collatio aliis facta non tenet.

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiasticis

G IV
32

nct. d. Clem. un. de rer. permut. Covar. lib. 1. var. quest. cap. 5. Azor. d. lib. 7. cap. 30. qu. 8. Flores variar. lib. 1. qu. 13. num. 20.

18 Undè, ad beneficium ex renuntiatione ex causa permutationis vacans, renuntians redire non potest sine collatione nova; licet permutatio non habeat effectum. Gloss. in d. c. cum universorum. verb. simplicitati. Sylvest. de benef. part. 3. qu. 24. Rebuff. in praxi d. tit. num. 11. & 18. & de pacific. possess. num. 166. Mascard. de probat. concl. 1401. num. 3. Garcias d. cap. 4. num. 5. Ratio est, in resignatione beneficii; per quam, licet ex permutationis causa, inducitur perfecta ac vera, ut jam dictum, beneficii resignati vacatio; cum, ut jam dictum, potuerit alteri post resignationem conferri; ut colligitur ex d. Clem. un. ubi alius frustra prohiberet Pontifex, nè collatio aliis fiat, quam permutantibus: ita ut non possit resignans auctoritate illud occupare propria, manufque illi, citra intrusionem, vitiosamque occupationem injicere. Petenda ergò necessàriò à Superiore collatio: ut evitetur poena c. cum qui. 18. de prebend. in 6. Cujus sententiæ præter jam enarratos sunt plures, quos refert Felin. ad c. cum venerabilis. 6. num. 10. de exception. Redoan. de Simonia. cap. 10. num. 28. Flamin. de resignat. benefic. lib. 1. qu. 14. num. 12. Azor. d. cap. 29. qu. 11. in fin. & sequitur Zasius tit. de rer. permut. num. 32. Honorius ab Axel in sum. decret. tit. cod. num. 21.

Cui sententiæ contradicunt alii, ut Frecill. in rubr. de renunt. num. 51. Ceval. com. contra commun. qu. 561. num. 6. cum seqq. Lessius de Justit. & Jure. lib. 2. cap. 34. num. 195. Joan. Andr. in d. c. 1. de rer. permut. in 6. Boerius decis. 97. quos laudat Flamin. d. qu. num. 6. Wames. consil. 340. num. 72. de rer. permut. & consil. 340. num. 8. Garcias d. part. 11. cap. 4. num. 6. existimantes collatione nova opus non esse, si permutatio non sortita effectum, sed viam reditus esse liberam, ut evitentur circuitus & ambages. Rationem fundamentalem ponunt in conditione, quæ subest, quâ non purificata habetur actus, ac si non esset initus, atque ita beneficium mansisse apud resignantem, secundum ea, quæ de conditionis natura & vitraduntur: ut in c. si beneficia. 20. de prebend. in verbis liberè revertatur. Verùm illa conditio, cum sit tantum tacita & in mente retenta, nihil operatur, nec facit actum conditionalem. l. conditiones.

99. ff. de condit. & demonstr. Horum tamen sententia obtinet in Gallia. Dartis d. tract. de benef. d. loco in fin.

Factâ resignatione ab uno tantum ex compermutantibus, in-19 cumbit ei urgere alterum ad resignandum; quia aliàs resignatum retinebit cum suo, sicut evenit, quando resignans ante implementum alterius moritur. Robuff. in praxi de permut. num. 12. Azor. d. cap. 29. num. 21. Zaf. d. loco. num. 30. Garcias d. cap. 4. num. 10. ex Gonz. Gloss. 15. §. 2. a num. 40.

Quod si resignatione ab uno factâ, alter resignare nolit, locus est poenitentiae; & in d. c. cum universorum. 8. de rer. permut. mandat Pontifex beneficium resignanti restitui, quod decepto sit subveniendum; etiamsi alteri sit collatum; nam ut resignatio resolvitur, ita & collatio, Zaf. d. loc. Sed & tum nova collatione opus, Panorm. in d. c. universorum. num. 4. & Carvoti com. Felin. in c. cum venerabilis. num. 11. de except. Rota decis. fin. num. 6. h. t. in antiq. Honor. ab Axel. d. loc. num. 27. secundum supra dicta.

Idem obtinet, si beneficium permutatum, vel alterum ex duobus beneficiis, cum uno commutatis, evincatur, & aliud dimittat, vel paratus est dimittere. Felin. in d. c. cum venerabilis. num. 11. in fin. Panorm. num. 23. Rota decis. 3. h. t. in novis. Propria enim, ut dictum, auctoritate redire ad beneficium permutatum non potest; quia cum permutatio sit actus liber & voluntarius, Paris. in d. c. cum venerabilis. num. 45. beneficiumque verè vacaverit, non potest rehabeti sine nova collatione & institutione. Rota decis. 1. in 3. dub. & decis. 3. h. t. in novo. & decis. 7. eod. in antiq. & decis. 10. de renunt. in antiq. c. ex frequentibus. de institut. cum ibi notat. Nisi in permutationis bullis sit clausula; ut alterè ex permutantibus, si compermutans facit, ne permutatio sortiatur effectum, liceat etiam auctoritate propria ad beneficium redire. arg. c. si beneficia de prabend. in 6. Mandos. de signat. grat. tit. permutationes. vers. clausula; ut alteri, & c.

Quo casu possessione vacuâ, propria auctoritate adire potest, non si alius occupavit beneficium. l. fin. C. de Edict. D. Hadr. toll. l. cum haberes. & ibi not. ff. de acquir. vel amitt. poss. Innoc. in c. transmissam. sub

2041700.

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiasticis

G IV

32

num. 1. vers. & possunt hoc habere locum de elect. Rot. decis. 7. de restit. spo-
liat. in antiquis.

Interdum compermutantibus concedit Papa, ut in dictis quon-
dam antiquis & prioribus beneficiis possunt remanere. Lap. alleg. 89.
sub num. 2. vers. primum. Honor. ab Axel. d. loco, num. 28. in fin.

20 An æquitas leg. 2. C. de rescind. vend. & c. cum dilecto. 3. & c. cum
caussa. 6. de emt. vend. in permutationibus locum habere possit, dispu-
tant Doctores; Vide Bellam. de permut. benef. par. 2. qu. 2. num. 7. cum
plurib. seqq. usq. ad finem. & Bald. in d. l. 2. num. 22. Non habere, est opi-
nio communior. Ratio: Quia in spiritualibus, æstimationis non ha-
betur ratio, imò non potest unius beneficii defectus suppleri per pecu-
niam aut pensionem, siquidem, dato aliquo temporali in compensati-
onem rei spiritualis seu defectus reddituum alterius beneficii, vera com-
mitteretur Simonia: Zæf. d. loco. num. 16. & 33. Covarr. variar. resolut.
1. cap. 8. num. 8. vers. ultima ratio. Nihil facit pro opinione contraria
c. ad questiones. 8. de rer. permut. quam tenet Calderia. consil. 4. de rer.
permut. & in quam inclinare videtur Pinellus ad d. l. 2. part. 1. cap. 3.
num. 15. Nam quod ibi compensatio admittatur per pretium, est, quia
agitur non de Ecclesiarum permutatione, ut sunt beneficia, sed quoad
proprietas; in qua quatenus unius præponderant possessiones, quanti-
tatis refusio citra ullum vitium licita, idque ad servandam æqualita-
tem. Zæf. d. loco num. 33. Dartis d. loco. vers. quod ad primum.

21 Habet porro Renuntiatio beneficiorum, quæ fit ex causa permuta-
tionis, quædam cum renuntiatione simplici communia, quædam singu-
laria & separata.

Communia; 1. Quod & in ea regula Cancellariæ de infirmis benefi-
cia resignantibus, habeat quoque locum, siue permutatio facta fuerit de
beneficiis æqualibus, siue inæqualibus: licet hoc neget Gomezus ad d. Re-
gulam. quest. 19. Nam regulæ verba sunt apertissima, siue simpliciter,
siue ex causa permutationis, &c. 2. Quod & in ea locum habeat regula
de publicandis resignationibus: quia & in ea multæ fraudes interveni-
re possunt: Dartis d. loco. vers. renuntiatio. Zæf. d. loco num. 38. Quæ
tamen regula quoad permutationes coram Ordinariis factas, nec in Hi-
spania,

spania, *Garcias d. part. 11. cap. 3. §. 4. num. 289.* Nec in Belgio, *Zypaus in jure Pontif. novo. tit. de rer. permut. usu est recepta.*

Singulare quod habet, est, quod non sit pura, quod non est simpliciter in favorem ejus, cum quo sit permutatio, sed sub modo & conditione quadam, si forte ipse vicissim beneficium suum renuntiaverit in favorem meum proptereaque, ut dictum supra utrumque beneficium alii, quam permutantibus conferri non potest. d. Clem. un. de rer. permut.

Qua de causa potior habetur permutatio gratis expectativis, & optioni quoque ex consuetudine Canonico antiquiori competenti. d. c. un. cod. in 6. & c. fin. de consuetud. in 6. Dantis d. loco.

TITULUS XVI.

De Officio & Cura Episcoporum.

SUMMARIA.

1. *Munus Episcopi in quibus consistat potissimum.*
2. *In quibus circa fidem & Dei venerationem.*
3. *In quibus circa Divinorum Officiorum celebrationem.*
4. *In quibus circa Sacramentorum administrationem.*
5. *Qua attendere debet circa personas, res, & loca Ecclesiastica.*
6. *Qua in pascendis ovibus.*

Mnes, qui Episcopali sunt illustrati gradu, fungi decet officio & munere suo.

Quod sane est gravissimum. Præcipue tamen consistit in duobus. Primo in cultu divino, & augendo & conservando in religione Christiana. Secundo In ovibus sibi commissis pascendis easque ad salutem æternam perducendis. *Barbos. lib. 1. Jur. Ecclesiast. univ. cap. 11. num. 2.*

Quæ cultum divinum religionemq; Christianam concernunt; i. vel perti-

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiast.

G IV
32

perinent ad fidem & Dei venerationem: 2. vel officiorum divinatorum celebrationem: 3. vel Sacramentorum administrationem: 4. vel harum rerum Ministros, & res, & Ecclesiastica loca. 5. De singulis una cum Barbosa. d. loco videndum.

2 Officium Episcopi circa fidem, & venerationem Dei consistit in multis. *Primò*; Si sit in terris infidelium, curare eum oportet, ut omnes oves ipsi subiecte suscipiant fidem Christi; si in terris fidelium, ut fidei rudimenta suscipiant, & doceantur ea ritè omnes, & explicentur ritè omnibus: *can. ante baptismum. de consecrat. dist. 4. Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 4. Constit. Pii V. incipit. Ex debito pastoralis officii. die 6. Octobr. 1572. Pia sec. in praxi Episc. part. 2. cap. 3. num. 19. Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo doctrina Christiana. §. 3. Secundò*; Curare de ber ut inanes & periculosa, maximè laicorum, disputationes fidei tollantur: *c. quicumq. §. 1. de heret. in 6. can. 2. quoties. 24. qu. 1. Farinac. de heres. qu. 78. num. 111. cum seqq. Tertio*; Verbum Dei ut prædicetur populo, sacraque Scripturæ & Theologia habeatur lectio: *de quocapite proximo. Quarto*; Nè Sacro Sancta Scripturæ verba ad superstitiones, incantationes, divinationes, sortes, & alia prophana & scurrilia convertantur, & adhibeantur: *Concil. Trident. sess. 4. de reformat. in fine. Quintò*; Nè in concionibus fabulæ & revelationes fallæ prædicentur: *d. Concil. Trident. sess. 4. in fine Barbosa de offic. & potest. Episcopi. part. 3. alleg. 76. num. 84. Sextò*; Nè libri de rebus sacris sine Auctoris nomine imprimantur, vendantur, retineantur, nisi prævio suo examine: *Concil. Lateran. sess. 10. de impress. libror. Gambat. de offic. & potest. Legati à Latere. lib. 2. num. 230. Cened. ad Decretal. collect. 8. num. 7. Azor. Instit. Moral. part. 1. lib. 8. cap. 17. qu. 1. Homobon. de examine Ecclesiæ. tract. 7. cap. 2. Septimò*; Omnes artem magicam exercentes, docentes, & superstitionibus aliisque similibus operam dantes, ut ex diocesi sua eradicentur. *can. contra. 10. can. 12. Episcopi. 26. qu. 5. Octavò*; Ut hæreses hæreticque omnes extirpentur. *Barbosa. d. lib. 1. jur. Ecclesiast. univ. cap. 11. num. 14. Nonò*; Miracula nova; tam Sanctorum canonizatorum, quam non; ut, recognoscere & approbare, ita & publicare: *c. fin. de relig. & vener. Sanctor. Concil. Trident. sess. 25. in decreto de reliqu. & vener. Sanctor. & Collect. ad eund. cap.*

cap. ult. *Piacet. in praxi Episc. part. 2. cap. 3. num. 18. vers. miracula.*
Marcus Anton. variar. resolut. lib. 1. resol. 112. cas. 42. Decimo San-
 ctorum ab Ecclesia canonizatorum, non aliorum, reliquias in Dicecesi
 sua approbare; *Suarez. in tertia parte quest. 25. art. 6. disp. 55. sect. 2.*
vers. quæret aliquis. Sanchez. in præcepta Decalogi. tom. 1. lib. 2. cap. 43.
num. 14. approbatas publicè venerandas exponere: Sanch. d. locorum.
10. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 9. cap. 8. qu. 8. Undecimo: Nè in Dei
 & Sanctorum venerationem statuta festa contemnantur, aut fideles iis
 diebus divinis interesse negligent, atque operibus servilibus aliisque il-
 licitis operam dent, cavere: *Franc. Leo in Thesaur. Fori Eccles. part. 2.*
cap. 16. Barbosa d. lib. 6. cap. à num. 1. usq. ad 23.

Circa divinarum officiorum celebrationem Episcopus curare debet 3
 septem. Primum; Ut Sacerdotes celebrent horis debitis: *Concil. Tri-*
dent. sess. 22. in decreto de observand. & evitand. in celebrat. Miss. Se-
cundum; Intra Ecclesiam, in loco sacro, ad id specialiter deputato:
Concil. Trident. d. loco. in vers. atq. omnino extra Ecclesiam. S. Thomas 3.
part. quest. 85. art. 3. ad 1. Durand. in ration. divin. lib. 4. cap. 1. num. 41.
Joan. Valer. de different. utriusq. fori: verb. Missa, differ. 2. in princ. vide
Barbos. d. lib. 1. & cap. jur. Eccles. univ. num. 27. Tertium; Sacerdotes
 exteros Missas, nisi visis literis commendatiis, celebrare non permit-
 tant: *Concil. Trident. ubi supra. vers. nè cui vago. & sess. 23. de reformat.*
cap. 16. vers. nullus. Fr. Emanuel. quest. regular. tom. 2. quest. 121. art. 1.
Campan. in divers. Juris Canonici. lib. 6. rubr. 9. num. 1. vide Barbos. de
offic. & potest. Episcopi, parte 1. alleg. 21. num. 1. in fin. Quartum; Sa-
 cerdotes curam animarum habentes, diebus saltem dominicis & festi-
 vis, ut muneri, in celebrando, suo satisfaciant, constringant: *Concil.*
Trident. sess. 23. de reformat. cap. 14. Fr. Emanuel. ibid. tom. 1. qu. 252.
Azor. instit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 24. qu. 2. & 3. Bonacina de Sa-
crament. disp. 4. qu. ult. puncto 7. num. 3. Quintum; Populum ut in
 Parochia propria, Missam audiant, citra tamen multam, cogant: *Ze-*
rola in praxi Episcop. parte 1. verb. Missa, §. 6. Sextum; Musicam im-
 puram arceant: *Concil. Trident. in d. decreto. de observand. & evitand. in*
celebrat. Missar. Navar. in manual. cap. 12. num. 87. Barbosa in collect. ad
c. dolentes. num. 15. de celebrat. Missa. Septimum; Populis diversarum

Corvinus
 De Personis
 Benef. Ecclesiarum

G IV
 52

linguarum & rituum in eadem morantibus diocesi, officia, & Sacramenta secundum eorum linguas & approbatos ritus, celebrari & ministrari curent. *c. quoniam in plerisq. 14. de offic. ordin. Sbroz. de offic. Ordin. vicar. lib. 1. qu. 81. num. 16. & 17. Barbosa. d. lib. 1. Jur. Eccles. univ. cap. 11. à num. 24.*

4 Circa administrationem Sacramentorum observare Episcopus debet precipue sex. *Primum;* Ut ipse ea, maxime confirmationem, administret; *can. Presbyteros. de consecrat. dist. 4. c. quanto. de consuetud. Concil. Trident. sess. 7. de Sacram. Confirmat. can. 3. Covar. variur. resolut. lib. 1. cap. 10. num. 4. & 6. Durand. in ration. divin. lib. cap. 84. Henric. in sum. lib. 3. de confirmat. cap. 6. §. 1. Barbosa de offic. potest. Episcopi. part. 2. alleg. 30. num. 1. hoc non diu omitat: Tolet. in instruct. Sacerdot. lib. 5. cap. 4. Marc. Anton. Genuens. in man. Prælat. cap. 54. num. 2. faciat in sua, non aliena diocesi: Concil. Trident. sess. 6. de reformat. cap. 5. Reginald. in praxi fori penit. lib. 28. num. 1. Bonacin. de Sacrament. disput. 3. qu. un. punct. 2. num. 12. Secundum,* Ipse Ordinis Sacramentum conferat: *Concil. Trident. sess. 23. de sacram. Ordin. can. 57. per can. perlectis. vers. ad Episcopos. dist. 25. can. quamvis. dist. 68. c. 1. de ordinand. ab Episcopo. Tertium;* Attendat ut reliqua Sacramenta cum forma debita, ritu, materia, tempore legitimo, à personis dignis, & habitibus cum reverentia ac honore debito, ministrantur; Sacramentum Eucharistia honorificè & decenter conservetur. *c. sane de celebrat. Missar. Barbosa. de off. & potest. Episcop. part. 2. alleg. 22. per tot. Quartum;* Ut Sacramentorum ministratio sit gratuita: *can. placuit il. 2. caus. 1. qu. 1. Quintum;* Ut Concilii Tridentini decretum de matrimonii celebrandis publicetur sæpius; *sess. 24. de reformat. matrim. cap. 1. Sextum;* Ut Sacramentorum omnium jus ac robur à Parochis exponatur populis suis: *Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 7.*

5 Circa personas, res, & loca Ecclesiastica attendere debet Episcopus: 1. Utea, quæ ad Clericorum ordinationem: beneficiorum collationem, Regularium personarum institutionem, dicturi sumus infra suis locis, esse necessaria, servantur diligenter. 2. Clerici ac Regulares delinquentes, juxta dispositionem Sacrorum Canonum corrigantur: *c. irrefragabili. 13. de offic. Ordin. Clem. 1. cod. vide infra tit. de vita. & honest.*

neſt. Clericor. & de ſtatu Regular. 3. Ne ſine formatis, teſtimonialit
 bive literis, Clericos ſuſcipiat peregrinos: *can. ſin. diſt. 71.* 4. A
 perſonis Regularibus, teſtamentorum Exceutoribus factis, rationes
 exigat: *Clem. un. de teſtament. Fr. Emanuel. quaſt. regular. tom. 3. qu. 70.*
art. 5. Molina de Juſtit. tract. 2. diſp. 247. col. pen. verſ. ſi Religioſi. Ab
 barum negligentiam ſuppleat: *c. quamo. 7. de officio Ordin.* 5. San
 ctionales, cum conſtituantur, admoneat, ut ſemel ſaltem ſingulis
 menſibus conſecentur, & communiceent: *Concil. Trident. ſeſſ. 25. de*
Regular. cap. 16. Campan. in diverſ. Jur. Canon. rubr. 12. cap. 16. num. 51.
cum ſeqq. eis Confeſſorem adignet, monaſteria viſitet, ut ſuis videbi
mus locis. 6. Locorum Eccleſiaſticorum immunitates tucatur: *c. de*
et de immunit. Eccleſ. in 6. 7. Eccleſiarum reverentiam, circa in eis ſie
*ri prohibita, conſervet & augeat. *qua de re infra parte ſecunda.**

Quale ſit Officium Episcopii in cultu divino & augenda & conſer
 vanda religione Chriſtiana vindimus jam. Videamus nunc officium
 Ejuſ circa curam in paſcendis ovibus adhibendam.

Primo; Quod & præcipuum eſt; Debet prædicare verbum Dei; 6
 ſubditos docere, monita ſalutis eis tradere, delinquentes corrigere,
 monere: *c. audire. diſt. 25. c. inter cetera. 15. de offic. Ordin. Concil. Tri*
dent. ſeſſ. 5. de reform. cap. 2. & ſeſſ. 24. de reform. cap. 4. vide can. ſicut vir.
11. cauſ. 7. qu. 1. *Secundo;* Animarum curam gerere, ideoque bonos
 & idoneos Rectores ſeu Curatores inſtituere: *can. nullus. 10. qu. 7. ſi ne*
ceſſe ſit eam in ſe ſuſcipere: ſac. can. illud. diſt. 95. *Tertio;* Excom
 municatorum nomina & ſubditis ſuis & vicinis, ſi oporteat, publicare,
 ea pro Eccleſia foribus affigere: *can. cura. 11. qu. 5. Clem. un. de con*
ſanguin. & affinit. Quarto; Subditorum vitia arguere, errantes cor
 rigere, ut ad ſalutis viam revertantur, obſecrando, arguendo & inſtan
 do curare: *Concil. Trident. ſeſſ. 23. de reformat. cap. 1.* *Quinto;* Inter
 ſubditos pacem conciliare; *c. ſtudendum. c. præcipimus. diſt. 90. eam vi*
olantes punire: c. 1. de treuga & pace. *Sexto;* Pauperibus victum lar
 giri; viduarum, & orphanorum, ac perſonarum miſerabilium pater
 nam curam gerere: *Trident. Concil. ſeſſ. 23. de reformat. cap. 1.* *Septi*
mo; Subditos monere ne vanis & ſuperſtuis ſumptibus bona ſua conſu
 mant: *Clem. 2. de Magiſtr.* *Octavo;* Dioceſim ſuam ſæpius viſitare
 X 3 perſo

Corvinus
 De Perſonis
 Benef. Eccleſiaſt.

G IV
 32

personaliter: *can. legitur. can. relata. can. decernimus. 10. qu. 1. Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 3. Quod de infra tit. speciali. Nondum; Semel quotannis Synodum seu Concilium totius Cleri convocare: can. quoniam. can. annis singulis. dist. 18. Decimo; Apud Ecclesias suas, quantum possibile, residere: *Concil. Trident. sess. 23. de reformat. 1. can. si quis in Clero. can. placuit. il. 1. caus. 7. qu. 1. cas, sine legitimis causis, can. nisi cum pridem. ubi Da. de renunc. can. scissionis. cum seqq. can. fin. 7. qu. 1. non deserere: can. suggestum. 7. qu. 1. Hac omnia Barbosa d. lib. 1. de jur. Eccles. univ. cap. 11. §. 1.**

TITULUS XVII.

De Potestate Episcoporum Ordinaria.

SUMMARI A.

1. Continuatio.	9. Ordinaria respectu jurisdictionis, qualis circa dispensationem respectu irregularitatis.
2. Episcopalis potestas quotuplex.	10. Qualis respectu cohabitatis ad Beneficia.
3. Quae habeat jure Ordinaria.	11. Ad matrimonium.
4. An jure Divino.	12. Ordinaria erga absolutionem circa qua versetur.
5. Jurisdictionis Lege competens potestas quotuplex.	13. An absolvendi potestatem delegare possit alteri.
6. Ordinaria in quibus consistat personarum.	
7. Quos habet effectus circa personas.	
8. Quos circa res & loca.	

14. *Qua Episcopi potestas ex Lege Diocesana.* 16. *Qui ab ea liberi.*
 15. *Unde eam habeat.* 17. *Lex jurisdictionis Diocesana an differant.*

Quia Episcopale munus, ut ex supra relatis oneribus & officiis injunctis patet, est gravissimum; illud ut implere valeant Episcopi, & honor eis debitus, & obedientia exhibeantur à Subditis, auctoritas, dignitas, praeminentia est à Canonibus concessa Eis maxima. Potestas appellatur.

Ea vel est Ordinaria, vel Delegata. Illa in tria dividitur membra; Quaedam enim pertinent ad Episcopos *jure Ordinis*, seu Consecrationis Episcopalis, quae scilicet solus Episcopus exercere potest, non alius: Quaedam *Jurisdictionis Lege*. Quaedam *Ratione dignitatis*, seu Lege Diocesana.

Quae sunt *Ordinis* & respectu eo, ad solum pertinent Episcopum, sunt haec: Solus potest Christina conficere: Baptizatorum frontes christinate signare: *can. perlectis. vers. ad Episcopum. dist. 25. can. quamvis. dist. 68. c. literis. de consecrat. dist. 3. can. si quis de alio. de consecrat. dist. 4. oleum & Catechumenorum & infirmorum conficere: Concil. Trident. sess. 7. Conc. VVormat. can. 2. Sot. in 4. dist. 7. qu. un. art. 2. Victor de Sacrament. conclus. 40. Chamer. de Sacram. tract. 3. de confirm. cap. 2. de mater. confirmat. pag. 112. Sayr. de Sacram. in genere. lib. 1. cap. 3. qu. un. art. 13. Basilicas consecrare: in Ecclesia consecrata altaria erigere & consecrare: ea si violata & polluta, abluere & reconciliare: *d. can. perlectis. d. can. quamvis. & can. 1. cum simil. dist. 1. cap. pen. de consecrat. Eccl. c. un. eod. in 6. Clericis majores ordines conferre. Concil. Trident. sess. 13. cap. 4. Episcopos consecrare: ad Titum cap. 1. & Clericos & Episcopos degradare: Concil. Irid. d. sess. 13. Barbosa d. lib. 1. jur. Eccles. univ. cap. 11. num. 99. Leo Thes. fori Eccles. part. 1. cap. 14. num. - Sirein. Sum. Jur. Canon. part. 1. tit. 7. § 6. Maurize Jur. Canon. select. lib. 1. tit. 9. tit. Episcopi potestas.**

Quae habet Episcopus, sed non nisi *consecratus*, *can. Pontifices. 7. qu. 1. can. interdicimus. 16. qu. 1. can. 1. caus. 26. qu. 6. Jure Dinino*, adco ut ea alteri quam Episcopo consecrato; concedere nequeat: si fecerit,

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV
32

cerit, facta collatio, nulla consuetudine valente in contrarium, c. quanto de consuet. c. aqua. de consecr. Eccles. Gloss. & Dd. in c. transmissa. de elect. est irrita. Quia talem potestatem delegare solius est Pontificis. Gloss. in can. per venit. dist. 93. can. manus. de consecr. dist. 6. Abbas in d. c. quanto. Fumus in Armilla. verb. Episcopus. num. 11. Bellarm. de consir. mat. cap. 52. Strein. d. §. 6.

- 4 Præter dicta, ratione Ordinis habet Episcopus adhuc alia; sed tantum ex Ecclesie institutione: undè aliquando aut ex consuetudine aut delegatione, aut privilegio, minoribus Episcopo Prælati, aliquando communicantur. Suar. de relig. tom. 5. tract. 8. lib. 2. cap. 30. num. 4. Tamburin. de iure Abbat. tom. 1. disput. 22. qu. 1. Barbosa d. loco num. 100. Strein. d. loco.

Qualia sunt: Minores ordines & primam tonsuram conferre: Barbosa d. loco. num. 101. Sacras Virgines benedicere seu consecrare: d. can. perfectis. §. ad Episcopum. dist. 25. Leo Papa epist. 86. can. 2. caus. 26. qu. 16. publice poenitentes in missa reconciliare: d. c. quamvis. dist. 68. can. 1. c. ministrare. 26. qu. 6. can. 1. can. Aurelius 26. qu. 1. can. ult. 26. qu. 60. poenitencias publ. cas. iungere: c. accedentibus ubi Abbas. de excep. Prælat. campanas benedicere & ungere: Durand. in ration. divin. offic. lib. 1. cap. 4. Calices & patenas, corporalia, pallas altaris & Sacerdotalia vestimenta, aliaque Ecclesie utensilia consecrare: Azor. instit. moral. part. 2. lib. 9. cap. 7. qu. 1. Sbroz. de offic. Vicarii, lib. 2. qu. 10. Abbas in d. c. aqua. de consecr. Eccles. Reges Abbates, Abbatissas, benedicere: Ruffec. pag. 62. in Missa solemnib. benedictionem solemnem post orationem Dominicam dare: Strein. d. §. 6.

- 5 Potestas Episcopalis respectu eorum, qua sunt Jurisdictionis, est duplex; alia Ordinaria, alia Delegata.

- 6 Ordinaria aut in personarum & locorum consistit subjectione; aut in subditorum dispensatione & absolutione.

Ea quæ in personarum & locorum subjectione consistit; comprehendit; quoad personas, beneficiorum & gratiarum concessionem, correctionem, poenarum impositionem; quoad loca & res Ecclesiasticas, earum dispositionem & administrationem.

- 7 Quoad personas ergo; Primo; Habet eas omnes & singulas sua Diocesi

Dioecesis, cujuscunque gradus sint & qualitatis & in animæ, & in exteriori foro, quoad causas & delicta Ecclesiastica, eorumque poenas, censurasque Ecclesiasticas, si sint laicæ, subjectas; seu Ecclesiasticæ, præterea quoad causas civiles, crimina, poenarumque genera omnia: *qua de re infra suis locis: Secundo*; Dat formatas, id est, pro ordinibus ab alio recipiendis Episcopo literas dimissorias: *can. fin. & per tot. dist. 71. Gloss. fin. in c. cum nullus. de tempor. Ordin. in 6. & ibi Joan. Andr. num. 2. Anchar. in verb. in exemptis. num. 3. Franch. num. 5. Concil. Trident. sess. 23. de reformat. cap. 10. Tertio*; In Ecclesia & Dioecesi sua facit constitutiones, sed Sacras Canonibus non obviantes: *can. Catholica. dist. 11. c. 2. ubi Gloss. & Dd. de major. & obed. in 6. c. 2. de constit. in 6. Massobr. de Synodo Episcopi. cap. 2. dub. 1. num. 5. vers. 18. & dub. 41. cum seq. Juri Communi, si vel auctoritate Summi Pontificis, vel præscripta roborentur consuetudine, præferendas. Guier. de Canon. lib. 1. cap. 33. num. 33. Garcias de benef. part. 1. cap. 1. num. 99. Tertio*; Clericos omnesque personas Ecclesiasticas sibi subjectas corrigit, carcerat, suspendit, degradat, beneficiis privat, & poenas, & censuras alias imponit: *ut sus videmus locis: Quarto*; Capituli quandoque negligentiam, *Concil. Trident. sess. 5. de reformat. cap. 1. sess. 24. de reformat. cap. 16. nec non Abbatum, ac Metropolitanorum vices in nonnullis supplet: Conc. Trident. d. sess. 23. cap. 1. controversias de præcedentia inter personas Ecclesiasticas componit: sess. 25. de Regular. cap. 13. vide Barbof. de offic. & potest. Episc. part. 3. alleg. 78. num. 26. cum seq. Quinto*; In Laicorum suæ Dioeceseos mores advertit, de criminibus eorum cognoscit; quatenus ad forum ejus pertinent; uti *adulterium, heresis, usura, & alia. Quæ fit, si sint tam gravia, ut per censuras Ecclesiasticas nequeant puniri sufficienter; cum Ecclesia non utatur gladio, can. inter 33. qu. 2. brachium invocat seculare. c. 1. de off. & judic. ordin. In, vel indulto Pontificio, vel consuetudine exemptos ordinariam Jurisdictionem non exercet, uti nec in Monachos cum Superioris sui subsint correctioni: can. Abbates. 16. caus. 18. qu. 2. nisi deliquerint extra monasterium: Concil. Trident. sess. 6. cap. 3. de reformat. aut Prælati correctionem negligant. c. quanto. 7. eod. Exempta tamen loca, ut Delegatus Apostolicus visitat, emendat, corrigit. Concil. Trident. sess. 21. de reformat. cap. 8.*

Z

Quo-

Corvinus
De Personis
Benefic. Ecclesiasticis

G IV

32

8 Quoad *res & loca Ecclesiastica*. Habet Episcopus, *Primò*; Ecclesias, Parochias, Monasteria, & Hospitalia, loca pia, religiosa omnia, sub potestate sua & regimine: *can. regenda. 10. qu. 1. exemptis exceptis* *Secundò*; Res & bona Ecclesiastica ac beneficia & Ecclesiarum jura omnia quoad quadam continet sub regimine suo: *can. nullus omnino. 16. qu. 7. Tertio* Causas, ad forum Ecclesiasticum spectantes de Jure, cognoscit, & omnino saltem in instantia prima & in Dicecesi sua terminat, executioni mandat. *Concil. Trident. 24. sess. de reformat. cap. 20. Leo in Thesaur. Fori Eccles. part. cap. 1. num. 70. Zerol. in praxi. Episcop. part. 1. verb. instantia. §. 4. Barbos. de offic. & potest. Episcopi. part. 3. alleg. 81. in princ.* *Quarto* Ecclesias omnes, loca Ecclesiastica omnia, res omnes visitat, in visitando necessaria & oportuna ordinat, disponit, exemptorum jure salvo: *c. in singulis. cum seq. de statu Monach. Concil. Trid. sess. 7. de reformat. cap. 7. & 8. & sess. 21. de reformat. cap. 8. & sess. 24. de reformat. cap. 3. & sess. 25. de regularib. cap. 20.* *Quinto*; Ecclesias edificandas designat; *qua de re infra. de litigiosis cognoscit, & curat; can. si plures. 16. qu. 7. Sextò*; Legata ad pias causas ut præstentur, curat: *c. nos quidam. c. si heredes. c. Johannes. de testam. Concil. Trident. sess. 22. de reformat. cap. 8. Septimò* Criminales poenas ad suum a bitrium locis piis aut pauperibus distribuit: *Barbos. lib. 1. jur. Eccles. univ. cap. 11 num. 128.*

9 *Ordinaria Episcopalis potestas respectu Jurisdictionis, & in Subditorum dispensatione & absolutione consistit; Quæ in dispensatione, versatur circa trias; Nempe 1. Irregularitatem: 2. Inhabilitatem ad consequenda beneficia & officia: 3. Facultatem contrahendi matrimonia contra canonica impedimenta.*

Circa irregularitatem; dispensat Episcopus pro Ordinibus suscipiendis; & pro ministrando in susceptis.

Pro Ordinibus suscipiendis. In contracta pie delicta occulta post poenitentiam peractam: can. de his verò. 34. dist. 50. In occultè baptismum iterante: Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 6. Tolet. instruct. Sacerdot. lib. 1. cap. 70. 2. Occultè duos sacros ordines, vel acolytatum cum Diaconatu suscipiente: Concil. Trident. d. loco. Ugol. de irregul. cap. 39. §. 1. num. 31. 3. Malè & occultè susceptos Ordines

nes administrante: *Concil. Trident. d. loco. Majol. de irregular. lib. 1. cap. 10. num. 9. in fin. Campan. de divers. jur. Canon. rubr. 7. cap. 5. num. 2. 4. Occultè, Ordines quos non habebat, exercente: Ugolin. tract. de potest. Episcopi. cap. 57. §. 3. num. 1. vers. sicutiam. 5. Per saltum ad Ordines promotus: Ugolin. d. cap. 57. §. 2. num. 4. vers. tertio. Concil. Trident. sess. 23. de reform. cap. 14. in fine. Marc. Alter. de censur. tom. 2. disp. 10. cap. 5. vers. hoc in loco. 6. Cum sacros Ordines ab Episcopo, qui dignitati renuntiavit, censura irretitus, schismaticus, hereticus, depositus, degradatus, suscipiente: *Concil. Trident. d. loco. Ugolin. d. loco. vers. quinto. Azor. inst. moral. part. 2. lib. 3. cap. 28. qu. 10. Reginald. in praxi fori Panit. lib. 30. num. 190. vers. 4. 7. Cum Simoniacus occulto: quem tamen non habilitat. Concil. Trident. d. loco. Garcias de benef. part. 8. cap. 1. num. 74. Less. de just. lib. 1. can. 35. num. 140. vide Sayr. de censura. lib. 4. cap. 17. ad fin. 8. Cum suspenso eò, quod furtivè ordines suscepit: Ugolin. d. cap. 57. §. 2. num. 4. vers. 4. 9. Cum suspenso, quia sine dimissoriis litoris ordines recepit: Bonac. de Sacram. disp. 8. qu. unica puncto 4. n. 25. 10. Cum religiosus, quod admiserint feminas occultè inter claustra, suspensis: Sanc. in praecepta Decal. tom. 2. lib. 6. cap. 17. num. 41. in fin. vide Garc. d. tract. part. 11. cap. 10. num. 122. 11. Cum occultè excommunicato celebrante: Piassec. in praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 56. Mirand. in man. Pralat. tom. 2. qu. 8. art. 14. conc. 2. Barbof. Jur. Eccles. univ. lib. 1. cap. 11. num. 146. 12. Cum homicida casuali & occulto: Mirand. d. loc. art. 13. conclus. 2. & 3. Concil. Trident. d. loco. 13. Cum homicida voluntario, sed justo: Covarr. in Clem. si furiosus part. 1. §. 3. num. 7. in fin. Navar. in man. cap. 27. num. 240. vers. 4. Frat. Emanuel. quest. regul. tom. 1. quest. 24. art. 8. Barbof. d. loc. num. 153. Diss. Garc. d. tract. part. 7. cap. 11. num. 40. Zerola in praxi Episcop. part. 1. verb. irregularitas. Molin. de just. tract. 3. disput. 79. num. 8. vers. 4. aliq. 14. Cum se mutilante, etiam voluntariè, sed occultè: Tolet. in Inst. Sacerd. lib. 1. cap. 88. cum seq. Frat. Eman. d. qu. 24. art. 10. Avila de censur. part. 7. disp. 6. tract. 5. dub. 4. Garc. d. cap. 11. num. 30. cum seq. Barbof. d. loco num. 154. 15. Cum poenitente propter delictum, non adulterio gravius, commissum, etiam manifestum: c. at si Clerici. §. de adulteris. de Judic. de Otero. Roman.**

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV

32

man. lucubrat. qu. 32. 16. Cum occultè illegitimo: *Concil. Trident. d. loco. Avila d. loco. Barb. d. loc. num. 156. Diss. alii.* 17. Cum illegitimo omni manifesto, etiam ex coitu damnato; quoad minores Ordines & beneficium simplex: *c. 1. de filiis Presbyt. in 6. Gigas de pension. qu. 17. Garc id. part. 7. cap. 2. num. 48. Campan. de divers. Jur. Canon. rubr. 11. cap. 13. num. 81.* 18. Cum Reo criminis gravioris etiam manifesti, sed excusatione aliqua iusta gaudente: *exempla vid. in can. Presbyteros qui: dist. 50. c. 8. Henricus de Cler. pugn. in duel. can. student. dist. 50. cap. interfecisti. de homicid. can. 1. quicung. 1. qu. 5.* 19. Cum corpore vitiatò leviter, aut debilitato: *Seraphin. decis. 625. num. 5. Campan. d. rubr. 11. cap. 17. num. 204.* 20. Cum vero, aut interpretativo; *Henriquez lib. 12. de matrim. cap. 6. §. 11. Sanch. de matrim. lib. 7. dis. 86. num. 14* aut similitudinario Bigamo; ut Clerico cum unica & Virgine contrahente: *d. sic intell. text. in c. Sacerdotes. de Cler. conjug. & in c. 1. qui Clerici vel voventes. Sanch. d. disp. 86. num. 20. Reccius in praxi aurea. resolut. 220. Scipio de Rubcis. in aphor. Episc. verb. Bigamus num. 3.* 21. Cum laborante infamia facti: ex crimine aut delicto notorio: *Nav. in man. cap. 27. num. 204. Ugol. n. de potest. Episc. cap. 60. §. 5. num. 9. Avila de censur. part. 7. disput. 4. dub. 6.* 22. Cum ordinandis quoad interstitia ex legitima causa; *Concil. Trident. sess. 23. de reformat. cap. 11. cum seqq. Barbosa d. lib. 6. cap. per tot.*

Quoad dispensationem Episcopi in irregularitate circa Ordinum jam susceptorum ministerium; sciendum; Possè eum dispensare ad ministrandum in susceptis, in omnibus casibus, in quibus dispensare potest ad ordines suscipiendos. Imò facilius. *arg. can. si quis Presbyter. dist. 50. c. 1. in fin. de ordinand. ab Episc.*

In casibus aliis hic non enarratis dispensat respectu irregularitatis solus Papa. *vide Barbosam d. lib. 1. cap. 2.*

10 Circa habilitatem ad beneficia, dignitates ac officia Ecclesiastica consequenda rectè dispensat Episcopus: 1. Cum illegitimis quoad beneficia simplicia: *ut dictum supra.* 2. Cum recipiente beneficium de manu laici: *Innoc. in c. quisquis de elect. argum. c. nuper. de sent. excom.* 3. Cum petente beneficium alterum, primo ad sustentationem ejus non sufficiente: *Garcias d. part. 11. cap. 5. num. 310. in 1. & 2. declar. Massob.*

Massobr. in praxi habendi concursum. requis. 7. dub. 16. 3. Cum beneficiato & intra annum ordinando, ut per illum abesse & incumbere studius possit: *c. cum ex eo de elect. in 6. Rebuff. de privileg. Scholar. privileg. 36.* 4. Olim in ætate ad Dignitates non curatas & simplicia beneficia; *c. un. de ætate & qualitat. ordin. in 6.* non potest Concilium Tridentinum hodiè: *Garcias d. tract. part. 7. cap. 4. num. 21.* 5. Cum Parocho nò resideat ad tempus: *c. licet canon. de elect. in 6.* Bimestre secundum Concilium Tridentinum. *sess. 23. de reform. cap. 1. ad fin.*

Circa facultatem contrahendi matrimonia contra impedimenta canonica dispensare potest Episcopus in casibus sequentibus: 1. In interdicto tempore; *can. non licet. can. nec uxorem. 33. qu. 2. c. Capellanus. de feriis. Bonacina de matrim. quest. 3. puncto 14. num. 4. Barbof. de off. & potest. Episc. parte 2. alleg. 32. num. 194.* 2. In denuntiacionibus: *Concil. Trident. sess. 24. de reformat. matrim. cap. 1. Leo in Thes. fori Eccles. part. 2. cap. 9. num. 51. Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 7. num. 4. cum seqq. 3.* In impedimento, sive ex crimine, *can. si autem. 33. qu. 2. Cajetan. in Sum. verb. matrimonium. vers. secundum verò caput in fin. sive alio impediente illud contrahi; Ugolin. de potest. Episc. cap. 60. §. 3. Bonacina d. qu. 3. punct. 15. num. 3. Sanch. d. lib. 7. disp. 17.* 4. In impedimento illud contractum dirimente: sed occulto; *Sanch. de matrim. lib. 2. disput. 11. num. 3. & disput. 40. num. 7. Lessius de Justit. lib. 2. cap. 40. dub. 18. num. 128. Basil. Pont. de impedim. matrim. lib. 8. cap. 13. num. 6. Bonacina d. qu. 3. punct. 15. num. 6.* 5. In impedimento orto ex Baptismo non ritè collato; *Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 6. num. 7.* 6. In contrahentium ætate. *Sanch. d. lib. 7. disp. 104. num. 12.*

Imò dispensare potest Episcopus in casibus omnibus specialiter Pape non reservatis. *Gloss. in verb. dispensatum. in c. quibusdam. de pœnit. & remiss. Gloss. verb. dispensatum. in c. postulastis. de cler. excomm. & verb. moniti. in c. Clericis. eod. in verb. Apostolica. in c. excommunicamus. §. credentes. de hæret. verb. interdicta. in c. cum illorum. de sent. excom. Majol. de irregul. lib. 5. cap. 51. num. 4. Miranda in man. Pralat. tom. 2. quest. 30. art. 10. concl. 2. sed non nisi ex causa justa, eaque cognita. Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap. 8. Gutier. canon. lib. 1. cap. 19. num. 5. Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 8. num. 3. & lib. 8. disp. 17. num. 10. alioqui dispensat.*

Corvinus
De Personis
Beneficiorum

G IV

32

penfatio est nulla, *secund. Covarr. de sponsal. part. 2. cap. 6. §. 9. num. 5. Navar. in man. prelud. 9. num. 15. Mirand. in man. prelud. tom. 2. qu. 30. art. 4. concl. 4. Barbof. de off. & potest. Episc. part. 2. alleg. 34. num. 1. si quidem facta sit in lege Superioris: non si in dispensantis lege propria. Sanch. d. disp. 17. num. 27. Suar. de legib. lib. 6. cap. 15. num. 8. Salas de legib. disp. 20. sect. 4. num. 43. Barbofa d. alleg. 34. num. 2. & 3.*

12 *Ordinaria Episcopi Jurisdictio, quæ consistit in Subditorum absolutione; versatur* 1. Circa vota, *Suarez. tom. 2. de relig. tract. 6. de voto. lib. 6. cap. 10. num. 3. Mirand. in man. Prælat. tom. 2. qu. 32. art. 2. exceptis votis iis, à quibus solus absolvit Papa, ut castitatis; nisi sint ad tempus; aut quidem in perpetuum; sed emissa per metum; aut verisimile sit incontinentiæ periculum: & votis religionis, peregrinationis Romanæ, Hierosolymitanæ, Compostellanæ, nisi facta in poenani; Suar. d. loc. tract. de juram. lib. 2. cap. 40. num. 4. & seqq. & tract. de voto. lib. 6. cap. 21. num. 2. cum seqq. Ugolin. de offic. Episc. cap. 58. §. 4. Less. de justit. lib. 2. cap. 46. dub. 13. num. 104. cum seqq. Barbof. d. part. 2. alleg. 37. per tot.* 2. Absolvit Episcopus a juramentis. *Barbof. lib. 1. jur. Eccles. univ. cap. 11. num. 203.* 3. Ab excommunicatione & aliis censuris in casibus sibi, vel nemini, *c. nuper de sentent. excommun. Sayr. de censur. lib. 2. cap. 19. Suar. eod. tract. disp. 7. sect. 3. Barbof. d. loco. num. 204. imò & nonnullis, quos refert Barbofa in d. part. 2. alleg. 41. & in collect. ad can. si quis suadente. 17. qu. 4. ex num. 77. ad num. 95. Papæ reservatis: 4. Apœnitentiis absolvit subditos, qualescunque; cives, incolas, advenas, peregrinos, etiam vagabundos, scholasticos, mercatores. *Suarez. de penit. tom. 4. disp. 30. sect. 2. num. 3. Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 23. num. 12. Garc. de benef. part. 11. cap. 10. num. 139. Zorola in praxi Episcop. part. 1. verb. Vicarius. Bonacin. de censur. disp. 1. qu. 3. puncto 2. num. 5. Navar. in singul. jur. Canon. concl. 2. num. 2.**

13 *Quam dispensandi & absolvendi potestatem alteri delegare utrum possit Episcopus, non convenit inter Canonistas: Agentibus Navar. consil. 11. num. 4. de privileg. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 8. cap. 10. qu. 11. Sanch. de matrim. lib. 2. disput. 40. num. 17. vers. sed dicendum. & dict. lib. 2. cap. 11. num. 23. Negantibus hoc absolute, Mari. Alter. de censur. tom. 2. disput. 8. cap. 3. conclus. 4. vers. tertio notandum. ut ad vertunt.*

Suar.

Suar. tom. 5. disput. 47. sect. 2. num. 8. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 13. num. 29. Distinguentibus aliis inter dispensationem ab irregularitate & suspensione, & absolutionem à catibus reservatis: illam dicentibus exerceri posse per quemcunque; hanc non nisi per vicarium specialiter ad hoc deputatum; teste Barbosa, d. parte 2. alleg. 39. num. 13. Nihil desinente dicto Barbosa l. b. 1. Jur. Eccles. univ. c. p. 11. num. 207. sed ad decisionem Congregationis Sacre Cardinalium provocante. Quam, donec viderimus, & nostram suspendimus sententiam.

Explicata potestate Episcopi ex Ordinaria Jurisdictionis Lege descendente, consequens est, ut, antequam ad Jurisdictionem ejus Delegatum veniamus, explicemus Potestatem ejusdem ex Lege Diocesana pendentem.

Sunt enim Leges duæ, quibus Ecclesie subsunt Episcopis. Nempe Diocesana & Jurisdictionis: c. dilectus. 18. & ibi Gloss. fin. c. conquerente. 16. §. nos autem. de offic. Ordin. In quibus doctrina dari non potest certa, nisi per exempla. Innoc. in c. 1. num. 1. de statu monach. Anchar. in d. c. dilectus. vers. 2. quæro.

Pertinent ergo ad Legem Diocesanam; Ad Synodum convocatio: can. final. dist. 18. c. sicut. de accusat. Innoc. in c. grave. de prebend. num. 1. & 2. Synodatici solutio; d. c. conquerente. & ibi Gloss. in verb. duos solidos. & Canonist. Mortuorum sepultura; can. placuit. 1. & 2. caus. 16. qu. 1. caus. 10. qu. 1. in summ. & ibi Gloss. Funeralium quarta; Concil. Trident. sess. 25. de reformat. cap. 13. Decimatio; d. c. conquerente. & ibi Gloss. in verb. decimationem. Abb. c. de quarta. de prescript. c. cum olim de censib. Gregor. XV. decis. 519. Legatorum quarta: c. requisivisti. de testam. de conquerente. & ibi Gloss. in verb. mortuorum. Rot. univers. decis. 732. num. 4. part. 1. Duorum solidorum cathedralicum annuum; c. quam sit. vers. fin. 18. qu. 1. Gloss. in d. c. conquerente. verb. duos solidos. can. inter ea. 10. qu. 3. Missarum publicarum ubique, etiam in monasteriis religiosorum, sed ad rogatum Abbatum, celebratio; c. Abbas can. luminoso. 18. qu. 2. Evangelii prædicatio; Concil. Trident. sess. 9. de reformat. cap. 2. & sess. 24. de reformat. cap. 4. Subsidii ex rationabili causa moderati petitio: c. cum Apostolus. §. prohibemus. de censib. d. c. conquerente. in fin. Franc. Marc. qu. 471. & 1623. part. 1. Ad præstanda

Corvinus
De Personis
Beneficentibus

G IV

32

dum compulsio; *Ancharan. in d. c. cum Apostolus. num. 10. & 11.* Monachorum pro Ecclesia negotiis, *c. adjicimus. circa fin. 16. qu. 1. c. qui verè. §. eos in fine. 16. qu. 1.* etiam Abbate invito, *c. cum Pastoris. & ibi Gloss. pen. 2. qu. 7. & Clericorum missio; c. de cetero. de Cler. non resident. & ibi Gloss. 1. c. 2. de major. & obed. c. quia frater. 6. qu. 1. & ibi Gloss. in verbo obedientiam.* Cum Pontificalibus, sed non in itinere, *Vital. in Clem. fin. num. 58. de privileg. Zabar. ibid. num. 9.* populi solemnibus benedictio: *Clem. fin. de privileg. c. abbates. & ibi Gloss. in verbo solemnem. eod. in 6. Vital. ibid.* Oblationum (sub onere tamen Ecclesiarum reparationis; *can. 1. & 2. & can. unio. 10. qu. 3.*) tertia aut quarta ex actio; *c. de bis. & ibi Gloss. mag. can. antiquos. 10. quest. 1. can. vobis. 12. qu. 2.* Hospitium; *Gloss. fin. in d. cum dilectus. d. can. quam sit. can. servitium. ibi. crebra receptiones. 18. qu. 2.* Litaniam aliave cum vocatis Clericis secularibus, processio: *can. quando. dist. 38. c. cum inter. de re judic. Ad quam, ex Concilio Tridentino, tenentur comparere omnes tam Clerici Seculares, quam Regulares; tam Monachi, Exempti, quam alii, si quidem sint vocati; monachis tamen in clausura strictiorum viventibus exceptis. Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap. 13.*

15 *Jurisdictio temporalis, quam in sua habet Episcopus Civitate, & neutra est Lege: quia non habet eam de communi jure, sed ex accedente. Cald. cons. fin. de offic. ordin. Honor. ab Axel. in Sum. Decretal. dist. tit. num. 8. cum seqq.*

16 Favore religionis à Lege Diocesana sunt exempta monasteria *can. 1. caus. 10. qu. 1. can. inter caus. 10. qu. 3. can. cum pro utilitate. 16. qu. 1. eulogiis, can. Eleutherius. circa fin. 18. qu. 2. legatorum, monasterii seu capillis relictorum quartis, c. requisivisti: vers. secus. de testam. Synodis, si subsint causae rationabiles, d. can. Abbates 18. qu. 2. & ibi Gloss. verb. vocationem. can. fin. d. caus. & qu. exceptis.*

17 Lex itaque Jurisdictionis & Lex Diocesana differunt, & res judicata in una, non obstat in alia. *d. c. dilectus filius. & ibi Gloss. fin. in fin. Canon. De Lege Diocesana videndus Renat. Choppinus. de Sacra Politia lib. cap. 7.*

TITULUS XIIII.

De Potestate Episcopi Delegata.

SUMMARIA.

- 1. Episcopi quatenus gaudent jurisdictione delegata.
- 2. In quibus casibus.
- 3. An Papa facit Episcopum suum Delegatum mandando, ut corrigat suos subditos.

Hic titulus præcedenti de Episcopi Jurisdictione Ordinaria, agendum hoc de Delegata. Gaudent eâ, tanquam Scdis Apostolica Delegati, in casibus ad quos se Jurisdictio Ordinaria non extendit, (ut in exemptos) vel aliter est arctata. c. irrefragabili. §. ceterum. de offic. ordin. c. ad abolendum. in fine. de heret. Concil. Trident. sess. de reformat. cap. 2.

Casus tales numerabimus cum Barbosa lib. 1. jur. Eccles. univ. cap. 2. §. 8. & Leone in thesauro Fori Ecclesiast. part. 2. cap. 2. Streinio in sum. Jur. Canon. part. 1. tit. 7. de Episcop. §. 7. de potest. Jurisdict. class. 7. speciales. 1. Supplent in multis Abbatum exemptorum negligentiam: ut in c. quanto. de offic. Ordin. Clem. un. de supplend. neglig. Prelat. Concil. Trident. d. sess. cap. 1. Leo in thesauro fori Eccles. part. 2. cap. 2. num. 59. Campan. in divers. Jur. Canon. rubr. 12. cap. 1. num. 5. 2. Procedunt contra Prædicatorem exemptum docentem hæresin. Concil. Trid. d. sess. 5. de reformat. cap. 2. Fr. Emanuel. quest. regul. tom. 1. qu. 8. art. 7. 3. Ecclesiis residentiam requirentibus, Beneficiatosque quominus resideant legitime dispensatos habentibus, de Vicariis, fructuum portione congruâ assignatâ, provident: Concil. Trid. sess. 6. de reformat. cap. 2. Leo in Thes. Fori Eccles. part. 2. cap. 2. num. 62. 4. Exemptarum Ecclesiarum Capitula & Canonicos cum necesse visitant & corrigunt: Concil. Trident. sess. 6. cap. 4. Leo d. cap. 2. num. 64. 5. De publici criminis ab-

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiast.
G IV
52

solutione; poenae remissione; 6. ex parte de offic. Ordin. c. si quando. de
 rescript. Concil. Trident. sess. 13. de reform. cap. 5. dispensationibus ob-
 tentis; d. Concil. sess. 22. de reformat. cap. 5. & 6. constitutionibus vel
 Consuetudinibus ab Apostolica Sede approbatis, de faciendis pro colla-
 tione, vel missione in possessionem de canonicatu vel similibus; d.
 Concil. sess. 24. de reform. cap. 14. Leo d. part. 2. cap. 2. num. 49. utrum
 sub. & obreptitiè, aut prater Sedis Apostolicæ intentionem fuerint im-
 petrata, cognoscunt; Leo d. loco. Barbof. lib. 1. jur. Eccles. univ. cap. 11.
 num. 216. 6. Clericos a iurisdictione sua exemptos, etiam extra visitationem,
 corrigunt; Concil. sess. 14. de reform. cap. 4. & sacra congregatio
 Concil. super cap. 14. sess. 7. in decis. sub tit. Cremonens. Leo d. loco.
 num. 63. 7. In Ecclesiis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidie-
 nae, vel ita tenues, ut negligantur, tertiam fructuum, ac quorumcunque
 proventuum, & obventionum, tam dignitatum, quam canonicatum,
 personatum, & officiorum, partem separant, & in distributionibus
 quotidianas convertunt. Concil. Trident. sess. 21. de reformat. cap. 3. Leo
 d. loco. num. 67. Barbof. d. loco. num. 219. 8. Illiteratis & imperitis
 honestæ tamen vitæ, Parochialium Rectoribus Coadiutores aut Vice-
 rios ad tempus, assignata pro sufficiente victu fructuum parte, deputant.
 Concil. Trident. sess. 21. de reform. cap. 6. Leo d. loco. num. 71. Barbof. d.
 loco. num. 220. 9. Monasteria, beneficia commendata, etiam exem-
 pta, si non vigeat in iis regularis observantia, singulis annis visitantur.
 Concil. Trident. sess. 21. de reform. cap. 8. in princ. & fin. & licet in iis
 vigeat, si eorum Superiores admoniti intra menses sex non visitaverint
 aut correxerint. Concil. Trident. d. sess. & cap. 7. & sess. 8. de reform. cap.
 20. & sess. 25. de regul. & monach. cap. 20. can. decernimus. 10. qu.
 10. Seculares in Ecclesiis, quæ nullius Dioceseos esse dicuntur, vic-
 niores Episcopi visitandi, emendandi, corrigendi, puniendi auctoritate
 rem habent. Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 9. & decis. Sac. Con-
 greg. super d. cap. 9. sub tit. Sarsinaten. Marsican. Leo d. loco. num. 74.
 11. Quæ in Missarum celebratione, vel servanda, vel vitanda, ordi-
 nant, vel prohibent; d. Concil. Trident. in decret. de observ. & evit. in ce-
 lebrat. sess. 22. cap. sicut non alii. cum seq. can. hic ergo. can. nullus presbyter
 can. Clericos de consecr. dist. 1. can. manus. 1. qu. 1. Leo d. loco. num. 75.

Barbos. d. loco. num. 223. 12. Ecclesiasticorum Judicum Notarios, etiam Apostolica, Imperiali aut Regia auctoritate creatos, examinant, in idoneis repertis, aut ad tempus, aut perpetuo, appellatione remotâ, exercitio officii interdiciunt: *Concil. Trident. d. sess. 22. de reform. cap. 10.* Leo d. loco. num. 76. Salgad. de protect. Regia. tom. 1. part. 3. cap. 8. num. 2. cum seqq. 13. Quae ad visitationem, & subditorum suorum morum correctionem spectant, ordinant, moderantur, nulla appellatione, oriam ad Sedem Apostolicam, obstante, *Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 10.* exequuntur, *Concil. Trident. sess. 21. de reform. cap. 1.* si quidem procedant sine processu, & sine scriptis; *Congreg. sup. sess. 24. cap. 10. sub tit. Nicotren. in vers. quando agitur.* sin cum processu formato; permittitur appellatio à sententia definitiva: *d. Congreg. sup. d. c. 1. in decis. sub titulo Sarrien. Leo d. loco. num. 77.* 14. Contra Protonotarios Apostolicos, Comites Palatinos, aliosque privilegiatos procedunt: *Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 11. sess. 6. cap. 3. sess. 14. cap. 4. c. cum Capella. de privileg. c. divina. Ext. cod. Leo d. loco. num. 78.* 15. Monialium exemptarum clausuram monastiorum visitant; *c. un. in fin. de statu regul. in 6. Concil. Trident. sess. 25. de regular. cap. 5. Cochier. de jurisdict. Ordin. in exempt. part. 4. q. 33.* violatam restituunt; inviolatam conservant; inobedientes poenis Ecclesiasticis comescunt; *Concil. Trident. d. loco. d. c. un. Leo d. loco. num. 80. Barbos. d. loco. num. 226.* 16. Monasteria Sedi Apostolicae immediate subjecta, si quolibet triennio se in congregationem non redigant, ibique ad formam *cap. in singulis. de statu monach.* certas personas non deputent, sibi subiciunt; *Concil. Trident. sess. 25. de regular. cap. 8. ratio in c. exist. de verbor. signif. in 6. Clement. 1. cod. Leo d. loco. num. 81.* 17. De patronatibus quorumcunque beneficiorum & dignitatum minus legitime constitutis & acquisitis, cognoscunt: *Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap. 9. Barbos. d. loco. num. 227.* 18. Pia dispositiones, ut sortiantur exitum, curant *Concil. Trident. sess. 22. de reformat. cap. 8.*

Quod si *Delegatus Summi Pontificis* fuerit negligens, negligentiam eam supplet quidem Episcopi, sed ordinaria, non delegata, auctoritate. *c. significavit. de offic. Ordin.*

Pontifex mandans Episcopo, ut suos corrigat subditos, non censetur

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiasticis

G IV

32

tur eum Sedes Apostolica facere Delegatum: *c. licet in. & e. grave gerimus. de offic. Ordin. Menoch. de presumpt. lib. 2. presump. 16. num. 57.* Nec censetur jurisdictionem Episcopo concedere in exemptos, nisi hoc exprimat. *Clem. fin. de privileg.* Nisi commissioni addita fuerit clausula; *Autoritate nostra, vel tanquam Delegatus à nobis:* aut similiter; *c. cum aliquibus. vers. nisi. de rescript. in 6. Menoch. de arbitr. lib. 1. qu. 12. Molin. de just. tom. 6. tract. 5. disput. 14. num. 15. vers. quando vero. Barbosa de offic. & potest. Episc. part. 3. alleg. 92. num. 8.*

TITULUS XIX.

De Archidiaconis.

SUMMARI A.

1. Continuatio.	pi & quatenus.
2. Archidiaconi qui & unde dicti.	11. Quas debet habere qualitates.
3. Eorum dignitas & munus.	12. In quibus consistit eius Officium.
4. Antiquitas Diaconorum.	13. Jurisdictio.
5. Numerus & munus olim.	14. An eam habeat in arduis.
6. Postea auctus.	15. An in eis oneratur pro bandi necessitate.
7. Qui praerat, dictus Archidiaconus.	16. De quibus teneatur.
8. Magna hujus potestas.	17. Quae ipsi interdicta.
9. Postea propter superbiam enervata.	18. Quid circa ipsius dignitatem obtinuerit olim, & quid hodie.
10. Mansit oculus Episcopi	

Quia

Quia, ut intelleximus, gravis & lata est Pastoralis Officii cura, ideò nonnulli, vel in Ecclesia, sunt constituti, ut *Archidiaconus*, *Archipresbyter*; vel extra ordinem, necessitate id exoptulante, constituuntur; ut *Coadjutor*, *Vicarius*; qui Episcopi onus ferant, & ejus levènt sollicitudinem.

Archidiaconus quasi ministrorum Princeps dicitur; *can. I. dist. 21.* 2
(ἀρχιδιάκονος enim Princeps, διάκονος minister seu famulus Græcè dicitur) principalem habet dignitatem post Episcopum, c. 1. *hoc tit. Gloss. verb. electionis. in c. pen. de offic. leg. in 6.* & est quasi Diaconorum Princeps. Imperat enim Subdiaconis & Levitis: *can. I. dist. 25.* & ideò Diaconorum dicitur Prior; Primicerius, Oculus Episcopi; teste *Isidoro Pelusio* *lib. 14. Epistol. 188.* Archilevita; *Goffrid. Vindecin. Epistol. 2. 17.* ut Diaconus Levita: *Prudent. περὶ πνευματικῶν hymno 3. de S. Laurentio.* Synodus Arvernica Urbani 2. *can. 5.* dicit: *Ut nullus fiat Decanus in Ecclesia nisi Presbyter; nullus Archidiaconus, nisi Levita,* id est, nisi sit Diaconus.

Datur *Archidiacono* prima post Episcopum ante Presbyteros sedes. *can. 17. Synodi Laodicena,* & est Episcopi *Κοινωνός*, *Coadjutor*, & quasi quodammodo *Coepiscopus*. Undè & *Episcopi Vicarius* dicitur: *Ordo Romanus; Archidiaconus, id est, Vicarius Episcopi. c. 1. c. ad hoc 7. hoc tit.* Imò, ut dixi, & Episcopi Oculus. teste *Isidoro. in d. epist. 188. Clement. const. lib. 2. cap. 44. Fulbert. Episcopo Carnotens. in epist. 34.*

Primus *Diaconorum* fuit S. Stephanus: cujus erat officium assistendi B. Jacobo Apostolo, sic ut Timothei Lino & Cleto, Anacleti & Clementis Petro: *in epist. B. Ignatii ad Trallianos,* & Laurentii Sixto II. *Anastaf. Bibliothecar. in vita Sixti.* Quod ita in initio nascentis Ecclesiae factum fuisse probat sextum caput Actorum: & confirmat D. Cyprianus *epist. 64.* dicens; *Diaconos post ascensum Domini Apostoli sibi constituerunt, sui & Ecclesiae ministros.*

Fuere Romæ, sedente Papa Euaristo, numero *septem*; *septem Presbyteris per septem titulos,* sive Ecclesias; sedente Papa Fabiano, per *septem regiones,* Diaconias inde dictas, ministrantes. Appellabantur; inde *Regionarii*; postea *Cardinales* dicitur *Canon. in parat. Decret. ad hunc tit.*

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV

32

Alendorum pauperum, legendi Evangelium, ministrandi altari, prædicandi, curam habebant; teste Gregorio epist. 44. lib. 4. consequenter omnibus Ecclesiæ negotiis erant præpositi.

6 Qui numerus, cum tanto oneri superesse non posset, Romæ est auctus, & constituti quatuordecim, & officium eorum divisum. Nempe, alii custodiebant *Episcopum* prædicantem, *Testimoniales* vocabantur: alii *Pontifici* in Palatio & Lateranenſi Basilica celebranti aderant; *Palatini* sive *Basilicarii* dicebantur: alii intererant *Stationibus* & *Litanis*, vel precibus publicis; *Stationarii* nominabantur: alii *pauperum* & *viduarum* providebant *neceſſitatibus*, totiusque cleri victum, ex fidelium oblationibus, & Ecclesiæ redditibus, à Subdiaconis collectis, procurabant; ut refert *Cardin. Baronius ex per antiquo codice Vaticanæ ad annum 1075. cap. 19. & Onuphrius.*

7 Eorum omnium antiquior dictus fuit *Archidiaconus*. Nomen primis sæculis usque ad Concilium Nicænum *can. 58.* ferè inauditum; postea à D. D. Hieronymo, Ambrosio, Gregorio, Leone, usurpatum.

8 Sub ejus potestate erant *Diaconi*, & reliqui minores Ordines, quippe Presbyteris sacrificio altaris intentis, orationis officium universum, & quæcunque pertinebant ad Ecclesiæ, disponebat; nè aliter provinciam hanc usurparent Laici & Seculares Magistratus: ut est *can. 57. d. Synodi Nicænæ.*

Unde *Archidiaconi* omnium rerum & causarum Ecclesiæ Persecutores, Examinatores quasi *æquidistanti*, & Circumcursores erant. *can. 57. Synod. Laodicenæ. & can. 14. Synodi Neocaesariens.* omnium denique negotiorum Promotores. *vide can. perlectis. dist. 25. c. 1. hoc tit.*

9 Unde, in superbiam elati, non solum aliquandò Presbyteris, *can. legimus. can. diaconos. can. pervenit. can. nonnulli. dist. 33.* sed & Episcopis præferri voluerunt, eosque ita contempserunt, ut nec obedirent Ipsis, altaria erigerent sibi, colligerent privatim populum & regerent; *can. 77. Concilii Eliberitan. can. 5. Synod. Antiochenæ. & d. can. Diaconos.* ita denique Episcopalia, Synodaticum, Cathedaticum, auxilia, hospitia, procurationes, & consuetudines alias perciperent; *Petr. Blesens. epist. 151.* Ecclesiæ bona omnia & redditus, dispenserent; teste *Ivo Carnot. epist. 130.* quod plus est, Jussionem Episcopi ordinariam spe-

spicientes, jus dicerent. teste D. Ambrosio, in cap. 18. Apocalyps. sic loquente; *Est & aliud scelus valde pessimum, quod ab iis, qui Archidiaconi vocantur, committitur; nam ab adulteris Presbyteris pretium accipiunt, & tacendo malum consentiunt, quod per auctoritatem, quam ab Episcopis acceperunt, emendare possent. vid. Cironium in parat. ad hunc tit. & solidius hac de re differunt. Mororinum de Sacris Eccles. Ordin. part. 3. exercit. 16. cap. 3.*

Hinc potentiam Eorum, euectam altius quam fuerat par, frangere postea non nisi difficile potuerunt Episcopi; Proindeque eam fuisse dubiam & incertam, de eaque dubitasse proficitur Papa Innocentius III. Jurisconsultus perfectus; nec eam haurit aliunde, quam ex Romano Ordine. in cap. 1. hoc tit. & ex Isodori epist. in d. can. perlectis. ut ingenue responderet ad c. ad hac. h. t. hisce verbis; *Consuluit tua fraternitas, quid ad officium Archidiaconi pertineat, nos, prout possumus, respondemus.*

Docet itaque, his potissimum testimoniis fretus, Archidiaconum esse Episcopi & Oculum & Vicarium, cui omnis incumbat Ecclesie sollicitudo, in Ecclesiis instituat Clericos, visitet, suspendat, excommunicet, judicet, absolvat, & solo sit minor Episcopo; imò secundus sit Episcopus, ad quem totus deveniat labor, apud Episcopum tantum manentibus insignibus. ut ait Sidonius epist. 11.

Non tamen Archidiaconus proprio jure oculus & vicarius natus est Episcopi; sed quatenus *Ei* permittitur ab Episcopo; quippe à primis Ecclesie cunabulis, nihil potuit, nisi ut minister; c. cum satis. 4. cum seq. hoc tit. Hodiè verè quatenus consuetudo indulget. c. dudum de elect. Gloss. ad d. c. ad hac. 7. hic. c. 1. de eo qui furt. ord. susc. vel curam habet animarum. c. cum in cunctis. de elect. Concil. Trident. sess. 24. cap. 12. Ciron. ad hunc tit. in parat.

Debet Archidiaconus, qui curam animarum vel jurisdictionem habet, non alius, esse Doctor, vel Licentiatius in Theologia, aut Jure Canonico: secund. Concil. Trident. d. sess. 24. de reform. cap. 12. Gonzalez. ad regul. 8. Cancell. Gloss. 4. num. 68. Campan. de divers. Jur. Can. rubr. 7. cap. 6. n. 41. Garc. de benef. part. 7. cap. 7. n. 36. Anastas. Germon. de indultis Cardinal. §. quibusvis. num. 4. Piafec. in praxi Episcop. part. 2. cap.

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV
32

cap. 5. *Maurize in select. jur. Canon. lib. 1. tit. 26.* & annorum viginti quinque: *Concil. Trident. d. cap. 12. vers. ad ceteras.*

12 *Exercet Officium & Jurisdictionem.* Officium, de jure quidem communi, præcipue circa Clerum: Nam, Episcopo impedito, sed consentiente, terminumque & comitatum, præscribente, *Piasec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 62.* propriam parochiam singulis annis, non sæpius, nisi urgens sit causa, *c. mandamus. hoc tit.* totam diocesim tertio quoquo anno, *d. c. 1. d. c. ad hæc. 7.* assumpto Notario, per se, visitat: *Concil. Trident. d. sess. 24. de reform. cap. 3. Felician. Comen. in man. visit. lib. 1. tit. 3. vers. Archidiaconi. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 2. num. 14. Flores de Menz. variar. lib. 3. quest. 24. num. 23.* & nihilominus distributiones quotidianas retinet: *Azor. instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 7. quest. 10. Monet. de distribut. quotid. part. 2. quest. 11. num. 93. Garc. de benef. part. 3. cap. 2. num. 333. cum seqq. Cened. præct. & canon. quest. lib. 1. qu. 1. num. 36.* siquidem visitaverit Ecclesiam propriam; non si suam diocesensem aliam; *Monet. d. qu. 11. num. 63. Cened. d. qu. 1. num. 63. & 74. Garc. d. cap. 2. num. 332. Sanctarel. variar. quest. 11. num. 10.* ratione visitationis procuraciones; *c. cum Apostolus. 6. c. procuraciones. 23. d. censib. c. auditis. 15. de præscription.* sed intra Concilii Tridentini modum, *d. sess. 24. de reformat. cap. 3.* exigit: *Maurize in select. jur. Canon. lib. 1. tit. 26.* Episcopo ministrat: *S. Rit. Congr. in una Pisaurien. 10. Junii 1600.* ei solemniter celebraturo & volenti Sanctum Evangelium legit qui illud & epistolam cantaturi, antea probatos, designat; *d. can. pertractis. dist. 25. c. 2. hic. Azor. Instit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 14. qu. 2. vers. deinde. Galgancet de jure publico. lib. 3. tit. 21. num. 5.* Lectoribus & Cantoribus divini Officii lectiones & responsoria assignat: minora officia gerentes ordinat: omniaque ad officiorum divinorum celebrationem pertinentia disponit; *Gloss. & Dd. in d. c. 2. Sebast. Casar. de Eccles. Hierarchia. part. 2. disput. 12. §. 1. num. 7. S. Congregat. Cardinal. in una Theatina. sub die 18. Aprilis 1617.* vasa divinis Ecclesie usibus dicta sedulo custodit; *c. ea qua. 3. hic. Azor. d. cap. 14. qu. 2. §. deinde. vers. eundem pertinet. Honor. ab Axel in par. Decret. ad h. r. num. 4.* (nam si deperditis præsumitur esse in culpa: *Anchar. in d. c. ea qua. in 4. not. c. ibi Panorm. & Butrio. Honor. ab Axel. d. num. 4.*) Clericos & Ordines

promovendos examinat; probatos Episcopo ordinandos offert; *c. ad hac. c. ut nostrum. hic. c. un. de scrutin. in ordin. faciend. Quarantia in sum. Bullarii verb. Ordo. vers. subsequenter. Castald. in praxi ceremon. lib. 1. sect. 8. cap. 7. num. 3. Honor. ab Axel. d. loco num. 8. Vallens. in parat. Decret. ad b. t. num. 3.* In ipsa ordinatione, atque in chrisinatis consecratione, actibusque similibus Episcopo ministrat: *c. Acolytus. c. Ostiarius. dist. 23. Ut Primicerius, Sacrista, Custos, munus inunctum exequantur, curat: d. can. perfectis. dist. 25. c. ea que contra. b. t. Abbates & Abbatissas in sua Sede collocat: c. ut nostrum. eod. Petr. Gregor. syntagm. jur. univ. lib. 15. cap. 20. num. 6. Zesf. in comment. ad Decret. ad b. t. num. 3. Vallens. d. loco & num.*

Jurisdictionem autem exercet Archidiaconus in multis, sed inferioriorem; *c. ad hac de offic. Ordin. Fabric. in praxi benefe. de benef. cum dignitate. num. 23. in fine.* Nam de jure communi antiquiori, de quo in *d. can. perfectis. vers. Archidiaconus. dist. 25. & in d. c. ad hac.* Clericorum lites & jurgia, sed modica; *Galganet. de jure publico. lib. 3. tit. 21. num. 6. vers. jurgia. Zesf. d. loco. num. fin. Ungepaar. in comm. ad d. t. num. 9. Vallens. d. loco. num. 3. audit: majora Episcopo refert: d. c. ad hac. d. can. perfectis. vers. sollicitudo quoq. Dd. Auctores ad loc. Sylvester in Summa verb. Archidiaconus. num. 2. auctoritate Episcopi punit, beneficiis privat, c. licet. 3. de penis. c. referente. de prabend. censuras, sed ex speciali consuetudine, non nomine proprio, Zech. de Republ. Christiana. tit. 24. num. 13. vers. ad Archidiaconum quoq. Suar. de censur. disp. 2. sect. 2. num. 9. Fabric. d. tit. num. 24. imponit: c. Archidiaconis. b. t. Galganet. d. tit. 21. num. 6. institutos ab Episcopo in corporalem possessionem mittit: d. c. ad hac 7. c. ut nostrum. 9. Abbas ad c. cum satis. 4. num. 1. hic Petr. Gregor. d. lib. 15. cap. 10. num. 6. Covar. lib. 3. variar. cap. 18. num. 7. vers. tertio. Nec obstat c. licet Episcopus. de prabend. in 6. Loquitur enim de decreto Episcop.*

Nec tamen habet Jurisdictionem ordinariam in omnibus; sed tantum in iis, quæ à Jure vel consuetudine Ei sine speciali mandato Episcopi competunt exsequenda. *c. fin. hoc tit.*

De Jure Communi competit Illi visitatio & correctio; sed in modicis

Bb

dici

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV

32

dicis tantum cauffis. Ardua negotia non sine speciali mandato tractabit. *d. c. ad hac.*

14 In criminalibus enim & civilibus arduis, nihil jure communi & ordinaria auctoritate potest. *Barbosa jur. Eccles. univ. lib. 1. cap. 24. num. 33. referens Roman. conf. 371. In proposita num. 4. & ibi Tusch. lit. A. concl. 482. num. 9. Strein. in Sum. Jur. Canon. part. 1. tit. 5. de dignitat. §. 1. de Archidiacono. num. 3. nec, Sede vacante, (omniñò repleta, c. 1. e. ad hac. hic. Gloss. in can. Pontifices. 7. qu. 1. Card. Tusch. tom. 1. lit. A. concl. 482. num. 4. Sbroz. de offic. vicarii lib. 1. qu. 2. num. 15. & qu. 36. num. 10.) jurisdictionem exercet: nec infra illos dies octo, quibus à Capitulo, Sede vacante, vicarii est facienda electio; *Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 16. Quarant. in Sum. Bullarii. verb. Sede vacante. §. duodecimò quarto. vers. 1. Ricc. in praxi rerum fori Ecclesiast. post resolut. 505. in notab. de materia Vicarii. à Capitulo Sede vacante vers. 1.* Quanquam vicarii officium obire Archidiaconum, cum agitur à Capitulo de Vicarii electione, censet Abbas cum quibusdam aliis. *Vallen. d. loco. Navar. cap. 22. num. 39. Zerola in praxi Episcop. part. 1. verb. Archidiaconus. Strein. d. loco.**

15 In supra dictis quæ Officii ratione exercet Archidiaconus, fundat intentionem suam, nec probatione oneratur: *Panorm. ad d. c. ad hac. num. 1. in fine. & per exercitium alicujus ex dictis actibus probat se in Archidiaconatus esse possessione. Panorm. in d. c. ut nostrum. num. 2. In aliis necesse, ut probet consuetudinem vel statuta. c. fin. hic. & ibi Gloss. verb. pacifica. c. dudum. el. 2. §. sed tam. de elect. & ibi Gloss. Honor. ab Alex. d. loco num. 8.*

16 Tenetur Archidiaconus de dolo, culpa lata, levi, levissima, id est negligentia. *c. ea qua. & ibi Gloss. in verb. negligentia. h. r. & ibi Panorm. & Canonista can. dictum. dist. 81. & ibi Gloss. 1. can. si qui Episcopi. §. tenet cum honoris. 1. quest. 1. fac. l. si quos. 3. C. de offic. Prefect. Orient. in aliquibus, ut dictum, jurisdictionem habet ordinariam; d. can. perlectis. §. Archidiaconus. & ibi Gloss. in verbo jurgia. d. c. ad hac. & ibi Gloss. in verbo jurgia. & utrobique Canonista. quam inducit, secund. Dd. vicaria perpetua fac. l. 1. C. de offic. ejus qui vic. alicujus judic. vel Praesid. obtinet. propter eaque ab Ipso, Officialique Ejus, appellatur ad Episcopum. d. c. referent.*

rente. & ibi Gloss. in verb. appellavit. & Hostiens. de præbend. c. Romana. §. 1. de appellat. in 6. Honor. ab Axel. d. loco. num. 9.

Non tamen potest vi muneris sui, promovendis ad ordines literarum commendatitias dare; c. significasti 8. hic. Concil. Trident. sess. 23. de reform. cap. 11. non de jure communi, (omnino ex consuetudine, c. cum ad Ecclesiarum. 3. ibiq. Gloss. & Abbas de offic. Ordinar.) excommunicare: c. Archidiacono. 5. hic. nullam in monasteria intra terminos suos constituta jurisdictionem, nisi ex consuetudine, exercere: c. ult. eod. causas matrimoniales, criminales, Concilio Trident. sess. 24. de reformat. cap. 40. & concubinarus, d. Concil. sess. 25. de reformat. cap. 14. hodie non cognoscere: Vallens. d. loco circa fin. animarum curam alteri, nisi ex mandato Episcopi, aut vi præscriptionis, vel consuetudinis, Barbof. de offic. & potest. Episc. part. 3. alleg. 72. num. 185. committere d. cap. cum satis 4. & can. nullus. 11. caus. 16. qu. 7. pœnam spiritualement aut corporalem in pecuniariam mutare: c. licet de pœnis. & ibi Gloss. pen. & Canon. Ecclesias unire aut dividere: Innoc. ad d. e. ad hæc. num. 1. hic. Honor. ab Axel. d. loco Vallens. d. loc. Strein. d. loc. Sylvester. d. loco. à num. 3. Avilade censur. par. 2. cap. 3. disp. 1. dub. 1.

Quamvis jure communi, ut diximus, & volunt vulgò Canonista, 18 Archidiaconi dignitas post Episcopum sit prima præcedatque Archipresbyterum, ita ut ille Jurisdictioni ejus subiaceat: per d. e. i. c. ad hæc. h. t. c. i. de offic. Archipresbyt. & colligitur ex titulorum de utriusq. officio ordine in Decretal. Gratian. disput. Forens. cap. 111. num. 80. Azor. d. part. 2. lib. 3. cap. 15. qu. 2. & 3. Cardin. Tusch. dict. alit. A. conclus. 482. ex num. 11. Petr. Gregor. in syntagm. Jur. univ. d. lib. 15. cap. 21. num. 14. Beltramin. in annotat. ad Gregor. XV. decis. 411. num. 5. Putate in administratione; cum in divinis Archipresbyter præcedat Archidiaconum Gloss. verb. subesse. vers. sed duas. in c. 1. de off. Archipresb. Boer. dd. auctorit. magni Concilii. num. 75. Theodos. de Rubens in singul. Rota tom. 2. part. 4. tit. de præcedent. Protonotar. vide Barbof. d. lib. 1. jur. Eccles. univ. cap. 24. num. 41. (ut dicemus) consuetudo tamen, (ut potest, Card. Tusch. id. lit. A. concl. 484. num. 22. & exemplum ponit Alexand. conf. 142. viso processu. lib. 6.) in multis locis invexit contrarium, ita ut alicubi obtineat locum tertium; alibi, ut Morino de Sac. Ordin. part. 3. exerc. 16. cap. 3. num. 25.

Bb 2

& Ro-

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV

32

& Romæ, teste Maurize in select. jur. Canon. d. loc. in Germania tota, teste Streinio, d. loco male informato, sed in multis Ecclesiis; nè nomen, quidem extet; ahbi, ut in Hispania, testant. Zerola in praxi Episc. part. I. verb. Archidiaconus. Zech. de Republ. Eccles. tit. 24. à num. 18. alleg. Barbof. d. lib. cap. & num. 8. & Gallia, teste Brodeau sur Louet. lit. D. 62. alleg. Maurize d. loco. ejus potestas sit enervata; sed loco Illius præest Vicarius Generalis; qui, nullo impedimento existente, omnia Archidiacono tribui solita, exequitur. Strein. d. loco post Dd. per ipsum allegat. De quo in sequentibus. Itaque de Archidiaconi jurisdictione dicendum, consuetudinem Regionum esse sequendam. Marinus d. loco. num. 6. Streinius d. loco, aliq. Zypæus in Enarrat. jur. Pontif. Novi, ad h. t. in fin.

TITULUS XX. De Archipresbyteris.

SUMMARI A.

1. Archipresbyteri Ety-
mologia & antiquitas.	8. Consideranda hic con-
suetudo.
2. Quare institutus in Ec-
clesia.	9. Ripalix quodnam officii-
um.
3. Quod munus olim.	10. An uterq; habeat ju-
risdictionem forensem.
4. Quod, jure recentiore.	11. Quales esse debeant.
5. Quotuplices.	12. Quis eos eligat.
6. Urbani officium de Jure
Communi.	13. Jus sigilli an habeat.
7. Cur appelletur Urbanus	

Archipresbyter, ἀρχιεπίσκοπος, Sozomeno, lib. 8. cap. 12.
ἀρχιεπίσκοπος, Justiniano in Novel. 123. cap. 3. vel
ἀρχιεπίσκοπος, Socrati, lib. 6. cap. 9. Primus Presbyter
Phocio,

Photio, primas tenens post Episcopum: quod in his quæ ad divinum spectant officium, Episcopi agat vices; c. 3. hoc tit.

Hujus prima mentio fit in Concilio Carthaginensi IV. ita tamen ut institutio *Ejus* videatur longè antiquior. Sic Patres *can. 17.* loquuntur: *Episcopus gubernationem viduarum & pupillarum, ac Peregrinorum, non per se ipsum, sed per Archipresbyterum, aut per Archidiaconum agat.*

Ejus instituendi occasio hinc videtur orta. Nascente in aliqua urbe Ecclesia, ei regenda sufficiebat Presbyter unus cum Diacono uno: verum plebe multiplicata pluribus opus fuit Presbyteris, & tanto pluribus, quanto magis plebis crescebat multitudo. Necesse igitur fuit, ut in amplis urbibus, Christianam religionem amplectentibus, multos crearentur Presbyteri, eorumque consequenter aliquis obtineret Principem locum. Hæc, ut videtur *Morino de sacris ordination. parte 3. exercit. 15. cap. 2. ex quo hæc aliq. hujus tituli.* erat in ordinatione Presbyterali primus. Hinc apud Authores antiquos non leguntur Archipresbyteri, ut nec Archiepiscopi. Imò prohibuerunt Episcopi Africani, nè quis apud Eos Princeps diceretur Episcoporum, sed tantum Primas; & *can. Apostolico 33.* Metropolita seu Archiepiscopus primus tantum dicitur Episcopus: verba sunt: *Episcopus uniuscujusq. gentis esse oportet, eum qui in eis est primus, & existimare ut caput; & nihil facere, quod sit arduum aut magni momenti, præter illius sententiam.*

Postea, pullulante, & per agros & vicos radices, palmitesque diffundente Ecclesia, opus fuit *Archipresbyteris*, qui & urbanorum & rusticorum Presbyterorum curam gererent. Nec enim sufficiebat, aliis honore & confesso aliquem præferri Presbyterum: sed necesse fuit unum præferri cæteris, & sollicitudinem cum autoritate sublevare Episcopalem.

Multiplicatis enim per varias Diocesis paroccias Presbyteris, difficile fuit solis Episcopis habere tot Presbyterorum & Parocciarum sollicitudinem. Coacti ergo, cæteris qui invigilaret, leviora quæque corrigeret, & de difficilioribus referret ad Episcopum, præposuerunt unum. Sed quando & ubi fuerint primum *Archipresbyteri* instituti, incertum.

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV

32

Nec tamen Presbyteri, multis Presbyteris praesidentes, omnes vocantur *Archipresbyteri*; sed tantum illi qui variis presbyteris in parochiis variis praeponebantur. Qui enim in eadem parochia multis praesunt Presbyteris, non dicuntur *Archipresbyteri*; sed *Paroeci*, sive *Parochi*, *Pastores*, *Rectores*, seu *Curiones*; Romae & locis in aliis, dicebantur olim *Presbyteri Cardinales*. *S. Gregor. epist. lib. 3. indict. 12. epist. 14. & lib. 2. indict. 11. epist. 13. 14. & Indict. 10. epist. 6.* Zacharias Papa epist. 7. ad Regem Pipinum & Episcopos Francorum cap. 1. & 4. sic scribit: *De Presbyteris agrorum, quam obedientiam debeant exhibere Episcopis & Presbyteris Cardinalibus: Concil. Meldense can. 54. constituit; ut titulos Cardinales in Urbibus vel Suburbis constitutos Episcopi canonice, & ordinant & disponant.*

Romae *Archipresbyteri* sunt tres, tribus Patriarchalibus Ecclesiis, Basilicis scilicet Lateranensi, S. Petri in Vaticano, S. Mariae majoris attributi. Olim erant plures: ut docet Morinus dicto loco. *Quem consulate.*

3 Porro *Archipresbyterorum jurisdictio, munia, & officia*, alia sunt *antiquo jure*, alia *recentiore*. Solet enim, ut cuius notum, *jurisdictio*, pro locorum & temporum varietate, esse varia, restringi, ampliari, aliquando extingui, praescriptione quoque augeri vel minui. Ad umbrabimus quodammodo ex canonibus antiquis, cum Morino dicto loco, *jurisdictionem antiquam*. Deinde cum *Jure Canonico nostro* locuturi de recentiore.

Ex antiquis canonibus colligi potest gravissimos fuisse auctoritate sacri magna per Dioecesein. Vocat enim Concilium Aquisgran. II. can. 4. *Archipresbyteros & Archidiaconos Ministros Episcoporum*: Ludovici vero Imperatoris capitulare, extans p. 463. tom. 2. *Concil. Galliae*, eisdem vocat can. 5. *Episcopalis ministerii Adjutores*. Quibus autem consistat, sequentia explicant Concilia. Docet citatum Concilium Carthaginense, *Eos & curam & administrationem gessisse viduarum, pupillorum, peregrinorum*. Concilium Epaun. can. 8. *Dioecesein visitandi, & de bonis Ecclesiae ipsius nomine disponendi largitur auctoritatem*. Loquitur: *Archipresbyter dum dioecesein tenet, de his quae emerit, aut Ecclesiae nomine scripturam faciat, aut ab ejus, quam tenet, Ecclesia ordinatione dis-*

ne discedat. In Presbyteros, Diaconos, & Clericos inferiores jus dicebat, poenis eos coërebat: Turon. Concil. II. can. 20. sic loquitur: *Illi verò Archipresbyteri, qui talem cautelam super Juniores suos habere noluerint, & non eos habuerint studio distringendi, ab Episcopo suo in civitate retrudantur in cellam, ibiq; mense integro panem cum aqua manducent, & poenitentiam pro sibi cre dita Clero agant, &c.* Juniores in dicto Concilio sunt Presbyteri: Laici enim eos colere tenebantur plurimum: Si quid agebant contra, plectebantur severe. Concil. Antifiodor. can. 44. dicit; *Si quis in secularibus institutionem aut commotionem Archipresbyteri sui contumacia faciente audire distulerit, tamdiu à liminibus Sanctæ Ecclesiæ habeatur extraneus, quamdiu tam salubrem institutionem adimplere distulerit. Insuper & multam, quam Rex præcepto suo instituit, sustineat.* Episcopi per Archipresbyteros Canonicos regebant; *Regula Chrodogangi cap. 8. Walfridus Strabo cap. ultimo libri de reb. Ecclesiast. Secundum Concilium Nannerense, ex consuetudine antiqua, ordinandos Episcopo præsentant: verba Concilii in can. 11. sunt hæc: Episcopus quando Ordinationem facere disponit, omnes qui ad sacrum ministerium accedere volunt, feria quarta ante ipsam ordinationem evocandi sunt ad Civitatem, una cum Archipresbyteris, qui eos præsentare debent: vide can. quando Episcopus. dist. 24.*

Hinc cum tanta Archipresbyteri esset auctoritas, Concilium Turonense prohibet Episcopo severe, nè eum ab officio deponat, *sine omnium suorum Compresbyterorum & Abbatum consilio.*

Recentiori Jure, in Corpore Juris Canonici relato, nonnulla alia munera Archipresbyteris tribuuntur, aut jam dicta evidentius enuntiantur.

Sed antequam ea enarremus, sciendum, non tantum institutos fuisse olim Archipresbyteros in civitatibus, sed etiam in oppidis, & vicis majoribus: ut colligitur ex Concil. Ravennat. sub Joan. IX. *secundæ partis cap. 12. & refert. Ext. eod. loco c. singula.* Et multis seculis ante Joannem IX. Concil. Turon. II. can. 20. Archipresbyteros Vicanos memorat. De quibus videtur loqui canon *Si in plebibus. dist. 63. Diu Rurales Archipresbyteri dicebantur, & dicuntur etiam Decani, ut testatur Innocentius III. in c. ad hac. de offic. Archidiacon. & longè antè Eum docuerat*

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiasticis

G IV

72

cuerat Concilium Agath. ut refertur in can. in capite quadragesime. 64. dist. 50. & à Burchardo lib. 19. cap. 26. & Ivone decreti parte 15. can. 45. sed eò quod necessario decem præesse Clericis rura incolentibus, ut vult c. ad huc. 7. de offic. Archidiacon. debebat; vel quod, ut vult Barbofa lib. 1. Jur. Ecclesiast. univ. cap. 25. num. 8. cum Petro Gregor. Syntagm. jur. univ. lib. 15. cap. 21. num. 15. Sebast. Casar. de Ecclesiast. Hierarch. part. 3. dist. 12. §. 2. num. 9. Reginald. in praxi. lib. 30. tract. 3. num. 39. vers. 6. facta translatione à denarii numeri perfectione Decanus appellari solet; omnis ille, qui ordinis alicujus est primus & præcipuus; sed eò quod antiquitus Dioeceses per Decanias erant divisæ, quibus præerant Archipresbyteri. ut videre est in Capitularibus Caroli Calvi cap. 3. tom. 3. Concil. Gallia.

5 Archipresbyteri ergò sunt duplices: alii Urbani, Rurales seu Rustici alii.

Illi in urbibus degentes in Cathedrali vel collegiata Ecclesia officio suo funguntur.

Hi ruri, id est, extra civitatem Episcopalem, plebis ac Presbyterorum, reliquorumque Clericorum sibi subjectorum, curam habent. c. pen. & ult. hic.

6 Ministerium seu Officium Archipresbyteri Urbani est de jure communi definitum.

Nempè; Primò; Ut cæteri Sacerdotes officia divina & Missas rectè celebrent, curare; ad illorum mores & honestatem vitæ attendere, corrigere; item illorum necessitatibus providere: c. per lectis. vers. Archipresbyter. dist. 25. c. 1. 2. 3. hoc tit. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 30. tract. 3. cap. 3. num. 49. vers. sexta. Ferrus in tract. de procedent. quest. 6. num. 1. Missas inter Dignitates & Canonicos successivè per ordinem, id est, solemniores inter dignitares, & inter solemnes Canonicos, eorum servatâ prærogativâ, ut honorentur omnes, distribuere: Sacra Rituum Congregat. in una Tarentina Cypthiarum 27. Febr. 1610. Barbof. d. loco num. 10.

Eundem etiam Sacerdotibus Cardinalibus præesse, eorum ministerio & vitæ providere, ait Papa Leo in c. 2. hoc tit. Verum non liquet, quinam illi Cardinales Sacerdotes sint. Aliqui primarios inter Cathedra-

drales interpretantur. *Maurize in select. jur. Canon. tit. 27. Strein. in sum. Jur. Canon. part. 1. tit. 5. de dignitat. §. 3. Duarenus rejectis latè per Quintanad. Ecclesiast. Jur. lib. 4. ex num. 42. traditis; dicit, tract. de Sacrament. Eccles. ministr. lib. 1. cap. 8. & 13. Pontificem loqui de Cathedralis Ecclesiæ Canonicis, qui rem divinam faciunt cum Episcopo, atque unum constituunt corpus.*

Secundo Archipresbytero incumbit, Episcopo solemniter celebrantia assistere, & tunc Sacerdotibus, ut se facris induant vestibus, & quomodo ad Missam procedere debeant, præcipere: c. officium. 3. hoc tit. Azor. Instit. Moral. part. 2. lib. 3. cap. 15. qu. 3. absente vel infirmo Episcopo vice ejus Missarum solemniam, divinaque officia celebrare. d. c. perlectis. c. 1. & 2. hoc tit. can. Pontifices. & ibi Gloss. 7. qu. 1.

Tertio Poenitentium feria quarta Cinerum ab Ecclesia expulso- rum capitibus cineres imponere: feria quinta in Cena Domini reconciliatos in Ecclesiâ ingressu, Episcopo representare. Pont. Rom. par. 2. tit. de expuls. publ. poenit. feria quarta Cinerum. pag. 543. Castald. in praxi Ceremon. lib. 1. sect. 8. cap. 7. num. 5.

Quarto; Absente vel ægrotante Episcopo, fontes benedicere, poenitentiam Sacramentaque alia ejus loco administrare; c. 2. hoc tit. in communicatione Corporis & Sanguinis Domini specialem curam gerere. d. c. officium. 3. junctâ Gloss. Azor. d. cap. 15. qu. 3.

Deniq; sicut Archidiaconus Episcopo in his quæ pertinent ad officium ministri, adjuvat ex officio, ita & Archipresbyter eidem inseruit in his quæ ad Sacerdotis spectant munus; c. 1. 2. 3. hoc tit. & est quasi Sacerdos Parochialis omnium post Episcopum, in administratione videlicet Sacramentorum, can. in capite. dist. 50. d. c. officium. 3. ubi Gloss. verb. à foris.

Dignitate enim præest, & in Cathedrali, quæ totius Urbis & Diocesis est parochia, & ad illum proprie spectat, animarum curam habet. Labor. variar. lucubrat. tom. 1. tit. 2. cap. 11. num. 64. Piac. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 24. vers. circa festum. Card. in Clem. dudum. §. verum. de sepult. Bollet. disquis. Clerical. part. 1. tit. de bonis Cleric. §. 3. num. 43. Strein. d. loco.

Unde omnibus de Diocesi, in majori Ecclesia, non obstante can.

Cc

placu-

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiasticis

G IV

32

placuit. de pœnit. dist. 6. & c. nullus. de paroch. sacramenta ministrat: Cæcilius lib. 5. instit. major. tit. 4. num. 168. Sanch. de matrim. lib. 1. disp. 27. num. 1. Galer. in Margar. casuum conscient. verb. Sacramentum. 2. Honor. ab Axel. in Sum. Decret. ad hunc tit. num. 4. ac proinde omnium eorum confessiones audit, pœnitentias injungit, absolvit, d. c. officium. Azor. d. cap. 15. qu. 8. vers. quare. Sbroz. de offic. Vicar. lib. 2. cap. 14. num. 2. præterquam in casibus Episcopo reservatis; Hostiens. & Joan. Andr. in can. si Episcopus. de pœnit. dist. 6. Sylvest. in sum. verb. Archipresbyter. nec solenniter pœnitentes, Episcopo inconsulto, absolvit, vel reconciliat; Gloss. per text. in d. c. officium. hic.

7 Eam ob causam vocari solet Episcopi Vicarius natus; putate in spiritualibus; Gloss. in verb. proprio. in c. omnis utriusq. 12. de pœnit. & remission. Baldus cons. 161. casus super quo. num. 11. lib. 2. Bero. in rubr. de offic. deleg. num. 9. & cons. 22. num. 3. volum. 1. Leo in thesauro fore Eccles. part. 1. cap. 10. num. 2. vers. sexta. Sbroz. de officio Vicarii, lib. 11. quest. 3. num. 18. & lib. 2. qu. 14. num. 2. Narbona de appellat. à Vicario ad Episcop. part. 1. num. 22. Lancelot. in templo Judicium lib. 2. cap. 11. Barbosa de Canon. cap. 6. num. 19. cum seqq. Hieron. Roman. de Republ. Christiana, lib. 3. cap. 10. Strein. d. loco, & §. num. 3. & à lege, ratione officii & dignitatis ipsi tributa ratione jurisdictione frui ordinaria. c. ult. ubi Gloss. verb. referant. hoc tit. Azor. d. cap. 15. quest. 6. Narbona d. part. 1. num. 30. Barbosa lib. 1. jur. Eccles. univers. cap. 25. num. 24.

8 Sed, ut de jurisdictione Archidiaconi diximus præcedenti titulo; nempe Ecclesiarum considerandas esse consuetudines; ita & hic quoad Archipresbyteri Urbani officium referendum. sec. Hostiens. in fine sum. Decret. ad h. t. Rot. decis. 9. de præbend. in novis. Boër. decis. 286. num. 5. Nicol. Garc. de benef. part. 3. cap. 4. num. 26. & part. 5. cap. 1. num. 256. cum seqq. Barbosa d. loco num. 28.

9 Ruralis Archipresbyter de jure communi, de quo in c. fin. hoc tit. præest plebibus, ut scilicet non solum imperiti vulgi sollicitudinem gerat, verum etiam Presbyterorum per minores Ecclesias habitantium; & qua unusquisque industria opus suum exerceat, Canis. ex Synodo Ravennat. lib. 1. tit. 20. Panorm. in c. fin. in 3. not. hic. nec non cuncta que ad salutem plebis suæ spectant, Episcopo denuntiat; nihil autem eo in-

consulto, nec contra ejus decreta facere præsumat. *Duaren. de sacr. Eccles. minist. lib. 1. cap. 8. Petr. Gregor. syntagm. jur. univ. lib. 15. cap. 21. num. 14. Azor. d. cap. 15. qu. 4. vers. aliter. Barbosa d. loco. num. 27.* Sacellanos sibi subiectos coarctet & corrigit: qui pro baptismo & celebrandis officiis convenire simul, & correctionem recipere debent: Inobedientes Episcopi iussu vel permissu excommunicat; *Canis. d. loco. Strein. d. loco. num. 4.* Clericum sibi subiectum ad residentiam non citat; nec, si non venerit, eum privat; quia cum in figura iudicii agitur, solus Clerici iudex est Episcopus: *can. de persona. 11. qu. 1. Panorm. ad d. c. fin. sub num. 1. vers. quæro. hic. Honor. ab Axel. in sum. Decret. ad h. t. num. 7.*

Neuter enim Archipresbyter in Clericos & Sacerdotes ullam habet fori externi jurisdictionem, ita ut nê in minimis quidem causis aliquem punire queat; ut ex declarat. Cardinal. Barbosa de Canon. cap. 6. docet.

Cujus rei causam Azorius *Inst. Moral. lib. 3. cap. 15. quest. 7.* adscribit consuetudini; quæ in quibusdam locis obtinuit, ut nullum habeat forum, & nullum territorium; sed tantum curet ea, quæ ad sacramentorum, præsertim pœnitentiæ, administrationem, tam quoad laicos, quam quoad Presbyteros sibi subditos, quorum excipit confessiones, pertinent. *d. c. officium. hic. Strein. d. loco. num. 5.*

Est dubium, an *Archipresbyter* habeat jus instituendi eos qui à Patronis Ecclesiarum sibi subditarum offeruntur, aut præsentantur? Dicendum, non habere muneris sui vi, sed vel ex Episcopi commissione speciali, vel consuetudine; quemadmodum de Archipresbytero Florentino testatur Sylvester in *summa verb. Archipresbyter. qu. 5.* de Archipresbytero Bononiensi Gemmianus *consil. 117. num. 10. Cardinalis Tuschus conclus. 841. aliq. citati à Streinio d. loco. num. 6.*

Archipresbyter uterq. Presbyter esse debet, aut, si non est, intra 11 annum fieri; ut Archidiaconus, si non est, Diaconus. Clem. 1. de atat. & qualit. ordinand. can. 1. dist. 60.

Utriusq. electio pertinebat olim ad Archidiaconum; can. si in plebibus. dist. 63. hodiè sine Episcopi & Archidiaconi mandato nec institui,

cc 2 nec

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV

32

necremoveri potest: c. ad hæc de offic. Archidiacon. ex Canon. 7. Concil. Turonens. II.

Ex quo sequitur Archidiaconum majorem esse Archipresbytero; quoniam hic illi subest. c. 1. hic. d. can. perlectis. vers. Archipresbyter. dist. 23. & ideo Archipresbyter de Clericorum continentia Episcopo vel Archidiacono denunciare debet: Concil. Antisiodorens. can. 20. Archidiaconus inquam præponitur Archipresbytero, sed in iis, in quibus Archidiaconus vices gerit Episcopi: Maurize in select. jur. Canon. hoc tit.

13 Archipresbyter seu Decanus ruralis jus habet sigilli. Synodus Londinensis apud Matthæum Parisiensem in Henrico III. inquit: Statuimus, ut sigillum habeant non solum Archiepiscopi, & Episcopi, sed etiam eorum Officiales. Item Abbates, Priores, Decani, Archidiaconi, & eorum Officiales, Decani rurales, nec non Ecclesiarum Cathedralium capitula, &c. Maurize. d. loco.

TITULUS XXI.

De Primicerio.

SUMMARI A.

1. Primicerius quis, in genere.	4. An habeat dignitatem.
2. Quis intelligatur hic.	5. Dignitatum Ecclesiarum nomina pendunt à consuetudine.
3. Quodnam ejus officium.	

Quia Archidiacono non tantum subest Archipresbyter, sed & Primicerius, Sacrista & Custos, c. ad hæc. 7. de offic. Archidiacon. c. 1. hoc tit. c. un. de offic. Primicerii. c. un. de offic. Sacriste. c. 1. de offic. Custod. & can. perlectis. vers. Archipresbyter verò. dist. 23. ideo, antequam ad eos, qui Episcopi sollicitudinem levant extra ordinem, veniamus, cum Compilatore Decretalium eorum officia explicabimus.

Primicerius

Primicerius in genere dicitur, qui est ὁ πρῶτος, magister, & primus in aliquo ordine. Sic apud Codinum in officiis aulae Constantinopolitanae dicitur *Primicerius* aulae lectorum, notariorum, iudicum, defensorum. *πρῶτος* apud Suidam. Rectius *Primicerius*, qui primus in matriculam, in tabulas, in ceram est relatus. *can. perlectus. dist. 25.* quia passim in Ecclesiis appendantur tabulae continentis Clericorum omnium nomina; quae ceratae erant olim, quo dispungi & immutari possent facilius. Sic apud Jurisconsultos veteres erant tabulae testamentariae; quae & idem apud Justinianum *lib. 5. sentent.* & Imperat. Justinianum *tit. de pupill. substit.* prima ceræ & secundo ceræ dicuntur. Vitruvius *lib. 4. cap. 2.* dicit, *Tabellas formatas fixerunt, & eos cerâ cerulea depinxerunt.*

Sed quis in hoc titulo *Primicerius* dicatur, est dubium: Nonnulli volunt eundem esse cum *Magistro caeremoniarum*: ut *Mosconius lib. 1. part. 1. cap. 16.* Alii, & quidem plerique, cum qui *Cantui* praest, intelligunt: Quem *Canonarchem* vocat Dorotheus, *doctrina 11.* & Codinus (Canon siquidem accipitur pro cantico seu psalterio apud Ethymologiam auctorem; *ᾠδὴν ὁ πρῶτος ἔσται*, id est, *hymnus qui canitur in festo exaltationis Sanctae Crucis, & ᾠδὴν ὑποκόμπος* in festo passionis apud Gennadium. *cap. 3. de purgationis igne.*) Benno Cardinalis de vita Hildebrandi *lib. 1.* dicit; *Primicerius schola Cantorum.* Quem Alcuinus in *epist. 25. Sanctae capelle Primicerium*, vulgus *Pracentorem* appellat. Vocatur etiam saepius *Magister Scholarum* & caput scholae.

Erant enim olim in Ecclesiis *duae scholae.* Una cantorum, puerorum, & minimorum Clericorum, qui cultui mancipati divino, psallendi modum, cantum & minores literas ediscebant. Capitulari 72. *lib. 1. Scholae*, inquit, *legentium puerorum, psalmos, notas, cantus, compositionem grammaticam per singula Episcopia discant.* Cantandi enim munus, & psallendi penes Presbyteros & Diaconos non erat, sed Subdiaconos, & quidem duntaxat tunc, cum Subdiaconatus non erat ordo faceret, & inter reliquos minores habebatur; *can. 1. can. in sancta. dist. 92.* ex veteri & primaevo Ecclesiae instituto; ad exemplum Davidis qui coram foederis arca instituit Cantores, inter quos erant praecipui Heman, Asaph, Etham; *1. Paralip. cap. 6.* primus Heman, cuius tenere vices

Corvinus

De Personis

Benef. Ecclesiarum

G IV

32

Primicerium, seu Schola Magistrum docet Papa Innocentius III. *lib. de mysteriis Evangelicæ Legis cap. 6.* Eundem *Præcentorem* vocat Sidonius *epist. 11. lib. 4.* & Præcentorem D. Basilius *epist. 63. ἐπιστολῆς πάλιν ἰερογλωσσῶν ἐν τῇ ἐκκλῆσιᾳ, ἢ τοῖσι πρεσβυτέροις; Uni id muneri datur, ut quod canendum est prior ordiatur, reliqui succinant.* Altera schola erat eorum, qui Theologiæ & rebus sacris operam dant, cui præest is, quem nunc *Theologum* dicimus, qui titulo potiori dicitur *Primicerius* & distinguitur à Cantore *in c. constitutis. de appellat.* De quo in Meldensi Concilio *cap. 35. Ut quisq. Episcopus iuxta se habeat, qui de fide & observatione mandatorum Dei, & prædicationis doctrina Presbyteros plebium assidue instruat & informet.* Quam constitutionem Alexander III. fecit in Concilio Lateranensi *cap. 11.* & demum Concilium Tridentinum Generalem, *Cironius in parat. ad hunc tit.*

Hinc patet non semper per *Primicerium*, per caput scholæ seu *Scholasticum* intelligi *Cantorem* seu *Præcentorem*: Nam & aliquando eodem nomine *Cancellarius* accipitur, qui in Primicerii successit locum, ut in Ecclesia Tornacensi, apud Innocentium III. *lib. 1. Regist. Epist. 115.* Aurelianensi ac Bituricensi: ut docet Cujac. *ad caput Apostolica. de his que fiunt à prelati.*

Primicerii, de quo hic agimus, *munus* à Jure præscriptum, est docere Diaconos & reliquos Clericos cantandi formam, eis lectiones ad Matutinum cantandum assignare, modum cantandi in choro profollemnitate & tempore ordinare; *cap. un. hic. Petrus Gregor. in Syntagm. jur. univ. lib. 15. cap. 22. num. 11. Barbosa lib. 1. jur. Ecclesiast. univ. cap. 28. num. 6.*

Ex quo aliqui cum Reginaldo *in praxi fori penitent. lib. 30. tract. 3. cap. 3. num. 50.* colligunt, Clericos ad cantum destinatos librorum sacrorum lectione & optimis moribus à *Primicerio* esse instituendos. Quod verum putat Streinius *in sum. Jur. Canon. part. 1. tit. 5. de Dignit. §. 6. de primicerio seu cantore.* si intelligatur limitatè; quantum videlicet canendi disciplina; & chori decentia exigit.

Valenzuela *tom. 1. consil. 33. num. 159.* apud Barbosa. *d. loco. num. 12.* plenius *Primicerii munus* describit ita; *Primicerii ministerium ad cœlestes laudes, & cultus divini augmentum ordinatur, & ipsi incumbunt*

bitregimen omnium divinorum officiorum intra & extra chorum, in quibus ipsi etiam Decano præest. Ipse Acoluthos & reliquos Ecclesiæ inferioris gradus ministros ad divina dirigit officia, canendi & legendi hymnos, psalmodiam prævidet atque instruit: psallendi & orandi modum ipse committit, silentium indicit, risus & colloquia cohibet; ne quis in psallendo nimium festinet, vel tardet, ne versus alter inchoetur ante finem alterius curat; ipse cappas & sceptrum partitur aliaque id genus alia exequitur. *Azor. Inst. morali part. 2. lib. 3. cap. 16. qu. 1. Navarr. in c. si quando. de rescript. except. 1. 1. num. 3. Sirein. d. loc. num. 8.*

Absente Archidiacono, ubi moris, ejus loco ea, quæ ad sacra pertinent, ordinat: Clericorum delicta punit: quos emendare non potest, eorum excessus ad Episcopum refert: absenti substitutus datur; *Succentor is* appellatur: *d. can. perlectis. vers. ad primicerium. dist. 25. d. c. un. hic. Valenzuel. d. tom. 6. conf. num. 156. Azor. d. cap. 16. Petr. Gregor. d. cap. 22. Sebast. Caesar. in relect. de Eccles. Hierarch. part. 3. disp. 12. §. 3. Hostiens. in sum. hoc tit. Vallens. in par. hoc tit. ut Episcopo adsit ad Choro dimoveri non potest. S. Rituum Congreg. in una Monopolitana. 6. Septemb. 1603. Barbosa. d. loco. num. 7.*

Utrum dignitatem habeat, dubitant Canonistæ; & merito. Jurisdictio sanè, quam habet Didascali & Directoris munus, qui informat & castigat pueros, excedere non videtur. Nihilominus dignitatem habere, affirmant, *Barbosa d. loco. num. 9. Dartis tract. de benef. sect. 1. cap. 3. de divif. benef. §. primiceriatu. non meram dicit Cironius d. loco in fin. de primariis unam saltem in Hispania, si non juris dispositione, saltem ex consuetudine asserit Valenzuela; d. tom. 1. conf. 33. num. 90. apud Barbosa. d. loco. num. 13. ut & Cardinales, Juscius præct. conclus. lit. P. conclus. 653. ubique locorum dignitate præditum esse asseverat Mauriquez, quest. 30. num. 3. In Ecclesia Moguntina Archiepiscopali inter missarum solemniam utitur infula. Quod privilegium Illi cum Proposito & Decano est commune. *Nicol. Serarius lib. 1. histor. Mogunt. cap. 18. Layman. lib. 4. tract. 2. cap. 4. num. 4. Sacra Rituum Congregatio in una Capuana 28. Aprilis 1607. censuit Primicerium debere in Processionibus capere pluviale sicut Dignitatem, & non planetam, sicut Canonicum; & norat Castaldus in praxi. cavemon. lib. 1. sect. 8. cap. 7. num.**

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiæ

G IV

32

num. 5. *vers. inter ceteros.* ei ubicunq; fuerit, videlicet in Choro, comitiis, & concessit omni, Canonico gradum, & Beneficiorum esse concedendum locum; eumque pro locorum consuetudine esse diversum. Consuetudini proinde esse standum.

Unde non absurdè dicit Causius *lib. 1. Inst. Canon. cap. 21. in fin.* Dignitatum Ecclesiasticarum nomina pro locorum & consuetudinum varietate aliter atque aliter usurpari; à quibus, si sint rationabiles, si legibus & iuri communi derogetur, nihil mirum est. *c. dilecti. 4. de arbit. c. 2. de consuetud. l. de quibus. ff. de Legib. Dantis d. loco. vers. porro sciendum.*

TITULUS XXII.

De Sacrista.

SUMMARI A.

1. <i>Sacrista quis.</i>	3. <i>An habeat dignitatem.</i>
2. <i>Ejus officium.</i>	4. <i>Habet Thesauraria.</i>

Inter Officia quæ subsunt Archidiacono, & est *Sacrista*, idem qui *Thesaurarius*, qui custodit omnia vasa sacra, *l. sancimus. 21. C. de SS. Eccles. & nequidiam* vocat Balsamon *ad can. 12. Synodi 7.* inde dictus *νεμνησαρχης*, atque ut quidam putant *Capitarius* apud Fulbertum Episcopum Carnotens. *epist. 103.* & passim in consuetudinibus Floriacensibus & regulis Monachorum. Putatamen Joannes Gerardus Vossius *in libro 9. de vitiiis sermonis* Capitarium ibi dici eum qui excipit capitis censum, tributum, *ἄντιφύλακος* Sacristam Græci, teste Codino *lib. 1. de offic. Eccles. Constantinop.* *ἄντιφύλακος* vocant: Phori epistola 74. est inscripta Eulampio; *ἄντιφύλακος* & locum in quo illa adversantur *ἄντιφύλακος* Vasorum *custodiarium*, ut vertit Anastasius Bibliothecarius *in Historia Ecclesiastica.* *Sacristia* seu *Sacrarium.* Eundem etiam dici *Cellerarium*, *in c. dilecto filio. 25. in princ. de prebend.* quidam putant.

Sub

Sub ejus manu non solum vasa & ornamenta sacra manere de-
 bent, sed etiam acta omnia, instrumenta, privilegia, quibus feuda & be-
 neficia, & reliqua omnia continentur jura: ut docet Innocentius III.
 Epist. 57. lib. 1. Registri. Synodus VI. Constantinopolitana act. 30. di-
 cit: λαβὼν Πέτρος ὁ ἱεροεπίσκοπος τὸ ἀρχιεπισκοπικὸν βιβλίον ἔκρυψε φουλακίαις; id est;
 Accipiens Petrus religiosissimus Diaconus & Notarius sanctissimi Archi-
 episcopi Constantinopolitani librum authenticum Schenaphylacii. Maurize
 in select. jur. Canon. ad hunc tit.

Non habebat olim dignitatem ullam, neque beneficium, sed tan-
 tum officium Ecclesiasticum; testib. Rebuffo in praxi benef. tit. secula-
 re benef. quotuplex num. 9. Petr. Gregor. Syntagm. juris univers. lib. 15. cap.
 39. Anton. Fabric. de rebenef. tit. de benef. cum dignitate. n. 59. Ferrò in tract.
 de precedent. Ecclef. quest. 48. num. -- Barbof. lib. 1. jur. Ecclef. univ. cap.
 27. num. 4. At progressu temporis, propter officii maximam & ingen-
 tem curam, & residentiam continuam, quæ requiritur ab eo, dignita-
 tis honore decoratur apud Innocentium III. epist. 176. ejusdem libri.
 Quod & consuetudo, ac omnium ferè Ecclesiarum Cathedralium sta-
 tuta comprobarunt, Abb. in c. de multa. num. 25. vers. secus. de præbend.
 ubi Quintin. in repetit. num. 89. circa med. Azor. instit. moral. part. 2. lib.
 3. cap. 13. quest. 1. 4. & 5. Sebast. Casar. de Ecclef. Hierarch. quest. 292.
 num. 11. & qu. 5. num. 5.

Theaurariam esse dignitatem quidam apud Barbofam d. loc. num. 6. 4
 probant. Primò ex collationibus tam Apostolica, quam auctoritate
 ordinaria factis de illa tanquam dignitate tertia: Secundò ex declarati-
 one Capituli, visione Bullæ, electionis Theaurariæ, & juribus aliis in
 Capituli protocollis existentibus, quæ indicant esse tertiam dignitatem
 post Pontificalem: Tertio; ex pluribus actibus & functionibus Capitu-
 laribus; videlicet, convocatione Capituli in absentia obtinentium di-
 gnitates majores: Quarto, ex communi reputatione, & fama. Rotæ
 decis. 518. & decis. 585. Mant. decis. 175. num. 13. Gregor. decis. 482.
 num. 3. Accedit quod inter Ecclesiæ columnas numeratur. in 1. 2. hoc
 tit. vide Cucchum. lib. Canon. pag. 133.

Dd

TITU-

Corvinus
 De Personis
 Benef. Ecclesiasticis

G IV

32

TITULUS XXIII.

De Custode.

SUMMARI A.

1. Custos alius quàm Sacrista, licet affinis. 4. Est Prælatus in Germania.
 2. Ejus munus quale. 5. Consuetudo hæc dominatur.
 3. An habeat dignitatem.

Sicut Archidiacono subest Sacrista, ita & Custos. c. 1. hoc tit. Qui Sacristæ seu Thesaurario valde est affinis. Nam est is, cui ea, quæ competunt Ecclesiæ, custodienda committuntur. Unde in aliquibus Ecclesiis hi confunduntur: ut insinuat. c. 2. ad fin. vers. in terminis. eod. Azor. Inst. moral. parte 2. lib. 3. cap. 16. qu. ult. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 3. tract. 1. cap. 3. num. 50. vers. nona. in aliis Ecclesiis dividuntur. Dartis tract. de benefic. sect. 1. cap. 3. de divis. benef.

Et quidem meritò; Nam eorum, origine consideratâ, officia sunt diversa, ut ex Titulorum diversitate in Decretalibus constat. Nec enim est verisimile Gregorium IX. in earum compilatione duos diversosque titulos ejusdem officii unum addidisse post alterum inutiliter. Barbof. juris Eccles. univ. lib. 1. tit. 27. num. 8.

2. Quâ propter videtur Custos tantum fuisse quasi Minister Sacristæ. sec. Gloss. & Pavorm. ad hunc tit. Petr. Gregor. Syntagm. jur. univ. lib. 15. cap. 39. num. 7. & partit. jur. Canon. lib. 2. tit. 9. cap. 5. num. 10. Nam ultra munia Sacristæ incumbentiâ, servandi scilicet & custodiendi Ecclesiæ utensilia, quæ etiam Custodi incumbunt; c. 1. hic. hæc Custodis sunt propria; Barbof. d. loco num. 10. Strein. in sum. jur. Canon. part. 1. tit. 5. §. 7. num. 3. Ungepaar. in comment. Decret. ad hunc tit. Valleng. in parat. ad eund. 1. Tintinnabulorum pulsatione, horarum Canonicarum signa, jubente Archidiacono, dare: 2. Pallia vel altar-

ris linteamina & cuncta Ecclesie utensilia indefinenter custodire:
 3. Accendendis & extinguendis lampadibus vigilem se præbere; nè
 aut supra modum lucendo depereat oleum, aut minus lucendo Ecclesia
 sit obsecurior: 4. Nè thuris unquam sit inopia, diligenter curare:
 5. Utriusque panis & vini ad Missæ Sacrificium copia omni suppetat tempore,
 providere: 6. Omnes denique oblationes seu Eleemosynas atque
 decimas, cum Archidiaconi consensu in Episcopi absentia inter fratres
 (id est pauperes) dividere. c. 1. & 2. & hoc tit. ex Concilii Toletani actis.
 Roderic. Hispan. in speculo vite humane. lib. 2. cap. 10. Azor. d. cap. 16.
 quest. 7. Card. Tusch. lit. D. conclus. 419. num. 24. Gabanet. de jure publ.
 lib. 3. tit. 33.

In quibusdam Ecclesiis tribuitur Custodi dignitas, eaque tanti 3
 ponderis habetur, ut præter ornamenta, & Ecclesie privilegia, regii di-
 adematis gerat custodiam; quam ob rem persona debet conferri ido-
 neæ, ne per negligentiam honor patriæ de corona aliquam lesionem sustineat,
 ait Innocentius III. epist. 489. lib. I. registri. Corippus lib. 4. Grætor Au-
 gusti servans pia gaza sacelli.

In aliis dignitatem nullam habet, Barbosa d. loco num. 11. ut in
 Ecclesia Tholosana, in qua quatuor sunt Custodes, qui inter Clericos
 minores & servitores constituuntur, teste Cironio in parat. hic. in fin.
 Quales sunt quos Basilicenses vocant canon perfectis. dist. 25.

In Germania verò in Ecclesiis Cathedralibus Custos inter Præla- 4
 tos numeratur, cui Sacrista subest, & quem designare voluerit Subcu-
 stor. Stræin. d. loco. & num.

Itaque de officiis horum certi nihil statui potest, propter varias 5
 Ecclesiarum consuetudines, ad quas omnia hæc officiorum & dignita-
 tum jura semper referre debemus; Vallens. in par. hic. ut nominatim
 profertur Glossa; nam & Custodi ea omnia quæ & Archidiacono,
 Archipresbytero, Primicerio tribuuntur, defert c. 2. hujus tit. in 1. com-
 pilat. Licet enim istic Custos, vocitetur Ecclesie columna; non ta-
 men pari fulget dignitate cum Archidiacono, cujus est propriè manda-
 torum executor, & si in munere suo fuerit negligens, ab illo distringi
 debet. c. 1. eod. Ciron. in par. hic.

Corvinus
 De Personis
 Benef. Ecclesiarum

G IV

32

TITULUS XXIV.

De Coadjutore.

SUMMARI A.

1. Continuatio.	7. Habuere Patriarcha
2. Coadjutor in Ecclesia
Catholica cur constitua-
tur.	Constantinopolitani Co-
adjutores.
3. Quis sit.	8. Non dandi temerè.
4. Cur institutus.	9. Quæ dandi cause.
5. Non representat alte-
rum Episcopum in Ec-
clesia.	10. Quotuplices & quomo-
do differant.
6. Certo casu duo in eadem
Civitate Episcopi esse
potuerunt.	11. Quomodo ornentur &
quod Eorum munus.
	12. An aliis quam Epi-
scopis dentur.

Absoluto tractatu Eorum, qui in Ecclesia ad sublevandam Pa-
storalis officii curam sunt ordinariè constituti; consequens
est, ut videamus de iis qui in eundem finem *extra ordinem*, ne-
cessitate id exoptulante solent constitui. Qui sunt, ut supra tit. 20. de
officio Archidiaconi diximus; Coadjutor & Vicarius; Primum de Coad-
jutore.

- 2 Constituitur hodie in Ecclesia Catholica ad imitationem ejus
quod factum in Ecclesia Judaica & in Christiana primitiva ab Iphis Apo-
stolis, aliisque Episcopis. Nam Moses in Adjutorem legationis im-
positæ accepit fratrem Aaronem: *Gen. cap. 4. & 7.* & in munere judi-
candi, ex consilio Jetro, adjunxit sibi Tribunos & Centuriones. *Exod.*
cap.

cap. 18. & Numeror. cap. 11. D. Petrus Apostolorum Princeps Adjutores habuit Linum & Cletum: *can. si Petrus 8. qu. 1.* D. Paulus Priscam, Aquilam, & Timotheum: *ad Rom. cap. 16.* Divus Augustinus à Valerio notæ sanctitatis Episcopo Hipponensi, Episcopalis officii fuit adjunctus Adjutor. Et Valerius Casaraugustanus Episcopus D. Vincentium, in enuntiando Dei verbo, quo, propter impedimentum linguæ fungi non poterat, officio ipse Valerius habuit Coadjutorem. *Petr. Gregor. in Syntagm. jur. univ. lib. 15. cap. 25. num. 3.*

Est enim Coadjutor, qui ex iusta causa in consortium regendæ Ecclesie datur. 3

Ejus Officium extorsit humanitas: Nam cum præbendæ tantum 4 concederentur eis qui militarent Ecclesie, c. cum secundum. de præbend. non immerito quærebatur, an qui morbo affecti, vel ætate erant defecti, commoda consueta, ut vocantur in c. 1. eod. tit. in l. collect. possent percipere atque inde se exhibere: maxime cum per id tempus impares essent: obeundo suo munere Ecclesiastico. Receptum tamen, ut beneficiis suis propter ætatis senium aut corpus morbidum non priventur, & ut possint percipere fructus & proventus integros, c. 1. & 2. & pen. de Cler. agros. vel debilit. Nam ut ait Ictus Paulus in l. cum heres. 4. §. Stichus. 5. in fin. ff. de statulib. servare intelliguntur etiam hi, quos curamus agros, qui cupientes servire propter adversam valetudinem impediuntur: Ad tutorem, qui tutelæ administrandæ non sunt pares, exemplum: Nam propter adversam eorum valetudinem, dantur eis Actores, qui & vocantur Adjutores, quorum opera rebus consultitur pupilli, & tutoris consultitur administrationi. *l. solet etiam. 13. §. 1. ff. de tutel.* Et cum illos ab officio suo necessitas infirmitatis, non crimen abducat, ut ait Gregor. lib. 11. epist. 7. non culpa, sed ægrotudo, ut ait Idem epist. 8. durum esset, & ab institutis Apostolicis alienum, successores eis dari propter id, quod misericordiam ipsis conciliare debuit: *can. quamvis. 7. qu. 1. Balsamon. ad can. 77. Apostolorum* & ita afflictio superadderetur afflictio. c. ex parte. de Cleric. agros. & debilit.

Quod & consultius, quam alium evocare Episcopum, per quem ea, quæ Episcopi sunt propria, gerat valetudine adversa impeditus Episcopus: ut cavetur Concilii Arausiaci I. *can. ult.* Sed & ideo ita est

Dd 3

consti-

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesie

G IV

32

constitutum, nè ceteri ab Ecclesiæ ministerio avocentur. *d. cap. 1.*
 exemplo territi.

5 Nec Adjutore Episcopo dato duo videbuntur in eadem civitate
 esse Episcopi; contra Concilium Nicanum, *canon. 8.* & ita fiet Ecclesiæ
 divisio, quam ut Ecclesiæ exitiosam damnat Concilium Cabillonense:
can. 4. Nam accedere magis videtur Adjutor, quam succedere. Pau-
 linus Nolanus in *epist. 4. ad Romanianum* inquit; *Non autem tan-
 tum hoc scribimus gratulandam, quod Episcopatum Augustinus acceperit;
 sed quod hanc Dei curam meruerint Africana Ecclesia, ut verba celestis
 Augustini perciperent, qui ad majorem Domini muneris gratiam nova
 more proventus ita consecratus est, ut non succederet in cathedra, sed ac-
 cederet. Quod repetitur in can. non autem. & can. nihil contra. 7. qu. 1.*

6 Aliquando tamen permittitur in Ecclesia veteri unius Eccle-
 siæ per Episcopos, in eadem civitate, duos divisio; aut si Episcopus here-
 ticus cum plebe sua ad Ecclesiam redibat Catholicam, is populum su-
 um noviter conversum regebat, & nihilominus manebat alter, qui po-
 pulo præerat Catholico, quamvis ejusdem Diocesis esset uterque.

Sed huic incommodo prospexit dicti Concilii *anon. 8.* qui noluit
 hunc recens conversum amplius appellari Episcopum, sed Presbyte-
 rum vel Chorepiscopum: Quo exemplo D. Cyprianus *epist. 4. lib. 1. &
 epist. 2. lib. 4.* Episcopum ad poenitentiam reversum, ordinatione &
 honore sacerdotali privari vult.

Quod tamen nec postea observatum, licet Imp. Theodosius in Ci-
 vitatibus, in quibus erat Arrianorum hæresis, ut vitaretur seditio, duos
 creati voluerit Episcopos. *Canon. in par. de Cleric. agrot.*

Itaque in agrotantis Episcopi locum non subrogandus est alius,
 sed dandus ei Coadjutor. Qui est tantum *ἑπὶ τῶν ἀσθενούντων*, adjutor, auxilia-
 tor, administer.

7 Quin etiam Patriarchæ Constantinopolitano Coadjutorem adju-
 gi solitum, eundemque ejusdem designatum successorem, vocatum-
 que *ὑποπρωτοεπίσκοπον*, non est incognitum. Synodus Nicæna II. *ὑποπρωτοεπίσκοπος*
 ἐπίσκοπος πατριαρχῶν, Syncellis factis Patriarcharum qui ibi erant. Et
d. Synodi. act. 7. πατριαρχῶν ὑποπρωτοεπίσκοπος, Patriarchæ Syncellus.

Quoniam autem Syncelli erant plures, is qui inter eos obtinebat

primatum, dicebatur πρωτοσύγκελλος, Proto-Syncellus. Synodus Florentina: ὁ μέγας πρωτοσύγκελλος, ὁ Γρηγόριος, Magnus Proto-Syncellus Dominus Gregorius. Maurize in select. ad hunc tit.

Non temere dati Coadjutores Episcopis: c. ult. de Cler. agrotant. 8
 can. 23. Concil. Agathensis & Summus Pontifex hoc curæ suæ fecit; cum antea hoc pertineret ad Metropolitanos. c. ex parte. eod. & petenti Adjutorem dat, necessitate urgente; Vel si monitus non petat, etiam invito, desiderante Capitulo; can. quamvis. 7. qu. 1. can. 2. caus. 7. qu. 2. d. c. 1. de Cleric. agrot. Nec unus modò datur, sed plures, si res possulet, id est, pro modo oneris Episcopalis. can. Pontifices. 7. qu. 1.

Causæ autem, propter quas dantur Adjutores (qui & Dispensatores in d. can. 1. caus. 7. qu. 1.) sunt plures: puta; 1. Paralysis (Qua, ut ait Calius Aurelianus tard. passion. lib. 2. cap. 1. est passio generaliter gravis atq; difficilis; sed gravior curato fit, quoties toto sensu caruerint partes) 2. Morbus comitalis, 3. Quivis incurabilis & peremptorius, 4. Lepra, 5. Fœdæ vitiligines, ut loquitur Arnobius lib. 1. adversus Gentes: cap. 3. 4. 5. 6. de clerico agrot. ne Ecclesia hac offensio turbetur: ut est in d. can. 6. Gravis capitis dolor, propter quem Ecclesiastico muneri superesse non potest Episcopus: d. can. 1. caus. 7. qu. 1. d. can. 1. caus. 7. qu. 2. 7. Alienatio mentis. cap. un. eod. in 6. Nam extenuatus animi rei sacræ peragenda interesse citra scandalum non potest: 8. Ætas præceps & decrepita: d. c. un. can. petiisti. d. caus. 7. qu. 1. Nam senectus ipsa morbus est. D. Hieronymus in Psal. 89. Seneca epist. 108. 9. Ætas tenera; nam qui ejus ætatis, nondum stabile habet judicium: Dicit Theophylactus in Matthæum cap. 3. ἐν ἡλικίᾳ πρώτῃ ἡλικίας, πολὺ ἐὼν ὀφθαλμῶν. In prima ætate magna est insipientia. Sic Hugoni cuidam (ut scribunt Floardus Historia Remensis lib. 4. cap. 20. & 22. & Frodoardus in Chronico anni 15.) Coadjutor datus, qui nec quinquenni tempus explese dicebatur. 10. Imperitia lingua vernaculæ: Sic, ut supra meminimus, Valerius Hipponensis Episcopus natione Græcus, minusque Latina lingua & litteris instructus sibi adscivit D. Augustinum; teste Possidonio de vita August. cap. 5. 11. Prodigalitas. c. venerabilis. 37. de offic. & potest. Jua. de leg. Maurize. d. loco.

Coad-

Corvinus
 De Personis
 Benef. Ecclesiasticis
 G IV
 32

10 *Coadjutores* autem vel sunt *Temporales*, qui, ut vices Episcopi gerant, quamdiu durat impedimentum, puta morbus, dantur; vel *Perpetui*, qui cum futura successione dantur.

Hos adsciscunt sibi Episcopi, de Capituli sui vel majoris partis eius consilio & consensu, auctoritate Pontificis, moderatis sumptibus eius proventibus suis tributis; *d. c. un.* cum spe futurae successione; sed non (quod Concilio Tridentino *sess. 25. de reformat. cap. 7.* statutum) nisi causa prius diligenter à Pontifice cognita.

11 Ornantur ferè omnes à summo Pontifice titulo Episcopi, in partibus infidelium, ut loqui moris est, quamvis nudum nomen sit & Episcopatus sine re. *Maurize d. loco. Ciron. d. loco.*

Non administrationi rerum ad Episcopum pertinentiam se immiscunt, nec ea quæ sunt Jurisdictionis, sibi vindicant Episcopo inconsulto. Solet enim promoti potestas ita arctari, *ne se intromittat in administrationem*: si quid contra præstitutum modum sibi arrogent, gerantur nihil arguunt.

12 Porro hi *Coadjutores* dantur non tantum Episcopis, sed & omnibus aliis Prælati & Ecclesiarum Rectoribus morbo vel ætate laborantibus; utrisque congrua portione assignata. *c. 3. 4. & ult. de Clerico agr.*

TITULUS XXV.

De Vicario Episcopi.

SUMMARI A.

1. <i>Vicarius quis.</i>	5. <i>Qui perpetui.</i>
2. <i>Constituitur vel à Lege, vel ab homine.</i>	6. <i>Qui temporales.</i>
3. <i>A lege constituti quotuplices.</i>	7. <i>An perpetuus possit ad libitum officio privari.</i>
4. <i>Facto hominis quotuplices.</i>	8. <i>Ei animarum incumbit cura.</i>

9. Temporales Vicarii quales.	20. Quae competant Vicario Generali.
10. Episcoporum Vicarii quotuplices.	21. Vicarius Foraneus quis.
11. Vicarius & Officialis an differant.	22. Ex pluribus Vicariis uni potest fieri Delegatio.
12. Quae hic Curiae Romanae Stylus.	23. Precedentiam habet Vicarius in Capitulo.
13. Vicarium eligit Episcopus.	24. Vicariorum qualis potestas. & num. 26.
14. De ejus factotenenetur.	25. Absq; appellatione ad Episcopum.
15. Quae in eo desiderentur.	26. Vicariorum potestas per Canones limitatur.
16. Potest esse Laicus, Religiosus.	27. Quomodo desinat.
17. An eum eligere teneatur Episcopus.	28. An teneatur de Syndicatu.
18. Quomodo constituatur.	29. Ei debetur salarium.

Vequitur de Vicario; non tantum propter rationem superius allegatam, sed & ideo, quia generalis Episcopi Vicarius unum & idem tribunal representat cum Episcopo.

Vicarius proprie est is, qui vices alterius gerit per se vel mandato ejus, qui in dignitate constitutus est aliqua vel officio. Vicarius alieni muneris. l. Vicarius. 13. ff. de legation. c. 1. hoc tit. in 6.

Constituatur in genere aut constituuntur Vicarii, vel à Lege, sine hominis facto; Vel ab homine. Marant. de ordin. judic. part. 4. dist. 5. in princ. num. 6. Sbroz. de Vicar. Episc. quest. 3. num. 1. & 2. lib. 1.

A lege constituti sunt multiplices.

Primo; Summi Pontifices, Petri Successores, quibus voce Evangelicis

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV

52

gelica aeternae vitae traditae claves: *can. omnes. dist. 22. Vicarii Christi i. c. ubi periculum. §. ceterum. & c. fundamenta. §. decet. de elect. in 6. dicuntur.*

Secundo; Episcopi, qui Apostolorum successores, & vices gerunt can. quorum. dist. 69. can. legimus. dist. 93. can. in novo. dist. 21. c. 1. §. per frontus. de sacramt.

Sunt enim illi, quos Spiritus Sanctus posuit regimini Ecclesiae Dei (quam sanguine acquisivit suo) Vicarii ipsius: *Aetor. cap. 20. Concil. Trident. cap. 1. de reformat. sess. 6. Cardin. Bellarm. in Apologet. pro respun. ad libros. Reg. Britan. cap. 4. sub vers. quod etiam Rex. Episcopi quidem succedunt Apostolis, quatenus Hi primarum Ecclesiarum, & quidem particularium fuerint Episcopi; non autem proprio succedunt Apostolis, quatenus erant Apostoli, id est, cum potestate plenissima in terram omnem missa. sec. Bellarm. in lib. de Cleric. & lib. 4. de Pontif. Leon. in Thesouro fori. Eccles. part. 1. cap. 10. de Vicariis. num. 2.*

Tertio Presbyteri itidem sunt Vicarii: Nam messem esse multam videntes Apostoli, rogarunt messis Dominum, ut mitteret operarios in messem suam; afflatus Spiritu, septuaginta duos elegerunt Discipulos; quorum jam vices gerunt Presbyteri. d. can. in novo. dist. 21.

Quarto; Sunt & Vicarii Cathedralium Ecclesiarum Capitulis: Sede enim Episcopali vacante, vices gerunt Episcopi. Gloss. in c. un. 2. not. de major. & obed. in 6. & Innoc. in c. eam te. num. 4. & seq. de rescript.

Quinto; Vicarii sunt Archidiaconi; absente putate Episcopo. c. 1. ubi Gloss. & Butrig. & cap. ad hac. §. secundum. & §. item episcopi. de offic. Archidiacon. Est enim Vicaria annexa Archidiaconatu; ut supra dictum.

Sexto; Vicariinati dicuntur Archipresbyteri, sed tantum quoad quaedam spiritualia. Hostiens. tit. de offic. Archipresb. Sbroz. d. qu. 3. num. 8. usq. ad num. 19. Leo d. loco. & num.

Facto hominis qui creantur, Vicarii, dicuntur Spirituales, & sunt vel Perpetui, vel Temporales. Abbas in c. extirpanda. §. qui vero. num. 9. de prabend. Leo d. loco num. 3. Barbosa lib. 1. jur. Eccles. univ. cap. 19. num. 8. & 9. Vallens. in par. ad hunc tit. Ciron. eod. Maurize in select. ad hunc tit.

Perpetui sunt qui canonicè, id est, auctoritate Episcopi constituuntur, in Ecclesiis parochialibus, cum certa & congrua portione annua ex proventibus ipsius Ecclesie.

Romæ *perpetuus* est *Vicarius Urbis*, cujus officium potestati ordinariæ ita est connexum, ut amoveri nequeat, & tantum vacet per obitum. Et est semper Cardinalis. Eiusque iurisdictio urbem non excedit. *c. sua nobis. hoc rit.* Estque in Urbe tanquam Ordinarius in sua dioecesi, in Clericos & Judæos iurisditionem habens; *d. c. sua nobis. & Sbroz. d. qu. 3. num. 19.* Imò omnia ferè exequitur, quæ Episcopus in suis dioecesibus; & proprios habet milites ad coercenda delicta. *Pa. rim. de off. & potest. Capit. Sede vacante. par. 2. qu. 10.*

Præterea *Vicarii perpetui* deputantur Monasteriis & aliis Beneficiis, quibus pro animarum cura erectæ sunt Apostolica auctoritate vicaria perpetuæ; ad quas, examine prævio, secundum Tridentini Concilii formam admittuntur (assignata per Ordinarios inter centum & quinquaginta scutorum annua fructuum portione; *Pius V. in bulla, constitution. 46. incipit ad exequendum*) *Vicarii* auctoritate ordinaria, qui amoveri sine causa non possunt. *c. ad hæc. eod. tit. c. 1. de capellis monach. in 6. Abbas in d. §. qui vero. num. 8. Rota decis. 24. num. 1. de præbend. in nov. & Concil. Trident. cap. de reform. sess. 7.*

Vicarii Temporales sunt, qui iusta ex causa in locum alicujus ad tempus substituuntur: ut qui auctoritate Apostolica vel ad regimen cathedralium in temporalibus & spiritualibus ob Episcoporum malam administrationem mittuntur; *Vicarii Apostolici* dicuntur; *Leo d. loco num. 6.* vel ad regimen terrarum status Ecclesiastici deputantur. *Abb. in d. §. qui vero. num. 9. Roman. conf. 59. num. 2. in fin. & num. 3. Felin. in c. pastoralis. num. 11. de rescript.*

Vicarii etiam dicuntur qui ab Episcopis cum congrua fructuum portione Rectoribus parochialium legitima ex causa, absentibus suspensis, impeditis, aut inhabilibus, *c. pervenit. de appellat. c. cum ex eo. de elect. in 6. Concil. Trident. cap. 2. sess. 6. cap. 5. sess. 7. cap. 6. ubiq. de reformat. sess. 21.* aut parochiali Ecclesie vacanti, donec ei de Rectore idoneo fuerit provisum, constituuntur. *d. Concil. de reformat. sess. 24. cap. 15.*

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV

32

7 Vicarii perpetui, semel canonicè constituti, non possunt per proprium Ecclesie Rectorem ejusve successorem removeri, aut assignata fraudari possessione: *c. extirpanda. §. qui verò. de prabend. Clem. un. hic.* Imò nec Episcopi administrationem eis auferre possunt, nisi iustis de causis; *ut colligitur ex c. ad hac. hoc tit.* Quia scilicet Vicariatus perpetuus non habet se ad instar mandati simplicis, sed ad instar beneficii, & Vicarius perpetuus ipso jure censetur beneficiarius, *c. perpetuus. de fili instrum. Gloss. in c. in V. diversis. eod. c. Michael. de filiis Presbyter. eub. que officium refertur inter beneficia; in c. postulasti. de rescriptis. & penes eum est animarum cura; Abbas ad d. c. extirpanda. §. qui verò. & ideo Curatus primitivus, ut aliqui vocant, Sacramenta conferre nec potest, nec debet.*

Hinc quoque fit, quod Vicarius, sicut & quilibet in beneficio, auctoritate Episcopi sibi collato institui debeat; *c. ex frequentibus. de institur. semelque institutus non sit remerè, nec sine causa, ac præter ius ordinem amovendus; ut res aliquis beneficio privandus est: quod quis nequeat esse Vicarius in diversis Ecclesiis: c. v. §. 2. hic. ut lib. diuin. Vicarium perpetuum omnino, ex iusta causa ut tempus. Abbas in c. Clavus. hic.* libellimere, iuxta sententiam communem, sed per seipsum deservit, per fructum ad ipsam Vicarium in dicta Ecclesia, compelli debeat. *c. alt. eod.* Non amltante regulante qui fructu de regula *per nos.* Quia locum non habet, quando spectatur persona indultus, ut auentur in Vicariis.

8 Hinc etiam Vicario perpetuo animarum incumbit cura; in eoque jura de Rectoris parochialis Ecclesie confirmata, etiam obtinent locum, veluti quoddam a annu ab obitana vicaria, sicut debeat Presbyter, per inde ut obitans parochialem. *d. Clem. un. hic.*

9 Temporales Vicarii, qui tales, non se habent instar beneficiarum; *Glossa in Extrav. Johannis 22. Excecrabilis. de prabend.* sed per penes Rectorem principalem manente, penes Vicarium solum est officio & administratio, quam principalis exercet nomine, & cum bene exspirat morte; & ad natum eius revocari potest. *Abbas in d. c. extirpanda. de prabend. Valdes. in parat. decret. ad hunc tit. num. 7. 4. 6.*

10 Sed de istis Vicariis satis jam dictum; dicendum nunc de Vicariis

Episcoporum, simpliciter sic dictorum, & de quibus ut in Decretalibus
potissimum hoc titulo agitur, ita hic tractare proposuimus.

Hi sunt duplices; vel enim constitui soleat, ad cognitionem causa-
rum totius Diocesis, vel alii ad civilem, alii ad criminalem. Qui pro-
priè hodiè, non Vicarii, sed *Officiales* aut *Auditores* vocantur. c. 1. &
2. de his. in 6.

Vicario autem, qui dicitur *generalis*, cetera omnia quæ jurisdic-
tionis sunt voluntariæ & contentiosæ etiam committuntur: quamvis &
ipse quandoque *Officialis* contineatur nomine. d. c. ex frequentibus. de
instr. c. 2. de consuetud. in 6. c. fin. hoc tit. in 6.

Vicarius enim & *Officialis* significant idem & in effectu, nulla est
inter eos, nisi in nomine differentia. Hippol. *Rimin.* in Rubr. de offic.
ejus. num. 113. *Corvini.* lib. 3. var. resolut. cap. 26. num. 46. *Mand. in tract.*
de commiss. in commiss. per Breve 28. verb. *Vicario.* & in regul. 14. *Can-*
cell. qu. 6. num. 16. Gonzales. ad reg. 8. *Cancell. gloss.* 5. §. 3. num. 8.

Curia Romanæ stylus observat, teste *Barbosa.* lib. 1. *jur. Eccles.* 12
univ. cap. 15. num. 12. ut in expeditionibus sive delegationibus ad Itali-
am, Ungariam, Dalmatiam, Epyrum & Cretam, & partes Orientales,
Siciliam & Corsicam, concernentibus, Cancellaria utatur *Vicario* sem-
per; sed ultra montes Alpinos; ut in Gallia, Hispania, Germania, Po-
lonia, Anglia, & in ultramarinis, ut in Africa *Officiales* nuncupantur:
teste *Mand. d. Breve* 28. verbo *Vicario Bononiensi.* & d. qu. 6. num. 8.
Hieron. Paul. in pract. *Cancell. sol. ipsi.* 7. & 8. *Sbroz.* de offic. *Vicarii.* lib. 1
I. qu. 2. num. 10.

Eligitur *Vicarius* vel *Officialis* Episcopi ab Episcopo ipso, non ad-
hibito Capituli consensu: c. ea noscitur. ubi *Hosienf.* de his qua sunt à
Prel. &c. Sede vacante eligitur à Capitulo, vel Electus confirmatur.
sec. decret. *Concil. Trident.* sess. 24. de reform. cap. 16. sed de eo infra. tit.
seq.

De facto *Vicarius* tenetur Episcopus, sibi que imputare debet si ele-
gerit malum; d. c. ad hæc. sup. de offic. *Archidiaconi.* *Rebuff.* in forma *Vi-*
caratus. num. 188. Considerandum ideo, qualis debeat eligi.

Eligi debet moribus probatis, ætate annorum viginti quinque; &
c. cum in cunctis. §. inferiora. de elect. idoneus ac rerum & causarum

Corvinus
De Personis
Beneficentibus Ecclesiarum

G IV

32

forensium peritus. *l. penult. C. de judic. l. ad Rempubliam. 8. ff. de mun. & honor. qui sit Doctor vel saltem Licentiatas, saltem in iure Canonico, vel aliàs, quantum fieri potest, idoneus. Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 16. Valenzuel. conf. 120. num. 37. Barbosa. d. loc. num. 14. Maurize in select. jur. Canon. ad hunc tit. saltem prima tonsuræ Clericus non laicus, can. in nova. 16. qu. 7. c. decernimus. de judic. ubi Abb. num. 12. Felin. num. 6. Dec. num. 15. Ripa. num. 56. Barbosa de off. & potest. Episcop. part. 3. alleg. 54. num. 4. non conjugatus; Franc. in c. 1. hoc tit. non bigamus, etiam effectus Clericus; nisi primitus bigamiæ impedimento fuerit absolutus: Barbosa d. loco. num. 6. Idem lib. 1. jur. Eccles. Univ. cap. 15. num. 15.*

16 *Vicarium tamen etiam eligere potest Episcopus Laicum, si iurisdictionem habeat temporalem, cuius is est capax; c. 2. de judic. auti Papa ad sit licentia, aut urgeat necessitas. Vallens. in par. ad h. tit. §. 3. num. 2.*

17 *Affessorem tamen Laicum habere potest Episcopus, Abbas, Felin. & alii in c. de bis. c. decernimus. de judic. Quia ejus officium est tantum consulere. Felin. Dec. ad d. c. decernimus.*

Potest etiam, secundum opinionem Barbose *ad locis.* Religiosus, consentiente tamen Abbate aut Superiore, creari ab Episcopo Vicarius, modo sit legitimus nec ordinis Mendicantium. Machado *de conf. perfetto confessor. tom. 2. part. 3. tract. 2. docum. 2.*

17 *Tenetur sibi Episcopus, secundum Boer. decis. 348. num. 6. Hieron. Gabriel. conf. 32. num. 22. lib. 2. Sbroz. de offic. Vicarii. lib. 1. qu. 46. Azor. Instit. moral. part. 2. num. 3. cap. 29. quest. 3. vers. quo loco. propter occupationes ingentes, in quibus versatur Episcopale regimen, & animarum cura, quæ, quominus per se Ipsum, et si sit diligentissimus, propter dioceses amplas & diffusas, impediunt ut vacet; constituere Vicarium. Si id agere negligat, supplere debet Metropolitanus seu Archiepiscopus; quo deficiente cum eoget Suffraganeus. Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 16. Vallens. in par. Decret. ad hunc tit. §. 2. num. 3.*

Contrarium tamen, ut dicit Barbosa *d. lib. 1. jur. Eccles. univ. cap. 15. num. 18.* decidit Rota Romana. *apud Puteum. decis. 43. lib. 2. M. bed. decis. 4. de offic. Vicarii. Aloys. Riccius in collect. decis. part. 5. col. 1605.*

1605. & fuit dictum in Calaguritana fructuum. 18. Martii 1583. coram
Bubalo. & in Viterbiens. & Tuscanen. Vicarii 3. Martii 1617.

Constitui potest Vicarius tripliciter: vel in Temporalibus tan-18
tum, vel in Spiritualibus & Temporalibus simul.

Qui constitutus ad Spiritualia, potest excommunicare, suspende-
re, interdicare, Sacramenta conferre, beneficia visitare, corrigere, ali-
aque similia. Eius fit mentio in c. 3. de tempor. ordin. in 6. & c. 4. de offic.
Ordin.

Qui constitutus in temporalibus ejus consistit administratio vel in,
vel extra iudicium.

Qui constitutus in temporalibus & spiritualibus simul, Vicarius
Generalis Episcopi appellatur in c. fin. eod. in 6. crearique debet cum ex-
pressionem spiritualium & temporalium simul: alioquin non esset gene-
ralis: c. si Episcopus. c. Ecclesia. de supplend. neglig. Pralat. in 6. ut nec si
simpliciter administrandi concederetur potestas: Rebuff. in praxi benef.
tit. de forma Vicariatus Archiepiscopi. nec si constitueretur in aliqua
speciali dioecesis parte, etiam in ipsa Civitate, in qua residet Episcopus;
sed diceretur Foraneus & Delegatus. Vallens. in par. ad h. r. §. 4.

Potest Episcopus unum vel plures constituere Vicarios, si id fuerit 19
aut consuetudine recepta, aut id agatur expressè ut constituentur plu-
res: prout plures constitui expedit, quando Episcopus in diversis territo-
riis suam habeat dioecesis. Alioqui per simplicem constitutionem se-
cundi revocari censetur prior. Dd. ad cap. Clericos. h. t. Vallens. d. loc. n. 2.

Potest etiam Episcopus constituere unum Vicarium Generalem,
qui ejus vices ordinarias gerat in tota dioecesi, & jus dicat in loco ac tri-
bunali, in quo jus dicere consuevit ipse Ordinarius: Sanchez. de matrim.
lib. 3. disp. 29. qu. 1. & alium constituere in aliqua certa parte dioecesis
extra civitatem Episcopalem. Qui proinde vocatur Foraneus. Vallens.
d. loco. num. 3.

Vicarius Generalis in Ecclesiastica dignitate est constitutus, dici-20
turque Pralatus: ut per Pavin. in tract. de officio & potest. Capit. Sede va-
cante. part. 2. qu. 10. num. 6. vers. an autem Vicarius. Fusc. de visitat. lib.
1. cap. 15. num. 32. Anton. de Pratis. in tract. de Jurisdict. Episc. cap. 6.
num. 6. debet honorari ut Episcopus, & illius coruscet radius sicut uxor
mari-

Corvinus
De Personis
Beneficentiarum Ecclesiarum

G IV

32

mariti; *Valenzuel. conf. 101.* nomine venit Episcopi; eo ipso quod constituitur, in spiritualibus & temporalibus censetur creatus: *Idem consil. 192. num. 9. & 10.* Habet enim rerum Ecclesiasticarum jurisdictionem; *c. non putamus. junct. Gloss. verb. videatur. de consuetud. in 6. c. Romana. in princ. de appellat. in 6.* Et est iudex Ordinarius in dioecesi: *Valenzuel. conf. 121. num. 13.* proptereaque Papa potest esse Delegatus, *Gloss. verb. delegatus in Clem. 2. de rescript. ubi Zabarell. num. 22. & Imol. num. 18. Sbroz. lib. 2. quest. 22. à princ. ac gratiarum beneficialium quae expediuntur in Romana Curia Executor, Sbroz. d. lib. 2. qu. 23. num. 6. Flores de Mena variar. lib. 1. qu. 4. num. 6. & Conservator, Cochier. de Jurisdic. Ordin. in exemptos. part. 1. quest. 39. num. 4.* etiam si sit Vicarius Episcopi Electi & Confirmati quidem, sed nondum Consecrati: *Gloss. verb. Episcopi. in d. Clem. & si principalis. de rescript. Sbroz. d. lib. 2. quest. 23. num. 4. Sanchez. de matrim. lib. 8. disput. 27. num. 35. Massob. de Synodo Episcopi. cap. 4. dub. 13. num. 15.* electus à Capitulo Sede vacante; *Gloss. d. verb. Episcopi. Sanchez. d. disp. 27. num. 32. Flores de Mena d. qu. 4. num. 11.*

21 Vicarius Foraneus dignitatem non habet; *Vallens. d. loco & num. non potest esse Pontificis Summi Delegatus, Flores de Mena d. quest. 4. à num. 6.* nisi illi fieret delegatio ex certa Summi Pontificis scientia, aut alicujus dignitatis respectu. *Sbroz. d. quest. 23. num. 9. & 10. Barbosa jur. Eccles. univ. lib. 1. cap. 15. num. 29.*

Nec etiam Pontificis Delegatus esse potest Vicarius nominatus ab Inferiore Prelato dignitatem Episcopalem & jurisdictionem ordinariam habente: Nec enim istis ab Apostolica Sede delegantur causae, nec ab Ea fiunt gratiarum beneficialium Executores. *d. Gloss. verb. Episcopi. in Clem. 2. de rescript. Sbroz. d. qu. 23. num. 8. Barbosa d. loco num. 29.*

22 Diximus supra, non tantum Episcopum eo in loco, in quo Sedem habet, constituere posse Vicarium cum ordinaria potestate unum. *Sbroz. de Vicario Episcopi. lib. 1. qu. 28. num. 7. & quest. 69. num. 2. Sanchez. de matrim. lib. 3. disp. 28. num. 11. Campan. de divers. jur. Canon. rub. 11. cap. 23. num. 150. vers. insuper qui. sed & ut causarum consulatur expeditioni, plures. c. quoniam in plerisque. 14. de offic. Ordin. Clem. & si principalis. junct. Gloss. & ibi Cardin. an. 3. de rescript. Zerola in praxi Episcop. part. 1.*

part. 1. verb. *Vicarius in princ. Ugolin. de offic. & potest. Episc. cap. 4. §. 6. num. 4.* Quo casu, si Delegatio simpliciter facta Vicario seu Officiali, principaliori censetur facta commissio. *Gloss. verb. substitutum. in c. quoniam Abbas. 14. de offic. deleg. Gloss. verb. principalis. in Clem. eius principalis. 4. de rescript. Pavin. de potest. Capit. Sede vacante. part. 2. princ. qu. 10. num. 3. in fine. Sbroz. lib. 2. qu. est. 62. num. 3. Barbof. d. loc. num. 32.*

Quod si plures Vicarii constituti aequè sint principales; cui ex illis, simpliciter facta Delegatione à Papa, comperat, in *rescriptis contentiosis*, causæ cognitio non convenit inter Canonistas: *Gloss. in d. c. quoniam Abbas. verb. substitutum.* dicit ei quem elegerit Actor: *Beroj. ibidem num. 77.* dicit omnibus simul: *Hosienf. Joan. Andr. Cardin. Imol. in d. c. quoniam. & Tyraquell. de jur. primogen. qu. est. 17. opin. 6. num. 13.* ei tantum quem elegerit Papa: quæ sententia communior. *Squillante de privileg. Clericor. cap. 2. num. 201. vers. alii Sanchez. de matrim. lib. 8. disp. 27. num. 37.* In *rescriptis vero, non contentiosis*, ut commissi-
onibus, dispensationibus, Judex erit Vicarius Ille, cui *rescripta* præsentata. *Gloss. in d. verb. substitutum. Bonacina de legib. disput. 1. qu. est. 3. puncto 8. §. 1. num. 11. Sanchez. d. num. 37. Barbofa d. lib. & cap. num. 33.*

Porro Episcoporum Vicarii generales immediate post Episcopos debent sedere, accedere, & omnes de Capitulo præcedere, nec contrarium consuetudine induci potest. *Abbas conf. 21. cum seq. fuit à me questum. per tot. vol. 1. Felin. in rubr. de majorit. & obed. num. 10. circa fin. Staphil. de mod. & form. impetr. §. transco nunc. 12. Rota de offic. Vicarii dec. 1. num. 5. in not. & divers. decis. 200. num. 4. part. 1. Leo dicto loco. num. 11.*

Ergo (si non ut Canonici assistant; aliàs secus; *Sacra Congreg. 23 sub die 8. Martii & 3. Augusti 1615.*) præcedunt Canonicos & dignitates omnes, etiam in Ecclesia, *Sbroz. d. lib. 2. qu. 25. num. 4. Valenz. consil. 101. num. 59. & 66.* Archidiaconos tam in choro, quam extra, *Sbroz. d. lib. 2. qu. 25. à num. 1. Valenz. d. consil. 101. num. 59. & 61. Sacra Congreg. Cardin. in una Theatina. 6. Julii 1618.* Commissarios, & Potestates, ac iudices temporales suæ Diocesis omnes: *Sacra Congreg. Rituum in una Nucarina Saffosoratenf. 27. Februarii 1610.* absentibus Episcopis eis in Choro, dum divina celebrantur officia ab omnibus Canonici, etiam exemptis, ratione Subcollectoria aut alia, debetur re-
Ff
verem-

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV
32

verentia. *Sacra Congreg. Rituum. in una Cathacen. 11. Novembr. 1614.*
Ipsis Candelæ & Palmæ ante Canonicos & Dignitates, iis qui Episcopi
in Sede Episcopali existentibus, cum paramentis assistunt, exceptis; de-
ri debent. *Sacr. Rituum Congreg. sub die 10. Aprilis 1604.*

24 *Vicariorum Generalium Episcoporum potestas an sit ordinaria, an
delegata disputant Canonistæ. Goffredus in summ. h. t. quest. 1. vult esse
delegatam. Primò; Eò quod iurisdictione Eorum morte finiat. Episcopi
Episcoporum; sicut iurisdictione quorumcunque Delegatorum rebus inter-
grus finitur morte Delegantium: c. gratum. c. relatum. c. licet undiq. de
offic. deleg. Secundò; Quod Episcoporum gerant vices: c. Romana
in princ. de appellat. in 6. sicut Delegati Delegantium funguntur vicibus
l. 1. §. qui mandatam. ff. de officio eius cui mand. jurisd. l. solet. ff. de iurisd.
dict. omn. judic. cum tamen iurisdictione Ordinaria, concedentibus morte
is, adhuc remaneat; & Ordinarius utatur iurisdictione propria; & de-
nique cum iurisdictione Ordinaria nequeat concedi ab Episcopo, ut patet
ex can. à Judicibus. 26. qu. 6. l. & quia. ff. de iurisd. G. l. off. & cap. 2. ver-
bo statuitur. Ne Prelat. vices suas vel Eccles. sub annuo censu conce-
Videtur tamen nihilominus verius, Episcoporum Vicarios, nempe
Principales, iurisdictionem habere ordinariam, ut habent Episcopi,
quorum gerunt vices; ut docent Sanchez. de matrim. lib. 3. disput. 29.
Glossa in c. licet. in V. Officiale. ord. in 6. & in can. per lectis. dist. 25. De
in d. c. quoniam in plerisque. de offic. Ordin. Quia etsi constituentur, seu no-
minentur, & designentur ab Episcopis, non tamen ab eis, sed ab ipso
canone & iure accipiunt iurisdictionem, ut constat ex c. 2. eod. in 6. ac pro-
inde ordinariam. d. c. à Judicibus. Confirmatur ex eo, quod, ut de-
ctum, Episcopi & Vicarii idem sit tribunal & iurisdictione eadem; d. c.
Romana. & d. c. 2. & ibi Interpret. de consuetud. in 6. & propterea, licet
Delegato appelletur ad Delegantem, c. super questionum. §. porro. de offic.
deleg. tamen ab Episcopi Vicario seu Officiali in iis, in quibus est Ordina-
rius, non appellatur ad Episcopum, sed ad Archiepiscopum: d. c. Ro-
mana. & d. c. 2. de consuet. in 6. ne videatur ab eodem appellari ad eum-
dem. Ne refragantur ea quæ adferuntur in contrarium: Quia Iurisdic-
tione Vicarii idèd extinguitur Episcopi morte; quia Iurisdictioni illi-
us adheret tanquam accessoria, & sic gerit Episcopi vicem: ut tamen*

non ab eo, sed à jure accipiat jurisdictionem, & cum Episcopo constituat tribunal idem, non diversum; prout Delegatus à Delegante à quo jurisdictionem habet suam.

Et ideo rectè à Delegato provocatur ad Delegantem, sicut & ab Archidiacono, aliisque inferioribus Prælati, ad Episcopum, non autem Archiepiscopum.

Rectè etiam ab Episcopi *Vicario* appellatur ad Episcopum, quoad ea, in quibus Ipsi est delegatus; veluti quando illi divisim & seorsim ab institutione aliquos committit casus. *Sanchez. d. disput. 29. qu. 1. Vallens. ad hunc tit. §. 5. num. 3.*

Quod autem diximus *Vicario generali ordinariam tribui jurisdictionem*, hoc procedit, quoad causarum universitatem, nam inquirendi, corrigendi, recessus puniendi, & à beneficiis, officiis, vel administrationibus, amovendi, non tribuitur potestas; nisi committantur specialiter; *c. licet. hoc tit. in 6.* & quamvis facultas conferendi illi videatur concessa, *c. ex frequentibus. cum Gloss. in verbo Officium. ibi qui possunt instituere vice Episcoporum. de institut.* tamen procedit solum in institutione, quam facere potuit. Quæ cum à præsentantis dependeat voluntate, & necessitatis sit instituere, facienda expressè; *Abbas in d. c. ex frequentibus. num. 7. & 8. de institut.*

Sed ut intelligantur hæc omnia, accuratius repetimus & dicimus *Vicarii Generalis* auctoritatem partim pendere à *jure communi*, licet ab Episcopo eligatur persona; *Valenzuel. d. conf. 101. num. 43.* partim à *commissione Episcopi*.

Imò videtur potestatem, quam solent Episcopi suis Vicariis generalibus concedere, limitare jus Commune.

Solent enim Episcopi, *Vicariis* suis, vices ipsorum gesturis, præter causas cognitionem, & excessuum correctionem, dispensationem, absolutionem, examinationem, & approbationem, auctoritatis Episcopalis interpositionem; & his similia alia voluntariæ jurisdictionis concedere: ita ut dici possint animarum habere curam; *secundum Gloss. in c. super eo. de præbend. in 6. & in c. tua nobis. hoc tit. & in c. dudum. de elect.* & regulariter posse omnia exercere, quæ possunt ipsi Episcopi;

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV

32

& pariter ut ipsi videantur honorandi Episcopi. *can. precipimus. dist. 33. Roman. sing. 362. & Rebuff. in praxi benefic. de Vicar. Episcopi. num. 7.*

Sed Jus commune disposuit in generali hac concessione quaedam omninò non comprehendere, nec permitti Vicariis; in iis vices gerere Episcoporum, nisi concedantur *specialiter. Gloss. in c. pen. de hoc tit. Barbos. d. loco num. 19.*

Qualia sunt; 1. Chrisma conficere: *c. de his. c. manus quas de consecrat. dist. 5. & c. un. §. per frontis. de sacra unct.* 2. Ecclesias & altaria consecrare: 3. Calices benedicere: *c. quamvis. dist. 68. d. c. un. §. fin.* 4. Oleum sanctum die cœnæ Dominicæ conficere: *d. c. un. vers. manus Episcopi. Rebuff. d. loco num. 40.* 5. Ordines; *c. quominus. dist. 68. Gloss. 1. in c. quia. periculosum. de sentent. excomm. in b. 6.* Et beneficia conferre; *c. ult. hoc tit. in b.* 7. Supprimere: *Barbosa d. loco num. 20.* 8. Uniro: 9. Uniones revocare: 10. Ecclesiam dividere: 11. Rectoribus Ecclesiarum imperitis, Coadjutores Vicarios deputare: 12. Jus patronatus ex causa donationis, fundationis, vel constructionis alicui reservare: 13. Juris patronatus donationi decretum seu auctoritatem interponere: 14. Novas parochias erigere: 15. Pensiones supra beneficiis imponere: 16. Ecclesia Oeconomum instituire: 17. A beneficiis, officiis, administrationibus, ordine, aliquos amovere: 18. Creatione dignitatis factæ auctoritatem interponere: 19. Novum in Ecclesia beneficium creare: 20. Ad beneficium juris patronatus, pertinens ad Episcopi presentationem aliquem presentare: 21. Ecclesias vetustate collapsas, in matricem vel viciniores Ecclesias alias transferre: 22. De hæresis crimine cognoscere: 23. Publicas poenitentias imponere: 24. Publicè poenitentes reconciliare: 25. Voluntatem puellæ habitum suscipere regularem, aut emittere professionis votum volentis, explorare: 26. Legatæ monasterii adificationi assensum & auctoritatem interponere: 27. Indulgentias concedere: 28. Confessionis audiendæ licentiam largiri: 29. Dioecesim visitare: 30. Synodum congregare: 31. Defunctorum voluntates pias exequi: 32. In rerum Ecclesiasticarum alienationibus, transactionibus decretum interponere: 33. De restitutionis in integrum causa disceptare: 34. Ut Metropolitanus, omnino

omisso articulo appellationis, in principali negotio cognoscat, consentire: 35. De Episcopis specialiter commissis seu delegatis cognoscere: 36. Exempla ex originalibus desumpta authenticare: 37. De causis feudilibus cognoscere: 38. Repressalias concedere: 39. Pro perditis rebus ad revelationis finem excommunicare: 40. Clericorum bona confiscare: 41. Corporales in pecuniarias penas convertere: 42. Dispensare: 43. Charitativum subsidium imponere & exigere; *Barbosa d. loco & num.* 44. Literas dimissorias Clericis dare; nisi Episcopi degant in remotis; *c. cum nullus. ubi Gloss. de tempor. ordin. in 6. Sbroz. de offic. Vicar. lib. 12. qu. 21. Guittier. Can. lib. 2. cap. 17. num. 20. Zerola in praxi Episcop. part. 2. verb. Vicarius. §. 4. Piafec. in prax. Episc. part. 1. cap. 1. num. 13. Azor. Instit. Moral. lib. 13. cap. 45. qu. 7. Barbosa de offic. & potest. Episc. part. 2. all. 7. num. 9.* 45. Excessus aliquorum inquirere, corrigere, punire; *c. 2. hic. in 6. Ugolin. de offic. Episc. cap. 4. §. 7. vers. 7. inquirere. Sbroz. lib. 2. quest. 142. Barbos. d. tract. part. 3. alleg. 54. num. 117.* 46. A beneficiis, officiis vel administrationibus, aut ab Ordine aliquos amovere, seu deponere; *c. licet. hoc tit. in 6. Sbroz. d. lib. 2. quest. 111. num. 7. & quest. 130. num. 4. & quest. 155. Concil. Trident. sess. 13. de reform. cap. 4.* 47. In casibus Sedi Apostolicæ reservatis, Episcopis tamen permisis, dispensare; *Concil. Trident. sess. 4. de reform. cap. 6. Sbroz. d. lib. 2. qu. 19. num. 2. & qu. 39. num. 1. & qu. 180. num. 2. & qu. 184. num. 1. Barbos. d. part. 2. alleg. 59. num. 10.* 48. A casibus Episcopis reservatis absolvere; *c. pen. de penit. & remission. in 6. Gallet. in margarita c. casum Conscient. verb. Vicarius pen. Barbos. d. part. 3. alleg. 54. num. 116.* 49. Denique in his omnibus speciale videtur requiri mandarum, quæ in commissione generali verisimile non est permisisse Episcopos. *arg. c. cum in generali. hic. in 6. & d. c. pen. Barbos. d. lib. 1. jur. Ecclesiast. univ. cap. 15. num. 27.*

Nec tamen necesse Vicarium nominatum in concessione omnes huiusmodi casus exprimere, sed sufficit aliquorum facere mentionem, additâ Clausula generali; *& ad omnia alia, etiamsi exigant mandatum speciale. c. qui ad agendum. §. sed si aliquis. de procur. in 6. Gloss. ult. in c. licet. hoc tit. in 6. Sbroz. lib. 1. qu. 65. num. 5. Barbos. de off. & potest. Episc. d. alleg. 14. num. 124. & d. lib. & cap. jur. Eccles. univ. num. 25. Leo d. loc. num. 14. in fin.*

Ff 3

Alias

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiast.

G IV

32

Aliàs *Vicario Episcopi Generali*, ut amplam possit habere jurisdictionem conferendi, & omnia exercendi, quæ in tribunali Episcopali debet exercere, est in litteris Vicariatus tribuenda *Plena & omnimoda facultas & potestas Ecclesiam Cathedralē, & Diocesim, illiusq; membra, castra, terras, villas, & alia quæcunq; loca, bona ac jura eidem spectantia, & pertinentia in spiritualibus & temporalibus, regendi, & gubernandi, illisq; in divinis & aliis, prout decet, deservendi, & deserviri, ac in eadem Ecclesia, civitate, & diocesi verbum Dei Clero & Populo predicare faciendi, & ubi, & quando, ac quoties, & cum quibus sibi videbitur: In quibusvis casibus, Ordinariis locorum à jure & Sacro Concilio Tridentino permissis, dispensandi, litteras dimissorias & commendatitias, & ad ordines etiam Sacros in absentia Ipsius Episcopi, ut a quocunq; Episcopo Catholico gratiam & Sanctæ Sedis Apostolicæ communionem tenente, suscipiendas, servata ejusdem Sacri Concilii Tridentini forma licentiam dandi, & concedendi, & ad ordines hujusmodi promoveri, ac beneficia Ecclesiastica obtinere volentes, adhibitis deputatis in Synodo Examinatoribus, aut aliis prout fuerit juris, examinandi, vel examinari faciendi, ac de eorum vita & moribus inquirendi, & se informandi; indeq; juxta dicti Concilii decretorum dispositionem, idoneus admittendi, & insufficientes, ac aliis inhabiles reprobandi, Ecclesiamq; prædictam, omnesq; & singulas collegiatas, parochiales, aliasq; Ecclesias, & Collegia, & generaliter quæcunq; beneficia Ecclesiastica, confraternitates, loca pia, nec non congregationes, per Diocesim visitandi, reformandi; Ac omnia, ad hujusmodi visitationis officium pertinentia, etiam in vim decretorum ejusdem S. Concilii Tridentini, uti Sædæ Apostolicæ Delegatus gerendi, exercendi, ac tam in capite, quam in membris reformandi, contra quoscunq; hereticos, ac de heresi suspectos, fornicarios, Sæmoniacos, sacrilegos, usurarios, adulteros, incestuosos, concubinariorum, fornicatores, ac quosvis alios delinquentes, cujuscunq; status, gradus, conditionis, vel ordinis existant, pro criminibus & delictis ad forum Ecclesiasticum cum quomodolibet spectantibus & pertinentibus, inquirendi, procedendi, & contumaces, ac de jure punibiles ab omnibus eorum officiis, dignitatibus & beneficiis Ecclesiasticis, ad tempus, vel in perpetuum, prout fuerit juris, privandi, suspendendi, personaliter arrestandi, & carcerari faciendi, & generaliter servata formâ Concilii Tridentini, Sacrorum Canonum, Di-*

cretorum Provincialium & Constitutionum Synodaliū dispositione, corrigendi, excommunicandi, puniendi, & multandi: Casusq; Episcopales reservandi, & ab eisdem alijsq; casibus reservatis, ac à quibusvis Ecclesiasticis sententiis, censuris, & penis, servatà ejusdem Sacri Concilii Tridentini formà, etiam tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus, vel Subdelegatus absolvendi, & eorundem Decretorum vigore procedendi; Synodos, & alias quascunq; congregaciones oportunas convocandi, celebrandi, & illis presidendi, causas, lites, & controversias, tam matrimoniales, beneficiales, ecclesiasticas, profanas, civiles, criminales, quam mixtas cujuscunq; generis & qualitatis existant, tam per viam simplicis querela, quam appellationis recursus, nullitatis, seu alias quomodolibet ad forum Ecclesiasticum, tam ordinaria, quam ex delegatione Apostolica, aut alias quovis modo spectantes, & pertinentes, cum omnibus illarum incidentibus, annexis, connexis, audiendi, cognoscendi, decidendi, sineq; debito terminandi, pro tribunali sedendi, sententias tam interlocutorias, quam diffinitivas proferendi, & promulgandi, easq; debitè executioni demandandi, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliasq; Ecclesiasticas sententias, censuras & penas, tam in personas, conventus, capitula, collegia, & congregaciones, quam loca quacunq; servatà ejusdem Concilii Tridentini formà, ac alias, prout juris fuerit, proferendi, infligendi, & publicandi, easq; excommunicandi, aggravandi, reagravandi, interdicens, & auxilium secularis brachii invocandi ab excessibus, criminibus, delictis, sententiis, censuris, & penis quibuscunq; auctoritate ordinaria, & ex ejusdem Sacri Concilii dispositione, delegata, quoscunq; simpliciter, vel ad cautelam, absolvendi, interdictum tollendi; Et quacunq; penas moderandi, & in partem, aut in totum remittendi, & de Apostolicis super quibusvis appellationibus respondendi electiones, presentaciones & postulationes quarumq; personarum utriusq; sexus, ad Monasteria, Prioratus, Preposituras, Dignitates, Officia, & beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura secularia, & quorumvis ordinum regularia, servatà ejusdem Concilii Tridentini in formà, approbandi, ac reprobandi, & presentatos & approbatos instituendi, resignationes quorumcumq; beneficiorum, hospitalium, & aliorum piorum locorum simpliciter, vel ex causa permutationis, aut jurium cessionis recipiendi, & admittendi, & beneficia quacunq; cum cura, vel sine cura, etiam si canonicatus & prabendæ, dignitates &

Vica-

Corvinus
De Personis
Benef. EcclesiasticisG IV
32

Vicaria, & cuiuscunq; qualitatis existentia, tam per resignationem huiusmodi, non tamen in favorem, quam ex causa permutationis, aut per obitum illa obtinentium, seu alia quavis occasione, vel causa vacantia & vacatura, ordinarie collationi spectantia, & pertinentia, quibuscunq; personis, servata eiusdem Concilii forma, conferendi & providendi: Et pro augmento cultus divini, ubi fuerit opus, vigore eorundem decretorum Sacri Concilii Tridentini & alias, prout juris fuerit, uniendo, dismembrando, & nova beneficia erigendi, ex causa fundationis, vel dotationis, ad formam predicti Sacri Concilii Tridentini jus patronatus, & presentandi, reservandi, beneficiaq; simplicia seminario puerorum, aut alias cui & quibus, ac quando, & ubi opus fuerit, eadem Concilii Tridentini forma, & juris dispositione servata, uniendo, applicandi, & incorporandi, ac eidem seminario Officiales, Rectores, & alias personas, pro illius recta administratione necessarias, deputandi, & deputari facendi, & pro illius subventionem & aliis necessariis ad sustentationem, portionem fructuum quorumcunq; beneficiorum taxandi, & applicandi, ac beneficiatos quoscunq; ad illorum solutionem cogendi & compellendi, cogiq; & compelli facendi, eosq; quibus de canonicatibus & prebendis provisum fuerit, in Canonicos & Fratres recipi, stallumq; in Choro, & locum in capitulo assignari, ipsosq; in corporalem, realem & actualem possessionem canonicatum, prebendarum, dignitatum, officiorum & beneficiorum, tam collatorum, quam unitorum, ponendi & inducendi, seu poni & induci facendi: Fidelitatis, obedientie, & alia consueta iuramenta, & servitia a Vasallis & Subditis, ac personis Ecclesiasticis quibuscunq; prestari solitis, sibi prestari & exhiberi petendi & facendi, illaq; recipientes, de bonis feudaliibus, prout juris fuerit, quoscunq; infundandi, & alienata occupata, & illicitè distracta quacunq; ad jus & proprietatem Ecclesie reducendi & reduci facendi, ac caducitates declarandi, alienationes & permutationes quorumcunq; bonorum Ecclesiasticorum in emphyteusim ad generationem tertiam, aut aliud tempus, vel ex causa permutationis Auctoritate Apostolica vel alias in casibus a jure permisis concessorum, in evidentem Ecclesie utilitatem, & non alias, laudandi, & approbandi, & in casu devolutionis nomine Ecclesie retinendi, aut, si sibi expedire videbitur, iustitia suadente, in utilitatem Ecclesie, Papæ beneplacito, quatenus opus sit, reservato, & non alias, aliter, nec alio modo, etiam de novo infundandi, seu concedendi: Ratione

tiones & computa quorumcumq; Administratorum, hospitalium, confraternitatum, & aliorum locorum piorum videndi, revidendi, examinandi, approbandi, & reprobandi, omniaq; alia & singula faciendi, dicendi, gerendi, exercendi & exequendi, que in premissis, & circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet oportuna, etiamsi forent talia, qua mandatum exigere magis speciale, quam presentibus sit expressum, cum amplo, libero, ac generali, & speciali administratione omnium & singulorum, que in premissis occurrerent, aut alias quomodolibet occurrere possent. Et, si necesse fuerit, pro premissis omnibus & singulis, unum quocq; vel plures Vicarium, seu Vicarios & Locum tenentes, propter illius absentiam, in eius locum, aliosq; foraneo loco sui substituendi, cumq; vel eos revocandi, toties, quoties sibi placuerit & visum fuerit expedire. *Hactenus d. loco à num. 15. usq; ad 24.*

Quibus Litteris Vicariatus adesse debent testes rogati, sine quibus, etiam signo Secretarii munita, habentur pro scriptura privata & non probant. *l. instrumenta. l. rationes. & ibi Paul. de Castro. num. 4. Cod. de probat. Quia cum collatio sine testibus sit prohibita & fidem non faciat; Rota decis. 1. num. 2. de probat. in nov. & Fasol. caut. ult. dub. ult. num. 8. & eadem ratione, qua prohibetur aliquid, censetur etiam prohibitum omne id, per quod pervenitur ad illud. l. oratio. & ibi Bald. ff. de sponsal. & Rebuff. pract. benef. de Vicario Episcopi. num. 13. Leo d. loco. num. 24.*

Vicarii officium & Jurisdictione multis modis deficit: *27*
Primo; Per mortem Episcopi; *Gloss. in Clem. ult. de procurat. verb. contestata. etiam coepta causa: Specul. de officio ordin. §. 1. verb. Auditor. Gloss. in d. Clem. ult. & in c. 1. de offic. Vicarii. in 6. Quia est profusus idem tribunal utriusque, eademque persona utriusque astitimatur. c. 2. de consuet. in 6. c. Romana. de appellat. in 6. Ideoque cessante tribunali Episcopi per ejus mortem, cessat quoque tribunal Vicarii. *Vallens. in par. hic. §. 6. in princ. Barbosa d. lib. 1. & cap. num. 44. Strein. in sum. jur. Canon. part. 1. tit. 5. §. 2. num. 6.**

Gesta tamen à Vicario, Episcopi longè distantis mortem ignorante, valent. *secund. Barbosa. in d. alleg. 54. n. 151. & d. lib. & cap. & num.*
Excipit Vicarium generalem Papæ: Hujus Potestas mortuo Papa non expirat. *Barb. in sua nobis. de offic. Vicar. Strein. d. loco.*

Gg Secun-

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum
G IV
32

Secundo: Si Episcopus fuerit *maiore excommunicatione* notatus & publice denuntiatus; Nam in tali eventu, quamvis retineat jurisdictionem, tamen eam exercere non potest. *c. 1. eod. in 6. Gloss. in d. Clem. ult. de procurat. Abb. in c. licet undiq. de off. deleg. num. 6. Zerola in prax. Episc. voce Vicarius. per c. Romana. & ibi Gloss. in verb. ipsi. hoc tit. in 6. Rebuff. prax. benef. in for. vicariatus. num. 217. Mara 4. par. dist. 5. num. 75. Sylva tract. de benef. 2. part. 14. num. 4. Quia sicut per huiusmodi excommunicationem suspenditur Episcopi jurisdictionis; *c. ad probandum 24. de re judic.* ita similiter suspenditur Vicarii eius jurisdictionis, cum accessoria sit, & idem Auditorium utriusque reputetur. *fac. c. accessorium. 42. de reg. jur. in 6.**

Tertio: Per Episcopi revocationem; Nam si mediante Episcopi nominatione Vicarius ordinariam à Lege consequatur jurisdictionem; *ut supra ostendimus*; ita etiam contraria eius Episcopi voluntate tollitur, & revocatur; Res enim per quascunque causas nascitur, per easdem dissolvitur. *c. 1. omnia res. eod. in 6. Sbroz. lib. 3. qu. 6. num. 7. & qu. 17. num. 5. vers. secundo adducitur. Azor. Inst. moral. lib. 3. cap. 45. qu. 14. Barbosa d. loc. num. 44.*

Quod obtinet, licet Episcopus iuraverit se eum nunquam revocaturum. *Sirein. d. loco num. 8. Sylvest. in sum. verb. Vicarius Episcopi. vers. Septimum. arg. c. dilecto. de prebend.*

Debet tamen revocatio ei significari, alioquin si eam ignoret, valeant per eum gesta, donec ei innoscant. Quia etiam si ad huc communis error revocationis, gesta per illum, etiam revocationis conscientiam, valebunt; *Arg. l. Barbarius 3. ff. de offic. Prator. in qua non attenditur ignorantia privata, ut gesta valeant, sed communis. Vallens. d. loco n. 3.*

Quarto: Si Episcopus Ecclesiam suam resignet, aut ad aliam transferatur, aut sua privetur, vel ab ea removeatur, vel religionem ingrediatur. *Vallens. d. loco num. 2. Sirein. d. loco & num. per Lancell. in temp. judic. lib. 2.*

28 Ad Syndicatum non tenetur Vicarius Episcopi, *ut expressè de clero. capit. Gregor. XIII. testante Marc. Anton. Genuens. in prax. Archiep. Neapol. cap. 58. in edic. noviss. Anton. Novar. in summa Bullarum tit. de Syndicatu Vicarii super Bulla Gregorii XIII. pag. 364. Si verò delin-*

quando in officio Metropolitanæ offendar jurisdictionem; veluti, si appellacioni ad eum legitime enussa d. ferre nolit, vel ejus spernat inhibitionem; tunc enim censura Ecclesiastica eum coercere potest Archiepiscopus. *text. in d. c. 1. hoc tit. in 6. & d. c. Romana. in princ. de appellacion.*

Si deliquerit in officio simpliciter in præjudicium partium, & justitiæ cognitio & punitio ad ipsum pertinet Episcopum: ut cuius Magistratui concessa à Jure facultas coercendi Officialem suum, appellacione remotâ omni. *l. nulli Officialium. C. quomodo appell. non recip. registrata per Gratian. in can. ei qui appellat. §. nulli quoq; 2. quest. 6. Later. de re benef. lib. 1. qu. 22. num. 100. cum seq. Barbof. d. lib. 1. Eccles. jur. univ. cap. 15. num. 45.*

Debetur Vicario Episcopi salarium, licet de eo non convenerit; 29
Rota apud Marchesin. de commission. part. 1. pag. 1192. Nam regulariter salarium non conventum judicis officio peripotes. Mohedan. decis. 4. num. 1. de offic. Vicarii. Joan. Bapt. Magon. de reita patroc. rat. cap. 8. num. 3. Barbof. d. loc. num. 46.

TITULUS XXVI.

De Officio & Potestate Capituli Sede

vacante.

SUMMARIA.

1. Continuatio.	6. An potest purgare moram.
2. Sedes vacans quando.	7. Eligere debet unum.
3. Jurisdictionem tum habet Capitulum. §. num. 14. & 15.	8. Qualem. §. num. 10.
4. An tenetur constituere Vicarium. Intra qua tempora.	9. An necesse, ut sit de gremio.
5. Jurisdictionem administratio penes illud interim.	10. Sit re ipsa doctus, & atate maturus.
	11. Electi potestatem limitare potest Capitulum.

Gg 2

12. Quam-

Corvinus
 De Personis
 Benef. Ecclesiarum

G IV
 32

12. *Quamdiu ea durat.* 21. *An desideretur speciale
mandatum.*
 13. *Unde Vicario statuen-
dum salarium.* 22. *Quid si Capitulum eas
concesserit in casibus non
permisissis.*
 14. 15. *Jura Episcopalia
omni a per Vicarium ex-
ercet in Capitulum.* 23. *A Capitulo mortuo
Episcopo nihil innovan-
dum.*
 16. *Non qua delegata Epi-
scopo.* 24. *Capitulum an lucretur
fructus.*
 17. *An dat literas dimis-
sorias.* 25. *Ejus potestas quando
expiret.*
 18. *An idoneitatis testi-
monia & alia.* 26. *Dicta intelligenda de
Capitulo Ecclesia Catho-
dralis.*
 19. *Potest in beneficiis ar-
ctatis dare Dimissorias.*
 20. *Ex per Electionem Epi-
scopi non expirant.*

1 **Q**uia non tantum constituitur *Vicarius Generalis ab Episcopo* ipso, sed & *Sede* morte Episcopi, depositione, translatione, & aliave ratione alia *vacante*; precedenti titulo sub iuribus hunc, & ea arrepta occasione tractabimus de *de Officio & potestate* omni, quam dicto casu habet *Capitulum*. Potestatem quam habet *Capitulum Sede non vacante* explicaturi alio loco; nempe ubi de *Canonicis* erimus tractaturi.

2 *Sedes vacans* dicitur, ut Antiocheni Concilii *can. 16.* *ἐκδηλωρα ἐκδηλωρα*, Ecclesia vacans, Ecclesia viduata, in collatione Carthaginiensis *cap. 185.* & *vacans mulier* in l. 5. §. *ult. ff. ad leg. Jul. de vi publ. pro ut nupta*, *πὴν γέλασαν ἄλλοι*, in Basilicis libro 60. *tit. 18.* id est, quae est, delecta *Prælato & Defensore legitimo*: & licet Episcopo defuncto Ecclesia viduata curam gerere debeat Episcopus vicinus, *ex can. 6. Concilii Regiensis.*

Regiens. visum tamen est consultius, ut vacante Sede Episcopi jura manerent intemerata. *Maurize in select. Jur. Canon. lib. 1. tit. Ne sede vacant. aliq. innov. in princ.*

Vacante ergo Sede, Episcopo in spirituali & temporalis jurisdictione succedit Capitulum. *c. si Episcopus. c. fin. de supplend. neglig. Pralat. c. un. de majorit. & obed. in 6. Graff. decis. aur. cap. 15. part. 1. lib. 4. Leo in thes. s. om. Eccles. part. 1. cap. 10. de Vicar. num. 7. hoc hic est Canonico-
rum Ecclesie Cathedralis corpus seu Collegium; Estque veluti Senatus quidam Ecclesie: ut innotuit Hieron. in c. Ecclesie. 16. qu. 1. Duaren. lib. 1. de Sacris Eccles. ministr. cap. 18. Columna in tract. de Eccles. reddit. orig. part. 2. cap. 15. num. 8.*

Hoc de Jure Communi non tenetur vacante sede constituere Vicarium, sed per se potest exercere Jurisdictionem; *Felin. in c. olim. de major. & obed. num. 4. Sbroz. de Vicario Episcopi. lib. 1. qu. 16. num. 16. Abb. inc. irrefragabilis. de offic. ord. Quaranta in verb. Capitulum Sede vacante. num. -- Barbof. lib. 1. jur. Eccles. un. cap. 32. num. 28. & tract. de Canonie. & Dignit. cap. 42. num. 27. Leo d. loco. & num. Zypaus in Enarrat. Jur. Pontif. Nov. tit. Ne Sede vacante &c. Hodie ex Sacri Concilii Tridentini dispositione tenetur intra octiduum, a die scientie vacationis numerandum, ex Congreg. Conc. Quar. V. cap. 12. Zypaus d. loco. in princ. Vicarium vel constituere, vel constitutum confirmare, alias deputatio illius devolvitur ad Metropolitanum; & si Metropolitana Sedes vacet, ad Suffraganeum antiquiorem, vel si Episcopatus sit exemptus, ad Ordinarium viciniorem. *Concil. Trident. cap. 16. de reform. sess. 24. Leo d. loco. & num. Cordosa in praxi Judic. verb. Capitulum. 3. Raguc. de voce Canon. qu. 37. Garcias de benef. part. 5. cap. 7. num. 6. Barbofa d. lib. & cap. jur. Eccles. un. num. 28. & d. tract. de Canon. n. 28.**

In cujusmodi Vicarii electione, secundum dictam Garciam d. c. 7. num. 22. quem refert Barbofa ad locum non necesse, ut servetur forma electionis prescripta per Concilium Tridentinum sess. 25. de regul. cap. 6. post cap. quia propter. de elect. Quia est plurimum temporalis & momentaneus; & Concilium in d. cap. 16. de reform. sess. 24. non loquitur de electione, sed de constitutione. *Marcel. Kulppe in prax. fori. Judic. Eccles. cap. 44. num. 1.*

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesie

G IV
32

- 5 Electione intra octiduum nondum factâ interim Jurisdictionis administratio penes totum residet Capitulum. *secundum Zerolam in praxi Episcop. part. 1. verb. Capitulum. §. 3. Quarant. in sum. Bullar. verb. Capitulum Sede vacante. §. duodecimò quæro. vers. primo. Aloys. Ricc. in praxi ver. fori Eccles. postresolut. 505. in notab. de materia Vicarii à Capitulo Sede vacante. vers. primo. & in decis. Curia. Archiepisc. Neapol. decis. 305. num. 3. part. 4. Barbosa dd. locis. Sacram. Congregat. Concil. sub die 19. Septembris 1620.*
- 6 Lapsò octiduo moram purgare potest Capitulum; dummodo Metropolitanus non coeperit admoveere manum, & Capituli supplicet negligentiam, quod ei mandat Concilium. *Garc. d. loc. num. 6. & 7. Quemadmodum generatim est permillum purgare moram. c. ult. vers. bis. celeri satisfactione. de locato. l. & si post tres. 8. ff. si quis caution. l. si insulam. 84. ff. de verb. obligat. Zypæus d. loco.*
- 7 *Eligi, assignato competenti salario, S. Congreg. sub die 15. Octobris 1601. debet Vicarius unus, nisi secus permittat consuetudo, præsertim immemorialis. Quarant. ubi supra. vers. non dubitatur. Riccius in decis. Archiepisc. Neapol. decis. 193. part. 4. Sacr. Congreg. Concilii in Salernitana 26. Julii 1589. & in Panormitana 31. Maji 1592. Barbosa d. loco jur. univ. num. 33. & loc. tract. de Canon. num. 34. Zypæus d. loco.*
- Si alioquin per Canonicorum discordiam eligantur plures, magis idoneus, habens qualitates per Concilium Tridentinum *sess. 24. de re. form. cap. 16. requisitas, cæteris remotis manere debet. Quarant. d. loco. vers. secundo dubitatur. Riccius post d. resolut. 505. vers. secundo. Garcias d. loco num. 23. ubi refert sic censuisse Sacram. Congregationem. Barbosa dd. locis. Zypæus d. loco. Barbosa Apostol. Decis. collect. 616. num. 9.*
- 8 Debet esse Doctor, aut Licentius, non in Theologia, *Sacræ Congreg. sub die 28. Augusti 1621. sed in jure Canonico; Barbosa d. collect. 4. & in tract. de canon. d. loco num. 53. creatus in Universitate aliqua non à persona privata; Sacra Congreg. sub die Septemb. 19. Anno 1620. Aldan. in compend. canonic. resolut. lib. 1. tit. 43.*
- 9 Non requiritur necessario, ut sit de gremio Capituli; si tamen in eo reperiat idoneus, cæteris paribus est præferendus. *Sacr. Rit. Congreg. apud Garciam d. loco & n. 13. Barbosa d. collect. n. 5. Zypæus d. loco.*

Potest

Potest tamen Capitulum, si in eo non sit Doctor aut Licentiatum, eligere alium, quantum fieri potest, idoneum: *Sacra Congreg. referente Garcia. d. loc. num. 12. Barbosa. d. collect. num. 3.* eique in actu deputacionis dare consultorem Doctorem, ut decrevit Leo X. teste *Zypao d. loco.* Alioquin in casibus, quibus ei opus erit, sibi poterit ipse Vicarius eligere consultorem Doctorem sibi bene visum, partibus non suspectum: *Sbroz. de officio Vicarii lib. 1. qu. 36. num. 13. Quaranta d. verbo Capitulum Sede vacante. num. 3. in fine. Riccius post d. resolut. 505. in notab. de materia Vicarii. num. 4. vers. Capitulum.* Debet enim secundum Leonem X. teste *Zypao d. loco.* iudex electus non Jurisperitus sibi assumere Jurisconsultum.

Non sufficit, secundum dictum Concilium Tridentinum, d. cap. 16. 10 esse electum, testimonio Academiae publico graduatum, sed requiritur, ut sit, non titulo, sed re ipsa doctus; adeoque & aetate maturus, nec tantum annorum viginti duorum, ut in dignitatibus minoribus: sed saltem ea aetate praeditus, quae ad Sacerdotium curamque requiritur animarum: & fortè non absone quis exegerit aetatem annorum triginta, ut in Episcopo, cujus Jurisdictione fungitur vicaria: *Clem. un. de offic. vicarii. vide Zypaum d. loc. vers. Idoneum.*

Electio Vicarii Capitularis intra octiduum à Capitulo facta potest illud in commissione ejus praefigere & tempus & modum procedendi, (non postea) cum enim ejus Jurisdictio dependeat ab Ipso Capitulo, eaque apud illud resideat principaliter, eam ampliare, restringere, *Parvin. de offic. & potest. Capit. Sede vacante. part. 2. qu. 10. num. 6. Valpe. cap. 44. num. 28.* certo tempore, *Garcias in addit. ad tract. de benef. part. 5. cap. 7. num. 37.* imò unius anni spatio circumscribere, *S. Congreg. sub die 17. Julii 1617. Barbosa. d. collect. 7. & de canon. d. loc. num. 44. Zypaus d. loco, vers. constitutus.* potest

Consultius tamen eligi liberè, absque ulla mutationis conditione, & Assessoris assignatione. *Sacra Congreg. sub die 28. Octobris 1587. Barbosa d. loc. jur. Eccles. univ. num. 45. & d. tract. de Canon. num. 45.*

Electio sic facta; durat Vicarii officium durante Sedis vacatione: *Quaranta d. verb. Capitulum Sede vacante. prope fin. vers. circa quam commissionem. Barbosa ad locis.* nec potest Capitulum illam revocare ad

Corvinus
De Personis
Benef. Ecclesiarum

G IV
32

adhibitum, & constituere novum; quia etsi electio fiat à Capitulo, sit tamen in Concilio Tridentini d. loco. executionem & complementum Riccius in collect. decis. part. 5. collect. 1602. in fin. Raguc. de voc. Canon. qu. 37. num. 4. Barbosa. d. lib. 1. & cap. num. 42. & d. tract. & cap. num. 47. nisi gravi ex causa, à Congregatione Episcoporum approbanda; Zypaus d. loco. ut sapius ea censuit: ut Anno 1603. 1. Septemb. & 22. & Novemb. 24. Octob. 26. & Anno 1632. teste Barbosa dd. locis & d. Collect. num. 16.

Quitamen recursus non obtinet in Belgio. teste Zypaeo d. loco.

Vicarius verò à Metropolitano, propter Capituli negligentiam constitutus, ad ipsius nutum amoveri potest. S. Congr. 29. Septemb. Anno 1625. Solorsan. de Jure Indiarum. tom. 2. lib. 3. cap. 13. num. 65. Barbosa d. collect. num. 18. Idem d. tract. de Canon. c. ult. num. 48.

13 Salarium, quod diximus huic Vicario Capitulari deberi, solvendum ex bonis Ecclesiae vacantis: Gloss. verb. *expense*. in Clem. statum. de elect. Nemo enim stipendium suum militare tenetur; can. jam nunc. 28. qu. 1. c. cum ex officio. de prescript. etiamsi sit Canonicus, vel alias de ipsius Ecclesiae gratio; Quia illud salarium est pro labore, quem exercet. Pavin. de potest. Capit. Sede vacante. part. 2. qu. 10. num. 5. Siroz. de officio Vicarii. lib. 1. qu. 55. num. 7. Barbosa. de Canon. d. c. num. 60.

14 Capitulum Cathedralis Ecclesiae Sede vacante in unum succedat Jus Episcopale, omniaque quae Jurisdictionis ordinariae facere potest nisi expressè reperiantur prohibita. Gloss. & Doct. in c. his qua. & in c. cum olim. de major. & obed. & c. illa. Ne sede vacante. & Gloss. verb. Sede vacante. in c. ad abolendam. de haeret. Gloss. eod. verb. in Clem. 1. §. 1. tit. 1. Gloss. verb. observari. in c. quia saepe. de elect. in 6. Abbas in d. c. cum olim. circa fin. vers. posset tamen. & ibi Butr. num. 15. Barbosa. d. lib. 1. & cap. 32. num. 61.

15 Primò, igitur Capitulum Sede vacante, ejusve loco ejus Vicarius Generalis seu Provisor, fungitur jure Episcopi in absolutione ab excommunicatione, à qua absolvere poterat ipse Episcopus; nisi hoc cù sede Apostolica fuerit specialiter interdictum; c. un. de major. & obed. in 6. Sylvest. in Summa. verb. Capitulum. §. 2. Rebuff. in pract. benefic. tit. de devolut. num. 63. Raguc. de voce Canon. in Capit. cap. 36. num. 4. cum

id olim successori dimitteretur Episcopo, *can. si Episcopus. II. qu. 3. Gloss. in d. c. illam. Ne sede vacante. Secundo* In Electionum, quas facere poterat Episcopus; confirmatione vel infirmatione: *d. c. cum olim & ibi Gloss. & Doct. Cardol. in praxi judic. v. b. Capitulum. num. 6. in princ. item in confirmandis electis & per patronos presentatis & instituendis, Rebuff. d. tit. de devolut. à num. 60. Quarant. d. verb. Capitulum Sede vacante. §. nonò quero. vers. qua conclusio. Garc. de benefic. part. 5. cap. 7. num. 74. Barb. de Offic. & potest. Episc. part. 3. alleg. 72. num. 183. Cardosa. d. loco, num. 6. Tertio. In Confessore pro Casibus Episcopo reservatis assignando: *Panorm. d. c. de his qua. Quarant. d. loco. vers. tertia quero. Quarto; In communicationibus, censuris, poenis inferendis, excessibus puniendis, quatenus defunctus poterat Episcopus: d. c. ad abolendam. & ibi Gloss. & Doct. Navar. in man. cap. 22. num. 5. Molin. de justit. tract. 5. disp. 11. num. 6. in princ. Quinto; In cognoscendo de Heresis crimine: Gloss. verbo prerogativa. in d. c. ad abolendam. ubi Hostiens. num. 2. & 4. Henric. num. 4. Panorm. Farin. de Heresi, qu. 186. num. 177. Sexto; In visitanda dioecesi universa: *fac. c. Ecclesia. de suppl. negl. Pocolat. Abb. in d. c. cum olim. num. 2. vers. sed indistincte. & ibi Bald. num. 1. Archid. in cap. si Episcopus. II. num. 2. de suppl. negl. Pocolat. Socinus. in tract. de visitat. col. 4. Rebuff. d. loco. num. 65. Quarant. d. l. verb. primò quero. Barbos. d. lib. & cap. num. 67. sive per se, sive per alium; Gloss. verb. Capitulum. d. Clem. I. §. I. de Heret. post Archid. Abb. in d. c. cum olim. num. 2. col. 3. Sylvest. in sum. verb. Capitulum. num. 3. Barbos. de offic. & potest. Episc. part. alleg. 133. per tot. sed demum post lapsum anni à die ultimae visitationis per Episcopum facta; *Sacra Congreg. 10. May. 1629. & 3. Febr. & 10. Decemb. 1629. Barbos. d. lib. I. & cap. num. 70. & 71. Septimò; In de causis arduis, ut matrimonialibus, criminalibus; cognoscendo: Quarant. d. verb. vers. quinto quero. Octavo; In condendis statutis ad statum Ecclesiae pertinentibus: *Pavin. d. tract. part. 1. qu. 6. & 202. d. tract. lib. 2. qu. 186. num. 5. & 6. Zerola. d. loco. §. 15. etiam tempora Episcoporum succedentium valentur: Nisi tendant in Ecclesiae vel Episcopalis mensae praedictum. Monet. de distribut. quond. part. 2. qu. 13. num. 24. Molina. d. tract. 5. disp. 11. num. 7. Nonò; In exequendis ultimis defunctorum voluntatibus,*****

Hh

quatenus

Corvinus
De Personis
Benefic. Ecclesiarum

G IV
32

quatenus executio earum competebat Episcopo, non jure speciali, Pa-
 vin. d. tract. part. 2. qu. 7. verbo respondeo. Azered. conf. 11. num. 9. sed
 ordinario: Franc. in c. 1. col. 4. de major. & obed. in 6. Molin. d. disp.
 11. num. 5. in fin. Covarr. in c. Joannes. num. 2. de restam. Barvin. d. loc.
 Decimo; In Religiosos piarum voluntatum executores ad reddendas ad-
 ministrationis rationes compellendo: Pavin. d. loc. num. 6. Barbof.
 de off. & potest. Episc. d. part. 2. alleg. 82. num. 35. Undecimo; In exigen-
 dis rationibus à piorum locorum administratoribus: Quarant. d. verb.
 vers. septimo Zerota in prax. Episc. part. 2. verb. Capitulum. num. 9. Du-
 decimo; In constituendo Vicarium generalem in spiritualibus & tem-
 poralibus: Bonacof. tom. 1. commun. oper. lib. 1. tit. 9. num. 113. Gu-
 rier. Canon. lib. 1. cap. 11. num. 10. Zerola. d. praxi. part. 1. verb. Capitu-
 lum. §. 3. ut supra diximus. Decimo tertio; In deponendo, interdicen-
 do: c. his qui. in fin. de major. & obed. c. un. eod. in 6. Rebuff. d. tit. num.
 63. Sbroz. d. libr. 2. qu. 182. num. 7. Molin. d. tract. 5. disp. 1. num. 6.
 vers. potest. similiter. Decimo quarto; In dispensando; in casibus, in quibus
 Episcopus ratione Episcopalis jurisdictionis, dispensare poterat:
 Molin. d. tract. 5. disput. 11. num. 5. Decimo quinto; In absolvens
 vigore Concilii Tridentini; sess. 24. de reformat. cap. 6. Fr. Emmanuel
 Rodrig. quest. regul. tom. 1. qu. 61. art. 9. Sayr. in Florib. decis. sub. tit. de
 tempor. ordin. decis. 31. & in Clavi Regia lib. 6. cap. 11. num. 84. Puffen-
 der. in praxi Episcop. part. 2. cap. 1. num. 16. Gare. de benef. part. 5. cap. 7.
 num. 41. & part. 7. cap. 21. num. 21. Sacra Congreg. Concilii; 22. Janu-
 arii. 1602. Diss. Bonacina. de censur. disp. 7. qu. 5. punct. 1. Valpe in pro-
 xi judic. fore Eccles. cap. 44. num. 9. Decimo sexto; In charitativum sub-
 sidium exigendo: Bellencin. de charitativo subsidio qu. 7. Barbof. de off.
 & potest. Episc. part. 3. alleg. 67. num. 13. Decimo septimo; In cognoscen-
 do de causis in prima instantia: Concil. Trident. sess. 4. de reformat. ca-
 20. Rucina in praxi aurea. resol. 130. Decimo octavo; In auscultando
 & monitione edendo: sacerdoti assistendi licentiam concedendo: Cle-
 ment. VIII. sess. 22. de reformat. Matrim. cap. 2. Sanchez. de matrim. lib.
 2. disp. 28. num. 5. Gutter. in d. tract. cap. 46. num. 9. Decimo nono; In
 concessione licentia, quam dare possit Episcopus: Novari. d. de
 Capit. d. de vacante. num. 9. Barbof. d. lib. 2. cap. 22. num. 10.

num. 1. non tamen delegatis Episcopis: *Ricc. in praxi fori Eccles. decis. 245. in 1. edit. alias resolut. 215. vers. sed quicquid. in 2. edit. Trigesimo primo.* In inquirendo in delicta & excessus extra visitationem: *Bonif. in Clem. 1. num. 177. de Heret. Rota decis. 166. num. 2. part. 1. Trigesimo secundo.* In munus syndicandi exercendo; *Rota decis. 166. num. 3. & 4. Trigesimo tertio;* In remittendo poenas condemnatis, per defunctum Episcopum: *Vulpe d. cap. 44. num. 26. Trigesimo quarto;* In dispensando super interstitia ordinandorum; *Concil. Trident. sess. 23. de reform. cap. 11. S. Congr. teste vulp. d. cap. 44. num. 27.*

16 *Quod diximus Capitulum Vacante sede,* posse, prohibitis expressis exceptis, ea facere omnia, quae jurisdictionis sunt, hoc intelligendum procedere in iis, quae Episcopo competunt, non alieno, sed proprio iure hoc est, non delegata jurisdictione, sed ordinaria: *per text. in c. pastoralis. §. praeterea. de offic. Ordin. Gloss. in verb. Capituli. in Clem. 1. de heretic. Abbas in d. c. cum olim. sub num. 2. col. 3. in med. Parvin. d. tract. de potest. Episc. Sede vacante. part. 1. princ. qu. 10. Sbroz. de offic. vicarii lib. 1. qu. 16. num. 1. & lib. 2. qu. est. 135. num. 4. Quarant. d. verb. Capitulum Sede vacante. in princ. & vers. primo ut intelligatur aliis; alleg. per Barbof. d. lib. 1. jur. Eccles. num. 6. cap. 32. num. 104.*

Unde nec per se, nec per alium, visitare potest *Capitulum Sede vacante,* exemptos; *Abb. in d. c. cum olim. Parvin. 8. part. 1. princ. qu. 7. num. 2. nec exempta monialium monasteria. Garc. de Benef. part. 4. cap. 7. num. 47. Barbof. d. lib. 1. & cap. num. 105.*

Distingendum tamen hac in re, *putat Barbofa, d. lib. 1. & cap. num. 107. secundum Molinam de Justit. tom. 6. tract. 5. disput. 11. num. 8. & 9.* Hoc modò: Aut delegatio facta est à Sede Apostolica Episcopo, ut eius muneris deinceps competat ex officio in perpetuum, Aut ad peculiarem tantum causam vel negotium: *text. in c. quoniam Abbas de offic. deleg. Priori casu succedit, dicit, capitulum Sede vacante: nisi ex mente Sedis delegantis possit colligi aliud: Non casu posteriori.*

Nec etiam *Capitulum Vacante Sede succedit in Jurisdictione ea,* quae Episcopo non ordinario, sed aliquo speciali seu accidentali jure competit: *secund. Emanuel. Rodrig. qu. est. regul. tom. 1. qu. est. 61. art. 3.*

Quarant.

Quarant. d. verb. Capitulum, Sede vacante. vers. subsequenter. Garc. dict. parte. 5. cap. 7. num. 39. Azved. consil. II. num. 3.

Ex quo sequitur non posse *Capitulum* vacante Sede, 1. Beneficia ad solam, vel etiam eum consensu Capituli, c. un. §. cum, vero. Ne sede vacant. in 6. Molin. d. tract. 5. disp. II. num. 9. & 13. Episcopi collectionem spectantia conferre. c. 2. Ne sede vacante. c. quanto ea noscitur. de his qua sunt. à Pral. sine cons. Capit. Gloss. in c. his qua de major. & obed. Rebuff. in praxi benefic. tit. de devolut. num. 70. 71. 88. & 90. Paris. de resignat. benef. lib. 9. qu. 23. Leo in thesaur. fori Eccles. part. 1. cap. 10. num. 8. Garc. d. part. 5. cap. 7. num. 51. Ratio est; Quia collatio est beneficii fructus, sec. Gloss. in d. c. eum olim. de major. & obed. que futuro Successori reservandi. c. quia sepe. de Cler. in 6. Clement. statutum. eod. c. cum vos. de offic. Ordin. c. fin. eod. in 6. Barbof. d. lib. 5. cap. num. 119. & 110. 2. Nec post Capitulum Sede vacante Juris patronatus donationem confirmare Stephan. Gratian. disput. forens. cap. 303. num. 10. cum seqq. Barbof. d. loc. num. III. 3. Nec prabendas aut portiones vigore Concilii Trident. sess. 24. de reform. cap. 15. suppressere Monet. de distribut. quot. d. qu. 1. cap. 5. num. 29. & de commut. ult. volunt. cap. 12. num. 117. Barbof. de offic. & potest. Episc. part. 3. alleg. 67. num. 3.

Succedit autem *Capitulum*. Sede vacante, in jus exercendi pontificalia, ut Ordines conferendi, Chrisma conficiendi Basilicas consecrandi & hujusmodi, sed per vicarios Episcopos; Gloss. in d. c. his qua. & in c. si Episcopus de suppl. neglig. Pralat. in 6.

Poterat etiam ante Concilii Tridentini decretum sess. 7. de reformat. 17 cap. 10. & sess. 23. de reform. cap. 10. *Capitulum* Sede vacante suæ dicecesis Clericis litteras dare dimissorias, ut ab alio ordinarentur Episcopo; c. cum nullus. de tempor. ordin. in 6. sed coarctatum hoc per illud, ut non possit, nisi infra annum à die Vacationis Sedis; Barbof. d. lib. 1. & cap. 32. jur. Eccles. Univ. num. 114. post Dd. alleg.

Hinc patet: Non posse *Capitulum* seu Vicarium vacante Sede infra annum dare dimissorias ad primam tonsuram: Majol. de irregular. lib. 4. cap. 2. num. 3. Fr. Emanuel. in sum. tom. 2. cap. 14. num. 6. Quarant. d. verb. *Capitulum* Sede vacante. vers. decimo quarto. quin incidat in poenam d. cap. 10. sess. 23. de reform. videat. Garc. in addit. ad suum tract. de benef.

Hh 3

part.

Corvinus
de Personis
de benef. Ecclesiarum

G IV
32

part. 5. cap. 7. num. 92. Licet territorium haberet distinctum & ab immemoriali possessione exemptum. *Quaranta d. verb. Capitulum Sede vacante. vers. 14.* Nec posse currente adhuc illo anno, Episcopo in civitate vel dioecesi commoranti, dare licentiam ordinandi Regulares, etiam tamen praevio per Vicarium facto: *ut post Raque. de voce Canon. qu. 37. num. 4. Barbos. d. lib. 6. cap. num. 121.*

18 Potest tamen *infra annum* idoneitatis dare testimonium: *Novar. consil. 19. in antiq. alias consil. 27. innov. de tempor. ordinand. Bonacin. de Sacrament. disp. 8. quest. unica. puncto 4. num. 24. Molin. d. tract. 5. disp. 11. num. 4. vers. quamvis.* Episcopo extero Pontificalium & vacantis Sedis subditorum ordinationem concedere: *Fornar. de ordine. cap. 5. num. 7. vers. quarto nota. Quarant. in d. verb. Capitulum Sede vacante: qu. 11. Per Vicarium, à se electum, beneficiis arctatis tam habitis, quam habitandis, litteras dimissorias concedere: Concil. Trident. sess. 7. de reformat. cap. 10. Molin. d. tract. 5. disp. 11. num. 4. vers. quamvis. Garc. d. part. 5. cap. 7. num. 76. cum seqq.*

Dicuntur autem arctati occasione beneficii recepti obtinentes beneficium aliquod, servitium requirens personale & quidem tale quod iure, consuetudine, vel fundatione, intra annum obtinentis promotionem exigit. *Ugelin. de potest. Episc. cap. 26. cap. 20. num. 5. vers. primo. Garc. d. part. 5. cap. num. 78.*

Arctati vero occasione beneficii recipiendi dicuntur illi, qui habent jus ad aliquod beneficium vacans, certum actu requirens ordinem quo carent. *Garc. d. cap. 7. num. 99. & seq.*

Post lapsum anni à Sedis vacatione potest *Capitulum* ejusve *Vicarius*, cum ordinandi, in vicem suarum dimissiori alium litterarum eodem modo, quo poterat Episcopus cum sibi subditis, dispensare in temporibus interstitiis. *Marta de jurisdic. part. 2. cap. 9. num. 13. Felic. de Vega. ad 4. §. de adulteriis. num. 52. cum seq. de judic. Ricc. in praxi rev. fore. Eccl. decis. 715. in edit. 1. Quaranta d. verb. Capitulum Sede vacante. vers. quarto decimo.*

20 Nec ista dimissoria littera per novi Episcopi ingressum expirant. Quippe gratia semel obtenta non extinguuntur per concedentis mortem. *c. si super gratia. de offic. deleg. in 6. c. cui nulla. §. 1. de prebend. in 6. Quarant.*

Quarant. d. loc. vers. secundo dubitatur. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 12. num. 37. Bonacina de suspension. omnib. in particul. disp. 3. quest. 1. punct. 12. num. 5. & 11. A beo tamen per edictum revocari possunt secundum Rebuffum. in praxi benef. iiii. de formalit. dimissor. num. 44. sed ex iusta tantum causa: secund. Campan. referente Barbof. d. lib. & cap. num. 129.

Vicarius autem Capituli, ut & Vicarius Episcopi, sine mandato²¹ speciali litteras dimissorias concedere non possunt: *secund. Rebuff. in praxi. in tit. de forma Vicariatus Archiepisc. num. 47. Pavin. de potest. Capit. Sede vacante. cap. 10. part. 2. princ. num. 17. Mandos. super Reg. Cancell. 24. qu. 6. num. 9. & seqq. Ad cuius mandati probationem sufficienti etiam conjectura & praesumptiones; Craver. de antiquit. tempor. part. 2. partis primae. num. 17. Roia decis. 675. in princ. part. 2.*

Quod si Capitulum intra annum in casibus sibi non permittis litteras²² dimissorias concesserit ad ordines Ecclesiasticos, vi Concilii Tridentini, *sess. 7. de reformat. cap. 10. subiacet interdicto. Leo d. tract. part. 3. cap. 8. num. 48.*

Ordinati auctoritate praesumptiva letali, nullo cerali gaudebunt privilegio; *per d. text. Leo. d. tract. part. 3. cap. 8. num. 47. Lessius de Just. & Jure lib. 2. cap. 34. num. 49. Molin. dict. disput. 11. num. 4. Marta de iurisdic. part. 4. casu 149. num. 8. nec tamen spoliatur beneficio, nisi per sententiam: Navar. consil. 28. Quaranta. d. verb. Capitulum Sede vacante. quest. 10. vers. hinc contingit. Sanchez. de matrim. lib. 7. disp. 46. num. 18. aut Successorem. Barbofa. d. lib. & cap. num. 133.*

Denique mortuo Episcopo nihil innovandum à Capitulo in his quae aut ad Ecclesiae aut Episcopi jus pertinent; cum non sit qui Episcopale Jus defendat. *c. 1. Ne Sede vacante.*

Unde non potest Capitulum praescribere exercendo quod contra jus commune. *Abb. in c. cum olim. de major. 2. & obed. arg. c. 1. & c. de quarta. de praescript. Nec res aut jura Ecclesiastica alienare; permutare: c. un. si qua de rebus. 12. qu. 2. Gloss. in d. c. cum olim. sub pena c. quia saepe. 40. de elect. in 6.*

Nec etiam Capitulum Sede vacante lucratur emolumenta ex²⁴ Jurisdictione Episcopali provenientia: sed ea reservanda sunt Successori

Corvinus
de Personis
Benef. Ecclesiasticis

G IV

32

cessori Episcopo, *Clem. statutum. de elect. Barbof. d. lib. & cap. num. 135.* Statuto tamen ex iis Vicario salario honorabili. *Barbof. d. loc.* Qui Syndicatus stare tenerur, & Episcopo Successionis administrationis reddere rationem. *Concil. Trident. d. sess. 24. de reform. cap. 6. Pavin. d. tract. part. 2. qu. 28. Sbroz. de officio vicarii lib. 3. qu. 52.*

- 25 *Cessat potestas & Jurisdictio Capituli, simul ac novus Episcopus Episcopatus adeptus est possessionem. Pavin. d. part. 4. quest. 10. num. 19. Quaranta. d. verb. Capitulum Sede vacante num. 13. fac. Extrav. in juncta. de elect.*
- 26 *Demum sciendum, quod quae de potestate Capituli Sede vacante diximus, intelligenda sint de Capitulo Ecclesiae Cathedralis. fac. can. Sanctorum. dist. 70. c. cum Clerici. de verbor. signif.*

TITULUS XXVII.

De Oecono Episcopi.

SUMMARIA.

1. Oeconomus Episcopi quis.	6. Officium.
2. Eum non habebat olim.	7. An satisfacere in iudicio facere debeat.
3. Habebat administrationem.	8. Episcopo defuncto quae facere debeat.
4. Non dominium.	9. An potest alienare.
5. Oeconomi origo.	10. Rationes cur reddit.

- 1 **I**nter Adjuutores & Administros Episcopi & locandus Oeconomus, id est, Ecclesiae rerum dispensator.
- 2 Est enim Episcopi in temporalibus Vicarius.
- 3 In prima Ecclesia Episcopus res & bona Ecclesiae administrabat per se; ut ex can. Apostol. 38. *Conc. Gangren.*

Gangrens. can. 7. Antiochen. can. 24. & 25. can. Episcopus. 12. qu. 1. Au-
 relum. 3. can. 5. Tolet. 4. can. 32. can. noverint. 10. qu. 1. pater. Nam col-
 lecta; id est, ara qua quisque conferebat, deponerentur apud Episco-
 pum, qua is pupillis, viduis, egentibusque aliis erogabat: Teste Justi-
 no Martyre. in Apolog. 11. sic Latinè loquente; *Ceterum qui locupletio-
 res sunt, & volunt, pro arbitrio quisq. suo quod visum est, contribuunt, &
 quod ita colligitur apud Antistitem deponitur, atq. ille inde opitulatur pupil-
 lis & viduis, & his qui propter morbum, aut aliquam aliam causam egent,
 quiq. in vinculis sunt, & peregre advenientibus hospitibus, & in summo
 indigentium is omnium curator est.* Præterea ea, ex quo Ecclesia dotem
 habuit suam, id est, decimas & prædia, decimas & prædiorum redditus,
 habebat in potestate sua Episcopus; ita ut ex his fierent partes quatuor;
 Quarum unam seponeret sibi, Clero alteram, pauperibus tertiam, quar-
 tam impenderet fabricæ. *can. videntes. 12. qu. 1. can. vobis. can. Vultu-
 ran. 12. qu. 11.*

Imò tota Ecclesiæ dos in potestate fuit Episcopi; nullo in ejus dis-
 pensatione manente fundatori jure: *can. sic quidam. can. decretum. can.
 noverint. 10. qu. 11.* Undè & in foundationis limine Ecclesiæ alicujus
 conditor Episcopo offerre debet obsequium, & quidem per donatio-
 nem, id est, chartulæ traditionem confirmatum. *ex Concil. Wormat.
 can. 4.*

Habebat enim Episcopus plenam & liberam rerum Ecclesiastica- 3
 rum administrationem, nec tenebatur reddere rationes. Ei enim cre-
 ditæ rerum Ecclesiæ administratio, ut exerceret eam quasi intente
 Deo, *is jre è φραγώνος, can. Apost. 38.* non redditurus rationem homi-
 nibus, sed Deo: Etenim absurdum judicatum, ab eo rationes rei pe-
 cuniariæ exigere, cui humanarum animarum, quæ longè pretiosiores,
 cura esset credita. *teste Clement. lib. 2. cap. 36.*

Episcopus tamen ita rerum Ecclesiasticarum habebat potestatem, 4
 ut eas dispensaret in usus congruos sui & Clericorum pauperumque;
 quod si eas converteret aut in rem suam, aut erogaret in cognatos, de
 his cogebatur Synodo Provinciali reddere rationes. *d. Concil. Antiochen.
 can. 25.* Debet enim Episcopus rebus uti Ecclesiasticis, non ut Domi-
 nus, sed ut procurator & dispensator. *August. 1. epist. 1. ad Bonifac.*

Corvinus
 de Personis
 de neq. Ecclesiasticis

G IV

32

Comitem ait; Si privatam possidemus quod nobis sufficiat, non illa nostra sunt, sed pauperum, quorum procuracionem quodammodo gerimus, nec proprietatem nobis usurpatione damnabili vindicamus. Debat enim Episcopus res Ecclesiae attingere non ut proprias, sed ut commendatas, id est, depositas: Concil. Cabillonens. 11. can. 6. Ideoque electus solebat ante consecrationem rerum suarum descriptionem, id est, inventarium, conficere; ne quasita post Episcopatum, subducerentur Ecclesiae. can. de Syracusana. dist. 28.

- 5 Sed onere Episcopatus postea ingravescente, fidelium & sacrarum facultatum numero aucto, ne à spiritualium rerum cura Episcopi avocarentur temporalium studio, vel ne omnia absque arbitro essent in potestate Episcopi, vel quia Episcopi res administrabant per laicos, ut levarent onus illud, placuit in Concilio Chalcedonensi can. 26. confirmato per Concil. Hispal. 11. cap. 9. can. in nova. 16. qu. 7. ut singuli Episcopi sibi de proprio Clero constituerent Oeconomum, ne rerum Ecclesiasticarum administratio esset sine testimonio. can. quia in quibusdam. 26. qu. 7. Si negligenter, jus eligendi devolvebatur ad Metropolitanum. can. cum simus. 9. qu. 3.

Dico, ex proprio Clero; Quia, ut d. Concil. Hispal. dicit, non deest Laicum esse Vicarium Episcopi, & seculares judicare in Ecclesia; d. can. Vel quia, ut dicit Papa Gregorius I. Clerici, ut subditi, facilius ad rationes reddendas cogi possunt, & si visi fuerint suspecti, removeri, vel coerceri. can. indicatum. dist. 89.

- 6 Oeconomus non nisi praestito fidelitatis Episcopo juramento res attingit Ecclesiae. fac. can. ult. 22. qu. 3. c. nullus de jurejur. c. gravem. de excess. prelat.

Ejus officium est res Ecclesiae gubernare: l. jubemus. 14. C. de SS. Eccles. Clericis ammonas praebere: quod superest in pauperes erogare: Novel. 3. l. omnes. §. nihilominus. C. de Episc. & Cler. actiones Ecclesiasticas movere & excipere: l. cum Clericis. d. l. omnes. §. praeterea. §. hoc nihilominus. Nov. 113. cap. 28. c. Imperatorum. de juram. calum. c. 11. de capell. Monach.

- 7 In judicio conventus non satisfacit judicatum solvi; imò & Clericis

ci lite pulsati non alium dant fidejussorem quam Oeconomum. d. l. cum clericis. d. l. omnes.

Defuncto Episcopo vel deposito, ejus est rerum Ecclesiasticarum 8 conficere inventarium, ut ex futuro successori conferentur incolumes. can. charitatem. 13. qu. 11.

Non potest res Ecclesie alienare, nisi certis ex causis. l. jubemus. 9 Auth. quibus fung. C. de SS. Eccles.

Rationes actus sui reddere debet Episcopo. Concil. Chald. can. 26. 10 Absferra. dissert. jur. Canon. lib. 2. cap. 3.

TITULUS XXIIX.

De Vicedomino.

SUMMARI A.

- 1. Vicedominus quis.
- 2. Ejus officium.
- 3. In quibus conveniat aut differat cum Oeconomo.
- 4. Vicedomini olim Clerici erant, postmodum & Laici.
- 5. Et corrupti. An corrigibiles.

Episcopus præter Oeconomum constituere sibi debet Vicedominum, quo, in temporalibus, in quibus est Episcopi Vicarius, Adjutore & ministro utatur. can. volumus. dist. 89. Capit. Caroli M. lib. 3. cap. 26. Appellatur & Vicedominus, quod vices gerat Episcopi, qui honoris ergo dicitur Dominus, ut cum ei per Diaconum occinitur, *Sube Domne benedicere.* Gallis *Vidame.*

Ejus officium est tueri & defendere res Episcopatus. 2

Habet multa cum Oeconomo communia, ut, in quibusdam Ecclesiis fuit Curator Xenodochii & pauperum dispensator, ut in Brementsi, teste Adamo Brementsi. lib. 4. cap. 22. qui ait; *Et tunc quidem Vicedominus noster quasi fidelis dispensator & prudens, ad custodiendas pauperum eleemosynas deputabatur.* Hoc tamen Vicedominus ab Oeconomo 3 dispart,

Corvinus
de Personis
Beneficentibus Ecclesiasticis

G IV
32

dispar, quod *Hujus* proprium fuit gubernare rem pradiariam redditus que percipere & dispensare Ecclesiasticos. *Illius* vero fuit regere & ordinare Episcopi domum. *can. diaconum. dist. 89.* Unde & in dicto canone *Major-domus* appellatur. Erat prapositus Officialibus & Ministris Episcopi. Denique summam rerum Episcopi tenebat post Episcopum. Sigebert. in *Chron. ad annum 536.* dicit; *Theophilus, Vicedominus tam prudenter & utiliter secundas partes Ecclesiasticae dispensationis sub Episcopo agebat, ut mortuo Episcopo omnium bre dignus Episcopatu esse acclamaretur.*

Nec modo *Vicedominus* Episcopi rem curabat oeconomicam, sed etiam res publicas; puta legationes, quoties erat opus, pro Episcopo obibat. ut per *Adrevaldum* probat *Ladinus* *dissert. jur. Canon. lib. 2. cap. 4.* jurisdictionem feudalem Episcopi nomine exercebat: *Capitul. Caroli Magni, lib. 3. cap. 11. & Capit. lib. 5. cap. 120.* imò & criminalem, teste Sigeberto in *Chron. ad annum 1084.*

Ordinabatur, ut & *Oeconomus*, ab Episcopo; qui si in eligendo moras hesteret, ad Clerum devolvebatur electio: *d. can. volumus. Eligendus erat ex Clero. & quidem gratis. can. Salvator. 1. qu. 3. c. consuleret. de Simonia.*

4 Sed labente auro, Ecclesia opibus & latifundiis aucta, Laici passim Episcoporum *Vicedominatum* ambire. Dicit *Schafnaburg. lib. de reb. gest. German. Erat tum temporis Major-domus, id est, Vicedominus Ecclesiae Trevirorum Dedericus Comes.* Temporibus Imper. *Conradi Salici, Ludovici* cognomine *Barbatus* per *Bardone* Archiepiscopum *Moguntinum* *Vicedominus* constitutus *Thuringiae*; *Langius* in *Chronico Citizenf.* In Gallis sunt *Vicedomini* seculares; *Carnotensis, Ambianensis, Cenomanensis, & Rhemensis*; luculentis ditati ab Episcopis beneficiis.

5 Sanctiores tamen res quia usu corrumpuntur sequiore, *Vicedomini* in Episcoporum instituti solatium, Eis, ut & Ecclesiae, non raro opprobrio graves & damnosi extiterunt. Idcirco instaurati fuere canones, ut Episcopi probos & idoneos sibi haberent *Vicedominos.* *Concil. Mogunt. can. 1.* dicit; *Omnibus igitur Episcopis, Abbatibus, cunctoq; Clero commendamus precipimus Vicedominos, Prapositos, Advocatos, sive Defensores be-*

hos habere, non malos, non crudeles, non cupidos, non perjuros, non falsi-
tatis amantes, sed Deum timentes, & in omnibus justitiam diligentes. Et
Concil. Remens. can. 24. dicit; Ut Praepositi & Vicedomini secundum
regulas, vel Canones constituantur.

Quos canones sua in Capitula transfudit Carolus Magnus, & ne
carent effectu, per Missos per ditionis suae provincias universas direxit.
Flodoard. lib. II. Rom. hist. cap. 18.

Necramen Vicedomini ad debitum tum rediere obsequium, aut
saltem, non diu disciplinae memores, in bonis Ecclesiae ut ante grassati
sunt, novisque eam censibus, veluti villicos proprios & colonos, attri-
vere; quapropter per Decretum Papae Lucii III. damnati; c. praeterea.
de iure Patronat. Quod sic sonat: Praesenti decreto statuimus, eos, si ve
Advocati, si ve Patroni, vel Vicedomini, si ve Custodes, vel Guardiani habentes,
seu quocumque alio nomine censentur, a gravaminibus Ecclesiarum cessare,
nihil in ipsis praeter antiquos & moderatos redditus a locorum Episcopis in-
stitutos exigere; Dadin. d. loco.

TITULUS XXIX.

De Defensore Ecclesiae

SUMMARIA.

- 1. De Defensorum origine.
- 2. De iis & tractatur in Jure Civili.
- 3. Quare instituti.
- 4. Quod eorum munus.
- 5. Quis Pontificum circa illud mos.
- 6. Quales an Clerici, an Laici.
- 7. Quae eorum Dignitas.
- 8. Quales Regionarii.
- 9. An non aliquando Ec-
clesiis graves.

ii 3 Quia

Corvinus
de Personis
de nesi Ecclesiis

G IV
32

Quia de Episcoporum tractamus Adjutoribus, non praetermittendi *Defensores*, dicti Graecis *Εκδραοι*.

Ut solide de iis loqui & disserere possimus, considerabimus: Primò, *Rationem Eorum originis*. Secundò, *Rationem muneris Defensorum Civilium*. Tertio, *Ipsam munus* circa quod versabantur; eorumque *Jurisdictionem*. Quarto; *An praesens debuerit esse Clerici*. Quintò; *Ab initio nonnullos fuisse Laicos*. Sextò; *Cur haec potestas Defensorum deferretur Clericorum ordini*. Septimò; *An Iplis jurisdictio concessa fuerit spiritualis*. Octavò; *An & quae, & qui fuerint dicti Regionarii Defensores*.

I Quoad *considerationem primam*, ullos fuisse Ecclesiarum Defensores ante Romanum Orbem à Christo domitum in Ecclesiis demonstrari documentis potest nullis; imò rectè repugnat ratio; Nec enim tum temporis Ecclesia, & Ecclesiastica persona, earumque privilegia, immunitatis, praerogativa, ullà, quia non habebant, indigebant defensione: At tamen ut ea tuerentur omnia, instituti *Defensores*. Idque idè, quia Principes, & ut omnia solent vergere in pejus, rebelles contempis & susque deque habitis Ecclesiasticis censuris, ut & alii homines pervicaces & seditiosi, in Ecclesiam personasque Ecclesiasticas insurgebant ferocius: Contingebatque Ecclesiam, ex usu antiquissimo, & divina providentia singulari, pauperum pupillorum, viduarum, miserabiliumque personarum aliarum curam & protectionem, suscipere solitam; tamen inermem injuriis exponi & Urbicorum & Provincialium Magistratuum, nec non vexari à personis privatis multis. Quapropter per Christianos Imperatores Defensores dati Ecclesiae, ut isti auctoritate armati seculari Ecclesiam personaeque ejus commendatas fidei, tuerentur auctoritate sua vel saltem ut Procuratores, eorum causas tam civiles, quàm criminales, apud Imperatores, eorumque Judices Legatos prosequerentur.

Dicta probat Concil. Milevit. *can. 16.* repetit. in Concil. African. *can. 64.* sic loquens; *Placuit etiam, ut petatur à Gloriosissimis Imperatoribus, ut jubeant Judicibus dari petitos sibi Defensores Scholasticos, qui actu sint, vel in officio defensionum causarum Ecclesiasticarum more Sacerdotum*

dotum Provincie, ut iidem ipsi qui defensionem Ecclesiarum susceperunt, habeant facultatem pro negotiis Ecclesiarum, quoties necessitas flagitaverit, vel ad obfistendum callide decipientibus, vel obrepentibus, vel ad necessaria suggerenda, ingredi Judicium Secretaria.

Rationi dictæ adjici potest altera ex Concilii Carthagen. V. can. 9. sic loquente. *Ab Imperatoribus universis visum est postulandum propter afflictionem pauperum, (sub quibus comprehenduntur orphani viduæque) quorum molestus sine intermissione fatigatur Ecclesia, ut Defensores eis adversus potentius Divitum cum Episcoporum provisione delegentur.* Cui consentit S. Gregor. lib. 4. Epistol. 25.

Vidimus causam, cur instituti fuerint Defensores Ecclesiæ; videamus nunc de *Defensoribus Civitatum*. Nam horum instar, & ob eandem causas instituti videntur Ecclesiastici. *Movin. de Sacris ordinat. part. 3. exerc. 16. de defensor. cap. 5.*

Quæ de iis dicenda, haurienda sunt ex Jure Civili; Spatiari possent hic equidem, & sine labore: Scripsi enim de iis fusè ad tit. 56. C. lib. 1. Cod. in mea Codicis Justiniani Methodica enarratione. Eò curiosos remitto. Referam hic tantum materia tractandæ inservientia.

Ut Roma habebat Senatum, Consules, Tribunos Plebis, ita municipia habebant pro Senatu Curiam, pro Consulibus, Duumviros, pro Tribunis Defensores plebis, nonnunquam in Jure Defensores locorum, Patroni, Defensores Rusticorum dicuntur. l. 3. & 4. C. de defensor. civit. l. 1. C. de offic. Jur. Alexand.

Quorum munus erat quinquennale d. l. 4. postea Novel. 15. biennio definitum.

Cognoscebant de causis civilibus ad certam usque summam, crimina quoque judicabant leviora, graviora remittebant ad Præsidem.

Institutionis eorum causa, (quæ tantum proposito inservit nostro) ex ipsorum petenda munere. Quod describunt Imperatores in d. l. 4. §. 6. d. C. tit. de defensor. Civit. Loquuntur in d. l. 4. sic: *Ut in primis parentis vicem plebi exhibeas, descriptionibus rusticos, urbanosq; non patiaris affligi: Officialium insolentia, & Judicum procacitati, salva reverentia pudoris, occurras: Ingrediendi, cum voles, ad Judicem liberam habeas facultatem, super exigendi damna vel spolia plus petentium ab his, quos liberorum*

Corvinus
de Personis
beneficentibus Ecclesiæ

G IV
32

rerum loco tueri debes, excludas; nec patiaris quicquam ultra delegationem
 solutam ab his exigi, quos certum est, nisi tali remedio non posse reparari. In
 lege sequente idem ferè paucis exprimunt verbis; Plebem vel Decuriones
 ab omni improborum insolentia & temeritate tueantur, ut id tantum
 quod esse dicuntur, esse non desinant. Et in d. l. 6. sic: Non sinant crimina
 impunita coalescere, removeant patrocina, que favorem Reis, & auxilium
 scelerosis impediendo, maturari scelera fecerunt.

Ob similes causas instituti Defensores Ecclesiastici, similemque
 rē acceperunt jurisdictionem.

4 Verfabatur enim ea (quod tertio loco proposui enotare cum
 Morino d. loco) Primæ circa leviorum causarum ad Ecclesiam de
 latorum cognitionem; Postea, teste Joanne Ciri Episcopo lib. 5. *Sancti
 Orientalis*, à Xiphilino Patriarcha Constantinopolitano. (qui vixit
 circa annum Christi 1194.) primorum Officialium jurisdictioni fuit con
 quata: & sic à Græcis, teste Codino, definita; ut se extendent ad pro
 tectionem captivorum, causarumque criminalium decisionem. Non
 tamen dicit qualium. Balsamon contra Defensores disputans, restituit
 git istam jurisdictionem intra cognitionem causarum præjudicialium
 putato de libertate & servitute: in comment. ad 78. can. Concil. Carth.
 Zonaras in can. 3. Chalcedon. Concil. dicit; Ecclesiam certorum hominum
 num suscipere patrocinium; Tales sunt, inquit, qui Dynastarum
 per quos injustè vexantur, ad Ecclesiam confugiunt; quive, licet aliquando
 forte offenderint, supplicia sibi nihilominus ab Ecclesia ferri postulant; Ita
 lesque cum liberi sint, servitutem servire coguntur, ceterisque, hujusmodi
 di & indusi. yvor), propter quos sublevandos Defensores creantur. Vide
 Balsamon. in can. 75. Concil. Carthag. & in respons. tit. de Chartoph.
 Protodico; Deinde etiam in urbem confluentes sine consensu sui Ep
 scopi, turbasque excitantes Monachos & Clericos poterant ejicere
 Defensores, utque redirent ad sua, compellere. d. Concil. Chalced. can. 20.
 Quum Clerici in lite pulsantur, Defensores Ecclesiarum, ad quos per
 tinent, tenentur præbere eis fidejussores: sec. l. omnes. 33. §. 2. C. de Ep
 & Cler. Et d. l. omnes. §. hoc nihilo. 4. Oeconomus Ecclesia: pro rebus
 Ecclesiasticis conventus, Defensor Ecclesia: fidei est committendus
 Et secund. l. omnem adhibentes. 42. §. præterea sancimus. 10. C. od. De
 foris

fenfor inquirere potest in Clericos quoscunque, qui, cum Liturgia celebratur, officio suo, & præsertim Psalmodiæ, non vacant.

Et quidem talis apud Græcos *Defensorum* fuit iurisdicção; alia & major apud Latinos: ut patet ex epistolis S. Gregorii: qui illis auctoritatem attribuit magnam. Sed auctoritate, quam jure communi domni, id est, in Ecclesiis propriis fruebantur, præteritâ, verba tantum solet facere de ea, quam Ipse & Prædecessores Ipsius extra Romam solebant illis delegare.

Mos enim erat antiquitus Romanorum Pontificum varios *Defensores*, cum potestate ampla, in exteris patrimonii S. Petri provincias; ut Siciliam, Corsicam, & alias, mittere; (*Missi Dominia* appellabantur) curandi causâ; habebantque curationem conjunctam cum iurisdicção absoluta in Clericos; ut liquet ex d. S. Gregorio. lib. 1. epist. 1. lib. 9. epist. 32. can. valde necessarium. dist. 94. can. pervenit. 12. qu. 1. & aliis locis Dadin. d. dissert. Jur. Canon. lib. 2. cap. 5. in fine. in res Ecclesiæ, colonos, & mancipia ejus; ut patet ex dict. S. Gregorio lib. 10. epist. 27. 46. & lib. 11. epist. 62.

Quod si verò *Defensoribus* res esset cum personis Ecclesiæ Romanæ non obnoxiiis, cum hominibus scilicet liberis, & quidem de rebus temporalibus; habebant tantum auctoritatem eligendorum Judicum, aut etiam iudicio cum eis affidendi: ut patet ex d. S. Gregorio lib. 10. epist. 4. 47. & lib. 9. indict. 4. epist. 35. 36. & lib. 11. epist. 53.

Quartò & quintò eò dispiciendum, an *Defensores* isti fuerint Clerici, an Laici, an verò ex utroque genere electi.

Dicimus, non considerato Balsamone, in opusculo de *Chartophylace* & primo *Defens.* ex Clericis assumptos fuisse, vel saltem ejusdem Juris fuisse, quo viri ordinis sacri, & Ecclesiastici Magistratus: Quare in Concilio Chalcedon. can. 1. 1. vetitum, ne *Defensores*, non secus ac Clerici ordinarentur per pecuniam: c. si quis Episcopus. 1. qu. 1. can. Salvator. 1. qu. 2. 3. quod Justiniani comprobatur constitutione; d. l. omnem. 42. §. præterea. Cod. de Episc. & Cleric. & aliis locis *Defensorum* ordo refertur inter minores ordines Ecclesiasticos. Geladius epist. 1. ad Episcop. Lucanie, dicit; *Monachus verò novitius, si morum honestate fulcitur,*

Kk

conti-

Corvinus
de Personis
Benef. Ecclesiæ

G IV

32

continuò Lector, vel Notarius, aut certè Defensor effectus, post tres menses existat Acolythus. *can. Monachus. dist. 76.*

Quandoque Defensores Ecclesie ex Laicis etiam assumebantur olim, qui tamen plerunque erant Viri aspirantes ad sacros ordines, ad quos tamen promoveri non potuerunt, nisi interstitiis servatis. Zosimus *epist. 1. ad Isichium* scribit; Defensores etiam Ecclesie, qui ex Laicis sunt, supra dicta observatione teneantur, si meruerint esse in ordine Clericatus. *can. in singulis. d. dist. 76. Dadin. d. loco. Morin. d. loco.* Quod ne fieret amplius & exemplo, & præcepto docuit S. Gregorius. *lib. 7. epist. 66.*

Concilio tamen Carthageniensi V. *can. 9.* quia inermis, & Episcopali tantum auctoritate septa Defensorum potestas, non satis valebat ad compescendam majorum tyrannidem, placuit; ut Defensores Ecclesiarum ab ipso peterentur Imperatore: *can. ab Imperatoribus. 23. qu. 3.* quo securior esset Ecclesia, Principali simul Pontificia tutela commendata: Et nè per imperitiam juris & legum Defensorum enervaretur officium, in Concilio Milevitano II. *can. 16.* est additum, ut ab Augusto periti Defensores peterentur Scholastici; id est, Advocati forenses, qui in actu essent, vel officio defensionis causarum Ecclesiasticarum, more Sacerdotum, & haberent facultatem pro negotiis Ecclesiarum, quoties necesse esset, ingredi Judicium secretaria. De quo genere Defensorum meminit Possidius *vita D. Augustini cap. 12.* dicens; De qua re ne pacis Ecclesia amplius impediretur profectus, Defensor Ecclesie inter leges non sinit. *Alteserra. d. loco circa fin. Morin. d. cap. 6.*

7 Videndum nunc Nobis, & quidem sexto, est, Defensorum dignitas, cui Clericorum gradus, conferri solita fuerit antiquitus.

Quam realius fuit Græcorum, alius Latinorum mos.

Nec is apud istos constans. Antiquitus conferebatur Presbyteris, ut ex Chalcedon. constat Concilio; Postea delata ad Diaconos, teste *Collano.* Ut adhuc fit hodie. *Morin. d. exercit. cap. 7. num. 1.*

Apud hos inferioribus potissimum Ordinibus tributa: imò & Monachis: *Gelasius Papa II. cap. 2. epist. 3. ad Lucaniam Episcopos,* sic scribit; Si quis etiam de religioso proposito, & disciplinis Monasterialibus eruditus, ad Clericale munus accedat, imprimis ejus vita præteritis acta temporibus inquiratur; Si nullo gravi facinore probatur infectus &c. *Ut si his omni-*

bus que sunt predicta, sulcitur, continuo Lector, vel Notarius aut certe Defensor effectus. post tres menses existat Acolythus. &c. Quam tamen iudicavit Papa Pelagius dignitatem non convenire Monachis. Ivo part. 7. qu. 23. Gratianus can. presentium. 12. qu. 1.

Erat Defensorum auctoritas apud Latinos (quod septimo examinatos diximus) tantum temporalis, in res Ecclesie, non in personas, praesertim Illustres. Si quid ejusmodi delegabatur Eis, tantum erat prejudiciale & ad sententiam de causa spirituali preparatorium: S. Gregor. lib. 9. epist. 32. & 7. lib. epist. 35. 36. 74. Imò obibant tantum Protectorum, Patronorum, Executorum munus, non Judicum, nisi forte eligerentur Arbitri; collaborabant tamen cum Episcopis ad iudicari executionem. Morin. d. cap. 7. num. 7.

Defensores tamen Pontificii majore gaudebant auctoritate quam aliarum Ecclesiarum Defensores. Morin. d. loc. num. 8. & 9. cum seqq. Postremum quod inquirendum, spectat Romae dictos Regionarios. 8

Primus eos instituit S. Gregorius I. ut testatur Ipse lib. 7. epist. Indict. 1. epist. 17. ejusque institutio viguit Romae diu; putate, usque ad undecimum seculum, teste Morino d. exercit. cap. 8.

Sed in aliis Occidentis Regionibus magna Jurisdictionis eorum pars devoluta est ad Laicos Nobiles & potentes, qui vulgò dicti Episcopatum & Monasteriorum Advocati, hoc est, Defensores, Protectores. Gloss. inc. si quis Presbyterum de reb. Eccles. non alienand. sac. can. Salvator. 1. qu. 3.

Eaque dignitas temporis lapsu quibusdam potentibus familiis facta est hereditaria; proptereaque in Episcopatibus istis, ut & Monasteriis, Advocationis jure, certis gaudebant prerogativis & privilegiis, inter eos definitis. Factum hoc circa seculi post Salvatorem noni initium. Fitque eorum mentio in Concilii Moguntiaci anno 813. celebrati cap. 50. mentio; Loquitur illud sic; Omnibus Episcopis, Abbatibus, cunctoq; Clero omnino precipimus, Vicedominos, Praepositos, Advocatos, sive Defensores bonos habere, &c. Capitular. lib. 3. cap. 11. De Advocatis, Vicedominis, & Centenariis, ut tollantur, & tales eligantur, quales & sciant & velint, juste causas discernere & terminare. Et lib. 7. cap. 303. edi-

Kk 2

303. edi-

Orvinus
de Personis
Beneficentibus Ecclesiarum

G IV

32

303. edicitur; ut *Executores vel Advocati, seu Defensores, quoties necessitas ingruerit, à Principe postulentur.* Huc referenda inveniuntur multain Nauclero *ad ann. Christi 809.* Trithemio *in Chronico Hirsaugiensi,* Hincmaro *in Dialogo,* Flodoardo *in histor. Rom. lib. 2. cap. 19.* & S. Bernardo *epist. 139. & 224.* aliisque.

Dicti aliquando, sed rarissimè, fuere *Graphiones:* ut colligitur *cap. 2. lib. 5. Capitularium ex Synodo Anni 742. Decrevimus, ut secundum canones unusquisq; Episcopus in sua parochia sollicitudinem habeat, adjuvante Graphione, qui Defensor est Ecclesia, ut populus Dei paganas non faciat.*

Qui apud Francos erant *Proceres;* teste *Anastasio in vita Adriani I.* Et ab iis *Comitum* in Germania nomen.

Quoniam illi *Advocati* seu *Defensores Seculares & Proceres* incipiebant propter defensionis jus varias angarias, fodrum, arbergarias, regium, & similia, ab Ecclesiis, velut à propriis rusticis exigere; ipsis hoc *per c. præterea. de jure patron. sub gravissimis censuris;* *per c. generali. de electione. in 6.* sub poena excommunicationis prohibitum.

Advocati isti aliquando in jure sumuntur pro *Patronis,* & *Advocatiæ* pro *Patronatu. c. quia Clerici. & c. cum antea. de jure patron. Martin. d. exercit. cap. 8.*

TITULUS XXX.

De Legatis, seu Nuntiis Apostolicis.

SUMMARIA.

1. Legati in utroq; jure accipiuntur variè.	4. Legatus Papa quis, & Quotuplex.
2. Pontificii qui & quare mittantur.	5. Legati à Latere qui.
3. An differant à Delegatis Pontificis.	6. Eorum nomen & Imperatoribus usitatum.
	7. De Legatis Missis.

8. De Legatis Natis. 20. An Ecclesias Cathedrales &c.
9. Hi omnes in quibus conveniant. 21. An beneficia juris patronatus mixti.
10. An habeant jurisdictionem ordinariam. 22. An ad collationem Episcopi jure speciali spectantia.
11. Circa eam dispositio Concilii Tridentini. 23. Quando alii Legati eandem habeant auctoritatem.
12. Legati quomodo recipiendi. 24. Quae in reservandis beneficiis Legati à latere potestas.
13. Quid observetur in Gallis. 25. Quando ea expirat.
14. Qualiter ibidem eorum potestas circumscripta. 26. Quae potestas in commendandis.
15. Qualiter in Belgio. 27. Quae in uniuersis.
16. Legati in quibus differant. 28. Quae in resignandis.
17. Legati à latere in quibus pra aliis excellant. 29. Legatorum Officium quomodo finiatur.
18. An beneficia conferre possint, obstantibus concordatis Germania. 30. Alio Legato constituto, an prior censeatur reuocatus.
19. An beneficia ad exemptorum collationem spectantia.

Orvinius
de Personis
Benefic. Ecclesiarum

G IV

32

Quia diximus supra de Episcoporum Vicariis & Adjutoribus tractabimus nunc, eâ captâ occasione de Vicariis Summi Pontificis. Qui Legati dicuntur.

1 Legati, secundum Varronem, dicuntur eò, quod, ut publice mittantur, leguntur. In libris juris Civilis appellantur Legati, qui à Republica cum mandatis mittuntur ad Principem: *l. 2. §. 3. l. 1. quis. 8. & l. non aliàs. 24. ff. de Judic.* & qui à Principe Majestatem suam premissam habente mittuntur ad eadem Majestatem prædictam Principem: *De quibus fusi, & ni fallimur, solide scripsimus in Methodica nostra Enarratione ad Codicis Justiniani tit. 64. de Legationibus:* Venit & eò jure Legati nomine Vicarius, & is qui alterius fungitur vice, uti Vicarius Proconsulis; *tit. ff. de offic. Legato Proconsul.* Unde Legatum alicui muneris Vicarium vocat Iustus Papinianus *l. Vicarius 23. ff. de Legationibus.* Sic & dicitur Legatus Cæsaris, qui Præsidis sibi vindicat nomen.

Hoc quoque jure Pontificio Legati nomen non sumitur dissimiliter, vel pro eo, qui mittitur in provinciam cum potestate administrandi ea, quæ sunt Apostolici muneris, quomodo capitur hoc titulo.

2 Nam cum Pontificis auctoritatem aut præsentiam in provinciis de pe negotiorum postulet gravitas, & eam, propter locorum distantiam, nequeat exhibere, mittitur eò, qui vices suppleat in causarum determinatione.

3 Differt à Pontificis Delegato, quod huic tantum una aut certe committuntur causæ. Isti Legato Pontificis de omnibus causis ut iudici ordinario est cognoscendi potestas. *Zesius in Comm. ad Decret. tit. de offic. Legati: Ungepar. ad eund.* Quam elucidabimus.

4 Legatus ergò Pontificis est, qui fiduciarium & vicariam pro eo operam in aliqua provincia vel regno sibi commisso sibiit. *c. quod translatione. de officio Legati. c. legatos. eod. in 6. Vallens. in parat. ad Decret. ad hunc tit.*

Ejus potestas varia, pro vario Legatorum genere: & quidem triplici: *ut colligitur ex c. penult. h. t. & c. 2. eod. in 6. & utrobique Glossa.*

Quidam dicuntur Laterales seu à latere Legati; quidam Nuntii Apostolici, seu Legati missi vel constituti; quidam dicuntur Nati. *Glossa ad d. de*

dd. locis. Manriqu. qu. 92. num. 12. Vallens. d. loco. §. 1. Guid. Papa in
vubr. h. t. Staphil. eod. tit. num. 1. Specul. de Legat. §. Super est videre. in
princ. lib. 1. part. 1. Leo in Theaur. fori Eccles. part. 1. cap. 2. num. 27.

Legati à latere, ex usu Romanæ Curia, dicuntur soli Cardinales, 5
ab ipso summo Pontifice ex Urbe & Curia Romana missi, ad certam
Provinciam administrandam; vel ad negotia cum Regibus, Principi-
bus, aut Republica aliqua tractanda. c. volentes. 8. cum seq. h. t.

Dicuntur Legati à latere ideò, quia quasi à latere Pontificis, cui
assistent in consiliis & arduis, velutique ex Senatu ejus mitti solent.
Nam Cardinales consentur pars corporis Papæ, & in locum successerunt
Senatorum. can. Ecclesia. 26. qu. 1. Vallens. d. loc. & §. num. 2. vide &
can. decreto. can. si quis Episcopo. caus. 2. qu. 6.

Soli ergò Cardinales, cum mittuntur, dicuntur Legati à latere; ut
tradunt Gloss. verbo legationes. c. 1. hoc tit. & verb. commissum. in c. ex-
communicati. eod. Specul. d. tit. §. sequitur. num. 1. & 2. Boer. de potest. Le-
gati à latere. num. 12. aliq. allegati per Barbof. Jur. Eccles. univ. lib. 1. cap.
5. num. 3. Laterales ab Ivone Carnotens. in epist. 109. vel, ut aliàs ibi
legitur, Collaterales, sive à latere D. Petri, à Goffrido Vindocinens.
lib. 1. epist. 18. sic Græci dicunt ἐκ τῶν κρυπτῶν, à latere, Zonaras. vel ἐκ
ἐσωτέρων, ex persona. Theodor. Balsam. in præfatione Synodi VI. in Trullo.

Idque ad exemplar Legatorum ex latere Principis, de quibus plu- 6
ries fit mentio in Marculphi formulis, qui & Missi Domini vocantur in
Caroli Magni Capitularibus, & Missi majores in Capitularibus Caroli
Calvi post reditum à Confluentibus.

Majores dicti ad differentiam aliorum Minorum, qui modò appel-
labantur discurrentes apud Aymonium lib. 5. cap. 1. & in Annuntiatione
Ludovici & Lotharii; modò Additivi, in edicto apud Attiniacum. cap. 1.
quò in Missaticis suis non morabantur; sed munus suum obeuntes dis-
cedebant: At Majores, ad justitias faciendas constituti, non ita erant
momentanei & fluctuantes, sed stabiles, inde Justitiarii dicti.

Nomen autem Missorum, ut supra dictum, non tantum Princi- 7
pum, sed etiam Ecclesie, can. 94. & 95. Synodi Carthag. Legatis fuit tri-
butum. Sic Bonifacius Moguntinensis S. Petri Missus dicitur cap. 2. lib.
5. Capitularium.

Legati

Corvinus
de Personis
de neq. Ecclesie

G IV

32

Legati Missi, qui & Constituti dicuntur, non emanant de latere Pontificis, nec enūmero sunt Cardinalium; sed iis à Summo Pontifice duntaxat Legationis committitur officium; *c. excommunicatis 9. hoc tit. & c. 1. eod. in 6.* idque de Cardinalium Consilio; quamvis & sine eo eos & constituere & mittere possit Pontifex. *c. novit. & ibi Abb. hoc tit.* Hi *Nuntii* vocari solent. *Garcias de Benef. part. 5. cap. 3. num. 3. Zasius d. loco. Barbosa d. loco. num. 6. Zypaeus in jure Pontif. novo. ad hunc tit. Maurize in Jur. Canon. select. lib. 1. cap. 14.*

Quales in Gallis, Hispaniis, Polonia, Venetiis, Neapoli, Sabaudia, Florentia, *Barbosa d. loco. num. 7.* In Germania Coloniae ad Rhenum, Lacernae in Helvetia, & Bruxellis in Belgio residere solent. *Sirey in sum. Jur. Canon. part. 1. tit. 11.*

Olim dicebantur *Apoeristarii* Græco vocabulo, quasi Secretarii ut in *can. septuaginta. dist. 16. & c. significasti. ubi Gloss. de elect. & in Concilio Sardien. cap. 7.* Presbyteri à latere. prout refertur in *can. si quis Episcopus. 2. qu. 6.*

Sunt & *Nuntii*, qui à Pontifice mittuntur, ut cum Regibus & Principibus tractent negotia *c. Legatus. hoc tit in 6.* De quibus hîc non loquimur.

8 *Legati nati* dicuntur, qui Dignitati suæ Ecclesiasticæ, officium munus Legati Apostolici habent annexum. Idèò *Nati* dicuntur, qui simulatque ad talem eliguntur dignitatem, eique præficiuntur, una etiam veluti nascuntur *Legati. c. pen. hoc tit.*

Quales fuerunt olim Joannes Episcopus Thessalonicensis, qui in Concilio 6. *act. 18.* ita subscripsit; *Joannes misericordia Dei Episcopus Thessalonicensis Civitatis, & Apostolicae Sedis Romæ Vicarius, & Legatus, definiens subscripsit.* Et in Gallis, Episcopus Arelatensis, ex Pelagio I. *Pa. epist. ad Sapandum Episcop. Arelatens.* Hinc est, ait, quod & nos fraternitati tuæ hujusmodi curas injungimus, ut Sedis nostræ Vicarius constitutus, ad instar nostrum in Galliarum partibus primi Sacerdotis locum obtineas, &c. Extat ea epistola in Cardinalis Baronii annalibus Anno 556. Et Episcopus Rhemenis, ex *Hormisdæ, ad Remigium epist. c. per venerabilem. 8. verum. qui filii sint legit. c. dilectus. de filiis Presbyt.* Senonensis, ex *Odoranno Senonensi Monacho in Chronico.* Byturicensis, de quo

ult. de major. & obed. & c. exposuit. de dilation. In Germania olim Magdeburgensis, nunc Salisburgensis, Colonienfis; *Strein. d. loc. Maurize d. loco.* In Anglia, Cantuariensis, de quo in c. 1. hoc tit. Eboracensis, c. 1. de appellat. In Italia Pisanus, *Strein. d. loco.* In Hispania Toletanus, *Zypas d. loco.* & alii, quos recenset *Azor. 2. part. Moral. Instit. lib. 5. cap. 27.*

Eligit Pontifex Legatum, quem iudicat idoneum: aliquando adhibito Cardinalium consilio, aliquando non. *cap. novit. de his qua sunt a Pralato sine conf. Capit.* Nam ubi est Papa praesens, suppletur illud. *facit can. 1. dist. 94. can. sergo. in fine. 8. qu. 1.*

Conveniunt Legati hi omnes in multis. *Primò; Quod veniant* 9 intelligendi appellatione *Legati simplici: Gloss. in c. statutum. de rescript. in 6. c. privilegium. de verb. signif. eod.* Est enim Legati vox illis communis.

Secundò; Egressi Urbem Legationis accipiunt insignia (quae sunt equus albus, rubrae vestes, frænum, calcaria, deaurata. *Hosiens. in c. antiqua. de privileg.*) eisque valeant uti, dum mittuntur ab Urbe (sicut olim Proconsules (quibus æquiparantur. *cap. 2. eod. in 6.*) Urbem egressi Consularibus uti poterant insignibus, & jurisdictionem exercere, non contentiosam, sed voluntariam: *l. 2. ff. de offic. Proconsf.*) & rursus ingressi Urbem deponunt eadem.

Tertiò; Quod in provinciis sibi demandatis possint idem, quod Episcopus in dioecesi sua, Jurisdictionemque habeant ordinariam, quam exercent jure suo. *c. 2. eod. in 6.* ubi vocantur Ordinarii & comparantur Proconsulibus & Praesidibus, qui olim erant Ordinarii.

Eorum autem officium est, inibi vice Summi Pontificis noxia evellere & dissipare, salutaria inducere & promovere; *d. c. 2. in 6. c. 1. de consuet. c. mandata. 6. de presumpt.* provincialium causas per appellationem aut querimoniam simplicem ad Eos delatas tanquam Iudices Ordinarii audire & cognoscere: *c. 1. hic. junct. d. c. 2. in verb. Ordinarias Concilium provinciae convocare: Abb. c. quod translationem. 4. num. 6. eod.*

Quartò; Possunt circa ea, quae ad Eorum pertinent jurisdictionem, quamque exercent jure suo, veluti ad mores componendos & corrigenda vitia; statuta condere, etiam perpetuo duratura, ac etiam

L 1 post

Corvinus
de Personis
benef. Ecclesiarum
G IV
32

post Legationis officium depositum vim habentia: *c. ult. eod.* Imò etiam, si expediens videatur Eis, Leges Prædecessorum revocare: causas ad se pertinentes delegare: *d. c. fin. & ibi Abbas.* sic tamen, ut huiusmodi Delegati Jurisdictio simul cum Legati extingatur officio, nisi citatione præmissa sit perpetua: *d. c. fin. & ibi Abbas. cum Gloss.*

Quod si Legatus in diversis fuerit provinciis, potest in una expedire alterius negotia: *c. novit. 7. hic.* sive sint jurisdictionis voluntarie (Talia enim extra provinciam olim tractare poterat Proconsul. *l. 2. ff. de offic. Proconsul.*) sive contentiosa: *juxta. c. cum olim. de injur. c. ult. de judic. Villadiegus de Legato. qu. 5.*

Nam licet alias quis invitus extra provinciam extrahi nequeat de jure communi ad iudicium, *can. neminem. 111. qu. 6.* tamen eo ipso, quo summus Pontifex, qui derogare potest juri communi, Legatum ad plures mittit provincias, censetur etiam concedere, ut negotia unius explicare possit in altera. *Vallens. in par. ad h. t. num. 3.*

Quinto; In eo conveniunt, quod Eorum potestas potissimum pendeat ex Litterarum suarum commissionis seu mandati tenore. Sic tamen, ut Legato constituto non credatur, nisi litteras suarum legationis ostendat: *c. fin. dist. 97.* Legato autem à latere, etiam iis non ostensis credatur: Nisi forte asserat, se à Summo Pontifice habere potestatem solam majorem, & majorem ea quæ ex communi jure competit Legato, vel eam, quæ præjudicet alteri: *Azorius 2. part. Inst. Moral. lib. 5. ubi refert. de communi. Vallens. d. loc. num. 4.* videatur Leo in *Thesaurò fori Eccles.* part. 1. cap. 2. num. 21.

10 Diximus, secundum sententiam communem Legatos omnes habere jurisdictionem ordinariam, *Suar. lib. 4. de legat. cap. 5. Barbof. lib. 1. de jur. Eccles. univ. cap. Zypæus. in Enarr. Jur. Pontif. nov. ad h. tit.* Quod tamen negat dictus Leo; *d. loco num. 19.* Dicent; Omissa disputatione utrum Legati missi de jure communi antiquo in provincia eis commissa Ordinarium habeant jurisdictionem; de qua per *Specul. §. superest videre. num. 2. & 3.* hodie nec Legati de latere in causarum cognitione ordinariam habent jurisdictionem, quæ illis tribuitur, ut legitur in facultatibus Clementis Papæ IIX. dum Cardinalis ad huc, fungereetur officio Legati ad Regem Poloniæ; in quibus manifestè cavetur, ut sic

ne præ-

ne præjudicio Ordinariorum munere suo fungatur. *ut in litteris sub dat. Roma, anno 1588. 10. Calend. Jun. de quib. in 2. part. Bull. Sixti Papa V. c. 35. §. nec non horum.*

Sacrum Concilium Tridentinum *sess. 24. cap. 20. §. Legati quoq. 11* ne potestas Ordinariorum & Judicia per Legatos Apostolicos turbentur ita statuit; Legati quoque de latere, Nuncii, Gubernatores Ecclesiastici, aut alii quarumcunque facultatum vigore, non solum in prædictis causis, (ad forum Ecclesiasticum spectantibus) impedire, aut aliquo modo eorum jurisdictionem præripere non præsumant, sed nec etiam contra Clericos aliasque personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, eoque negligente procedant: *Barbosa d. loc. & cap. num. 87. in appellationibus ad eos interpositis & inhibitionibus concedendis formam jure statutam c. Romana. de appell. in 6. servant: d. Conc. sess. 22. de reform. cap. 7. Barbosa d. loc. alias eorum processus ordinationesve nullus momenti sint, atque ad damni satisfactionem partibus illati teneantur. Leod. loc. & Strein. sum. Can. part. 1. tit. 11. num. 6.*

Commune etiam omnibus Legatis est, quod postquam de Legatio- 12 ne & adventu eorum constiterit, benigne sint recipiendi, tractandi, & honorandi, sicut ipse Summus Pontifex, cujus vices gerunt, *c. venerabilis. de consuetud. eisque necessaria in Legatione subministranda, prout in consecratione se facturos jurant Episcopi. c. ego. de jurejur. nullâ eis circa hoc valente suffragari præscriptione. c. accedentes. de præscription.*

Quod si quis Legatos Apostolicos non admiserit, vel eis fuerit impedimento in Legationis officio, ipso facto incurrit excommunicationem, & loca ei subjecta incurrit interdictum; cui subjacent tam diu, quamdiu in ea perseverat contumacia. *c. 1. de consuet. in Extrav. comm. Valens. d. loco. §. 2. num. 6.*

Legatâ tamen regnum Galliarum ingredi non possunt, nec Lega- 13 tionem exercere, nisi prævio expresso consensu & permissione Regis; *Voyez le Preavis des libertez de l'Eglise Gallicane chapitre 23. num. 2. & 3. 4. 5. Idem jus prætendit Rex Angliæ; ut non veniat Legatus in terram suam, nisi postulat. Matthæus Parisiens. in Henrico III.*

Est etiam Eorum auctoritas & potestas in dictis Galliis valde cir- 14 cum-

L1 2

cum-

Corvinus
de Personis
de neq. Ecclesiasticis

G IV.
32

cum scripta; Quod, antequam progrediar ad alia, breviter explicabo, quia non semper, nec omnibus id notum.

Primo; Non possunt ingredi regnum, nec exercere legationis munus, nisi prævia expressâ permissione Regis; *Probat. libert. Eccles. Gallicanæ. cap. 23. num. 2. 3. 4. & 5.* *Secundo;* Eorum commissio & facultas per Pontificem data in Curia registratur, ut sic caveatur, ne fungendo legationis potestate, quid peccent contra jura prærogativaque & Regi & Regno competentes: contra decreta sancta, Concilia, libertatesque Ecclesiæ Gallicanæ; *d. locorum. 8.* *Tertio;* In provisionibus & collationibus faciendis per Legatos, servatur & observatur Regula *verisimili notitia*: pariter ut in provisionibus Papæ: *num. 10.* *Quarto;* Promittunt in tantum se utiros facultate suâ, in quantum placuerit Regi: *num. 16. 19. 24. 28. 37.* *Quinto;* Durante legatione delegare possunt. *num. 13. & 14.* *Sexto;* Facultatem Legatis concessam moderatur Rex; *num. 15.* quoad legitimationem & ad successiones illegitimarum habilitationem, processum & causarum, propriam beneficiorum unionem: onerationem: non residendi, contra Fundatorum voluntatem, dandi dispensationem: bonorum Ecclesiasticorum alienationem: Patronorum Laicorum jurium, monasteriorum & Ecclesiarum statutorum derogationem: ad gratias expectandas reservationem: in Eorum absentia Vicarii aut Substituti cum patris potestate constitutionem: *num. 26.* beneficiorum & officiorum patronos Laicos habentium dispositionem: *num. 52.* *Septimo;* Exactè observare debent & Concordata inter Papam & Regem, hujusque jura, & privilegia Ecclesiæ Gallicanæ: Nec possunt, licet ipsis facultas ea sit concessa, plura conferre beneficia sub eodem tecto; *num. 47.* Nec convertere legata pia contra defunctorum voluntates ultimas: *num. 50.* Nec derogare conferendo regulæ *de verisimili notitia*: *d. num.* Nec de causis Ecclesiasticis in prima instantia cognoscere: Nec in præjudicium Capituli de causis, evocare: Nec sequestrationem realem in materiis beneficialibus aliisque Ecclesiasticis decernere: Nec de criminibus non purè Ecclesiasticis inter Laicos cognoscere: Nec in integrum re-

fittere: Contractus rescindere: Infamiam Laicorum abolere: *num. 50.* derogare privilegiis, gratis, datis per Regem ad nominationem ad beneficia Ecclesiastica, & regulis Cancellaria, *de verisimili notitia, & de publicandis resignationibus in partibus: num. 50.* Nec exercere jurisdictionem supra subditos Regis, aut in ejus Regno degentes: Plura hic, ut sunt, ita annecti possent. Sufficiant pro instituto nostro hæc. Curiosi inquirant in libris cætera.

Dicit Zypæus *in jure Pontif. novo hoc tit. Legatos* in Belgio, Hispaniarum Regi subiecto, habuisse facultates: 1. Quævis loca sacra, etiam regularia, & mendicantium visitandi, corrigendi, mutandi per se vel per alium: 2. Contra inobedientes, falsarios, usurarios, raptores, incendiarios, & quoscumque criminosos, etiam exemptos, procedendi, puniendi: 3. Causas & appellationes committendi, etiam de plano & sine strepitu: 4. Poenas pecuniarias statuendi: 5. Juramentum ad effectum duntaxat, relaxandi: 6. A quibusvis censuris & poenis simpliciter vel ad cautelam absolvendi: 7. Ab homicidio non voluntario, perjurio, adulterio, incestu, fornicatione absolvendi: 8. Et usurarios excommunicatos in utroque foro: 9. Beneficia simplicia in parochialibus conferendi: 10. Dummodo fructus & distributiones viginti quatuor ducatos de camera non excedant secundum estimationem communem: 11. Super publica honestate, etiam in contracto matrimonio, & prole suscepta, dispensandi, dummodo mulier rapta non fuerit: 12. Prolem susceptam & suscipiendam legitimandi: 13. Bona ecclesiastica in emphyreusium generationum, quinque ducatis annuis gravandi, & gravata confirmandi: 14. Literas *monitoriales*, & *significavit*, dandi: 15. Indulgentias concedendi centum aut dierum plurium citra annum, & in una vel duabus festivitibus septem annos, totidemque quadragenas ad quinquennium: 16. Tempore interdicti celebrari permittendi, januis clausis, & interdictis exclusis: 17. Super esu carnum & lacticiniorum dispensandi: 18. In partibus hæreticorum unum vel plures Vicarios deputandi, ubi Episcopi facultates exercere non possunt, cum potestate loca exempta visitandi, corrigendi: 19. Fructus bonorum Ecclesiasticorum & ipsa beneficia & bona Ecclesie à raptoribus restituta ad valorem

Corvinus
de Personis
Benefic. Ecclesiasticis

G IV.

32

rem mille scutorum in pios usus applicandi: 20. Ut Catholici con-
ducant bona Ecclesiastica, & ad restitutionem non teneantur: 21. Su-
per matrimonio apud hæreticos contracto dispensandi: 22. Mulierem
lapsa in hæresim cum viro dispensandi, ut cum ea maneat in matrimo-
nio; prolem legitimam declarando: 23. Super quarto simplici, tertio
& quarto consanguinitatis & affinitatis gradibus dispensandi: 24. Pro-
blem legitimandi: 25. Altare portatile concedendi: 26. Super de-
fectu natalium ad ordines sacros dispensandi; modo spurii non sint pe-
rentum imitatores; eosdemque ad beneficia, etiam Canonicatus Ca-
thedralis Ecclesiæ & in Collegiata ad dignitates etiam primarias, habili-
tandi: 27. In Collegialibus & parochialibus beneficiis à Simonia ab-
solvendi: 28. Super cognatione spirituali dispensandi: 29. Fru-
ctus Simoniace perceptos in pios usus applicandi vel remittendi:

Nuntiis tamen generatim præscribitur, ut procedant sine Ordina-
riorum præjudicio, nec derogent Concilio Tridentino. *Hactenus* 29
paus dicto loco.

16 Vidimus, in quibus *Legati* Jure Communi conveniant, & quare-
nus ab eo in Galliis & Belgio recedatur; Videamus nunc in quibus dif-
ferant:

Legatorum enim auctoritas partim continetur in *jure communi*,
partim cognoscitur *per comparationem*; Quia Legatus à latere potest in
sua provincia quicquid Episcopi in suis Diocesisibus: *secund. Cucch. in*
 suis Inst. Instit. Major. lib. 2. tit. 5. num. 58. Sancti de matrim. lib. 8. dis-
put. 9. num. 25. Gonz. al. ad reg. Cancell. 8. Gloss. 25. num. 15. Garc. de
 benef. part. 1. cap. 5. num. 283. partim verò ex *Apostolicarum epistolarum*
 dependet virtute. Nec enim Legati, Cardinalibus inferiores, sine eis,
si velint Ipsis fidem adhiberi, decedere debent; *c. lectis. dist. 63. can.*
 Lugdunensis. 9. qu. 2.

Est *Legati de latere auctoritas* maxima, ut & *potestas & jurisdictio*
In commissione tamen *Ejus* casus Papæ reservati non comprehenduntur:
præcipuè in privilegii specialis signum: *c. quod translatione. & ibi*
 Gloss. verb. reservat. de offic. Legati. Boer. d. tract. de potest. Legati de
 Latere. num. 24. Cochier. de Jurisdic. Ordin. in Exempt. part. 1. qu. 3.
 num. 13. & part. 4. quest. 3. num. 4.

Constitit potestas & Jurisdictione. Ejus; ceteros Legatos antea-
dens; in sequentibus præcipue negotiis.

Nempe *Primò*; Potest excommunicatos propter violentas in Clericos injectas manus absolvere: *c. quod translatione. c. excommunicatis. & ibi Gloss. verb. mittitur. de offic. Legati. c. ad eminentiam. de sentent. excommunic. Gambar. de offic. Legati à Latere, lib. 8. de potest. Legati in absolvendo ab excommunic.*

Secundo; Beneficia in provincia sibi decreta conferre: *c. 1. c. præfenti. hoc tit. Gigas de pension. quest. 6. num. 18. cum seqq. Rebuff. in praxi benef. tit. de forma Vicariatus. num. 70. Gambar. d. tract. lib. 3. num. 31. & cum quolibet Ordinario concurrere, sicut Papa, c. si a Sede Apostolica 31. de præbend. in 6. Gloss. fin. in d. cap. 1. hoc. tit. in 6. Petr. Gregor. de re benef. cap. 38. num. 6. Rebuff. d. tract. quest. 17. num. 16. vers. 2. Garcias de benef. part. 5. cap. 1. num. 40. Episcopi ad hoc consentire quilibet nullo, cap. dilectus. de offic. Legati: Gigas de pension. quest. 6. num. 18. Gomez. in reg. de non judicando. prævenire: non obstantibus, 18. ut voluit Garcias dict. part. 5. cap. 3. num. 43. post Gambar. d. tract. lib. 3. num. 207. Concordatis Germaniæ; Quod tamen ejus non evincit ratio; quia eodem sensu & Papa Orbis totius est Ordinarius. Ideoque nec minus quemlibet posset prævenire Ordinarium, quod omnem Concordatorum tollit finem: Qui fuit, tempora, quibus Ordinarii Collatores propriè dicti, & quibus Pontifex ejusve nomine Legatus in posterum conferre posset beneficia, partiri. Eaque ratio suadet, ut Legatus immiscere se non possit generatim in mensibus Ordinariis reservationis, idque non tantum quoad eos, qui habent alternativè beneficium; quod censet Garcias num. 45. propter decretum irritans in alternativa, ut ait, appositum. Quippe irritans illud decretum non tantum ad alternativam, sed ad totam eam regulam oportet referri; per verba decernentes in prædictis omnibus, & quæ Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Gloss. pen. ult. utrobique in princ. 9. & Concordata quanquam spectaverint præcipue reservationes, non præventiones; tamen in §. de cæteris verò dignitat. quamcunque reservationi subnectunt dispositionem. Zypæus d. loco in fin.*

Volunt Canonistæ id, quod de collatione beneficiorum diximus, 19
etiam

Orvinus
de Personis
Beneficiorum Ecclesiarum

G IV.

32

etiam procedere in beneficiis ad Exemptorum collationem spectantibus, *Gambar. d. lib. 3. num. 11. Corras. de benef. cap. 3. num. 4. Garc. d. part. 5. cap. 1. num. 19.* ad Apostolicam Sedem; *c. pen. de prebend. Gloss. fin. in d. cap. 1. hoc tit. in 6. & ibi Archidiaconus. Franch. etiam ex propria negligentia, Card. in Clem. si de beneficio. in 5. qu. num. 54. vers. conclusio de prebend. de Rubeis. sing. Rot. tom. 2. part. 3. sub tit. Bonifacius de Vitalinis. pag. 160. Puteus decis. 266.* devolutis: Non in beneficiis quae sunt extra provinciam Legati, & per devolutionem vel alias spectant ad Collationem alicujus Praelati de provincia: *Garc. d. part. 5. cap. 1. num. 29.* Omnino in iis quae sunt intra provinciam, *Gambar. d. loc. num. 22. Garc. d. loc. num. 27.* Licet ea spectarent ad Clericorum alterius provinciae collationem: *Garc. d. num. 27.* Quia in materia collationis locus consideratur beneficii: *Garc. d. loc. num. 28.* Licet sint beneficia Juris Patronatus Ecclesiastici seu Clericorum; *c. dilectus. hic. c. cum dilectus. de jur. patron. Lambeyn. de jure patron. 1. part. 1. lib. art. 6. num. 4. & 3. part. 2. lib. qu. 8. art. 1. Covar. pract. resolut. cap. 36. num. 1. col. 3. Garc. d. part. 5. cap. 1. num. 17.* Licet Legatus sit extra provinciam: *Gloss. in c. nemo. hoc tit. Garc. d. part. 5. cap. 1. num. 3.*

20 Non tamen potest Legatus de latere conferre Ecclesias Cathedralium, Regulares, Collegiatis, seu Cathedralium majores post Pontificalem electivas: *c. deliberatione. hic. in 6. Corras. de benef. cap. 3. num. 10. Garc. d. loc. num. 52.* nec beneficia reservata; *Gloss. in d. c. 1. hic. in 6. Barbos. lib. 1. Jur. Eccles. un. cap. 5. num. 42.* nec beneficia juris patronatus Laicorum: *Gloss. verb. Apostolicis. in Clem. per literas. de prebend. quando Jus patronatus competit ratione dotationis, fundationis, constructionis; d. c. cum dilectus. de Jure patron. idque propterea, ne Laici ab extruendis, dotandis, ac fundandis Ecclesiis avertantur.*

Aliud proinde erit juris, si competat jus illud ex praescriptione, consuetudine vel privilegio; tunc enim cessat ea ratio. *Ant. But. & alii ad d. c. dilectus. Gambar. de offic. Legati. lib. 3. num. 242. & seq. Vales. in parat. Decret. ad hunc tit. §. 3. num. 4. & 5.*

21 An verò beneficia quae sunt juris patronatus Clericorum & Laicorum simul, conferre vel reservare valeat, ipsis invitis, dubitatur; Affirmant quidam, ex ratione, quod talia censentur Ecclesiastica, eoque quod digni

dignius trahat ad se minus dignum; *c. quod in dubiis. de consecrat. Eccles.* quod ex societate Clerici cum Laico tota causa iudicetur Ecclesiastica. *Bart. in l. 1. ff. de appellat. Frederic. & alii quos citat Azorius. 2. part. moral. Instit. lib. 5. qu. 2. dub. 1. ubi refert ita olim fuisse iudicatum.* Alii verò negant; *arg. eorum quæ notantur in d. c. 1. de jure patronat. in 6. & in l. si communem. 10. ff. quemad. servit. amittat. Vallens. d. loc. num. 6. vide & Barbof. d. loc. num. 45. Doctoresq. quos citat.*

Præterea; non potest *Legatus* conferre beneficia ad collationem ²² Episcopi speciali seu delegato jure spectantia; *Cochier. de jurisd. Ordin. in exempt. part. 2. qu. 2. num. 22. per c. studuisti. hoc tit. c. sanè. de offic. deleg. nec litigiosa; c. 1. & 2. Ut lite pendente in 6. Lancellor. de attent. part. 2. in præfat. num. 617. Garc. d. c. 1. num. 56. nec ulla cum clausula motu proprio; beneficium aliquid habentibus; fac. c. collatio hic. in 6. Cardin. in Cleric. 2. de offic. ordin. Felin. in c. ad aures. num. 15. de rescript. cum hoc possit Ordinarius, utpote cui subditi præsumuntur noti; *Barbof. d. loc. num. 49. cum seqq. proinde nulla subreptionis suspicio.**

Dicta hæcenus potestas *Legati à latere* circa beneficia conferen- ²³ da, non extendenda sunt ad *Legatos* aut *Missos* aut *Natos*; nec enim habent eo casu ullam, nisi ex indultu speciali; *c. litteris. de suppl. negl. Pralat. d. c. 1. hoc tit. in 6. aut sint missi cum auctoritate Legati à latere; Decius conf. 128. Gigas de penson. qu. 6. num. 19. Garc. de benef. d. part. 5. cap. 1. num. 81. vide hic Barbof. d. loc. num. 53.*

Porro ut in *conferendis beneficiis* magna est *Legati à latere* potestas; sic non minor in *beneficiis sibi reservandis*, in eis *commendandis*, *uniendis*, *resignandis*, & *pensionibus imponendis*.

In *reservandis*; Potest beneficia, quorum conferendorum habet ²⁴ jus & potestatem, reservare; *c. deliberatione. 4. hic in 6. ita ut pendente in aliqua diocesi reservatione una, non faciat aliam; c. presenti. 8. eod. in 6. Videatur Barbof. d. lib. & cap. num. 54. Nec non suæ conservare collationi vacatura; *Petr. Gregor. de benefic. cap. 24. num. 24. Garc. d. part. 5. cap. 1. ex num. 35. etiam pro certa persona; ut in c. dilectus. de**

Mm

jure

Orvinus
de Personis
Benefic. Ecclesiarum

G IV
32

jure patron. non tamen jus dare ad vacatura. ut in c. dilectus. il. 1. de prebend. propterea que variare; Abbas ad d. c. dilectus. Garc. d. loc. num. 38.

- 25 Quoad *reservandi jus*, tanquam Ordinariis præjudiciale, finito Legationis officio, expirat. *Gloss. in verb. finitur. in d. c. present. ubi et Anchar. num. 1. juxta Reg. Oria. de reg. jur. in 6.*

Multò magis evanescunt illa, quæ ad reservationem exequentiam, beneficio nondum collato, fuere gesta. *sec. d. alleg. Nec retrahatur c. si super gratia. 9. de offic. deleg. in 6.* Loquitur enim de gratia jam facta.

- 26 In *commendandis beneficiis* potestatem habet hanc, quod si fuerint parochialia, commendare ea possit ad menses sex; *Gambar. d. tract. lib. 4. num. 143.* perinde ut Episcopus; *c. nemo. de elect. in 6.* quantum ad Papam sint devoluta; *Rebuff. in praxi. part. 1. tit. de commend. num. 56.* non tamen in perpetuum: nisi hoc habeat in facultatibus; *Garc. d. tract. part. 4. cap. 4. num. 23.* Est enim hoc solius Papæ. *Mandos. reg. 32. qu. 7. num. 5. Gambar. d. lib. 4. num. 162. cum seq.*

- 27 In *uniendis beneficiis* potest idem quod Episcopus, sed absque hoc jus præjudicio; *Specul. tit. de Legato. §. nunc ostendendum. num. 4. Abbas c. sicut unire. num. 5. de excess. prelat. & in c. fin. de confirm. utili. num. 1. Cardin. ibid. num. 1. Gambar. d. tract. lib. 5. ubi de potestate Legati in uniendis beneficiis. num. 40. cum seqq.* Ratio, quia quæcumque potest Episcopus in sua diœcesi, potest Legatus à latere in sua provincia; *Barb. d. lib. 6. cap. num. 61. Vallens. in parat. ad h. tit. num. 8. §. 3.* Nec diu adversatur *d. c. fin. de confirm. utili.* ob quod in contrariam abierunt sententiam nonnulli Canonistæ, ut *Butr. ad d. c. cap. num. ult. Hostiens. num. 1. Joan. Andr. num. 2. Marc. Socin. in d. c. sicut unire. art. 3. Vallens. d. loco.* Quia unio, de qua ibi fit mentio, præjudicialis erat Episcopo, ut per plenam & in temporalibus & spiritualibus exemptionem importans. *Sanch. in præcepta Decalogi: tom. 2. lib. 7. cap. 29. num. 158. Barb. d. loco.*

Potest ergò Legatus à latere *unire* beneficia regularia, siquidem

non sunt electiva; *Bonif. in Clement. 1. §. ad hac. de statu Monach. Azor. inst. moral. part. 2. lib. 5. cap. 29. qu. 22.* Nec non Ecclesiam unius diocesis, alterius diocesis Ecclesie, sed non nisi ex causa justa, & sine præiudicio Episcopi Ecclesie unitæ; *Gambar. d. lib. 5. num. 106. Azor. d. cap. 29. qu. 21.* Non Ecclesias Cathedrales, Collegiatas, Regulares, vel Dignitates electivas; *c. deliberatione. hoc tit. in 6.* Omnino Ecclesias seculares Monasteriis, ita ut regentur per Monachos; sed non nisi ex causa gravi magnique momenti, & vocatis iis quorum interest, servatisque juribus Episcopalis. *Gambar. d. lib. 5. num. 105. teste Barbosa d. loc. num. 65.*

In resignandis beneficiis habent Legati à latere auctoritatem eam, 28 quod resignationes coram eis fieri possunt, factasque recipere; *Abbas in c. ult. num. 4. de renunc. Gambar. d. tract. lib. de penson. num. 163. & seq. sed tantum simpliciter; non autem in favorem, vel cum pensione. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 7. quest. 13. num. 16. Rebuff. in praxi. tit. de renuntiat. condition. num. 5. Gambar. d. loco.*

Pensiones etiam imponere possunt; *Gigas de penson. qu. 6. num. 18. cum seq. Garc. d. tract. part. 1. cap. 5. ex num. 281.* sed non beneficiis reservatis, aut ad eorum provisionem non spectantibus; *per dd. Dd.*

Vidimus, quod sit legatorum Officium; videamus nunc, quomodo 29 do illud finiatur.

Fit hoc variis modis; Nempè 1. *Tempore;* cum videlicet tempus, ad quod Legatus datus aut missus, est elapsum; *c. de causis. 4. de offic. & potest. jud. deleg. 21. hic. in 6.* nisi Legatio sit personalis; quia tunc etiam morte eius qui legatum misit, Legati officium expirat; *Specul. d. loco. vers. finitur autem. allegans. c. mandata. 6. de presumpi.* 3. Si Legatus retulit causam ad Papam; tunc enim desinit eius esse iudex; *c. licet. 5. hoc tit. ne videatur eludi Papæ auctoritas; contrac. bona memoria. 4. de postul. Pralat.* Potest tamen causam illam de consensu partium reassumere, si quidem non sit representata Papæ; *Gloss. in d. licet. 5.* 4. Legationis revocatione.

Mm 2

one:

Orvinus
de Personis
Benefic. Ecclesiarum

G IV

32

one: *c. audita querela. 4. de restit. Spoliat. l. iudicium. § 8. ff. de iudic.* De
 nique finitur officium Legati, cum provinciam, in quam missus est,
 egreditur non reversurus. *c. novit. 7. c. ult. ibiq. Gloss. hoc tit. l. Praesca. 3.
 ff. de offic. Praesid.*

Quod intelligendum de officio Legationis personalis; Quippe
 reale legationis, scilicet dignitati annexum, ut in *Legato Nato*, nun-
 quam expirat, etiam deficiente personâ, eum conservetur in dignitate
*Gloss. verb. finitur. in cap. 3. hoc tit. in 6. Sebast. Caesar. in relect. de Eccles.
 Hierarchia. part. 1. disp. 3. §. 2. num. 52.*

30 Non censetur revocare Papa Legatum primum per creationem
 secundi. *sec. Gambar. d. tract. lib. 9. num. 13. Boer. decis. 347. num. 5.*

